

VREME
VREME

Ob koncu tedna bo sončno in vroče. Možne so popoldanske vročinske nevihte.

VIŠJE PRISPEVNE STOPNJE, DA NE BI UTONILI!

V samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti, predvsem v šolstvu in zdravstvu, je pravi denarni infarkt. Zaradi tega in drugih razlogov so strokovne službe sivo soboške občine izvršnem svetu predlagale višje prispevne stopnje za zdravstvo, socialno skrbstvo, izobraževalno skupnost in otroško varstvo, ki bodo začele veljati s prvim avgustom. Ko so namreč po polletju primerjali prihodke in dovoljeno porabo, so ugotovili, da imajo primanjkljaj. Delovne organizacije tako v gospodarstvu kot negospodarstvu so izkoristile zakonsko možnost poznejšega plačila prispev-

kov in je velik razkorak med denarjem, ki ga imajo interesne skupnosti, in potrebami izvajalcev. Prispevne stopnje pa je treba tudi uskladiti z republiškim povprečjem sredstva solidarnosti. Zaradi nižje prispevne stopnje od republiškega povprečja se je zmanjšal delež solidarnosti za zdravstvo, grozijo pa tudi že pri skrbstvu. Zapisati še moramo, da so soboške prispevne stopnje skoraj pri vseh interesnih skupnostih najnižje v Pomurju.

Zakaj je nastal tako težak položaj v družbenih dejavnostih? Še do pred kratkim sta veljala ostra zakonodaja in omejevanje porabe, ob tem, ko so izvršni sveti dajali vedno višje ocene rasti osebnih dohodkov v gospodarstvu, po kateri se potem ravnajo v negospodarstvu (da bi imeli v gospodarstvu in negospodarstvu usklajene osebne dohodke). Blagajne interesnih skupnosti pa so bile prazne in nekateri izvajalci so se zadovoljili do vrata, da so lahko izplačali osebne dohodke.

mh

VESTNIK

Murska Sobota, 20. julija 1989 • Leto XLI • Št. 28 • Cena 6500 din

Foto: Nataša Juhnov

O žetvi 89 na straneh 6 in 7

Prvi podatki so dokaj spodbudni

Akcija podpisovanja Temeljne listine Slovenije 89 je v Pomurju stekla podobno kot drugje v naši republici. Najprej so organizirali sestanke z občinskimi funkcionarji Socialistične zveze, nato s predsedniki krajevnih konferenc SZDL v posameznih pomurskih občinah, jim razdelili potrebno gradivo in se dogovorili za izvedbo akcije. Tudi aktivisti pomurskega sindikata so se angažirali v delovnih organizacijah oziroma izvršnih odborih osnovnih sindikalnih organizacij. Tako se je hkrati začelo podpisovanje omenjene listine v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah v Pomurju.

Kot nam je povedal predsednik Pomurskega medobčinskega sveta Socialistične zveze Milan Nekrep, so spričo dopustniškega časa in intenzivnega dela na poljih rezultati podpisovanja Temeljne listine Slovenije 89 dokaj spodbudni. Omenil je zlasti naslednje: »Posebej so se angažirali aktivisti Socialistične zveze v marsikje šli od hiše do hiše in ljudem zadeve tudi pojasnjevali,

zlasti še pomen podpisovanja te listine, s katero podpiramo suverenost slovenskega ljudstva in njegovega vodstva. Podatki kažejo, da je v Ljutomerški občini podpisalo listino okrog 31 odstotkov občanov, v lendavski celo 70, v radgonski okrog 56 približno toliko tudi v soboški občini. V slednji so se še posebej izkazali gasilci, ki so kar sami zbrali približno 1500 podpisov.

Poleg tega so v delovnih organizacijah našli 700 podpisov, v mestnih krajevnih skupnostih čez 300, v podpisovanje pa so se vključili tudi naši delavci na začasnem delu v tujini. Tako so v kulturno-prosvetnem društvu Lastovka v Ingolstadt zbrali okrog sto podpisov. Velja opozoriti, da smo te podatke dobili v petek, svežih informacij pa do sklepa redakcije nismo uspeli zbrati. Ker so zbirne podatke morali posredovati na republiške organe do četrtega, 20. julija, ške o n jih lahko kaj več povedali v naslednji številki Vestnika.

Milan Jerše

ZA 30 Odstotkov VIŠJE PLAČE

Delavci soboške Platane, kjer je bila zaradi preniknih osebnih dohodkov enodnevna prekinitvev dela, so za junij prejeli za 30 odstotkov višje osebne dohodke. Izplačali so jih sredi julija, ko je običajni plačilni dan. S tem so v bistvu izpolnili sklep z zbora delavcev v lesnopredelovalni industriji Platana v Murski Soboti, na katerem pa niso mogli ugoditi zahtevam zaposlenih, da bi že za prejšnji mesec povišali osebne dohodke za 20 odstotkov. Povprečni junjski OD znaša nekaj čez 3 milijone dinarjev, majski pa je bil okrog 2 milijona.

Ob tem pa velja pritrčiti mne-

nju, da so plače lahko odvisne le od gospodarskih rezultatov. To, da zdaj nimajo več zalog in jim dela ne primanjkuje, saj je količinska proizvodnja znašala po načrtu 4,2 milijarde dinarjev, je gotovo spodbuda in obet za naprej. K večji poslovnosti Platane pa je nedvomno prispevalo tudi kakovostnejše izdelovanje pisarniškega pohištva, po katerem je čedalje večje povpraševanje. Prav od izpolnjevanja obveznosti bo namreč tudi v prihodnje odvisno izplačilo osebnih dohodkov, ki pa morajo biti zadostna spodbuda za dobre delavce.

M. Jerše

Dan žetve tudi letos

Žetev sicer traja ves julij, vendar bo v gornjeradgonski občini temu kmečkemu opravilu prav posebej namenjena nedelja, 22. julija. Tega dne bo namreč v Spodnji Ščavnici Dan žetve, turistična, zabavna in gostinska prireditev, na kateri bodo obudili stare kmečke običaje in navade, ki so povezani z žetvijo. Eden od organizatorjev je tudi Kmetijska zadruga Gornja Radgona, ki praznuje letos 40-letnico delovanja. Osrednja slovesnost bo na mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni, septembra bodo odprli nov oskrbni center v Spodnjih Ivanjcih, oktobra pa bencinsko črpalko na Spodnji Ščavnici.

bbp

S POCENI PŠENICO DO DRAGEGA KRUHA

V Jugoslaviji se je žetev prevesila v drugo polovico. Do konca prejšnjega tedna so pšenice pospravili že z okrog 700 tisoč hektarjev polj, na zveznem komiteju za kmetijstvo pa pravijo, da so pridelki boljši, kot so napovedovali pred žetvijo. Od 2 in pol milijona ton pšenice, ki so je našli do konca tedna, so odkupili nekaj več kot poldrugi milijon ton ali slabo polovico načrtovanih količin. Okrog 3 in pol milijona ton je rabimo letno za domače potrebe, kaže pa, da letos ne bomo lačni, čeprav načrtovanih količin ne bomo odkupili. Po neuradnih vesteh, ki so se pojavile ob začetku žetve, je v blagovnih rezervah in skladiščih žitnih organizacij še veliko lanske pšenice. Celotno tri milijona ton je bilo slišati, kar pa bi težko verjeli, saj smo lani v državi odkupili 4,2 milijona ton pšenice. Ni pa nemogoče, saj smo pri nas sposobni uvoziti tudi tisto, česar imamo dovolj, pa čeprav po ceni, ki je večja od domače. Tudi zdaj nam tuji prodajalci ponujajo lansko pšenico po ceni, ki po sedanjem tečaju dolarja že presega 4.500 dinarjev za kilogram (dostavljeno v naša pristanišča) in ni za zanikati, da se ne bi našel kdo, ki bi jo uvozil in pri tem še dobro zaslužil. Kakšne posledice bo imelo to za potrošnika, tako ali tako ni nikomur več mar.

Stara ljudska modrost, da je sosedov kruh boljši od domačega, se zdaj potrjuje tudi v praksi. O ceni, ki jo zahtevajo domači pridelovalci, se v žitnih organizacijah nočejo pogovarjati in le od njihove dobre volje je odvisno, koliko bodo pridelovalci dobili za letošnjo pšenico. Od 3.600 do 4.400 dinarjev, odvisno seveda od kakovosti, se zdaj giblje cena na jugoslovanskem tržišču, koliko je bomo po tej ceni uspeli odkupiti, pa ostaja vprašanje.

V Sloveniji in Pomurju ni položaj niti malo ugodnejši. Vse kaže, da slovenske žitne organizacije letos niso preveč zainteresirane za domačo pšenico, zato pri ceni tudi ne morejo najti skupnega jezika s pridelovalci. Se mar časi res tako hitro spreminjajo? Prav dobro se še spominjam množice vabil pred tremi in štirimi leti, ko so tudi novinarje vabili na najrazličnejše se-

stanke, na katerih so se dogovarjali, kako prepričati pridelovalce in odkupiti čim več pšenice. Celotno obveznost sleherne organizacije do odkupa pšenice so posebej opredelili v republiških načrtih odkupa, teh istih najodgovornejših predstavnikov slovenskega kmetijstva pa zdaj, ko kaže, da je pšenice preveč, ni niti blizu. Morda je to njim zdaj kaj malo mar, sam pa imam občutek krivde, saj sem prepričeval pridelovalce, da je pšenico bolje prodati kot pokrmiti živini. Priznam, da sem bil zmanipuliran, vsi skupaj pa smo zmanipulirali tudi kmete, ki so pšenico prodali, že kmalu za tem pa kupovali draga krmila ter še dražjo moko in kruh.

Zvezna vlada je tik pred letošnjo žetvijo sprostila iz blagovnih rezerv 600 tisoč ton pšenice po ceni od 2.000 do 2.000 dinarjev za kilogram, s temi količinami pa bi morali zadovoljiti dvemesečne potrebe v državi. Moka in kruh se tako do oktobra ne bi smela podražiti, saj bi šele v oktobru začeli uporabljati letošnjo pšenico. Tako je v posebni klavzuli ob sprostitvi blagovnih rezerv zapisal tudi Zvezni izvršni svet, vendar se dogovorov pri nas nihče več ne drži, za prekrške pa tudi ne odgovarja. Tako zdaj že nekaj dni kupujemo dražji kruh, za kilogram najcenejšega pa je treba odšteti 14.500 dinarjev. Se iz sedmih kilogramov pšenice res da speči le kilogram polbelega kruha? Le koliko bo stal kilogram tega kruha, ko ga bodo pekli iz letošnje pšenice?

Pa še eno vprašanje se mi ob vsem tem postavlja. Kje je zdaj Slovenska kmečka zveza? Pomurski kmetje pridelajo le 10 odstotkov slovenskih količin mleka, pa so se pridružili bojkotu oddaje mleka, medtem ko pomurski pridelovalci pokrivajo dve petini slovenskih potreb po pšenici — zdaj pa so ostali osamljeni. Je mar zdaj odgovorila solidarnost in enotnost slovenskih kmetov, ali pa so odgovorili vodilni predstavniki Zveze? Morda pa ti ne pridelujejo pšenice?!

Ludvik Kovac

Ljutomer

Da za dopolnila

Med pomembnejše sklepe zasedanja vseh treh zborov občinske skupščine v Ljutomeru bi vsekakor sodili tisti, s katerim so potrdili osnutek dopolnil in sprememb dolgoročnega načrta občine Ljutomer do leta 2000.

Gre za spremembe, ki bodo omogočale hitrejši razvoj obrti, kmetijstva, turizma in industrije, obenem pa bo velik poudarek na varstvu okolja, predvsem vodnih virov ter naravne in kulturne dediščine.

V osnutku dopolnil in sprememb se prvič pojavlja besedilo, ki govori o ohranitvi naravne in kulturne dediščine kot pomembne za celovitost podoba občine Ljutomer. Predlagano je, da občina Ljutomer sprejme ustrezne predpise, ki bodo varovali nova krajinska parka (Jeruzalemske gorice in Mura) in etnološki kulturni spomenik (Zelezne Dveri). Ob teh pa bodo v občini Ljutomer določili ustrezno namembnost in stopnjo varovanja tudi vsem drugim spomenikom, pomembnim za občino. To pomeni — in to je v tem planskem dokumentu tudi zapisano — da bodo popisali in ugotovili pomembnost mestnega jedra. Pri tej nalogi, ki jo pravzaprav že opravljajo, jim bo pomagala Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo iz Ljubljane. Ob njeni pomoči bi radi dosegli, da se mestno jedro razglasi za kulturni spomenik.

Delegati so potrdili tudi dokument, ki govori o reorganizaciji upravnih organov in strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti v občini Ljutomer ter poročila in obvestila o delu najrazličnejših pravosodnih organov v Pomurju. D. L.

10. zlet v Medvodah

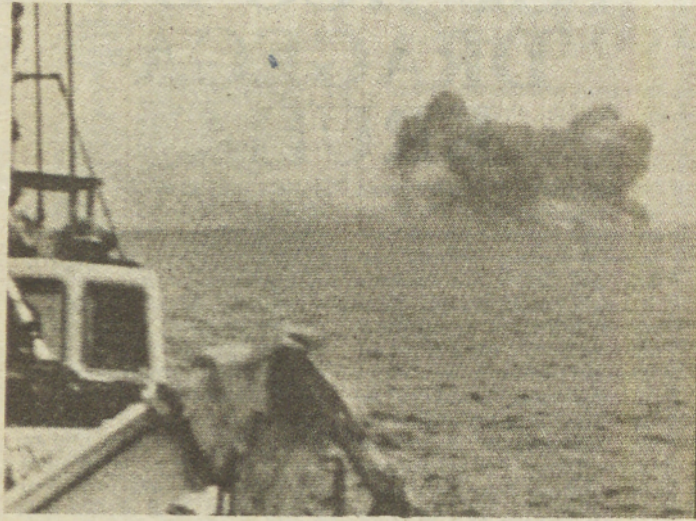

58 tabornic in tabornikov, iz Pomurja (iz občin Gornja Radgona, Lendava in M. Soboti) se je od 1. do 10. julija letos udeležilo 10. zleta slovenskih tabornikov v Medvodah.

Skupaj s Pomurci je bivalo pod šotori tudi šest porabcev z Gornjega Senika, ki so bili prvič na takšni akciji slovenskih tabornikov.

Starešina tabora Peter Klepec je bil Jože Vild-Cio, načelnik pa Csaba Szabo. Udeleženci 10. zleta so imeli prve tri dni precej težav z obilnimi padavinami ter blatno, a je večina zdržala do konca, čeprav je manjša skupina (osem mlajših tabornikov) že peti dan odpotovala domov. Pomurci so sodelovali na številnih tečajih, tekmovanjih in izletih. Filip Matko

Akcija Hefafec 89 v Ljubljani

Na Japonskem, sto kilometrov jugozahodno od Tokia, je nastal ta posnetek, ki kaže eksplozijo podvodnega vulkana. Črni dim se je dvignil tri kilometre visoko, širše območje pa so pretresli manjši potresi. Pri nas tega problema nimamo, pretresa pa nas vsakodnevnih podražitev in z njimi povezana inflacija.

Postopki, ki vznemirjajo

Pojavi, ki direktno vplivajo na rušenje odnosov med SR Srbijo in SR Makedonijo, so vedno pogostejši, piše Nova Makedonija. V začetku so izgledali povsem naivni in nenevarni, sedaj pa vedno bolj določajo ne le medsebojne odnose, temveč tudi politični položaj v obeh republikah, posebno v Makedoniji. Še huje pa je, da ti pojavi vplivajo tudi na politično razpo-

loženje v že tako spolitiziranih ljudskih množicah, s čemer se podzavestno ustvarja protisrbsko in protimakedonsko vzdušje. Če se v bližnji prihodnosti to ne bo prenehalo, obstaja resna nevarnost, da se bo v Jugoslaviji pojavil še en resen politični problem, ki bi lahko imel težke posledice.

Izjava Slobodana Miloševića na Gazi Mestanu, češ da Srbi v

vsej svoji zgodovini nikoli niso osvajali niti izkoriščali drugih, je izzvala negotovanje makedonskega naroda, ki se z vso pravico sprašuje, ali je pozabil na obdobje med balkanskimi vojnami in drugo svetovno vojno, ali pa Milošević ne pozna dovolj zgodovine srbskega naroda, piše skopski list.

200 let potem

Štirinajsti julij 1989, 200 let po padcu Bastilje. V Parizu je slavnostno na proslavi prek 30 najvišjih državnikov tega sveta. Med njimi je tudi predsednik predsedstva SFRJ, Janez Drnovšek. Pariz po eni strani slavi 200-letnico francoske revolucije, po drugi pa se v istem Parizu spopadajo policisti z demonstranti, ki trdijo, da stane to slavje več kot vse Napoleonove vojne.

Tako se tudi po dveh stoletjih ponavlja dobro in zlo sporočilo revolucije. Med dobro iz zapuščine revolucije je vsekakor šteti deklaracijo o pravicah človeka in državljana, sprejeta 26. avgusta 1789, ki je še vedno na bolj ali manj zmagovitem pohodu — tudi pri nas. Potem je tu tudi druga plat revolucije: teror z giljotino in kaj še vse. Francoska revolucija je skupek dobrega in slabega, in takšna je tudi njena dediščina — današnja Evropa.

Original deklaracije o pravicah človeka in državljana, ki naj bi s svojimi 17 členi nenehno opozarjala na osnovne pravice in dolžnosti.

Kako zamenjati soseda?

Prejšnji teden so se v Bukarešti sestali predstavniki vzhodnoevropskih držav, da bi se dogovorili, kako posodobiti svoj »pakt«. Na dvodnevnem zasедanju so sprejeli dokument, po katerem so članice zveze povsem svobodne pri izbiranju poti socialistične graditve. Sovjetski voditelj Gorbačov je tudi izrazil upanje, da obstoj Varšavske vojaške zveze ne bo več potreben.

V Bukarešti je bilo tudi nekaj srečanj mimo dnevnega reda. Tako sta se sestali tričlanski delegaciji Madžarske in Romunije, ki sta jih vodila Nyers in Ceausescu. Kot poročajo madžarski viri, je bila razprava na srečanju izredno vroča. Z madžarske strani je bilo rečeno, da Romunija zavrača vsakršno pobudo sosede, nikamor niso prišli glede olajšav pri potovanjih čez mejo, o delu

mešanega komiteja za zgodovino, o kulturnem sodelovanju in o prodaji madžarskega časopisa v Romuniji. Romunija se tudi ni odzvala na predlog, da bi sprejeli skupno deklaracijo o položaju

pripadnikov narodnostnih manjšin v obeh državah.

Edino, o čemer so bili na tem srečanju enotnega mnenja, je bilo dejstvo, da sta Madžarska in Romunija sosedi.

KDO JE HAIDER?

Zahodnoevropska socialna demokracija, ki se upravičeno šteje med nasprotnike hitlerjevskemu nacionalsocializmu, ves povojni čas budno spremlja pojave neofašizma. Tako so zadnje čase vzeli na piko koroškega deželnega vladarja Jörga Haiderja, ki mu zahodnonemški dnevnik Frankfurter Rundschau očita, da se je pred nedavnim v Ženevi udeležil sestanka voditeljev evropskih neofašističnih strank (ZR Nemčije, Francije in Italije). Omenjeni dnevnik tudi piše, da pravkar poteka postopek za izključitev avstrijskih svobodnjakov, katerih predsednik je Haider, iz mednarodne organizacije zahodnoevropskih liberalnih strank, in to z oceno, da so avstrijski liberalci »preveč desno usmerjeni«.

Odkar je na čelo koroške vlade prišel Haider, so se na avstrijskem Koroškem zaostriili tudi odnosi med večino in slovensko manjšino v deželi.

»Stric« s premajhno denarnico

Nekoliko razočarani so bili najprej Poljaki, za njimi pa tudi Madžari, ko je prišel in odšel »stric«, ameriški predsednik George Bush, ki je tako ene kot druge pohvalil zaradi njihovih prizadevanj po demokratizaciji. Bush je Poljakom povedal, da bo

od ameriškega kongresa zahteval posojilo sto milijonov dolarjev za spodbujanje razvoja zasebnega sektorja na Poljskem, svetovna banka pa naj bi odobrila 325 milijonov dolarjev posojila za razvoj poljskega kmetijstva. Vodja poljske Solidarnosti, Lech Wa-

lensa, je gostu brez ovinkov povedal, da potrebuje Poljska okoli deset milijard dolarjev.

Temu razmerju številčk primereno je bilo tudi vzdušje ob obisku. V Budimpešti pravzaprav ni bilo veliko drugače. Aprila letos je bila Madžarska zadolžena za 17,3 milijarde dolarjev in do konca leta bo treba odplačati tri milijarde dolarjev glavnice in obresti, leta 1990 pa se bo ta vsota podvojila.

Georg Bush je že pred odhodom na Poljsko in Madžarsko dal vedeti, da ZDA zaradi visokega državnega primanjkljaja niso pripravljene na velika posojila. Na Madžarskem so bili zaradi tega nekoliko poparjeni. Pomembno pa je seveda Bushovo zagotovilo, da si bo pred senatom prizadeval, da bi Madžarsko uvrstili med tiste z največjimi ugodnostmi pri dajanju posojil in tudi glede carin.

Tako Poljska kot Madžarska sta ob burnem notranjem dogajanju morda nekoliko stavili preveč na to karto. Nujno mora priti do »strenitve«, izvezto pa ni tudi razočaranje.

V nedavni televizijski oddaji o socializmu je neki pametni mladenič srednjih let modro ugovarjal, da se je med topovskimi streli v Aurore in topovskimi streli v Pekingu končalo obdobje socializma, ki to v resnici ni bil, namreč socializem. V našem podnebu je prav zagledal veliko kopanje po preteklosti vsakogar in vseh, razen po lasini, pa je znani brkač Tupurkovski, ki je znan po krljatici »neprincipialna koalicija je vendarle zmagala« na še dobro znanem plenumu, ki je bil zelo vroč in nestrpen — na nekem partijskem sestanku vendarle moral ugovarjati to isto, da vsakdo pač mora najprej pogledati svoja početja, preden na ves glas zavpije na dogajanje pri sosedih, ker mu bo brččas pogled vase vzel sapa, ki bi jo rad porabil za vpitje nad početjem drugod.

Gledanje zviška na preteklost in modrovanje nad napakami, ki so bile storjene doslej, torej spominja na rek: lahko je po bitki govoriti o storjenih napakah. Gotovo je res, da je modro med bitko delovati tako, da se nič napačnega ne naredi.

Kar je bilo, je pač bilo, in soliti pamet drugim, da bi bilo lahko povsem drugače, če teh in teh napak ne bi bilo, je povsem nesmiselno delo, zlasti tistih, ki niso sposobni delati boljše, kot delajo, ali pa sploh ne delajo, da ne bi napak delali. Nekaj takega se je zgodilo tistemu Bulatoviću, ki je postal oblast v Crni gori, ko se je napolnil na proslavo kosovske bitke s helikopterjem in v spremstvu žene, tukaj pa kroži anekdota, češ: pa se je zgodilo tisto, zaradi česar smo zahtevali odstop v vseh prejšnjih črnogorskih voditeljev.

PUBERTETNOST

Vse, kar se dogaja pod naslovom iskanja nove razvojne filozofije in pod podobnimi naslovi, vse bolj spominja na prvo kontraparolo revolucionarnim parolam ustvarjanja oktobrskega socializma: »Kar je tvoje, to je moje, kar je moje, to pa se nikogar več ne tiče.« V beograjski Dugi so nedavno na ta način pisali o tem, kako si je slovenska komunistična partija ustvarila monopol v Osvobodilni fronti, ki je zbrala vse tedanje progresivne organizacije v narodnoosvobodilno borbo. Nekaj podobnega je izzvenelo v razgovoru s Kristom Crvenkovskim v aktivu dopisnikov republikanskih časnikov v času, ko je bil med najvišjimi voditelji Jugoslavije: »Sprva v Makedoniji in Sloveniji sploh nismo smeli govoriti o (socialistični) Jugoslaviji... saj se je začelo z narodnoosvobodilnim bojem.

Reklo bi se, da je uspeh vsake revolucije v uspešni taktiki, saj se cilji lahko uresničujejo le etapno, ne pa s prelamljanjem čez koleno. Toda če postane oblast končni cilj, ki mu sledi le še obramba oblasti, takšne, kakršna je vzpostavljena, kakor da je večna, se dogaja, kar se je dogajalo v vseh socialističnih deželah: odtujenost od ljudstva, hranjenega z vizijo boljše prihodnosti do zadnjega koščka (ideološkega) kruha. A s prevzetom oblasti bi se morala prava revolucija za socializem šele začeti, kot je v naših vročih dneh opozoril Stipe Šušar, še kot predsednik Zveze komunistov Jugoslavije.

Če se je socializem rodil z oktobrsko revolucijo in se ni razvil dlje od zapoznelega (predolgo podaljšanega) pubertetstva (tako kot se to dogaja s predolgo nezaposlenostjo mladine), je za to kriva praksa: kar je tvoje, to je moje, kar je moje, pa se nikogar več ne tiče. Kardelj je to označil s pojmom »državni kapitalizem«, ker več od nacionalizacije ni bilo narejenega, čeprav so bili tako misleči že v času Lenina. Hotel je to popraviti s samoupravljanjem ob decentralizaciji centraliziranega upravljanja z ljudmi in dobrinami. Zdaj se vračamo dva koraka nazaj, da bi s podjetijstvom v tekmi na tržišču, stopili izdatnejši korak naprej. Pojavil se je pojem »mešano gospodarstvo«, ki je mnogim sumljiv kot »uspešno vračanje v kapitalizem«, kot je bilo tem istim prej sumljivo samoupravljanje in vse ono, kar smo si kompromisnega izmišljali med delom in kapitalom. Ostaja nam čakanje na izredni kongres ZKJ: Pubertetnost.

Viktor Širec

PISMO IZ BEOGRADA

Tveganja v pluralizmu

Zvezna konferenca SZDLJ mora povsem jasno povedati, da na jugoslovanškem političnem prizorišču ni prostora za politični pluralizem na ozkih, zaprtih in izključno nacionalnih osnovah, piše Milan Rakas v Borbi.

Objavljeni programi novoustanovljenih organizacij in gibanj potrjujejo izključno nacionalno osnovo in bežijo od vsega, kar diši po socializmu, celo od najširše socialistične usmeritve, zapaža avtor in dodaja: Zato moramo že sedaj, na samem začetku uvajanja političnega pluralizma razčistiti tudi vprašanje, ali bomo zmagi kapitalističnega političnega sistema ponovno dali politično možnost. Če tega ne želimo, potem programi vseh nosilcev političnega pluralizma ne bi smeli zastopljati vsaj najširše socialistične usmeritve v svojem delovanju.

4 ROMUNIJA —

Družinski

Vsi do zdaj opisani ukrepi so tesno povezani z osebnostjo CE-AUSESCA, bolje rečeno: z njegovo celotno družino. »Vodja«, kot ga imenujejo, ima 60 sorodnikov v pomembnih državnih organih. Lahko rečemo, da imajo Ceausescu državo v svojih rokah. Njegova žena Elena, ki se vse bolj pojavlja v javnosti, je odgovorna za številne napačne odločitve pri industrijskem razvoju, predvsem pa za nepotrebno uveljavljanje petrokemije. V Copsa Mica smo lahko opazovali posledice. Debela umazana črna plast je pokrila hiše, koruzna polja in še nekaj preostalih dreves v kraju. Neprčiščeni gredo uhajajoči plini v zrak, v vodo in seveda tudi v pljuča ljudi.

Kljub vsemu temu pa nafte primanjkuje. Ker lastni viri ne zadoščajo, je Romunija v času naftne krize podpisala sporazum s Sovjetsko zvezo. Visoke cene, ki so jih takrat sprejeli, se morajo danes šele odplačevati.

Elena Ceausescu, članica centralnega komiteja in v KP zadolžena za kadrovske politike in znanost, pa ni edini družinski član, ki so mu sorodniške vezi z

globus

BONN — Zahodnonemško ministrstvo za gospodarstvo je ugodno ocenilo odnose z Jugoslavijo. V sporočilu za tisk opozarjajo na visoko raven sodelovanja med zahodnonemškimi in jugoslovanškimi družbami, ki so doslej sklenile okoli 300 sporazumov o sodelovanju in 60 sporazumov o skupnih naložbah. Zahodnonemški izvoz iz Jugoslavije se je letno v primerjavi s predlanskim letom povečal za 9, izvoz v Jugoslavijo pa 6 odstotkov. ZRN je lani od nas uvozila za 5,3 milijarde mark, nam pa je prodala za 6,1 milijarde mark blaga.

DUNAJ — Po avstrijskih podatkih je mogoče v Jugoslaviji za en šiling dobiti blago, za katerega bi doma plačali 20,5 šilinga. Več kot doma lahko dobijo Avstrijci za šiling še v Turčiji, Grčiji, na Portugalskem, v ZDA, Italiji, na Nizozemskem, v Franciji in ZRN. Manj kot doma lahko Avstrijci dobijo za šiling v V. Britaniji, Španiji, Švedski, Danski, Norveški in Svici.

BRUSELJ — Zaradi protesta proti preniknim izvoznim cenam jugoslovanške pločevine na trg evropske dvanajsterice so se v pristojni komisiji Evropske skupnosti odločili, da tona teh naših izdelkov začasno obremenijo z nekaj več kot 50 dolarji carine. Tako so se naši železarji že petič znašli na zatožni klopi.

BRUSELJ — Kar 56 odstotkov anketirancev v državah Evropske skupnosti se je izreklo za osrednjo vlado združene Evrope po letu 1992. To skupno evropsko vlado naj bi nadzoroval evropski parlament.

PEKING — V katastrofalnih poplavih v južni kitajski provinci Sečuan je utonilo blizu 900 ljudi. Poplave so zajele območje, na katerem stanuje okoli 50 milijonov ljudi.

ŽENEVA — Razvite zahodne države bi morale čim prej odpisati tisti del dolga nerazvitih dežel, ki je namenjen za njihov razvoj. To je udeležencem pariškega srečanja prejšnji teden predlagal direktor Mednarodnega sklada M. Camdessus in tudi dejal, da razviti dolgujejo svetu razvoj brez inflacij.

Turizem po bolgarsko

Bolgarski državni svet je prejšnji teden razglasil splošno »civilno mobilizacijo«, da bi zagotovil delovanje življenjsko pomembnih gospodarskih sektorjev. Do konca prejšnjega tedna se je namreč iz Bolgarije izselilo okoli 80 tisoč muslimanov oziroma Turkov, računajo pa, da se bo ta številka povečala še za kakšnih 100 tisoč!

Novinarji skopske Nove Makedonije govorijo o »morju ljudi«, ki se noč in dan pomika od bolgarskih mejnih prehodov v Svilengradu in Kapetanu Andreevu proti Kapikuli in Edrenu na turški strani. Na pot odhajajo s turističnimi potnimi listi, vendar se ve, da se nikoli ne bodo vrnili. V 24 urah po prejemu potnega lista so morali zapustiti Bolgarijo. S seboj so lahko vzeli le nekaj priložne priljage. V Bolgariji so ostali tudi njihovi sinovi, možje, ki kot vojaški obvezniki niso dobili potnih listov.

Takšen turistični pohod brez povratka sega daleč nazaj, predvsem pa v leto 1985, ko so v Sofiji razglasili, da živi v Bolgariji en sam narod, to je, bolgarski. Tako so tudi Turke čez noč razglasili za Bolgare: spreminjali so jim imena in priimke.

Tolikoštevilo »turistov«, ki se ne nameravajo vrniti, povzroča najhujše preglavice bolgarskemu kmetijstvu, sicer pa nimajo z njimi nič manj problemov tudi na turški strani, saj je takšni množici skoraj nemogoče priskrbeti hrano in streho.

Kaj bo z združno lastnino?

Na nedavni seji zveznega družbenega sveta za vprašanja družbene ureditve so se nekateri prisotni potegovali za to, da bi zadrugam vrnili nekdanjo lastnino. Tako naj bi zadrugam vrnili tista proizvodna in druga sredstva, ki so jim jih v šestdesetih in sedemdesetih letih odvzeli in jih dali v uporabo drugim, po pravilu družbenim organizacijam. Nekateri so trdili, da je vprašanje zadrugne lastnine tesno povezano z vprašanjem gospodarske svobode pri nas. Zaradi razsula družbene lastnine tudi v zadrugništvu in kmetijstvu je obnova zadrugne lastnine družbena nujnost. Omenjen je bil predlog, da naj bi država nekdanjo lastnino zadrug, s katero zdaj upravljajo najrazličnejše organizacije združenega dela, nacionalizirala in jo pozneje po ugodnih cenah predala zadrugam.

Nicolaem pomagale. Sin Nicu je bil sekretar komunistične mladine in minister, zadolžen za mladinska vprašanja, potem pa so ga imenovali za prvega sekretarja na območju Hermannstadta.

Njegova žena Poljana vodi organizacijo Mladi pionirji, poleg tega pa je kot njen mož članica CK. Pet bratov »konduktorja« je na vodilnih položajih, njegova sestra pa je poročena z nekdanjim ministrskim predsednikom Maneom Manescom.

Na skrivaj se marsikdo roga iz nepotizma klana, ki je odgovoren za krvavenje države, ter se kljub temu še drži na podlagi kulta osebnosti in policijskega sistema, ki poskrbi za Romune, ki drugače mislijo.

Toda mera je polna: Vstaja v Kronstadtu, ki so jo pred dvema letoma komaj zatrli, je pomenila začetek sprememb. 12 stopinj, ki jih imajo stanovanjara pozimi, pomanjkanje živil, vse to je pripeljalo Romune do tega, da so izgubili potrpljenje. Trenuten mir je le prividen.

Ceausescova kmetijska politika, ki temelji na velikih monokulturnih nasadih, pa kljub ro-

110 let od Prijatelja

PRIJATEL

časopis razšerjavojoče mesečne novine

Trka
1875-1876
18

AGUSTICH IMRE

RUDA-PST

Naslovna stran Prijatelja, prvega prekmurskega časopisa.

TAJNE TROJKE

Naši republiški in pokrajinski funkcionarji so se dolga leta srečevali in obiskovali na način najbolj protokolarnih mednarodnih srečanj, ko nikomur ni bilo jasno, s kakšnimi nameni in rezultati se obiskujejo in kaj se sploh dogovarjajo. Ko pa je v tej zaostreni situaciji celo zvezno predsedstvo pozvalo republiška vodstva, naj se med seboj pogovorijo o nekaterih razlikah, zaradi katerih se prepira vsa država, pa se je pričela javnost vznemirjati, piše v komentarju Jug Grizelj.

Formalno smo vznemirjeni zato, ker gre za srečanja »trojk« ali »čtvork«, ki potekajo v popolni konspiraciji boljševiškega tipa, zato smo danes veliko bolj obveščeni o obiskih in pogovorih Gorbačova in Mitterranda kot pa o tem, kaj se naši republiški voditelji pogovarjajo v Ljubljani, Sarajevu ali Skopju. Ta srečanja so torej v popolnem nasprotju z vsemi načeli javnosti dela, o katerih kar naprej govorimo.

Vsebinska vznemirjenost javnosti pa ima veliko večjo težo. Ta medrepubliška bilateralnost odkriva, da jugoslovanski zvezni organi ne izvršujejo svojih, z ustavo določenih nalog. Federalne jugoslovanske institucije ne funkcionirajo več, rezultatov njihovega dela praktično ni. Odlo-

čitev, ki jih sprejemajo z ustavo določeni zvezni organi, očitno torej nihče več ne jemlje resno. Namesto tega smo uvedli prakso mednarodno-medrepubliškega

bilateralnega dogovarjanja po sistemu trojk in čtvork, ki delujejo na tajnih seansah izven skupščinskega sistema. Na žalost naša javnost, ki je naveličana vsega, predvsem pa neučinkovitih sestankov, še ni dojela, kaj pomeni ta nova faza naše federacije. Kot je že naša navada, se bomo zdravili šele, ko bo že prepozno. (Jug Grizelj v Slobodni Dalmaciji)

čitev, ki jih sprejemajo z ustavo določeni zvezni organi, očitno torej nihče več ne jemlje resno. Namesto tega smo uvedli prakso mednarodno-medrepubliškega

Ali Romunija grozi Madžarski?

Zunanji minister Madžarske Gyula Horn je pred dnevi izjavil, da je zaskrbljen zaradi »groženj vojne narave«, ki jih je v zadnjih mesecih objavil romunski uradni tisk. Na novinarski konferenci je Horn povedal, da so se madžarski in romunski funkcionarji pogovarjali zelo strogo med sestankom vrha Varšavskega pakta.

Če visoki funkcionarji neke države trdijo, da so sposobni izdelati atomsko orožje in da bodo kmalu začeli delati rakete srednjega dosega, potem to gotovo vpliva na sosednjo državo — v romunskem primeru na Madžarsko, je poudaril Horn.

Tudi romunske vojaške publikacije so menda pomemben prostor namenile poslabšanim romunsko-madžarskim odnosom, vendar tega Horn ni hotel komentirati. Ne želimo dramatizirati, je izjavil, vendar tudi prek teh dejstev ne moremo.

Povratni udarec

Spominjamo se še dogodka iz predlanskega leta, ko je neki zahodnonemški najstnikski športni pilot poletel s svojim letalom iz Hamburga prek Baltika, nato blizu tisoč kilometrov po sovjetskem ozemlju in srečno pristal — nikjer drugje kot v samem središču Moskve — na ploščadi Rdečega trga. To je bila senzacija vseh senzacij in v časopisju na Zahodu niso mogli prikriti hahljanja na račun toliko opevane sovjetske protiletalske obrambe. Prejšnji teden se je zgodilo nekaj v povratni smeri. Sovjetski lovec brez posadke je po 930 kilometrih poletel iz baze na Poljskem preletel DR Nemčijo, ZR Nemčijo, del Nizozemske in v belgijski vasi, blizu mesta Courtrai ob

francoski meji, strmoglavil. Je kakšna zveza med obema poletoma?

Zahodnonemški Bild je zapisal, da je to dogodek brez primere, ki je povzročil pravi preplah v NATO. Sicer pa — kot poroča dopisnik zagrebškega Vjesnika iz Bonna — v ZR Nemčiji, vključno precejšnjemu vznemirjenju med prebivalstvom, dogodka niso pripisovali posebne politične teže, niso se zaradi tega »hudovali nad Rusijo«, vse skupaj so vzeli kot nekakšno povsem razumljivo »tehnično napako«.

Po virih iz NATO (organizacija severnoatlantskega pakta) je sovjetski lovec mig 23 vzletel z vojaškega letališča v Kolobrzegu na Poljskem. Povzemajoč trditve

sovjetske časopisne agencije Tass, naj bi kmalu po vzletu v letalu postala »tehnična napaka«, ki je pilota prisilila, da je izskočil, sicer pa je bilo letalo opremljeno z avtomatskim krmilnim sistemom. Potem je omenjeni lovec v višini 11 kilometrov in s hitrostjo 800 km/h nadaljeval let brez pilota. Takšna je bila prvotna verzija dogodka.

V Belgiji so najprej posumili v razlago (seveda najprej sovjetske strani), da je bil pilot prisiljen letalo zapustiti. Obudil se je sum, da v letalu sploh ni bilo pilota. V Belgiji so se mnogi spraševali, zakaj bi verjeli sovjetski razlagi, da je bil pilot prisiljen skočiti s padalom in da letala niso avtomatično vodili (s posebnimi nameni) že od začetka, kot je zapisala dopisnica Dela iz Bruslja.

Sovjetski obrambni minister Jazov je izjavil, da radarske naprave varšavske zveze letala niso opazile. Če je tako, potem je to rahel namig za hahljanje v natovski zvezi ...

Ampak. Kot je uradno rečeno: mig 23 je pri Dannebergu prešel v vzhodnonemški zračni prostor in takoj naj bi ga odkrile radarske postaje NATO. Uradno naprej: ob 9.42 sta z letališča Soesterberg na Nizozemskem vzletela dva ameriška lovca prestreznika F 15 in čez dvajset minut sta v prostoru nad Osnabrücom opazila, da sovjetsko letalo nima pilota. V normalnih razmerah se tuje letalo prisili, da pristane na odrejenem letališču, se ga prežene, ali pa sestrelji. Uradna natovska verzija nadalje pravi, da pilota v F 15 nista vedela, kaj storiti.

Vsem uradnim izjavam in ocenam obeh prizadetih strani aavkljub je takojšnja prisotnost natovskih lovcv lahko precej dvomljiva. Zato ni popolnoma nemogoče, da bi bil dogodek s sovjetskimi lovskim letalom mig 23 nekakšen povratni udarec za tisti neljub dogodek z zahodnonemskim športnim letalom v središču Moskve.

Takrat je bilo slišati, da je bilo vse skupaj inscenirano s strani Moskve, da bi lahko Gorbačov nekoliko pretresel sovjetski obrambni sistem. Naj je takrat bilo tako ali ne, v Moskvi imajo ob zadevi z migom 23 najbrže nekaj povoda za hahljanje.

Po Kleine Zeitungu priredila S. Eöry

Ob našem obisku so najbolj vneto delali brigadirji pionirske brigade, ki so imeli udarni dan. Pri tem so dobili tudi pomoč drugih brigad.

Ze nekaj minut razmišljam, kako naj sploh začnem reportažo o srečanju z brigadirji prve izmene zvezne mladinske akcije Goričko. Ze vrsto let namreč govorimo o krizi mladinskega prostovoljnega dela. Prav gotovo so leta, ko je bilo delo s krampom in lopato edina možnost za graditev domovine, že dolgo za nami. Govorimo o tem, da nas bo rešilo le znanje. In tega se zavedajo tudi mladi, tako imamo sedaj v Sloveniji množično taborov in le še štiri tako imenovane klasične akcije, ki pa tudi niso več takšne, kot so bile še pred leti. Kljub določenim spremembam postajajo vse manj atraktivne za mlade ljudi. In to ne le v Sloveniji, ampak tudi v drugih krajih Jugoslavije. Vse te dileme so me vodile tudi na delovišče, na cesto med Moščanci in Križevci, kjer so že od ranih jutranjih ur krampali in lopatali mladi iz Splita, Nove Crnje, Kragujevca, Karlovca, Zasavja, Surdulice, Novega Beograda in Novega Zagreba.

ZAČELO SE JE S SMEHOM

Ravno pomicali so. Sedeli na jasi in uživali zadnje minute odmora. Sam smeh jih je bil. Povedali so, da je njihova brigada Bratstvo i Jedinstvo sestavljena, da so v njej mladi iz Splita, Kragujevca in Nove Crnje. »Gre pravzaprav za sodelovanje med Jugoplastiko in 21. oktobrom iz Kragujevca, potem pa so se nam pridružili še mladi iz Nove Crnje.« pripoveduje traser Nebojša Jovanović, ki prihaja iz Kragujevca. Sicer pa je v brigadi mnogo takih, ki so bili že večkrat na akciji.

In ko takole kramljamo, vidim, da so brigadirji dobro razpoloženi. Šalijo se na račun »Daniluška«, 24-letnega Danila Pavlova za katerega sicer pravijo, da je najboljši delavec v brigadi. Šale je vendarle kmalu konec in medtem ko brigadirji poprimejo za svoje orodje, se pogovarjam s komandantom, Petrom Mustapićem. Pravi, da je zadovoljen z akcijo, saj so razmere za življenje in delo dobre. Tudi čez vodstvo akcije nima nobenih pripomb. Kot starega brigadirja ga povprašam, kakšne se mu zdijo perspektive mladinskega prostovoljnega dela.

»Teško je reči kaj o lepi prihodnosti, saj vidimo, da število akcij in brigad iz leta v leto upada. Mladi niso več zainteresirani kot nekoč, da bi delali le fizična dela. V njihovem interesu so zdaj druge stvari, računalniki, napredna tehnologija. Mislim, da mladinske akcije lahko obdržimo le še kot tradicijo in kot druženje, saj mislim, da se tudi finančno več ne izplačajo.

Prav to druženje se mu zdi še edina vez, ki povezuje tudi brigadirje v njihovi brigadi. Gre pravzaprav za nekaj, s čimer se nekako zastrujiš, namreč, če enkrat greš, ne moreš nehati.

PIONIRJI SO IMELI UDARNI DAN

Če imaš udarni dan, to pomeni, da moraš kar pošteno poprijeti za delo. Tako ni bilo preveč časa za kramljanje. Ustavila sem Tomaža, ki je prevažal polno samokolnico zemlje.

»A je težko?«
»Niti ne, le če mi preveč naložijo.« pravi. Sicer pa je prvič na akciji in kar navadil se je že na delo, saj je vaje pomagati tudi doma. Na vprašanje, kaj počne ob popoldnevih, pravi, da se hodi najraje kopat, zvečer pa rad zapeše. Žal mu je le, da morajo že ob desetih v posteljo.

Ob pomoči brigadirjev iz drugih brigad so se torej pionirji trudili napraviti čimveč. In od Rdečih revirjev smo se preselili kar k Peru Mačkatovcu. To je ime brigade, ki prihaja iz Surdulice. Ali veste sploh kje leži Surdulica? V jugovzhodni Srbiji, nekje med Vranjem in Leskovcem. Mesto ima okrog 25.000 prebivalcev, celotna občina blizu 50.000, mi pojasni Mile Trajković, ki skupaj z Jugoslavom Ristićem in Redžom Bajamovićem, ki ima za seboj že petnajst akcij, koplje kanal. Malo stran dela z eno skupino tudi ko-

Akcije le še kot tradicija

cije se trudi, da jim kljub problemom zagotovi najboljše možnosti za delo. Zame osebno to ni prva akcija, ampak nekakšna eksperimentalna akcija. Včasih smo imeli zjutraj zbor, pa dviganje zastave, skratka, več discipline. Mnogo je takšnih brigadirjev, ki so že bili na akcijah in tega niso navajeni.

Preseneča ga tudi urejenost naselja, saj so brigadirji navajeni barak, tu pa imajo udobne triposteljne sobe, vedno toplo vodo in druge ugodnosti. Vse to je pozitivno, saj se je potrebno zavedati, da brigadirji niso prišli le delat in da jim je potrebno omogočiti boljše bivalne razmere.

Nekako podobno razmišlja tudi Vesna Janković iz Kragujevca. V brigadi Veljko Vlahović opravlja delo traserke in lahko se pohvali, da so njeni brigadirji najboljši na delovišču. Samo delo se ji zdi skoraj prelanko za izkušene brigadirje. Po njenem mnenju se slovenske akcije precej razlikujejo od akcij drugod v Jugoslaviji.

Ni tistih dobro utečenih stvari, recimo zborov in branja rezultatov.

»Vse to vpliva na moralo brigadirjev, na njihovo manjšo zavzetost pri delu. Ni tistega pravega tekmovalnega duha. Navajeni smo tudi na vsakodnevno dviganje in spuščanje zastave in še kaj. Nam stari brigadirji vse to nekako manjka.«

Zdravko Antoloković iz iste brigade pa se je lotil predvsem interesnih dejavnosti. Njemu marsikaj na akciji ni všeč. Preveč je svobode, pa tudi z ocenjevanjem ni zadovoljen. S ponudbo izletov, zabav in kulture je vse v redu, žalostno je le to, da ni zanimanja med brigadirji.

Kaj bi torej lahko rekli ob koncu? Tudi akcija Goričko se je počasi postarala. Po trinajstih letih mnogi razmišljajo o njeni ukinitvi. Vemo, da je bila gospodarska upravičenost akcij vedno vprašljiva, vendar pa smo bolj postavljali v ospredje kovačnice bratstva in enotnosti. Toda vse manj briga-

Petar Mustapić meni, da so akcije le še tradicija

da jim uspeva, da vse opravijo. Tako mi komandanti kot brigadirji imamo mnogo prostega časa, vse skupaj je bolj svobodno, bolj demokratično. Vse to ima svoje dobre in slabe strani.

Po napornem delu se prilijež dobro malica.

ŠE O INTERESNIH DEJAVNOSTIH

Ostali sta nam samo še brigadi Veljko Vlahović, to je sestavljena iz mladih, ki prihajajo iz pobratenskih mest Kragujevca in Karlovca, in brigada dveh velikih mest, Novega Beograda in Novega Zagreba.

Trivo Živković ima za seboj že deset akcij, vendar pa je zdaj prvič v Sloveniji. Preseneča ga gostoljubnost ljudi, tudi vodstvo ak-

dirjev, nedorečenostim v organiziranosti in še druge napake kažejo, da je doba klasičnega brigadirstva v zastoju. In tudi za boljše razumevanje, za druženje mladih Jugoslavije, ki je prav gotovo potrebno, bo potrebno pripraviti nekaj drugega. Če so mladinski tabori prava rešitev, pa bo pokazala prihodnost.

Tekst: Silva Eöry

Fotografije: Nataša Juhnov

USODA NEKE DEŽELE

klan

dovitnim tlem Romunije nima uspehov. Tako naj bi pridobili le petino pridelkov, ki bi jih ob pravilnem obdelovanju zemlje lahko pridelali. Sistematizacijski programi za kmetijstvo bodo še pospešili erozijo tal, poleg tega pa odvezemajo kmetom še zadnje pobude.

Ceausescu pa se tudi pri gradnji obnaša »skromno«, kot Ludvik XIV. Zgled, ki sem ga videl po televiziji: ON in ONA si ogledujeta Trg republike v Bukarešti. Kilometer dolg in 120 metrov širok bulevar Zmaga socializma vodi do republiške palače. Mimo pustih in še nenaseljenih stolpnic, ki jih gradijo dan za dnev, se pelje kolona vozil s Ceausescuom do Trga republike.

Samopoveljevanje voditelj izhaja iz majhnega kraja, vasi Scorniesti, nerazvitega območja, ki leži južno od Bukarešte. Na čelo partije je prišel konec petdesetih let. Opazovalci v državi so ga že takrat poimenovali kot politika, ki čuti v sebi potrebo, da prekrije »madež« svojega izvora in obenem zagotovi celotni deželi skok v modernizacijo. Iz per-

spektive Ceausescovega rojstnega kraja naj bi pomenili stanovanjski veliki bloki, ki pri nas vzbujajo prejšnji glas kot veselje, napredek za te kraje.

Vse to, »cezaropapizem« in manjšinska politika, ki je naravnana na etnično čisto Romunijo, je tesno povezana z nacionalizmom Ceausesca. Le-ta je bila že ves čas znamenje njegove vere, pri nas pa tega nismo videli, ker smo gledali na druge vidike njegove politike, ki se zrcalijo v besedah: »... da so neodvisni v politiki do Moskve.« Da je Ceausescu protestiral proti vkorakanju sovjetskih enot na Češko-slovaško, da v njegovi državi ni sovjetskih enot, da je Romunija edina od držav vzhodnega bloka, ki se je udeležila olimpijskih iger v Los Angelesu je odvrgla pozornost zahodnih politikov, ki so pozabili na stalinistične metode, uporabljene v notranji politiki.

Račun na plačujoče Romuni, ne glede na njihov etnični izvor.

V skupščini o šolstvu in
socialnem varstvu

Na seji treh zborov skupščine občine Lendava se je ob dolgem in provokativnem dnevnem redu obetala dolga in zanimiva razprava. Vendar so uspeli razprave ob poletni sopari in precejšnji enotnosti v stališčih razmeroma hitro končati, nekaj točk dnevnega reda pa so prenesli na jesen.

Seja se je začela s poročilom o perspektivah kmetijstva in združništva v občini ob zavestni, da bo potrebno prilagoditi zakon o podjetjih organiziranosti kmetijskega združništva. Možna sta dva koncepta: popolno revidiranje zadrug, vendar z ohranjanjem klasičnih načel združništva, ali pa preoblikovanje kmetijskih zadrug — prav tako v duhu združniških načel.

Največ časa so namenili razpravi o vzgoji in izobraževanju. O kriznem položaju te dejavnosti so se delegati prepričali na podlagi analize o sedanjem stanju. Močno jih namreč prizadeva zmanjševanje finančnih sredstev za splošno in skupno porabo. Prisiljeni so ukinjati oddelke in celodnevno šolo, omejevanje pa se ni mogla izogniti niti predšolska vzgoja. Tako so ukinili 5 oddelkov in celodnevni šoli na Kobliju in Bistrici.

Socialna varnost je v lendavski občini vse bolj pereč problem, saj je to dejavnost, na katero se v kriznih razmerah naslanja vse več ljudi. Prvotno naj bi bilo uresničevanje socialne politike

namenjeno tistim, ki si iz objektivnih razlogov ne morejo zagotoviti socialne varnosti, vendar je funkcijo spodbujanja delavcev vse teže uresničevati. Veča se število nezaposlenih oseb, ki potrebujejo socialno varstvo, vse več je gospodinjstev, ki se ne morejo preživljati sama. S socialnim položajem delavcev se ubada tudi lendavski sindikat. Njegovo predsedstvo je podalo poročilo, v katerem so ugotovili, da se socialni položaj delavcev zaostrejuje in predstavili program zagotavljanja socialne varnosti delavcev. 15 odstotkov zaposlenih namreč dobiva razne oblike družbene pomoči. Se hujše posledice pa bodo z uvajanjem tržnega gospodarstva, saj mnoge delovne organizacije ne bodo mogle poslovati v takih razmerah.

Ekološko zavest delegatov je potrdilo sprejetje Krajske zasnove na območju med Muro in Ledavo v občini Lendava. Najtežje je najti optimalno, srednje pot, s katero bi bili zadovoljni tako kmetje kot gozdarji, saj bi pretirano poseganje na to področje z melioracijami in podobnimi dejavnimi škodilo bogatim gozdnim območjem, posebno še gozdu črne jelše pri Veliki Polani.

Bilo je tudi nekaj delegatskih vprašanj o očitno dotrajanih nasipih ob Muri.

Jože Gabor

Medobčinski svet Zveze sindikatov za Pomurje je pripravil širšo javno razpravo o predlogu Zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja, v kateri so sodelovali člani predsedstev občinskih svetov, predsedniki konferenc ZSS iz Pomurja, predsedniki izvršnih odborov OO ZSS večjih delovnih organizacij, predstavniki pravnih služb, vodstev družbenopolitičnih organizacij, predstavniki sodišča združenega dela, temeljnega sodišča in družbeni pravobranilec samoupravljanja. V uvodnem delu je sodeloval član predsedstva republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Jože Stegne.

V daljši razpravi so sprejeli več sklepov in stališč. Poudarili so, da je zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja eden temeljnih zakonov, ki urejajo pravice in obveznosti delavcev, ki izhajajo iz dela. Zato so odločno obsodili postopek sprejemanja zakona, ki onemogoča kakovostno javno obravnavo, predvsem pa vključevanje tistih, za katere se zakon piše. Menili so, da razprava o tem zakonu poteka mimo uhojenih delegatskih poti, kar je nedopustno, nedemokratsko in nesocialistično. Zato so predlagali vsem tistim, ki so doslej kazali mladen odnos do vseh vprašanj, ki zadevajo zaščito delavcev, pri svojem delovanju pa se sklicujejo na delavski

razred, samoupravljanje in socializem, po meri človeka, da ta idejna izhodišča vgradijo v konkretno politično delo. S tem bi omogočili, da bo zakon o delovnih razmerjih napisan po meri in interesih delavcev. V tej zvezi so zvezni in republiški sindikat pozvali, da vztrajata pri dopolnitvah sindikata in ob njihovem neupoštevanju z vsemi sredstvi in metodami sindikalnega dela preprečita sprejem takega zakona.

Pomurski sindikati podpirajo stališča in predloge dopolnil republiškega sveta ZSS k predlogu zakona, ki v celoti temeljijo na zahtevah in interesih delavcev, hkrati pa ne zanikajo potrebe po uveljavljanju tržnih zakonitosti na področju dela. Zato odločno

GRABE

Obnavljajo pogorišče

Članom kluba jadrancev na deski Blaja iz Ljutomera je požar uničil hišico ob Gajševskem jezeru, v kateri so imeli spravljene jadralske deske in nekaj pribora. Ker je sezona jadrnanja na vrhuncu, so se morali obnove hišice lotiti čim prej. Na roko jim je šlo tudi vreme in tako so se lotili delovne akcije. Le-ta jim je v celoti uspela.

D. L.

GERLINCI

Sektorske vaje

V Gerlincih so bile sektorske gasilske vaje za pokal krajevne skupnosti Cankova. Med 19 ekipami so zmagali Korovci z 878 točkami pred Ropčo 870 in Gerlinci 800 točk. Pri mladincih pa so bili najboljši gasilci iz Cankove z 801 točko pred Domajnci 800 točk.

frku

MLADINSKI SOCIALNO-GEOGRAFSKI TABOR

Pomurje 18 tokrat na Hodošu

VTISI

Bil je lep sončen dan, ko sem se prvič napotila med mlade raziskovalce. Nekje na polovici svojega dela so bili. In ko sem stopala v šalovsko osemletko, ki je za deset dni postala njihov drugi dom, je iz me od učilnic odmevala glasba. Tam sem jih tudi našla; petnajst oziroma trinaest (dve dekleti iz Beograda sta ravno prejšnji večer odpotovali) fantov in deklet srednješolcev in dva mentorja, ki so se trudili z grafikoni, tabelami in pisanjem.

Prvega sem pobarala kar vodo. Jernej Zupančič z Inštituta za geografijo v Ljubljani je letos prvič na tem taboru. In je zadovoljen z delom mladih raziskovalcev. Zato ker so udeleženci iz različnih krajev, se je nekoliko bal, da delo ne bo steklo tako kot bi želeli. Vendar pa je anketiranje na Hodošu, ki je po desetih letih ponovno prišel na vrsto, potekalo normalno. Tako so se lahko lotili potrebnih analiz in obdelave gradiva. »Težišče je kot zmeraj na narodnostni problematiki, lotili pa smo se še značilnosti naselja, njegovih naravnih danosti, gospodarske razvitenosti in položaja kmetijstva, raziskovali pa smo tudi vpliv obmejnosti na naselje.«

Sicer pa je Jernej povedal še marsikaj. Tudi o raziskovalnem delu, ki je pri nas še vedno pre malo povezano, njegovih rezultati pa se še vedno premalo uporabljajo v praksi. Takšen tabor je vendarle dobrodošel tudi zato, da mladi naredijo prve korake raziskovalnega dela, da jim da nekaj več od šole.

Sašo in Robert Šturm sta prišla na tabor s Koroškega in obiskujeta slovensko gimnazijo v Celovcu. Na šolo so dobili povabilo in odločila sta se, da prideta v Pomurje. Zanimala ju je predvsem problematika sožitja med pripadniki različnih narodov oziroma narodnosti. In po njenem mnenju bi takšne analize potrebovali tudi na Koroškem.

»Presenetilo naju je, da tu skorajda ni nobenih problemov med Madžari in Slovenci. Ljudje se sploh ne razburjajo, češ ti si Madžar, jaz Slovenec. Vsi imajo možnost, da se uveljavijo,« pravi Robert. Seveda je na Koroškem nekoliko drugače. Sedaj, ko so dobili novega deželnega glavarja, se je položaj še bolj zaostрил. Sicer pa menita, da je Haiderjev prihod na oblast mogoče tudi dober, ker se bodo Slovenci sedaj bolj povezali in bodo morebiti bolj enotni. Zalosno je, da živimo v svetu, kjer je veliko nestrpnosti. Na taboru jima je bilo zato še bolj všeč, ker so se družili med seboj in se dobro razumeli z domačini. Zato bosta morda še prišla v te kraje.

Udeležence tabora sta obiskala tudi direktor Inštituta za narodnosti dr. Vladimir Klemenčič in direktor Inštituta za geografijo mag. Rado Genorio.

Zadovoljna sta bila tudi Tatjana Györkösi iz Gornjega Lako-

Sašo in Robert Šturm, ki sta prišla iz Celovca, sta bila izredno zadovoljna in tudi presenečena nad sožitjem med Madžari in Slovenci v Pomurju.

ša in David Pečnik iz Mozirja. Oba sta že večkrat sodelovala na tem taboru. »Vsako leto spoznam kar nekaj ljudi. In poleg dela se najde čas tudi za zabavo, za druženje, zato je res lepo,« pravi David.

Tudi Tatjana hodi na tabore zaradi razvedrila in družbe, tudi delo ji je všeč. »Najbolj zanimivo je anketiranje, ko spoznavamo

ljudi, njihove običaje in življenjske navade.«

Še bi kramljali, pa smo se vendarle morali vrniti k svojemu delu. In marsikateri od njih je prav na taboru dobil spodbudo za svoje nadaljnje šolanje, za svoj poklic.

Dr. Vladimir Klemenčič, direktor Inštituta za narodnosti in ustanovitelj socialno-geografskega tabora meni: »Mladi raziskovalci so se v zadnjih osemnajstih letih ukvarjali s problemi mednarodnih odnosov med Madžari in Slovenci, ter s problemi v gospodarskem položaju narodnostno mešanih območij. In če primerjamo rezultate pred desetimi leti, ko smo bili prav tako na Hodošu, vidimo, da sta opazna razvoj in napredek. Izboljšala se je izobrazbena struktura, življenjske razmere, opremljenost stanovanj in tehnična opremljenost. Dobili so trgovino in manjši obrat.« Seveda zdaj nastajajo tudi novi problemi: kako obdržati bolj izraženi del prebivalcev, kako poskrbeti za zdomce in izkoristiti njihov kapital za odprtje manjših gospodarskih obratov. Treba bo pripraviti takšen model obnove vasi, ki bo prinesel tudi druge vsebine in bolj kakovostno življenje.

Rezultate bodo na Inštitutu za geografijo še dodelali. Zaradi pomanjkanja denarja pa še ne vedo, kdaj jih bodo predstavili v posebni publikaciji. Prav gotovo bi bilo to potrebno. In ne le to; rezultate bi bilo treba upoštevati tudi pri vsakdanjem delu, pri načrtovanju prihodnosti.

David Pečnik

mačinov. Vsi so pazljivo prisluhnili mladim raziskovalcem in na koncu ni manjkalo različnih vprašanj, pa tudi pohval. Marsikoga so nekatere ugotovitve presenetile. Gre za obmejno in manjrazvito področje, ki ima nekatere podobne teža-

ve kot deli podeželja v republiki. Prisoten je problem odmaknjenosti delovnih mest, kmetijska dejavnost kot osnovna ekonomska dejavnost je zapostavljena, zato se je mnogo mladih izselilo. Še vedno je mnogo ljudi na začasnem delu v tujini. Seveda so prisotni tudi nekateri pozitivni dejavniki.

Dr. Vladimir Klemenčič, direktor Inštituta za narodnosti in ustanovitelj socialno-geografskega tabora meni: »Mladi raziskovalci so se v zadnjih osemnajstih letih ukvarjali s problemi mednarodnih odnosov med Madžari in Slovenci, ter s problemi v gospodarskem položaju narodnostno mešanih območij. In če primerjamo rezultate pred desetimi leti, ko smo bili prav tako na Hodošu, vidimo, da sta opazna razvoj in napredek. Izboljšala se je izobrazbena struktura, življenjske razmere, opremljenost stanovanj in tehnična opremljenost. Dobili so trgovino in manjši obrat.« Seveda zdaj nastajajo tudi novi problemi: kako obdržati bolj izraženi del prebivalcev, kako poskrbeti za zdomce in izkoristiti njihov kapital za odprtje manjših gospodarskih obratov. Treba bo pripraviti takšen model obnove vasi, ki bo prinesel tudi druge vsebine in bolj kakovostno življenje.

Silva Eöry

Tatjana Györkösi

zavračajo vse tiste, ki sindikatu očitajo, da s svojimi stališči in predlogi dopolnil k predlogu zakona blokira sodoben pristop k urejanju razmerij, gospodarske reforme ter trg dela, kapitala in znanja. Med drugim so republiškem svetu ZSS predlagali, da skupščini SR Slovenije posreduje pobudo za pravočasen začetek aktivnosti za pripravo in sprejem republiškega zakona o delovnih razmerjih.

In še nekaj konkretnih pripomb pomurskih sindikatov: delovno razmerje za določen čas je potrebno opredeliti kot izjemo ter konkretizirati primere in pogoje. Pri zagotavljanju pravic iz dela ob prenehanju delovnega razmerja je treba vključiti tudi gospodarske razloge, ker se le-ti zmeraj prepletajo s tehnološkimi. Pri opredelitvi višine odpravnine je potrebno določiti, da ta ne more biti nižja od 24-kratnega zneska povprečnega osebnega dohodka v republiki oz. avtonomni pokrajini. Določiti je treba tudi zgornjo mejo dopusta. V dopolnilu RS ZSS naj bi opredelili, da se mora v enem delu porabiti najmanj 12 dni dopusta, vendar brez obveze, da mora biti to v prvem delu (zimski dopust).

Milan Jerše

Mesečno
poviševanje
socialno
varstvenih
pomoči

S prvim avgustom naj bi se socialnovarstvene pomoči usklajevale mesečno. Tako je sklenila posebna komisija za usklajevanje programov socialnega varstva v Ljubljani. Mesečno naj bi se povečavale družbene pomoči otrokom, srbstvene pomoči, prispevki za oskrbo v zavodih in vzgojno-varstvenih organizacij ter delna nadomestila stanarin.

Ista komisija priporoča tudi drugim skupnostim, da na enak način usklajujejo druge socialne prejemke, kot so: rejnina, pravice po zakonu o duševno in telesno prizadetih oseb ter pri preživnihah.

Mesečno poveševanje pomoči in prispevkov bo vsaj približno ohranjalo realno vrednost pomoči, vendar v nekaterih občinah še sedaj opozarjajo, da ne vedo, kako bodo lahko zbrali dovolj denarja.

mh

Delavski svet DO MERCATOR-SLOGA, p. o., Gornja Radgona, Partizanska 16

razpisuje

prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili (relekcija)

1. POSLOVODJA I PE SAMOPOSTREŽBA, G. Radgona
2. POSLOVODJA I PE TEHNOCENTER, G. Radgona
3. POSLOVODJA II PE KONFEKCIJA, G. Radgona
4. POSLOVODJA II PE ŽELEZNINA, G. Radgona
5. POSLOVODJA III PE ŠČAVNICA, Sp. Ščavnica
6. POSLOVODJA III PE MARKET MURA, Dom, Apače
7. POSLOVODJA III PE NEGOVA, Negova
8. POSLOVODJA IV PE ŽEPOVCI, Žepovci
9. POSLOVODJA IV PE DISKONT, G. Radgona
10. POSLOVODJA V PE ZBIGOVCI, Zbigovci
11. POSLOVODJA V PE ROŽIČKI VRH, Rožički Vrh
12. POSLOVODJA V PE STARA GORA, Stara Gora
13. RAČUNOVODJA
14. SAMOSTOJNI KOMERCIALNI REFERENT ZA REPRODUKCIJSKI MATERIAL IN TEHNIČNO BLAGO TER DROBNOBLAGOVNI PROMET

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod zap. št. 1 in 2 morajo imeti kandidati poslovodsko ali drugo srednjo šolo z delovnimi izkušnjami nad 5 let,
- pod zap. št. od 3 do 12 morajo imeti kandidati poslovodsko ali drugo srednjo šolo ali poklicno trgovsko šolo z delovnimi izkušnjami nad 5 let,
- pod zap. št. 13 morajo imeti kandidati srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri z delovnimi izkušnjami nad 3 let,
- pod zap. št. 14 morajo imeti kandidati srednješolsko izobrazbo ekonomske ali komercialne smeri z delovnimi izkušnjami nad 5 let;

— sposobnost vodenja poslovne enote in

— sposobnost komuniciranja s strankami.

Kandidati se imenujejo za dobo 4 let, po poteku te dobe so lahko ponovno izbrani.

Kandidati naslovijo svoje prošnje z ustreznimi dokumenti v 15 dneh po razpisu na naslov: Razpisna komisija MERCATOR-SLOGE, p. o., Gornja Radgona, Partizanska c. 16.

Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka roka za prijavo.

NE LE OHRANITEV, AMPAK RAZMNOŽEVANJE

»V naravi obstajata dva zakona, ki sta zelo konkretna in dostikrat kruta: zakon o samoohranitvi in zakon o ohranitvi vrste oziroma osnovne enote naravnega sistema živih bitij. Prvi cilj, ki ga imajo vsa živa bitja, je, da bi sama obstala in sama živela. Drugi cilj pa je **razmnoževanje** živih vrst in s tem obstanek vrste. Če obstajajo ugodne življenjske razmere (prehranske, klimatske, ekološke, kozmične ...), potem sta oba zakona v sožitju in se nam zdi vse normalno in dobro. Ko pa se razmere poslabšajo (največkrat prehranske, ekološke), potem med tema zakonoma pride do prevlade prvega — ohranitev osebkov —, drugi pa je močno podrejen in vprašljiva je ohranitev vrste. Oba zakona lahko prenesemo na našo živinorejo, ki se ji, vsaj zaenkrat, ne piše veliko obetavnega,« nam je v uvodu povedal diplomirani veterinar **Ivan Zver**, ki je na Biotehniški fakulteti Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani pridobil znanstveni naslov magistra, saj je uspešno zagovarjal svoje delo Patologija reprodukcije pri govedu v občini Lendava. To je en vzrok za ta pogovor, drugi pa je njegova raziskovalna naloga o boleznih razplodnih živali. Le-to je sofinancirala Raziskovalna skupnost Lendava. S sogovornikom pa kramljamo tudi zato, ker si dejansko močno prizadeva, da bi živinorejci odpravili vzroke, ki vplivajo na plodnostne motnje.

»Predlagam, da začneva pri vašem magistrskem delu. Raziskovali ste patološke (bolezenske) značilnosti reprodukcije (razmnoževanja) na 110 živalih svetlo lisaste pasme, od teh na 103 kravah in 7 telicah, vse to pa z namenom, da bi ugotovili zdravstveno stanje, morebitne plodnostne motnje, potek porodov, poporodne premore in tako naprej.«

»V reprodukciji govedi je postavljen fiziološki (naravni) pogoj: vsaka krava, ki je namenjena za plemensko čredo, naj bi imela tele vsako leto. Doba med dvema telitvama torej naj ne bi bila daljša od 365 dni.

V svojem magistrskem delu sem z namenom, da bi analiziral stanje plodnosti in na temelju ugotovitev predlagal ustrezne rešitve, obdelal 14 kmetij v lendavski občini. Skupaj so imele 131,5 hektarjev njiv, travnikov in pašnikov, redile pa so 110 plemenic (103 krave in 7 telic).

Iz ankete, opravljene na teh kmetijah, povzemam: **zimski obrok** je bil na vseh kmetijah sestavljen iz sena, koruzne silaže, zmletega koruznega zrnja — »šrot«; na treh kmetijah so pokladali živalim še okopavine; mineralne dodatke, kot so vito redin, kostovit, bovisal, orvit, pa so dodajali na desetih kmetijah. **Letni obrok**: seno so pokladali na vseh kmetijah, prav tako koruzno silažo; deteljo so dajali živalim na 12 kmetijah; mineralne dodatke so dajali tokrat le na 3 kmetijah. Na štirih kmetijah pa so tako zimskemu kot letnemu obroku dodajali tudi feces (odpadke z bližnjih perutninarskih farm), in sicer od 0,5 do 2,5 kilograma na kravo.

»Za uspehe, ki smo jih dosegli v živinoreji Pomurja, pa tako tudi v lendavski občini, je nedvomno zaslužno umetno osemenje živali.

»Vsako leto ni enako plodno, saj obstajajo razlike med posameznimi leti in meseci. Veliko vlogo pri tem ima prehrana, kar je povezano z vegetacijo in kakovostjo krme, pa tudi z zunanjo temperaturo, posebno visoko poletno, ki zmanjšuje plodnost. Na 14 kmetijah lendavske občine, ki so bile izbrane za analizo plodnosti, sem ugotovil, da so imeli rejci največ krav starih od 3 do 7 let. Vse krave so bile pripuščene in so bile v dobrem rejnem stanju. Enako velja za telice, ki so jih rejci pripuščali, ko so bile stare 16 do 20 mesecev, včasih pa, glede na rejno stanje, celo pozneje. Od skupnega števila krav in telic (110) so bile 4 krave izločene pred osemnitvijo, tako da je bilo osemnitvenih 99 krav in 7 telic. Pri največ kravah (41) je zadoščala prva osemnitev, dve sta bili potrebni pri 32 kravah, tri pri 15, štiri pri 6, pet pri 2, šest pri 1, sedem osemnitven pa je bilo treba pri 2 kravah. Lažje je šlo pri telicah, saj je bilo treba enkrat osemniti 5 telic, po dvakrat 1 in štirinjak 1.

Prva pojatev po porodu v času do 21 dni se je pojavila pri 37 odstotkih krav, pojatev v 30 dneh po porodu je bilo 25 odstotkov, v 40 dneh po porodu pa 11 odstotkov in tako naprej. V času poporodnega premora je bilo izločenih iz plemenske črede 14 krav, in sicer zaradi boleznih in plodnostnih motenj.

»Da bi uresničili geslo naj da krava vsako leto eno tele, je treba zmanjšati poporodni premor, mar ne?«

»Poporodni premor definiramo kot obdobje od poroda do prve osemnitve oziroma od poroda do ponovne brejosti. Menim, da je prvi poporodni premor obdobje, ki preteče od poroda do prve osemnitve, medtem ko je čas od prve osemnitve do uspešne osemnitve »servisna perioda«. Oba termina sta predvsem kazalca reproduktivne sposobnosti goveje črede. Na poporodni premor je vezana doba med dvema telitvama, kar je tako reprodukcijski (razmnoževanje) kot gospodarski problem. Pri analiziranju poporodnih premorov sem ugotov-

vil: poporodni premor je v povprečju znašal 131,7 dneva. Najkrajši poporodni premor je bil pri treh 9-letnih kravah: 66,3 dneva, najdaljši pa pri dveh 11-letnih: 238 dni. Poporodni premor (čas od prve osemnitve do ponovne obrejitve) je zlasti velik pri starejših kravah.

»Na dobo med dvema telitvama pa vpliva tudi čas brejosti. Traja 9 mesecev?«

»Po podatkih iz literature naj bi bila brejost pri svetlo lisastem govedu 285 dni. Za živino v lendavski občini smo ugotovili, da je ta čas nekoliko krajši: 282,7 dneva, čeprav je v nekaterih primerih krajši ali daljši za 5 do 10 dni. Morda na tem mestu še nekaj o porodih: 86,4 odstotka porodov je bilo pri živini, ki sem jih obdelal v nalogi, lahkih, 6,8 odstotka jih je bilo težkih in prav tako 6,8 odstotka z veterinarsko pomočjo. Med porodom z veterinarsko pomočjo in težkim porodom dostikrat ni jasne meje, saj rejci kličejo veterinarja tudi takrat, ko njegova pomoč ne bi bila potrebna. Vzrok je zavarovanje živali.«

»Naslov vašega znanstvenega dela je Patologija reprodukcije pri govedu, čemur bi v bolj razumljivem in nestrokovnem jeziku lahko rekli: boleznih, ki se pojavljajo pri razmnoževanju (ali v zvezi z razmnoževanjem) domače živali.«

Magister Ivan Zver: V naravi obstajata dva zakona: zakon o samoohranitvi in zakon o ohranitvi vrste. Prvi cilj, ki ga imajo vsa živa bitja, je, da bi sama obstala in sama živela. Drugi cilj pa je razmnoževanje in s tem obstanek vrste.

»Plodnost je najpomembnejše vprašanje današnje reje govedi. V zadnjih desetletjih sta znanost in praksa dosegli mnoge uspehe pri povečanju mleka in mesa, toda na področju plodnosti zelo počasi napredujemo. Dejstva, ki to potrjujejo: uspeh prve osemnitve ni boljši od povprečja (60—70 odstotkov), izločanje iz reje zaradi plodnostnih motenj (5—8 odstotkov), govedo ima samo 3—4 porode in ne 6, kot si želimo. Dodatne izgube so še v podaljšanem obdobju med dvema telitvama.

Statistika opozarja, da letno 20 do 30 odstotkov plemenskih krav in telic predčasno izločijo iz reje. Krave in telice so najpogosteje izločene zaradi plodnostnih motenj, in sicer v več kot polovici primerih (52 odstotkov). Naslednji vzroki pa so: boleznih vimena in seskov (16,3 odstotka), nezadostne količine mleka (10,3 odstotka), boleznih parkljev in nog (7,7 odstotka), starosti (4,3 odstotka) in drugih vzrokov (9,4 odstotka).

Eden od pomembnih dejavnikov, ki vplivajo na spolni cikel, je stres (40 odstotkov). Pri akutnem stresu živali reagirajo z nemirno, agresivnostjo in strahom. Vendar v današnjih razmerah reje živali, stresa čestokrat ne moremo izključiti in dostikrat se srečujemo s kroničnim emocionalnim stresom. Njegovi znaki so izostajanje normalnega obnašanja in spremembe v načinu normalnega obnašanja (prežvekovanje, počivanje) ali pojav specifičnega nenormalnega obnašanja (stereotipni premiki, zadrževanje mleka). Spremljajoči znaki kratkotrajnega stresa se kažejo v vazokonstrikciji (krčenje žil), s povišanim krvnim tlakom, znižanjem temperature kože, povečano koncentracijo hormona glukokortikoida, ki traja dve do štiri ure in se lahko spremeni v kronični stres.

»Vpliva na počutje in s tem na plodnost tudi vreme?«

»Klimatski in meteorološki pojavi (temperatura okolja, vlažnost zraka, svetloba) izrazito delujejo na aktivnost jajčnikov, pri tem pa mrz deluje neznačno v primerjavi z vročino. Zdi se, da vplivajo kronični stresorji na tok pripravljenosti na osemnitev; v letnih mesecih sta ugotovljeni skrajšano gonjenje in pogoste tihe pojatev. Stres lahko izzove motnje pri ovulaciji, pa tudi distrofijo jajčnikov. Tako kot na spolni cikel delujejo stresorji tudi na brejost. Posebno kritični so prvi dnevi po osemnitvi ... Napake v reji, posebno pa v higieni, lahko prav tako vplivajo na plodnost. Plodnostne motnje, ki so posledica porušenega živčno-hormonskega sistema, postajajo z intenziviranjem govedoreje vse pogostejše. To velja zlasti za ovariialne ciste (bule), ki se pogosto pojavljajo v prvih dveh mesecih po porodu, kar med drugim vpliva na podaljšanje presledka med porodom in novo osemnitvijo.

Naslednje je tiho gonjenje, ko ciklične spremembe na jajčniku sicer normalno potekajo, manjkajo pa zunanji, psihični znaki pojatev, zaradi tega živali često niso pravočasno osemnjene. Tiha pojatev je pogostejša v zimskih in zgodnjepomladanskih mesecih. Živali s tiho pojatvijo kažejo zmanjšano paritveno pripravljenost.

Za intenzivnost reprodukcije pri govedu je pomembnih več faktorjev, ki so številni in kompleksne narave, vendar pa so praviloma v fiziološkem (naravnem) področju živali. Če torej želimo analizirati eno stajo ali večje število živali, moramo gledati na reprodukcijo kot celoto, in sicer v ugotavljanju: dobe med dvema telitvama, trajanja poporodnega premora, trajanja brejosti, indeksa (pogostosti osemnitve, da je krava breja), uspešnosti osemnitve. Seveda pa ne gre prezreti tudi leta osemnitve, kajti vsa niso enako plodna; meseca osemnjevanja, osemnjevalcev (praksa!), starosti plemenice, velikosti črede, proizvodnje črede (poslabšanje plodnosti, kjer je več pridobivanja mleka). V mnogih čredah je izboljšanje plodnosti važnejše od nadaljnega povečevanja mlečnosti.

»Kako odpravljati plodnostne motnje? Da bi odgovorili na to vprašanje, je Veterinarski zavod Murska Sobota, enota Lendava, prijavil na Raziskovalni skupnosti občine Lendava raziskovalno nalogo.«

»Od leta 1986, ko smo začeli intenzivne delati na reprodukciji domačih živali in skrajševanju poporodnega premora, pa do danes, imamo nekaj uspehov, vendar z njimi, razumljivo, še nismo zadovoljni. Med drugim pogrešamo še vedno dobro sodelovanje z živinorejci. Kljub temu pa so premiki, kar zadeva uspešnost zdravljenja genitalnih organov in koncepcije plemenic. Zdravljenja jalovosti smo se lotili na dva načina: v začetku leta 1987 smo uvedli enotno kartoteko za vsako osemnjeno žival. Kartoteka vsebuje vse rodovniške, reprodukcijske in splošne zdravstvene podatke. Kartoteko izpolnjujemo vsakodnevno in tako imamo pregled nad stanjem vsake osemnjene živali. V navodilu, ki smo ga posredovali živinorejcem, je pojasnjeno, kako je treba ravnati z živaljo v primeru reprodukcijskih motenj, koga in na kakšen način je treba obvestiti veterinarsko organizacijo o problemih plodnosti. Dve tretjini živali, pri katerih je prišlo do retencije sekundnin (zaostajanje trebila), je bilo zdravljenih. Upravičenost in potrebnost tega zdravljenja

smo ugotavljali z vaginalnimi pregledi in po anamnezi. Pri živalih, ki so se trikrat pregonile, so bili opravljeni ginekološki pregledi in postavljena končna diagnoza. Sledila je terapija, ki je bila v večini primerov uspešna. Rezultati za leto 1987 pa so bile: osemnitvenih je bilo 5605 krav, od katerih jih je največ postalo brejih (3357 ali 61,4 odstotka) že po prvi osemnitvi. V letu 1988 je bilo na območju občine Lendava osemnitvenih 5415 krav, od katerih jih je po prvi osemnitvi postalo brejih 3324, kar je 61,3 odstotka. V lanskem letu je bilo treba plemenico osemniti v povprečju 1,63-krat. Iz pregleda za posamezne mesece osemnitven je razvidno, da je indeks pogostosti osemnitven različen. Najpogostejše — 1,69-krat — je bilo treba živali osemniti v novembru in najmanjkrat — 1,33 krat — v juliju. Na ta pojav so vplivali mnogi dejavniki, ki so vsakodnevni, največ pa klimatske spremembe, prahranski dejavniki glede na letni čas, velikokrat pa pridejo do izraza tudi močne stresne razmere, ki sijo nevrohormonalno ravnotežje. V zimskih mesecih je očitna hipokartotinemija in posledično tudi hipovitaminoza A, zato bi moral biti zimski obrok sestavljen tudi iz travne silaže ali pa bi se moral povečati delež sena v obroku in umetno dodajanje vitamina A. Velikega pomena pri reprodukciji, kot sem že dejal, pa je tudi človeški dejavnik, posebno rejcev, ki bi morali pojatveni cikel bolj in natančneje poznati in opazovati. S tem bi bilo osemnjevalcu lažje določiti čas za osemnitev.«

»V svoji raziskovalni nalogi ste ugotovili nekatere kazalce, ki so boljši od tistih, ki ste jih ugotovili za reprodukcijo na 14 kmetijah, ki ste jih obdelali v magistrski nalogi.«

»V letu 1987, ko smo temeljito analizirali stanje pri reprodukciji goveda, smo med drugim dognali: v želji, da bi bila osemnitev uspešna, smo intervenirali pri 194 živalih. Od teh je po zdravljenju ostalo brejih 153, kar je 78,8 odstotka. Dalje: prva pojatev po porodu se je v povprečju pojavila v 37,2 dneva. Prva osemnitev plemenic je bila v povprečju po 75,7 dneva po porodu. Doba med dvema telitvama je bila povprečno 388 dni, medtem ko je bila leta 1986 407 dni, kar pomeni, da smo uspeli ta čas skrajšati za 19 dni. Poporodni premor je tako trajal, spet v povprečju, 126,7 dneva, medtem ko je bil 1986. leta 131,7 dneva. Čeprav je poporodni premor iz leta v leto krajši, je še vedno precej daljši od optimalnega, ki naj bi bil 90 dni.

V oddelku za reprodukcijo domačih živali si močno prizadevamo za odpravo plodnostnih motenj. Patologija se deli na tem področju na tri glavne dele, in sicer: na subakutne (subklinične), akutne in kronične bolezni. Subakutne so tiste bolezni, ki jih ob ginekološkem pregledu ne moremo zaznati in se nam zdi, da je vse normalno, v bistvu pa je patološki proces že v teku. Tudi take bolezni onemogočajo koncepcijo (spočetje). Največ subakutnih boleznih je nutricijskih in presnovnih. Prvo, kar opazimo ob subakutnih boleznih, so plodnostne motnje. Ta zvrst boleznih se po številu vsako leto zvišuje. Cene koncentratov in drugih prehranskih dodatkov so iz dneva v dan višje, zato rejci goveda redkeje posegajo po njih, pa je obrok za živali nepopoln.

Diagnostika plodnostnih motenj v današnjem času še vedno v glavnem temelji na kliničnem ginekološkem pregledu rodil. Pregled obsega anamnezo (tako zdravstveno kot plodnostno), sam klinični pregled živali kot organizma, ginekološki pregled genitalnih organov in pregled vimena ter laboratorijsko bakteriološko analizo. Postopek se začne že pri osemnjevanju, ko moramo vedeti podatke o porodu, poporodnem obdobju in predvsem o abortusih ali zaostalem trebilu. V lanskem letu je bila zdravljena približno petina osemnitvenih krav. V približno 80 odstotkih je bilo zdravljenje uspešno. Od 266 zdravljenih krav nam jih je uspelo pozdraviti 209, kar je 78,5 odstotka.

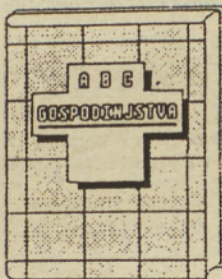
»Na koncu bi še rad povedal, da se denar, vložen v delo veterinarske službe, bogato obrestuje. Zdravstveno stanje krav in telic je dokaj ugodno, saj ni kužnih boleznih. Boleznih, s katerimi se srečujemo vsak dan, pa so v glavnem v zvezi s tehnologijo reje in prehrane in seveda razmnoževanjem. Najpogostejša so obolenja vimena (zaradi večje mlečnosti, zanemarjena higiena vimena in motže, pokvarjeni molzni stroji), bolezni prebavnih organov, zlasti ob prehodu s suhe na zeleno krmo in narobe, potem so pogosta poporodna obolenja (mrzlice, boleznih organov za gibanje), bolezni genitalnih organov in čedalje več je zaostalega trebila.

Magistru Ivanu Zveru smo hvaležni za izčrpne odgovore. Priznati moramo, da nam tematika, ki smo se je lotili, ni bila ravno blizu. Smo pa prepričani, da to področje, ki smo ga obdelali, dobro poznajo naši rejci goveda in da so se iz odgovorov tudi česa naučili. Če je tako, potem je bila objava upravičena. Pa še to: očitno je (in prav je tako), da se (v tem primeru) v živalskem svetu vrsta ne le ohranja, ampak naprej razmnožuje. In da je pri tem čim manj motenj, je delo veterinarjev nepogrešljivo.

Pogovarjal se je
ŠTEFAN SOBOČAN

**Kupujem v trgovini
KALAMAR,
Trdkova 54,
kjer me čaka široka
ponudba blaga po ugodnih
cenah in darilo
ob večjem nakupu.
Odprli jo bodo
v soboto, 22. julija.
Odprto tudi ob nedeljah
od 8. do 11. ure.**

4000 nasvetov za prijeten, zdrav in varen dom

A B C GOSPODINJSTVA

- organizacija gospodinjstva
- hrana in pijača
- čiščenje
- pranje in nega oblačil
- gospodinjstvo
- pleskanje in dekorativna dela
- popravila in vzdrževanje
- šivanje
- otroška nega
- nega domačih živali
- zdravje in varnost
- dodatek s preglednicami

Knjigo lahko naročite pri naših založniških poverjenikih, v vseh knjigarnah ali neposredno na naslov: ZALOŽBA MLDI-DINSKA KNJIGA, Titova 3, Ljubljana.

Pokličete nas lahko tudi po telefonu 061/211 880.

ZA PREDNAROČNIKE V JULIJU JE KNJIGA CENEJŠA SKORAJ ZA POLOVICO!

razpisuje prosta dela in naloge:

- UČITELJA TEHNIČNE VZGOJE IN FIZIKE, PRU, za nedoločen čas
- UČITELJA SLOVENSKEGA IN NEMŠKEGA JEZIKA Z DELNO OBVEZANOSTJO V KNJIŽNICI, PRU, za nedoločen čas
- UČITELJA GLASBENE VZGOJE, PRU, za nedoločen čas s polovičnim delovnim časom

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi razpisa.

Sklad stavbnih zemljišč občine M. Sobota objavlja na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS, št. 18/84) in 7. člena Odloka o oddajanju stavbnih zemljišč v občini M. Sobota (Ur. objave, št. 9/87)

JAVNI RAZPIS

za oddajo komunalno opremljenih stavbnih zemljišč za gradnjo proizvodno-servisnih objektov (brez stanovanj) za dejavnost drobnega gospodarstva v obrtno-skladišni coni ob Markišavski ulici v M. Soboti po veljavnem zazidalnem načrtu, in sicer z naslednjimi parcelnimi oznakami po načrtu parcelacije v k. o. M. Sobota in k. o. Nemčavci:

Del. št. parc.	površina v m ²	Del. št. parc.	površina v m ²
1	2812	19/3	144
2	2812	19/4	144
3	2812	20/1	108
4	2546	20/2	108
5	2546	20/3	108
6	2546	20/4	108
7	1482	20/5	108
8	1482	20/6	108
9	1482	21/1	216
10	1482	21/2	216
11	1823	21/3	216
12	2769	21/4	216
13	2143	21/5	216
14	1254	21/6	216
15	1330	21/7	216
16	1190	21/8	216
17	884	21/9	216
18	900	21/10	216
19/1	144	24	216
19/2	144	25	216

Cena zemljišča in stroški priprave ter komunalne opreme na podlagi izdelanega investicijskega programa znašajo **din 420.220,-/m²**.

Parcelne bodo opremljene z naslednjo komunalno opremo (do parcelne meje):

- kanalizacija,
- vodovod,
- elektrika z lastno TP in javno razsvetljavo,
- telefon,
- asfaltirano cestišče.

ki bo urejena v roku 5 mesecev od sklenitve pogodbe z izbranim ponudnikom.

V ceni je zajeta tudi odškodnina za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča.

POGOJI ZA ODDAJO STAVBNEGA ZEMLJIŠČA:

- Interesenti pošljejo pisne ponudbe, oz. prijave v zaprti ovojnici na naslov Sklad stavbnih zemljišč občine M. Sobota, z oznako »za razpis« v 15 dneh od objave tega razpisa.
V prijavi morajo biti navedeni podatki, ki so potrebni za izvedbo točkovanja po 10. in 11. členu zgoraj cit. odloka, in sicer:
 - število in starost družinskih članov,
 - dohodek na družinskega člana v preteklem letu,
 - kraj zaposlitve in delovne razmere,
 - namensko varčevanje,
 - morebitne neuspele udeležbe pri že izvedenem razpisu,
 - potrdilo o izpolnjevanju pogojev za pridobitev, oz. potrdilo o opravljanju ali deficitarnosti obrtne dejavnosti.
 - Izbrani ponudnik mora skleniti s Skladom stavbnih zemljišč pogodbo o oddaji zemljišča v roku 30 dni od objave razpisa, sicer se šteje, da je od ponudbe odstopil.
 - 60 % cene zemljišča ter stroškov priprave in opreme je izbrani ponudnik dolžan plačati v roku 30 dni od objave razpisa, preostalih 40 % pa najkasneje v roku 5 mesecev od sklenitve pogodbe, s tem, da se ta znesek valorizira od dneva zapadlosti do dneva plačila po indeksu porasta cen v gradbeništvu.
 - Izbrani ponudnik, ki mu je bilo oddano zemljišče, mora na njem zgraditi poslovni objekt do III. gradbene faze v petih letih od sklenitve pogodbe.
 - Stroški priključitve objekta na komunalne naprave bremenijo investitorja.
 - Vsak ponudnik lahko uspe s ponudbo le za eno parcelo, za primer, da s ponudbo za prvo parcelo ne bi uspel, lahko navede v ponudbi še največ dve parceli.
 - Dokončna izmera parcel in morebitni poračun razlike v površini se bosta opravila po končani komunalni ureditvi parcel.
- Vse informacije v zvezi s tem razpisom lahko dobite na referatu za premoženjsko pravne zadeve občine Murska Sobota (sobota št. 15/II) in Zavodu za ekonomiko in urbanizem M. Sobota.
- Stroške objave plača Sklad stavbnih zemljišč občine M. Sobota.

Za Sklad
predsednik komiteja
Silvij, PODLESEK, dipl. prav.

Pšenico v mline ali v jasli?

Žetev je tudi v Pomurju v polnem razmahu. Na lažjih peščenih tleh, kjer pšenica dozoreva nekoliko prej, so kombajni zabrneli že pred dobrim tednom, zdaj pa žanjejo že v vseh štirih pomurskih občinah. Z okrog 18 tisoč hektarjev polj morajo letos pomurski pridelovalci pospraviti pšenico, tisti, ki so žetev že končali, pa pravijo, da so s pridelki zadovoljni. Ponekod napovedujejo, da bodo morda celo rekordni, saj so v Kmetijskem gospodarstvu Rakičan že na prvih požetih hektarjih dosegli tudi do 7 ton pridelka na hektar, so pa to površine, kjer posevki niso bili ravno najboljši. To kmetijsko gospodarstvo se že nekaj let uvršča med najboljše pridelovalce pšenice v državi, saj dosega v povprečju celo boljše pridelke kot mnogi kombinati v Vojvodini in Slavoniji, kjer so razmere za pridelavo veliko ugodnejše. Recept za visoke pridelke je v dosledni agrotehnik, saj se je letos še posebej potrdilo, da tisti pridelovalci, ki niso zaščitili posevkov pred boleznimi in škodljivci, večjih tudi ne morejo pričakovati.

Če so se na letošnjo žetev v Pomurju dobro pripravili, saj je strojev dovolj in bi bil ob lepem vremenu že v naslednjih dneh dobršen del letošnjega pridelka pospravljen, pa to ne drži za odkup tržnih presežkov. Tehnično ta sicer poteka brezhibno, saj so si v preteklih letih v soboškem Mlinopeku z odkupom nabrali precej izkušenj. Ob konicah je sicer še potrebno čakati na oddajo, vendar takšnih zastojev in dolgih kolon, kot pred leti, ni več. Na vseh odkupnih centrih prevzemajo pridelke tudi pozno v noč, letos pa se je ponovila praksa iz prejšnjih let, saj pridelovalci tik pred žetvijo niso vedeli, koliko bodo dobili za oddano pšenico. Še več, mnogi so že oddali pšenico, ko dokončna cena še ni bila znana, kar se doslej še ni zgodilo. V prejšnjih letih je bila cena znana vsaj ob začetku žetve, letos pa pridelovalci in

nico. Za lastne potrebe je v Pomurju rabimo letno okrog 10 tisoč ton in za odkup teh količin so zagotovljena tudi sredstva. Preostale količine so v preteklih letih prevzemale druge slovenske žitnopredelovalne organizacije, te pa naj bi tudi letos zanje zagotovile sredstva. Vendar imamo občutek, da prihaja do izsiljevanj, saj se zdaj vsi sklicujejo na delovanje tržišča, kjer naj bi pri oblikovanju cen odločilno vlogo igrala ponudba in povpraševanje.

kladiščiti. Če smo pošteni, velja zapisati, da tudi akontacijska cena 4.200 dinarjev za kilogram ni nespodbudna za pridelovalce, vendar bi bilo nepošteno od žitnih organizacij, da bi domačim pridelovalcem plačale pšenico po tej ceni, drugje pa bi jo kupovale dražje. Iz Vojvodine in Slavonije prihajajo vesti, da tržna vrednost pšenice dosega ceno od 3.800 do 4.600 dinarjev, k temu pa je seveda potrebno prišteti še stroške prevoza. Nazadnje pa tudi domači, pomurski pridelovalec ne dobi za svoj pridelok dogovorjene cene, saj mu od

ŠTEFAN KEREK, TROPOVCI: Letos sem imel posejane 1,35 hektarja s pšenico, oddal pa sem približno tretjino pridelka. Ostalo bom pokrnil živini in zamenjal za moko, kajti kruh pečemo doma. Cena, o kateri se zdaj govori, ni zadovoljiva, ker ne pokriva vseh stroškov. Morala bi biti vsaj 50 starih milijonov. Uporabljal sem vse agrotehnične ukrepe in s pridelkom sem zadovoljen, vendar nisem prepričan, da bom jeseni še sejal pšenico.

nje odštejejo stroške sušenja, primesi in še kaj. Kakorkoli že, dobršen del letošnjega pridelka bodo pomurski pridelovalci letos še pripeljali v skladišča Mlinopeka, koliko pšenice bodo posejali jeseni, pa ostaja odprto. Sicer pa so marsikje že ugotovili, da se tudi iz pšenice da izdelovati odlične krmne mešanice za živino. In

Ko smo končevali ta prispevek, še vedno nismo mogli dokončno zvedeti, koliko bodo dobili pridelovalci za letošnjo pšenico. Kmetijske zadruge, ki zastopajo interese kmetov, niso mogle najti skupnega jezika s predstavniki mlinskih organizacij, ki za pšenico nočejo plačati cene, ki so jo postavili v zadruzi. Prvotna zahteva je celo bila, da bi morala biti cena 5.000 dinarjev za kilogram, na kar pa v Intesu niso pristali. Kaže, da tudi cene 4.850 dinarjev za kilogram pšenice prvega kakovostnega razreda in 4.500 dinarjev za drugega ne bodo veljale in tako zaenkrat ostaja pri akontacijski ceni 4.200 dinarjev za kilogram. Pidelovalci ostajajo seveda nezadovoljni, saj se zavedajo, da bodo dobili še manj, ko bodo odšteli še stroške sušenja. Na pridelovalcih tako ostaja zdaj odločitev, ali bodo pšenico prodali ali pa jo pokrnil živini.

ŠTEFAN VEGI, ODRANCI: Letos imam posejano pšenico na 1,30 hektarja njiv. Vse pšenice ne mislim oddati, kajti mislim, da cena ni dovolj visoka. Slišal sem, da bo cena 48 starih milijonov, a v to osebno ne verjamem. Ne vem, če mi bo tisto, kar bom dobil, dovolj za kombajn in druge stroške. Poleg poljedelstva se ukvarjam tudi z živinorejo, tako da nekaj pšenice pokrnim. Ob tej ceni krmil se to precej splača. Letos sem moral pšenico škropiti in to mi je bil še dodatni strošek. Kljub vsemu nameravam jeseni še sejati pšenico.

MARIJA ČERVEK, KROG: Letos sem z žetvijo pšenice že končala. Posejano sem jo imela na 80 arih. Približno polovico sem oddala, ostalo pa sem pustila za domačo porabo. Mislim, da cena 42 starih milijonov, o kateri se trenutno govori, ni dovolj, glede na vse stroške, ki jih ima kmet. Pšenico je potrebno škropiti, umetno gnojiti, kombajn moram plačati in na koncu kmetu ostane malo ali pa celo nič. Na srečo je letos pšenica dobro rodila. Škropila sem proti uši, ki jo je napadala, in to je bil kar lep strošek. Jeseni še nameravam sejati pšenico.

ŠTEFAN MARIČ, MURSKA SOBOTA: Čeprav letošnja cena pšenice glede na vse druge cene, ni dovolj visoka, sem skoraj ves pridelok oddal. Doma sem pustil le nekaj vreč za prašiče. Letos sem sejal že drugo leto in tudi jeseni nameravam zasejati približno 50 arov površine. Pšenica je bila precej rodna, kajti škropil sem proti vsem nadlogam, dvomim, pa, da bom s ceno, ki je napovedana, pokrnil vse stroške.

žitno-predelovalne organizacije ne morejo najti skupnega jezika.

V lanskem letu smo imeli v Pomurju rekorden odkup tržnih presežkov, saj so v Intesovem tozdu Mlinopek odku-

pili okrog 32 tisoč ton pšenice. Po pridelkih sodeč takšne količine tudi letos ne bi smele biti vprašljive, kaže pa, da tokrat med žitnopredelovalnimi organizacijami ni pravega zanimanja za domačo pše-

Kljub zapletom s ceno prekmurski pridelovalci pšenico vozijo na odkupne postaje, saj tisti, ki so se odločili za tržno pridelavo, doma vsega pridelka ne morejo us-

če so te še cenejše, bo v prihodnje vse več pšenice končalo v jaslih namesto v skladiščih žitnih organizacij. Ludvik Kovač Metka Lajnsček

ŠTEFAN KRESLIN, ČRENŠOVCI: Danes sem šele začel z žetvijo. Imam 1,70 hektarja pšenice sorte super zlata in mačvanka. Ugotavljam, da letos pšenica ni tako rodna kot lani. Ne vem, kaj je vzrok, morda ta uš, ki jo je napadala, ali pa preveč vlage. Škropil nisem. Polovico pšenice bom oddal, vendar bom še nekaj časa počakal, kajti lani sem imel slabe izkušnje s tem. Moti me, da tik pred začetkom žetve še ni znana dokončna cena pšenice. Tista cena, ki pa je napovedana, je prenizka. Nikakor ne bi smela biti pod 50 starih milijonov. Odtočil sem se, da bom — če cena ne bo dosegla vrednosti pšenice — le-to pokrnil živini.

JOLANKA MEOLIC, KROG: Z žetvijo sem ravno končala in nekaj pšenice mislim oddati, ostalo pa bom pokrnila živini. Nimam velike kmetije, vendar se tudi za eno kravo in štiri svinje ne splača kupovati krmil, ker so predraga. Letos sem imela posejanih 60 arov s pšenico sorte lonja in moram povedati, da sem izredno zadovoljna, ker je bila zelo rodna. Nisem še slišala, kakšna bo cena govorijo, da od 36 do 42 starih milijonov. Če bi dobila vsaj toliko, da bi plačala kombajn, dosti več tako ne pričakujem. Letos bom še sejala pšenico. Pogodbo bom sklenila, tako kot sem tudi lani, vendar samo pod enakimi pogoji, kajti sicer se mi ne splača.

GORIČKO VABI

Dobesedno: »V sozdu ABC Pomurka je v izdelavi projekt Goričko, ki je široko interdisciplinarno zasnovan z glavnim ciljem povečati dohodkovnost proizvodnje in omogočiti boljše življenje Goričancem.«

Od biovrtarjenja k biokmetovanju

Pridelava in prodaja zdrave hrane je samo eden od podciljev, ki naj bi omogočili doseganje glavnega cilja. Skupina ciljnih izbranih, projektno organiziranih in — kot sami zatrjujejo — neodvisnih sozdovskih strokovnjakov, si je zadala: »Organizirati tržno pridelavo, odkup in prodajo zdrave hrane, da bi kmetijam s to dejavnostjo ustvarili dodaten zaslužek.«

Nekaj iz poglavja Glavna spoznanja! »Natančne opredelitve, kaj je zdrava hrana, kaj bio hrana, ni, so le glavne smernice o pogojih za pridelavo te vrste hrane. Za njeno pridelavo je potrebno poznati tehnologijo, ki naj bi jo kmet, ki se za to odloči, obvladuje. Ugotavljamo, da v sozdu teh stvari nimamo. Zdravo hrano naj bi pridelovali tisti, ki so ob drugih pogojih tudi osebno prepričani v prednost zdravega načina življenja. Ker je za sedaj težko izpolniti pogoje za pridelavo večjih količin bio hrane, naj bi bil glavni cilj pridelava zdrave hrane, ki ima nekajkrat manj škodljivih primesi in hrane, ki jo pridelujemo na dosednji način. Ločiti moramo biovrtarjenje od

biokmetovanja. Za zdaj sta pridelava in prodaja te hrane zasnovani v glavnem na zaupanju v pridelovalca. Eden od pogojev za tovrstno pridelavo je tudi uporaba praktičnih dosežkov, ki jih je na osnovi razvojno-raziskovalnih spoznanj razvila skupina strokovnjakov z Živinorejsko-veterinarskega zavoda, zlasti Slavko Švenda in Ludvik Lazar. Zdravo hrano bomo lahko pridelovali v najmanj zaokroženih kmetijah ali pa celo vaseh. Pri prehodu na te vrste pridelave moramo upoštevati postopnost, vložiti ogromno naporov za osveščanje pridelovalcev, v pridobivanje znanj, v širitev tržišča in zbiranje gmotnih sredstev. Ker je za kmetijske zadruge to področje nezanimivo, bi bilo vredno razmisliti, da bičasoma ustanovili posebno zadrugo. Vsa strokovna dela bi morala voditi skupina, ki je neodvisna od kmetijske zadruge ali sozda.«

Na poklicni, ne na ljubiteljski osnovi

Kot razbirmo iz sozdovskega gradiva Zdrava hrana, naj bi projekt uvajali mladi strokovnjaki, ki »bi jim ta naloga omogočila ustrezno profesionalno pro-

močijo. Da bi prodobili ustrezno znanje, bi morali poleg zbiranja informacij (na vse mogoče načine!!!) pošiljati študente ali pripravnike na delo v tujino, kjer bi spoznali vse organizacijske in tehnološke posebnosti pridelave in prodaje. Gre za primerno embalaranje, označevanje in po možnosti za opremljenost z ustrezno blagovno znamko, ki jo je težko zaščititi, ker veliko stane. Za zdaj je mogoče prodajati domača jabolka, ki bi jih pakirali in morebiti sušili v HPC Puconci, kjer bi uporabljali odpadno energijo za sušenje sadja. Za financiranje projekta je potrebno uporabiti vse možne vire. Zlasti v začetku je bistven pogoj, da je pridelava sofinancirana, prodaja pa zagotovljena. Ker gre za projekt, kjer pričakujemo večje rezultate šele čez nekaj let, je potrebno zagotoviti nosilca, sredstva in izvajalce projekta. Organizirana pridelava in prodaja zdrave hrane v Pomurju mora dobiti slovenski pomen (pdcrt. pis.) tudi glede sredstev z ustreznim mestom v razvojnih načrtih podjetij in kmetijskih združenj, ki se ukvarjajo s pridelavo, predelavo in prodajo hrane. Projekta nikakor ni mogoče izvajati na ljubiteljski, nepoklicni osnovi ali kot dodatno delo strokovnjakov.«

Povzel: B. Ž. (Dalje prihodnjic)

Na obisku pri kmetijah Bosne in Hercegovine (3)

Boro še vztraja na Petrovem polju

Čprav tradicija dela svoje, je v občini Skender Vakuf vse manj takih, ki še vztrajajo z ovcami.

Teško se je sicer odreči tistemu, na kar se je človek navajal vse življenje, zato vztrajajo v glavnem starejši in redki so mladi, ki se posvetijo ovcam. Tisti, ki se kljub vsemu odločijo za to, se že vnaprej zavedajo, da se bo potrebno marsičemu odreči. Priložnostni obiskovalec teh planin sicer dobi vtis, da vlada tod le idi-

ponosom povedo, da se je v teh krajih med narodnoosvobodilno borbo nekaj časa drževal tudi glavni štab s tovaršem Titom. Od 3. do 23. avgusta 1943 so tu na Petrovem polju pripravljali sklepe 2. zasedanja Avnoja in vsako leto pripravljajo tu spominsko slovesnost.

Boro, ki se je odločil, da ostane na Petrovem polju, se je posvetil ovčereji. Kupil je sicer domaćijo v Kuli v Vojvodini, vendar vrnil se je sem v planine.

pomlad. Žal pa tudi tam brez težav ne gre. Tudi v kulski občini nomadska paša ni dovoljena, težave ima s policijo in inšpektorji, nemalokrat pa mu tudi ukradejo kakšno ovco. Vendar Boro kljub vsemu vztraja. Nikakor pa taksnega življenja ne bi rad privoščil svojim otrokom. Osemletna hčerka je zdaj končala prvi razred osnovne šole, čeprav je rada med ovcami, pa to skorajda zagotovo ne bo njen poklic. Preveč je človek osamljen v teh planinah, pa

L. Kovač

Spet dražja gnojila?

Potem ko so pred dobrim mesecem (16. junija) v Kutini in še pri nekaterih proizvajalcih močno podražili mineralna gnojila, smo pred dnevi dobili vesti o novih podražitvah, ki jih predlagajo za začetek avgusta. 8. avgusta naj bi se tako mineralna gnojila v povprečju podražila do 40 odstotkov, kar glede na sedanje že tako visoke cene niti ne predstavlja več najhujšega zneska. Vse tiste pridelovalce, ki se še niso oskrbeli z gnojili za jesensko setev, kaže zato opozoriti, da jih nabavijo še pred podražitvijo. V skladiščih nekaterih temeljnih združnih organizacij še imajo gnojila, ki so jih dobili po junjski podražitvi, delovne organizacije pa lahko dobijo gnojila po sedanjih cenah pri proizvajalcih, vendar so količine omejene.

Pomurski kmetijci v zadnjem času precej gnojil kupujejo v Zorki in Subotici, ki se po kakovosti ne razlikujejo od ostalih, so pa nekoliko cenejša. Za primerjavo zapišimo, da stane tona NPK 9:18:18 iz Zorke 3.256.614 dinarjev, seveda pa je k tej ceni potrebno prišteti še prevozne stroške in maržo trgovinskih organizacij. Tovarna duška v Rušah je razprodala vse surovine in do konca leta gnojil ne bo delala, tako da tisti, ki so čakali na gnojila za jesensko gnojenje površin za sladkorno peso, letih ne bodo dobili. Gnojila iz Kutine so nekoliko dražja, vendar so za nekatere vrste ugodnejši plačilni pogoji. Tako je potrebno KAN plačati v 45 dneh, N:P:K 18:12:6 (tovarniška cena je 3.063.402 dinarja za tona) pa celo v 60 dneh.

Strokovnjaki svetujejo

SUŠENJE PECLJEVINE

Sušenje pecljevine je pri nas manj znana fiziološka motnja, ki nastane v tkivu grozdnih pecljev in povzroči odmrte pecljevine in s tem tudi grozdnih jagod. Ta motnja postaja opazna v začetku dozorevanja grozdja, in to nekeje v času, ko imajo grozdne jagode sladkorno stopnjo med 30–60 Oe°.

Sušenje pecljevine se lahko pri površnem pregledu zamejnja s sivo grozno gnilobo (Botrytis cinerea) ali pa s črno pegavostjo (Phomopsis viticola). Motnja se začne že 14–21 dni prej, kot se pojavijo primarni znaki. Primarni zunanji znaki se kažejo kot 2–5 mm velike, malo vderte, vijolično-rjavo-črne pege, ki se pojavijo na grozdnih pecljih. Sam pojav teh znakov še ne povzroči nobene škode, vendar se ti simptomi razširijo v sekundarno fazo, ki ima za posledico prenehanje dotoka sokov v grozdne peclje in s tem tudi jagode. Grozdne jagode na napadenih pecljih ne zorijo več, temveč zakrnijo (se skrčijo, izsušijo) in ostanejo kisle. Ob vetrovnem vremenu padajo deli ali celi grozdi na tla. Razširjanje simptomov se pojavi bliskovito, lahko pa se tudi zavleče vse do dozorelosti grozdja. Pojav sušenja pecljevine je odvisen predvsem od vremena in sorte. Letom, ko nam odpade polovica in več grozdja, lahko sledijo leta brez te motnje — in obratno. Občutljivost sort na sušenje pecljevine je naslednja:

- občutljive do malo občutljive so sorte: beli pinot, ruhandec, zeleni silvanec, modri pinot;
- srednje občutljive so: portugalka, rizvanec, würtzer,
- močno občutljive pa: žlahtnina, kerner, muškato, nel, laški rizling, traminec, veltinec, optima, bachus.

Vzroki za sušenje pecljevine
Vzroki še do danes niso do potankosti raziskani. Iz množice raziskav lahko povzamemo naslednje:

- Prehranske motnje
Sušenje pecljevine je posledica:
 - neharmonične prehrane trte (nepravilnega gnojenja),
 - pomanjkanja magnezija,
 - presežka kalija in premočnega gnojenja z dušičnimi gnojili.

Govori se o motnji med kalijem, magnezijem in kalcijem in razmerju med temi elementi. Z začetkom zorenja imajo semena (pečke) v grozdnih jagodah povečan dotok in porabo Mg in Ca. Pri pomanjkanju teh

Prvi vidni znaki sušenja pecljevine.

dveh elementov se oba stekata iz grozdnega peclja in nastane pomanjkanje. Ker pečke v tem času potrebujejo K v manjši količini, pride v grozdnih pecljih do izrazitega nesorazmerja med Mg in K.

Prihodnjic več o ostalih vzrokih in načinih obrambe pred to fiziološko motnjo.

Ernest Novak, dipl. inž. agr.

O pravi ceni mleka

Slovenski javnosti je bilo v mesecih po sprostitvi cen surovega mleka ter pasteuriziranega in homogeniziranega mleka posredovano več člankov, ki se nanašajo na odkupne cene mleka in oblikovanje drobno-prodajnih cen mleka. V teh člankih so se pojavljale netočnosti, ki v napadni luči prikazujejo predelovalce. Prosimo, da zaradi tega objavite naslednje:

Slovenski predelovalci mleka in proizvajalci so se zavedali, da bi takojšnje uveljavljanje ekonomske cene mleka, kar bi bilo mogoče ob sprostitvi cen 1. 4. 1989, prizadelo potrošnike mleka in mlečnih izdelkov. Zato je bil na republiškem izvršnem svetu, dne 4. 4. 1989 med proizvajalci in predelovalci dosežen dogovor, po katerem bi postopno, t. j. šele v mesecu juniju, prešli na ekonomsko odkupno ceno mleka.

Vendar pa so slovenski pridelovalci mleka vedno prejemali višjo ceno mleka, kot v drugih republikah. Na tej osnovi so bile v drugih republikah določene tudi nižje prodajne cene mleka in mlečnih izdelkov. V Sloveniji pa so se odkupne cene mleka v tem času gibale takole (cene se nanašajo na mleko s 3,6% mlečne maсти s povprečnim dodatkom za kvaliteto mleka):

APRIL 2.000.— DIN
MAJ 2.360.— DIN
JUNIJ 2.960.— DIN

Osnova za dogovor v Sloveniji je bila vsakomesečna modelna kalkulacija Kmetijskega inštituta Slovenije (KIS). Razlika med zgoraj navedeno odkupno ceno mleka in kalkulacijo KIS se je pokrivala iz republiških premij in republiške SIS za proizvodnjo in predelavo hrane. (npr.: za ju-

nij: kalkulacija KIS je znašala 3.461.— din za liter mleka, torej je bilo iz republiških sredstev dodano proizvajalcem v povprečju 501.— din na liter).

V izračunih, ki naj bi potrošnikom pokazali delež odkupne cene mleka v drobno-prodajni ceni pasteuriziranega mleka, niso bili upoštevani pravilni odstotki. Pisni nekaterih člankov so čisto upoštevali le sredstva, ki jih je mlekarna plačevala za mleko, ne pa tudi sredstev, ki jih je prispevala republika, maloprodajne cene iz tekočega meseca, pa so bile primerjane z odkupno ceno predhodnega meseca.

V tej mlečni zgodbi moramo upoštevati, da je le okrog 28% odkupljenega mleka predelane v pasteurizirano mleko. Preostalo mleko se uporabi za druge izdelke, ki imajo daljši rok uporabnosti (jogurti, sterilizirano mleko, sirni namazi, siri, mleko v prahu, kazein, otroška hrana...). Nekaj mleka slovenski mlekarji tudi izvozijo pod lastno proizvodno ceno kot sveže mleko ali kot izdelke. Za 30–40% mlečnih izdelkov morajo slovenski mlekarji iskati kupce na jugoslovanskem trgu, ki kljub kvaliteti ne prizna v celoti slovenske cene mleka in mlečnih izdelkov (druge republike oskrbujejo svoj trg tudi s ceneniimi siri in mlekom iz uvoza za katerega niso uvedene zaščitne carine). Na osnovi teh dejstev mlekarne vnovičjo celotno prodano mleko po znatno nižji ceni, kot je cena pasteuriziranega mleka.

Strošek mlekarj ni le odkup in predelava mleka ter dostava do trgovine, ampak tudi finančna pomoč pri urejanju in servisiranju izmolzišč, nepovratna sredstva za nakup krav molznic in njihovo zdravstveno varstvo, strokovno izobraževanje rejcev, vlaganje v urejanje zbiralnih po-

Prejeli smo

staj (nabava hladilnih bazenov, kritje prevoznih stroškov do večjih zbiralnic, itd.).

Tudi o plačilnih odnosih med mlekarjami in trgovskimi organizacijami moramo nekaj povedati. V odvisnosti od izdelka so različni tudi plačilni pogoji, ki znašajo za pasteurizirano mleko do 25 dni, za nekatere druge trajnejše mlečne izdelke pa tudi več kot 60 dni. Tudi to je tema, o kateri partnerji trenutno razpravljajo z namenom, da se povsod skrajšajo plačilni roki.

Zaradi zmanjšanja kupne moči se je v mlekarinah nabralo veliko neprodanega blaga. Po podatkih republiške tržne inšpekcije je bilo 11. in 12. 6. 1989 v zalogah 1100 ton mleka v prahu, 1,5 mio litrov pasteuriziranega mleka, 257 ton masla, 526 ton sirov. Vse zaloge terjajo za svoje kritje ogromna finančna sredstva, ki jih mlekarne same nimajo in si jih morajo sposojati po visokih obrestih.

Pripombe rejcev o zamikih plačil so točne, vendar mlekarne ne morejo plačati mleka prej, kot dobijo denar za prodane izdelke.

Vse do sedaj so mlekarne redno plačevale kmetijskim zadrugam račune za oddano mleko 15. v mesecu za pretekli mesec, tudi tedaj, ko še niso prejele plačila za prodane izdelke.

Slovenski predelovalci mleka podpiramo akcijo, da je potrebno na vseh nivojih med partnerji skrajšati plačilne roke, tudi za trajne mlečne izdelke. Najti je potrebno način, da bi rejci izboljšali čim bolj zaradi zamika plačila in visoke inflacije. Vendar ta rešitev ni izključno v rokah mlekarško-predelovalnih organizacij.

Vendar pa je naivno pričakovati, da bo trg vedno pripravljen sprejemati nove in nove višje cene. Ne moremo se primerjati z Evropo ali s soslednjimi državami le glede cen. Primerjamo se tudi s produktivnostjo po enoti pa tudi glede kakovosti mleka, ki ne ustreza vedno, o čemer moramo intenzivneje razmišljati.

Živinorejska poslovna skupina
ODBOR ZA MLEKARSTVO

Boro Denić je svoje življenje zapisal ovcam, tega nikakor ne želi privoščiti svoji hčerki. Foto: L. Kovač

lika, saj se je prav prijetno sprehajati med stoletnimi smrekami in uživati svež zrak ter poslušati zvonkiranje zvončkov, ki jih nosijo posamezne ovce okoli vratu. Vendar je z ovcami tudi veliko dela, vsak dan jih je treba dojiti, tudi striženje je zahtevno opravilo, pa še marsikaj drugega je potrebno postoriti pri živilih.

Boro Denić s Petrovem polja je eden redkih mladih, ki se je odločil, da ostane v teh planinah. Na 1.150 metrih nadmorske višine je njegova domaćija in daleč naokrog ni videti nobene druge. Dva kilometra je do najbližje trgovine, do občinskega središča pa kakšne trideset ure vožnje. Saj razdalja niti ni tako velika, vendar poi je slaba, skalnata in vožnja je počasna. V te kraje le redko zaide kak tujec, domačini pa s

Pred štirimi leti je začel s 25 ovcami, zdaj pa jih ima že kakšnih 250. Veliko mu je pri tem pomagala tudi kmetijska zadruga »15 maj« iz Skender Vakufa, saj je njen kooperant in z njo dobro sodeluje. »Vse pridelke oddajam zadrugi, drugam ne dam ničesar,« pravi mladi kmetovalec, ki je s sodelovanjem z zadrugo zadovoljen. Njeni predstavniki ga večkrat obiščejo, mu svetujejo in mu pomagajo. Na vprašanje, ali se ovčereja izplača, smo dobili pritrden odgovor. Prodaja jagnjeta, sir in volno, je pa navajen na skromno življenje.

Poleti je tod prijetno, težave pa se začnejo, ko nastopi zima. Krme ni dovolj in ovce v planinah ne bi preživele. Ker je nomadska paša prepovedana, pred zimo preseli ovce na svojo kmetijo v Vojvodino in tam pričaka

tudi možnosti za razvedrilo in zabavo ni. Imajo sicer elektriko, radijske in televizijske sprejemnike ter kasetofone, vendar je prostega časa zelo malo. Tudi tokrat bo še pred zimo ženo in otroka preselil v Vojvodino.

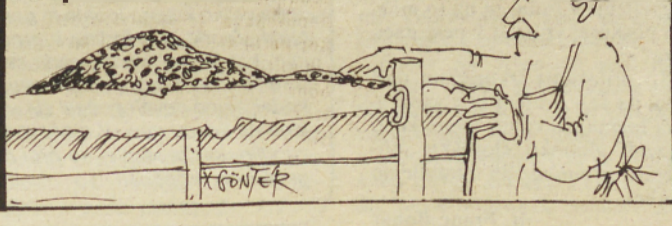
Zaenkrat na Petrovem polju še meketajo ovce. Toda, ko bo Boro odnehal, verjetno tudi na teh planinah ne bo več ovac. Tako, kot jih ni več na mnogih okoliških planinah, kjer so izredni naravni pogoji za to dejavnost. Toda, mar ne bi bilo škoda te zemlje, ki bi ostala neizkoriščena? 120 dulumov (okrog 10 hektarjev) zdaj ima v lasti Boro, mnogo hektarjev pa je neizkoriščenih. Tudi na tem področju se bo moral odnos družbe do kmetijstva spremeniti!

Ludvik Kovač

— Samo eno kravo imam, pa sem podprl slovenske kmete pri bojkotu oddaje mleka.

— Pri treh hektarjih pšenice se mi računica ne izide. So ostali slovenski kmetje zdaj pozabili na nas?

To so naši otroci, ki jih imamo radi

Na nevihtni dan, ko se je vlivalo kot iz skafa in je Mura zapustila svojo strugo, smo šli na obisk h Krajncem v Ženik 24. Spoznali naj bi rejniško družino.

Ze pri vhodnih vratih smo srečali mamo, Elico Krajnc. Malo presenečena je takoj vprašala, ali nas je poslal gospod Mauko s socialne. Vstopili smo, a hiša ni bila polna otrok. Le Nataša, najmlajša, stara štiri leta, je še v pižami ležala v dnevni sobi na kavču. Pozneje smo zvedeli, da to ni njena postelja, saj ona in Romanca spita pri »ateku« v sobi. Atka pa ni bilo doma, je že šel v službo. Krajncova mama je poklicala še Franca, ki je bil v svoji delavnici. Letos je končal skrajšani program srednje lesarske šole in sedaj čaka, da dobi delo za pripravniško dobo. Vendar mu tudi doma ne zmanjka dela. Mama je rekla, da rad pomaga na kmetiji in vedno nekaj žaga in pili, enkrat stole, potem spet slike. Izpod njegovih rok namreč nastajajo zanimive podobe iz furnirja, ki krasijo njihove stene. Prišla je še Smiljana ter se stisnila mami v naročje, z velikimi očmi opazovala neznanke in od mame šepetaje želela zvedeti o namenu najinega obiska. Tako, po domače smo se namestili in seveda vprašali: »Ali

IMAMO DOM! FRANCI, SUZANA, JOŽA, JANJA, SMILJANA, ROMANCA IN V NAROČJU MAME ELICE KRAJNC MALA NATASA.

Prej skorajda prazna hiša je oživela. Vstala je še Romanca, tako da so bili vsi otroci okoli mame. »Revica, Romanca ves čas boleha in jo moramo stalno voditi okoli zdravnikov in večkrat je tudi v bolnišnici. Jeseni pa bo šla v prvi razred, pa je še tako drobna.« Otroci so postali živahni. Starejši so poslušali »walkman«, Romanca je vzela v roke harmoniko ter zaigrala, malce po svoje, a vendar najbolj, kakor je znala. Krajncova mama pa je prinesla kup fotografij, na katerih so bili njeni otroci s tortami za rojstni dan, na kolesih — vsak ima svoje kolo, pri kmečkih opravilih, ob družinskih slovesnostih.

»Rojstne dneve praznujemo, pa tudi na darila ne pozabimo.« Krajncova mama prejema rejnino, za vsakega otroka je ta mesec dobila sto starih milijonov. Vendar jim mora kupiti vse za obleči, obuti, šolske knjige, zvezke, plačati malico in kosilo — pač vse, kar je treba.

Pa kaj bi denar, otroci so veseli in pri Krajncovih jih imajo radi, kot bi bili njihovi. Saj tudi so.

Se smo »komentirali« fotografije, se tu in tam nasmehnili, potem pa se pripravili še za naše fotografiranje. Samo lepo se je bilo treba še obleči! Majda Horvat

DOBRO JUTRO, NATASA!

so to vsi vaši otroci?» Pri njih živi še Joža, ki ni več otrok. Stara je trintrideset let in noče nikamor od hiše, pa tudi za pogovor ni bila ravno navdušena. Franca smo že spoznali, pri Krajncovih pa sta še njegovi sestri, petnajstletna Suzana in dvanajstletna Janja, ki pa sta bili še v gozdu. Mama ju je morala zbuditi že ob petih, da sta šli nabirat gobe. Krajncova mama pa je imela še več otrok. »Sedemdesetega leta smo dobili enega fantka. Andrejčka, ki je bil pri nas eno leto, potem pa so ga vzeli njegovi starši. Potem je prišla Joža. Pri sosedovih so že imeli otroke in me takrat vprašali, ali ne bi imela še kakega otroka. Z avtom so takrat vozili okrog šest otrok in Joža se nam je zasmilila. No, pozneje smo imeli še Stankeca, Zorana, Nenea in Mia iz Maribora. Pri nas so bili dve leti, potem so prišli ponje starši. Iz Maribora pa so spet prišli Franci, star eno leto, in njegovi sestrici, Suzana in Janja. Vzeli smo še Smiljano, takrat je bila stara eno leto, in sestrico Romanco, staro tri mesece. Nataša je iz Gornje Radgone in je pri nas dve leti. To so ti naši otroci, ki jih imamo vsi radi.«

Smiljana ni hotela iz maminę naročja, Nataša pa ne iz postelje. Tudi Franci je sedel v sobi, poslušal mamo in ji včasih pomagal pri imenih, ko je naštevala svoje otroke.

»Franci, skoči no po Suzano in Janjo, da bomo potem vsi!« je rekla mama. Moped je že zabrel in Franc se je zapeljal po klancu, mama pa: »Ali gre z mopedom, še padel bo, ker je tako mehko in spolzko.« Vendar ni padel, saj se je kmalu vrnil ter nam zaupal, da mu je dala mama lani denar za moped, nekaj pa si je prihranil od štipendije. Sedaj pa dela tudi izpit. Sestri sta prišli, premočeni od dežja in mokre trave. Vrečko gob sta le imeli, če ne dovolj za prodajo v trgovini, pa vsaj za gobovo juho. Zmenili so se, da bo za kosilo gobova juha, grab v solati, krompir in pecivo, ki so ga večeraj spekli. Otroci pač radi jedo in Krajncova mama je povedala, da štiri kolače doma pečenega kruha pospravijo v tednu dni kot za šalo.

Obrtno podjetje Graditelj Komuna Beltinci gradi v Beltincih ob Panonski ulici stanovanjsko-poslovni objekt, investitor je Samoupravna stanovanjska skupnost Murska Sobota. V pritličju bo frizerski in gostinski lokal, prostor je že prodan, v ostalih etažah pa deset stanovanj, od tega osem solidarnostnih. Po predračunu vrednosti bo objekt stal 1,6 milijarde dinarjev, zgrajen pa naj bi bil septembra letos.

Foto: F. Maučec

PIŠE: FRANČEK ŠTEFANEC
RIŠE: ŠTEFAN ČERVEK

Svatovščnjaki in svatovke, štiri belo oblečena dekleta z vencami na glavah in štirje fantje z belimi trakovi, pripasanimi čez desno ramo in pleča, so se prijeli za roke in zaplesali kolo okoli svatov pred trojiško cerkvijo. Zavriskali so fantje, da so si ženske mašile ušesa, za roke se je prišla še ostala mladež in skakalo se je naokoli ob taktih harmonike, trobente in klarineta. Sprevod svatov je šel vriskajoče, kričaje veselo dol ob samostanu, mimo šole in tja proti pokopališču. In tukaj so svatje obmolknili iz spoštovanja do pokojnih. Katika, Tirzek in Tonitzovi otroci pa so šli prižgati sveče na grobove svojcev.

Dol po gasi, kot pravijo Trojičani cesti, ki vodi mimo pokopališča proti mlinu, Spodnjim Verjanam in Brengovi, je bilo spet zelo veselo. Tukaj je bilo največ hiš in radovedne oči so bile na vseh oknih.

Poročno veselje je bilo pripravljeno za oba para pri Ketiševih v Zibotah; svatje so privrskali, priplesali ali šli bolj zadaj, počasi, a vselega srca. Pred hišo so se vsi spoštljivo umirili, pred ženina Nanila je stopila Rozika, sestra neveste Mičike, in je rekla:

»Z veselimi koraki hitim naproti tebi, dragi ženine Nanil, da te pozdravim kot gospodarja te domačije!«

In na pragu zidanega in z opeko kritega doma sta stala nevestin oče Alojz in mama Apolonija in ženinu izročila hišni ključ. Težko jima je bilo pri srcu, a upala sta, da sta ga izročila dobremu človeku. Življenje je pokazalo, da se nista zmotila.

Posedli so svatje za mize in vsi so se čudili ob pogledu na lepo zapečene in okrašene bosmane in potice in občudovali so kodraste ovčke, narejene iz domačega masla in okrašene z zimzelanom. In že se je prikazala Gustika z velikim porcelanastim jušnikom v rokah, postavila ga je spredaj pred nevesto in ženina in rekla:

»Zdaj pa le hitro zmolvite očenaš za srečo mladoporočencev in potem začnite jesti, da ne bo juhica premrzla ...«

Jedli in pili so tisti dan in noč — in to še enkrat ponovili. Imeli so govejo juho z domačimi rezanci, govedino s hrenom, svinjsko pečenko, pečene kure, omake in solate, vmes pa kislo juho, da so prišli k sebi. In spili so toliko vina, da se je tisti, ki je skrbel za pijačo, začel resno bati, da se bo sod čisto spraznil, še preden bodo svatje odšli. Za pijačo je skrbel Voglarov Franček, Ketišev sosed, ki je rad videl Ketiševno hčerko Treziko.

In tretje jutro, ko so bili že vsi do onemoglosti zaspani in ko so godci že komaj godli, so šele začeli svatje odhajati domov, našla pa se je tudi ženska, ki je bleknila:

»Kam se vam tako mudi, saj še nismo pojedli in spli vsiega, kar smo prinesli ... Navada je pač bila, da je prinesel vsak povabljenec pred poroko k hiši kokoš, jajca, maslo, sir, smetano, vino ...«

Na velikem lojtrnem vozu je s konjsko vprego pripeljal kmet Polić iz Brengove k mlinu zaboje s kolarskim orodjem, skobelnik, novo omaro in postelji. Ljudje, ki so z grabljami ravnali krtnine po travnikih in Drvanji, ki se izliva tam spodaj pri Spodnjih Verjanah v Ročico, so se naslanjali na orodja, napeljali oči in gruntali, kaj vse je dobil stric Tirzek za doto. Prepričani so bili, da je omara polna oblek, da je v njej posteljinina in da ima stric polno mošnjo denarja. Dedek, Franc Ketiš, je bil skrben gospodar in dober oče in svetu se ni hotel dati v zobe.

In tedaj se je pri mlinu zgodilo, kar bi se slej ko prej moralo zgoditi. Stric Tirzek si je do dobra pogledal mlinska kamna, grabenjak in druga poqonska kolesta ter trdnost jezua; šel je na podstrešje, otipaval črvice tramove, ugleđal skozi slamnato streho nebo in zmajeval je z glavo.

»Podiral bom, Katika, in gradil novo hišo!« je pravil stric in še in še načrtoval:

»Najprej moramo zaslužiti denar: tega nam bo dal mlin in kupila bova valjčnega ... Tisti mlinarji, ki imajo le kamne, zaostajajo ... Moka, ki jo meljejo valjni mlini, je boljša ... In kamna bova še vedno obdržala, na njihju bova mlela mečko za svinje ...«

Stric je obiskal vse mlince, za katere je vedel ali slutili, da se v njih melje hitro, moderno, industrijsko. K Petovarju k Svetemu Lenartu, k Trnčarju v Biš in k Matjašiču v Gočovo je šel. Gledal je, se posvetoval z mlinarji, računal, se srečal z mašinistom Andrecom in njegovim lerpublicom in segli so si v roke, da bodo v mlin na Ročici skoraj zmontirali bolci, kot so pravili valjčnemu mlinu.

Do največjega romanja v trgu, do trojiške nedelje, ki je bila tisto leto 21. maja, se je v stricem mlinu zgodil preobrat, saj mu je teta Katika rekla:

»Moški si, Tirzek, in bodi gospodar pri hiši!« In pred tisto kvaterno je rekel stric ženi: »Pridi Katika! Ti boš prva nasula pšenico v bolci!« In teta je odšla na podstrešje nad mlinom, odpahnila je loputo, ki je zapirala odprtino v velik grad. Vsula je pšenico iz vreče pred odprtino, vzela veliko leseno lopato in porinila zrnje v notranjost. Zaprla je odprtino v gradu, nekajkrat večjem, kot je pri kamnih, ozrla se je okoli po novih lesenih ceveh, po svilenem sejalkniku na vrhu, od koder se po ceveh počasi šla moka v vreče, pritrjene na koncu cevi. V stricem mlinu se je torej zgodilo, kar bi se slej ko prej moralo, ker bi drugače mlin propadel.

Mašinist Andreč je stal spodaj pri valjčnem mlinu, odprl je kovinsko loputo, da bi nadzoroval, če sta železna valja primerno razmaknjena, da ne bo letelo skozi rezo preveč zrnja na večja valja, ki sta čakala na prvo mletje. In vajenec ali lerpublic, kot so mu pravili, je smuknil k transmisiji, da bi nadzoroval pravilen tek lesenih koles in jermenja po njih, stric pa je odšel k jezui, dvignil zapornico, da je voda stekla po lesenem žlebu, grabenjak se je na veliko veselje vseh začel vrteti in na srečo je šlo vse, kot je bilo treba.

Mehanik Andreč in njegov vajenec sta ostala to noč pri stricu, da bi naslednjega dne set delala v mlinu. In Andreč je bil popotnik, iz mlina v mlin je hodil, in ker je bilo mlinov na Pesnici, Ročici, Drvanji in Ščavnici veliko, so se mlinarji skoraj stekali zanj; vedno je spal drugod, jedel vedno iz tuje skleda in spal vedno v drugi postelji ali na senu po štalah.

Posedli so možki za mizo v kuhinji in teta jim je ocvrla jajca, ker si jih je Andreč zaželel. Vino se je znašlo na mizi, pilo se je in govorilo o mlinu, o zgodnji pomladi, o trojiški nedelji in romanju, ki bo tega dne pri Sveti Trojici.

Teta Katika je zibala Frančka, Kristinika se je cartala ob njej in v kotu je dremal stari pes Čuvec, muca pa je predla na polici pred pečjo. Vsem je bilo prijetno, domače, in Andreču je prišel na misel dogodek, ki ga je pripovedoval po vseh mlinih, skoraj vedno, ko se je tam znašel, tako da so vedeli njegovo zgodbo na pamet, tukaj pa je še niso slišali in začel je pripovedovati:

»O, Kristus, kako brlje ... Brrr ... rrr ...«

»Mojemu prvemu vajencu se je to zgodilo, ko se je vračal ponoči domov iz Zelenikovega mlinu ... Blizu Svetega Antona je bil doma in iti je moral daleč gor skozi tisti gozd ... No, saj veste, katerega mislim ... Skozi tistega, nad Ketišev in Voglarjevo hišo v Zibotah ... Zarahčena je ta šuma, da je človeka tukaj še podnevi strah ...«

No, kaj sem že mislil reči? Ja, ja, moj lerpuba je šel skozi tisti gozd. Trda tema je bila, in ko je bil nekje na sredini, tam gori, na vrhu vzpetine, od kjer se med drevjem podnevi lepo vidi proti Sveti Trojici, tam se je zgodilo. Dol po gozdni poti sta mu priplesala nasproti psa ... Eden je bil bel, drugi črn in žarelo jima je iz gobcev, da je bilo svetlo naokrog in je bilo grozno videti; plesala sta psa okoli vajenca, da je obstal kot vkopan od groze, dokler ni zbral toliko moči, da je začel bežati, kolikor so ga noge nesle ... To je bila čista resnica!« je končal Andreč prvi del pripovedi. Spil si je kozarec vina, pogledal naokoli, da se prepriča, če so vzeli navzoči resno njegovo pripoved. In res so vsi radovedno zijali vanj, posebno še vajenec, in mašinist je pomembno dodal zadnji del:

»Tisti fant si ni nikoli več upal iti skozi gozd nad Ketiševno domačijo ... Povem vam, da mu nisem verjel, da je srečal tista psa, a sem se sam prepričal, da je govoril čisto resnico ... Pravim vam, verujite v Boga! Nekaj mora biti tam gori na nebu in jaz verujem v posmrtno življenje ...« je ves zamišljen govoril bolj sam sebi kot zbranim naokoli.

»Nisem verjel lerpublicu ... Pravil sem si, da je bil tisto noč pijan ... Ampak, od česa, saj ni nikoli pil, in dokazati sem mu hotel, da z njim tiste noči nekaj ni bilo v redu, da se mu je zmešalo ... Dobro me poslušajte! ... Naslednja noč sem se sam odpravil skozi tisti gozd. Tema je bila, da sem s težavo stopal čez korenine dreves, čez blatne kolnike in še danes me spreleti mrtvaški pot, ko se spomnim na tista psa ... Priplesala sta proti meni, čisto zares ... Mi ne verjameste ... Čisto trezen sem bil ... Priplesala sta torej proti meni in iz gobcev jima je žarelo ... Korajžnega sem se delal, saj do takrat nisem v nič verjel ali pa bolj malo ... In sem belega psa pobozal in ... O ... O, Jezus ... O, groza ... Strašno se je zaiskrilo in strelilo me je po celem telesu ... Bilo je, kot bi strela švignila skozi mene in takrat sta psa izginila, kot da ju sploh ni bilo ... Lasje so mi šli pokonci od groze in sivi so mi postali ... Resnico, resnico vam pripovedujem ...« je ves zato-piljen v dogodek končal Andreč in ponovil že prej povedano:

»Pravim vam, verujte v Boga! Jaz pravim, da nekaj mora biti tam zgoraj! ...«

(Nadaljevanje prihodnjič)

PREJELI SMO

smrti, a živi zaradi človeške solidarnosti«

V soglasju s pacientom Janezom Smodišem se oglašam v vašem časopisu zaradi pojasnitve strokovne službe Občinske zdravstvene skupnosti Murska Sobota. V interesu resnice in dostojanstva se mi vsiljuje vrsta vprašanj, čeprav sem mnenja, da je postopek za odobritev zdravljenja v tujini teklen po birokratskih poteh korektno, vendar povsem v škodo pacienta.

Tako se mi kot lečecemu zdravniku v zvezi s postopkom za odobritev zdravljenja v tujini pacientu Janezu Smodišu vsiljuje naslednja vprašanja.

— Ali obstaja še kdo, ki lahko presoja o upravičenosti zdravljenja v tujini, razen nepristranskega konzilija v Ljubljani, in ali lahko pacient zahteva mnenje tudi drugih konzilijev v državi?

— Ali ima pacient pravico zvedeti o tveganju operativnega

posega ter stopnji smrtnosti in preživetja na posameznih klinikah v državi in inozemstvu?

— Ali ima pacient pravico zaupati svoje življenje ustanovi, ki ji zaupa, ter zdravniku, ki si ga je izbral?

— Ali lahko dobi vpogled v število in stopnje bolezenskih stanj vseh tistih, ki jim je bilo v podobnih primerih boleznih zdravljenje v inozemstvu omogočeno?

— Ali je navsezadnje Odbor za varstvo pravic Občinske zdravstvene skupnosti Murska Sobota pravilno pretehtal pacientove spise, njegovo bolezensko stanje in stisko?

— Ali je Občinska zdravstvena skupnost opravila primerjalno analizo faktur, ki jih zdravstvena skupnost dobiva za podobne operativne posege, in ali

je vzela predračun ljubljanske klinike za edino merilo povračila dela stroškov, do katerih bi bil zavarovanec upravičen?

— Ali je odbor za varstvo pri Občinski zdravstveni skupnosti poskušal upoštevati mnenje kardiokirurga svetovnega slovesa, prof. dr. Ninoslava Radovanoviča, ki je verjetno iz zelo strokovnih razlogov odklonil operativni poseg v Sremski Kamenici, in nazadnje, ali sem kot lečeci zdravnik lahko dobil pisno obvestilo o odklonilnem mnenju za zdravljenje v tujini in na to mnenje poskušal vplivati v prid pacienta?

To priložnost izkoriščam tudi zato, da se v svojem in v Janezovo imenu zahvalim vsem, ki so izkazali globoko človeško solidarnost in omogočili zdravljenje v tujini.

dr. Franc Bohar

ČEZMEJNO NAGOVARJANJE

**BESEDA KOT UPOR NI POLITIČNI PROGRAM,
LITERATURA KOT ZDRAVILLO ZA DUŠO IN ZA
KREPITEV HRBTENICE,
KULTURA KOT BOJ ZOPER MALODUŠJE IN ZA
NARODNOSTNO ISTOVETNOST**

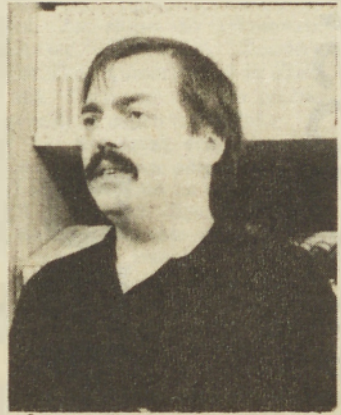
Bilo je ob promociji zbirke kulturno političnih esejev Terra incognita Draga Jančarja, ki je morala malone dva meseca čakati na vstopno vizo v deželo na sončni strani Alp. Prizorišče: knjigarna založbe Obzorja Maribor, Partizanska 8. Z občutkom (samo)zadovoljstva — naš tednik je namreč ta čas (Vestnik, štev. 22/89, 8. junij 1989) že priobčil poročilo o izidu tega dela pri založbi Wieser v Celovcu — smo prisluhnili avtorju stvaritev Veliki briljantni valček, Zalezujoči Godota, Galjot, Dedalus in drugih, ko nam je razlagal usodo t. i. prepovedane literature: »Dovolj nesmiselna reč ob dejstvu, da rečimo slovenske založbe na Koro-

Odmevi na vašo knjižno zbirko esejev? So vam morda po izidu grozili po telefonu, vam pošiljali grozilna pisma, ste imeli kakšen razgovor s katerim od znanih slovenskih politikov, ki so v zadnjem obdobju silno moderni?

Jančar: »Zdaj je izšel v Parizu v reviji L'European Messagare prvi tekst iz knjige Terra incognita, ki se je zdel Milanu Kunderi toliko zanimiv, da je napisal uvodno opombo. Torej je to zanimanje širše. Seveda pa si ni treba delati nobenih iluzij, da bo Slovenija z vso svojo ustvarjalnostjo prišla v splošno zavest sveta. S penovskih srečanj in popotovanj vidim, da se z istimi problemi ubadajo taki narodi, kot so Nizozemci, Norvežani, Švedsi (ki podeljujejo Nobelove nagrade) in drugi. To je preprosto vprašanje količinskih razmerij in moči tega sveta. Vseeno pa mislim, da se je v zadnjem času ogromno spremenilo. Sam sicer nisem toliko neposredno vmešan v dnevno politiko, kot je Rudi Seligo s pisateljskim društvom, kajti PEN je bolj usmerjen v zunanje stike. Prišlo je nekaj takih pisem. Vzemimo — seveda anonimno, v popačeni srbohrvaščini — le enega, v katerem nekdo ugotavlja, da so nas enkrat že osvobodili s tanki in da nas bodo še enkrat oz. da bodo likvidirali celoten naš odob. Mislim, da si s temi stvarmi dejansko ne kaže greniti življenja.«

Kaj je beseda, kaj literatura in kaj kultura?

Weiser: »Beseda je že sama po sebi upor, je politični program, vendar na povsem drugačiji ravni kot dnevna politika. Podobno velja za literaturo Jančarjeve vrste: je hkrati zdravilo za dušo in za krepitve hrbtence. Vprašanje je namreč, kako to delamo: na agitpropovski ali na literaren, umetniški način. Jančar je odličen primer, saj v svojih esejih ne uganja defetizma, ampak se ukvarja s politiko na zelo visoki analitični in umetniški ravni. Vsekakor je treba kulturo jemati kot boj zoper malodušje in — v primeru Slovencev — za narodnostno istovetnost.«

Drago Jančar

škem ali v Trstu ne morejo uvoziti Prešernovih Poezij oz. morajo čakati na posebno dovoljenje. Podobno se je zgodilo z mojo knjigo, izdano pri celovškem založniku Lojzetu Wieserju. Gre pač za trapast jugoslovanski predpis, kar ima tudi ekonomske posledice tako za založnika kot za avtorja.« Sorodno misel izreka sam založnik, kajti po njegovem »je literatura individualna stvaritev, reflektirana realnost, ki zapopada tudi politična in družbena protislovja. Prepovedi takih refleksij razkrivajo slabosti političnih sistemov, ne pa refleksij samih.«

Vidno je poraslo zanimanje za literaturo SPE (slovenske politične emigracije). Vse več je prikazov, kritik, recenzij tovrstnih del. Kako si to razlagati?

Jančar: »Bil je že skrajni čas, da se je to zgodilo, saj je po letu 1945 nastajala tudi književnost Slovencev, ki so odšli iz Jugoslavije iz političnih razlogov. Pri nas nismo znali razločiti kaj je politični konflikt in kaj literarna ustvarjalnost; slednja se seveda mnogokrat ukvarja z dogodki iz socialne stvarnosti nekega naroda, in emigrantska literatura je delno te vrste. Tu je bilo treba zlomiti ogromno političnih tabujev. V tem pogledu je pomemben nastop Andreja Rotha, mladega, v Argentini rojenega slovenskega filozofa in pisatelja, na letošnjem mednarodnem srečanju PEN na Bledu. Je predsednik Krščanske kulturne akcije v Buenos Airesu, torej človek izrazito politično-emigrantske proveniencie, ki s svojimi nazori, misljenji, zdaleč presega ideološki konflikt, ki se ga nikakor ne moremo znebiti.«

Wieser: »Pred leti so slovensko literaturo v Avstriji poznali le kot manjšinsko in kot politično. Vse, kar se je pisalo o Sloveniji, se je zavoljo političnega konflikta, ki je bil takrat v Avstriji zelo prežeto. Začel sem se ukvarjati z zgodovino in osupnil ob podatku, da je bilo v 120 letih prevedenih v nemški jezik od 75 do 80 slovenskih del. To odkrije je zame pomenilo, da je treba literaturo izveči iz političnega oklepa. Kar pa zadeva emigrantsko literaturo, bil dejal, da je na vseh koncih sveta, kjer so pač živeli Slovenci, nastajala določena kultura. Včasih je imela več, včasih manj napačnih misli, v glavnem pa je vselej izražala svojo navezanost na notranost, na človeštvo, na pripadnost. Zgodovinsko rečeno: bilo bi smotno, če bi se dalo o tem javno, odprto razpravljati in razmišljati.«

Lojze Weiser

Vaš odnos do Prekmurcev in prekmurstva?

Jančar: »Moj oče je Prekmurci, rojen v krogu pri Murski Soboti, sam pa sem Mariborčan. V enem od esejev o eksilu omenjam, kako smo nenehno dobivali iz Amerike pisma in pravi pravcati stari prekmurščini. Ko sem bil pred kratkim v New Yorku, sem hotel poiskati avtorja pisem, očetovega sorodnika, a je medtem že umrl. Našel pa sem v telefonskem imeniku Manhattan nekaj ljudi z mojim priimkom, ki sem jih poklical. Seveda niso vedeli ne od kod so ne zakaj jih klicem. Priznati pa moram, da imam sicer do Prekmurcev in prekmurstva zelo poseben in zelo intenziven odnos.«

Še mnogo drugega sta izpovedala sobesednika v slogu čezmejnega nagovarjanja. Naj kot zanimivost dodamo Wieserjevo repliko na rovaš karavanskega predora, ki da ga je načrtoval še Valvasor, sloviti avtor še bolj slavite Slave vojvodine Kranjske, katere 300. obletnico izida praznujemo te dni. Tudi v Pomurju.

Branko Žunec

Foto: Jasmina Vidmar

MORAVSKE TOPLICE, RADENCI

FILMI SO SAMI SPREGOVORILI

Kinoklub Maribor je med aktivnejšimi v Sloveniji in Jugoslaviji. Ob količini filmov, ki jih vsako leto posnamejo člani, potrjujejo omenjeno dejstvo tudi številne nagrade na različnih festivalih ljubiteljev filmske umetnosti.

Nekakšno miniretrospektivo oz. prerez dela Kinokluba Maribor smo si lahko ogledali tudi v Pomurju. V Radencih in Moravskih Toplicah so člani predstavili svoje filme — predvsem nagajane s festivalov. Žanrsko so si različni, saj so med njimi potopisi, športni in drugi filmi.

Kot zanimivost povejmo, da je v mariborski

kinoklub včlanjen tudi Franc Moge, ki živi v Gornji Radgoni. Ker v Pomurju žal ni dovolj kakovostnega kluba, v katerem bi lahko deloval, s tem pa so tudi omejene možnosti za ustvarjalno delo, deluje pač v Mariboru. Precej zaslug ima, da so se člani kinokluba Maribor predstavili v Pomurju, seveda pa ni šlo brez pomoči Zveze kulturnih organizacij Gornja Radgona. Upajmo, da bomo imeli v naši pokrajini še več takšnih projekcij, ki bodo spodbudile ustvarjalce in ljubitelje, da se tesneje povežejo in začno aktivneje delati tudi pri ljubiteljskem filmu.

D. L.

OB MEDNARODNEM GRAFIČNEM BIENALU

Logar v galeriji Kompas

Teden, v katerem so odprli 18. mednarodni grafični bienale v Ljubljani, je bil pravi umetniški praznik. Vsak dan so odpirali v ljubljanskih galerijah samostojne razstave najpomembnejših svetovnih mojstrov, kot so Baschitz, Laskoy, Santomaso, Dorazio in drugi. Posebno pozornost je vzbudila razstava edinega jugoslovanskega avtorja, LOJZETA LOGARJA, v galeriji Kompas. Logarjevo delo sta mednarodnemu občinstvu predstavila kustosinja galerije Kompas Jana Vesel ter direktor Mednarodnega grafičnega centra in generalni sekretar Bienala, profesor Zoran Kržišnik. Številni obiskovalci so si lahko ogledali najnovejše Logarjeve slike velikih formatov, ki so bile pred tem razstavljene na Dunaju.

Logar, veliki poznavalec barve, je na svoji novi razvojni stopnji do popolnosti razvil sožitje barv in postal njihov gospodar. Sedaj barve na umetnikovem platnu izražajo tisto globoko erotičnost, ki je je poln Logarjev temperament. Logarjeva senzičnost je sedaj izražena do maksimuma in iz vsake slike izžareva umetnikov duh. Iz erotičnih barv vsake slike od Davidovega vrta do Atole izstopajo mitološki liki. Izvirnost njegovih idej je ekstremno vidna vse od obdobja črnih slik do današnjih erotičnih barv, ki se kot mavrica zlivajo v reko življenja. Na tej razstavi so prvič v Jugoslaviji predstavili Logarjevo grafično mapo, ki jo je izdal Mednarodni grafični center. Razstava, o kateri so že izšle zelo dobre kritike, bo na ogled še ves julij.

O umetnosti Lojzeta Logarja je profesor Kržišnik povedal: »Umetnost Lojzeta Logarja je erotična, če z erosom označujemo svojo žlahtno sposobnost instinktivnega dojemanja bistvenih stvari življenja in ne zgolj seksualne zdraženosti. Pri tem ima, kajpada, prvo besedo barva — barva je spodbudnik vsega erotičnega v umetniku, je nosilka njegove slike, vznemirja ga, mu podaltno razgraja z obrisi trdno označeni koncept, odkriva vehementno gibanje, ki se upira podrejanju z razumom začrtanih meja. In sprošču hkrati v opazovalcu dialog s samim seboj, ko mu odkriva pulziranje materije, v katero je vpet, polžiranje, ki ga osrečuje, kateremu pa se skuša — kakor umetnik — vendarle izviti, ker hoče — Prometej — gospodovati svoji lastni usodi.« Poleg tega pa je Logar tudi tokrat jugoslovanski predstavnik na 18. mednarodnem grafičnem bienalu. Skupaj z Velikovićem, Jemcem, Ciuho in drugimi predstavlja kakovostni vrh jugoslovanske selekcije, ki ji pripisujejo eno vodilnih mest v svetovni grafiki.

Besedilo in posnetek: RADE BAKRACEVIČ

Na posnetku: odprtje Logarjeve razstave v galeriji Kompas v Ljubljani.

D. L.

MILAN VINCETIČ: ZGODBE IZ CIKLA LUNA NA MESECU

3

RIKVERC

Ne da bi čakaj odgovora sem odatal nekaj korakov proti vratom.

— No, vidiš, mi je začel pojasnjevati, če greš ti v koprive, greš nazaj, ampak — premisli dobro — če gre vanje tvoj Rikverc, ki hodi nazaj, kako bo potem hodil?

— Naprej, naprej, se je vmešal moj stari oče. Gospod imajo prav. Zato — moj Milči — brž ponj, midva z gospodom — ob tem mu je zatrepetala spodnja ustnica — pa bova medtem zmešala novo, najboljšo zdravilo. Medtem ko sta onadva drobila praške, jih tehtala in presipavala v stekele posodice, sem bil že na našem dvorišču in se začel na vrat na nos poditi za mojo miljenko. Najbrž je ne bi nikoli ujel, kajti kura je delala ostre ovinke, če se naenkrat ne bi ustavila, zavrela svoj golj vrat in se mi ritensko zapodila v naročje. Sprva se je malce otepal, a ko sem jo krepkeje stisnil, se je umirila. Čutil sem le njeno srce, ki je bilo nekje pod perjem kot srebrna žepna ura mojega starega očeta. Hvala bogu, da tudi med poljo ni delala preglativ.

Lekarnar in stari oče sta medtem že stala na pragu, seveda vsa rdeča v lica in nenavadno zgovorna in se suvala s komolci. Pomahal sem jima, stisnil zobe in oči in se brezglavo pognal v največje koprive. Nekatere so mi celo segale do vratu, tu in tam sem po lica čutil rastočo gobico, a se nisem dal; prijel sem kuro za nož in jo začel dobesečno kobaliti

po koprivah. Ne le, da se je na vso moč otepal, celo kokodakala je iz vreščala, pršela in tolkla s perutmi, da sem jo komaj obvladal. Čez nekaj časa me je le uknila in se mi izmuznila in ko sem se pobral, sem videl med koprivami le njen rjavkast zadek, ki se je kot kačji rep izgubljal med zelenjem.

— Si videl, da je šla naprej, sem ju slišal, si videl, da pomaga, Milči. Zdrava je, zdrava...

Na to svoje dejanje sem bil resda ponosen. Pravi pravcati mali junak, mi je zatrefjal moj stari oče, ki je tokrat porival koilo ob sebi in opletal z nogami, tu in tam celo čofnil v lužo, da sem se ga na široko izogibal. Ni bil posebno zgovoren, čeprav je nekajkrat ponovil, da se je nevarno peljati po tem debelem šodru, ki mu lahko predre celo zračnico, gospod lekarnar pa naju je spremljal s pogledom vse do ovinka s poležanimi koprivami. Gospod lekarnar, je godrnjal moj stari oče, je resda pravi magister: zmeša dva bela pulfra, pa se pokadi modro. Vidiš, mi pokaže glažek: to je le za pametne glavice... jaz pa sem mu verjel in se obešal na zadnji blatnik, čeprav me je svari, da bi mi lahko špice zdrobile zapestje.

Doma ga nihče ni upal niti vprašati, zakaj sva zapravila cel popoldan kaj šele, da bi kdo povzdignil glas, ki se babica prihitelela z velikim lavorjem, ki ga je, kakor je dejala, prinesla za vsak slučaj. Mene so seveda porinili v so-

bo, zato sem pritisnil uho na vrata in ko je stari oče začel izpuščati nenavadne, skorajda živalske glasove, pri tem pa se majal nad lavorjem, sem pomislil, da se končno oglašajo moj slonček, ki mu je moj kakec dvignil želoce. Čez dobrih pet, deset minut, ko je babica že prezračila kuhinjo, je zaskrtal ključ v vratih in ko sem se strahoma približal mojemu staremu očetu, je le-ta že ležal kot klad na divanu in smrčal kot medved. Stopil sem bližje in opazoval njegovo podrtetavajočo ustnico, za katero se je nabirala slina, stari oče pa je le vozil svojo lokomotivo, zaviral, cvilil in puhal, da se mi je zdelo, da bo vsak hip iztiril in prespal tovor nekam v globel.

Tudi to noč sem le napoi zatiskal oči. V polsnu se mi je mešala meglena podoba mojega starega očeta, ki nese kolo na ramenih, bicikel, ki nima pravih koles, temveč železniške, one, ki so nedavno grmele proti Petrovcem, namesto da bi pritiskal na pedale, ga polaga na tračnice in naenkrat se znajde še tretje kolo, nekakšen trokolesnik, ki ropota proti dolini, jaz pa capljam za njim in ga skušam dohiteti, čeprav se mi vedno znova izmika. In ko se ga že skorajda dotikam, se stari oče obrne in se mi posmeje v obraz, toda to je vrat mojega Rikverca, ki s kriji poganja to nenavadno vozilo, ki se naenkrat dvigne, za hip poskoči in izžine v meglici. Strašne sanje, moral si teči v snu, mi reče moja mama, ki mi polaga

kulturni
koledar

razstave

LJUTOMER — V galeriji Ante Trstenjak bodo v ponedeljek, 24. julija, odprli razstavo del iz stalne zbirke galerije. Med razstavljenimi bodo slike, ki jih je galerija dobila pred kratkim (Lojze Logar), slike, ki predstavljajo najpomembnejše v stalni zbirki (Ante Trstenjak), in tiste, ki so jih naredili umetniki na likovnih kolonijah v Ljutomeru.

Razstava bo odprta do 15. avgusta.

LENDAVA — V tamkajšnji galeriji je na ogled razstava iz stalne zbirke, razstavljene pa so tudi otroške risbe lendavskih osnovnih šol.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Alberto Moravia: ČLOVEK, KI GLEDA (Založba Borec), Mate Dolenc:

STRUPENA BRIGITA (Založba Borec) in TOLMINSKE PRAVLJICE, (Mladinska knjiga).

kino

PRIPOROČAMO!

Steeven Spielberg je v najrazličnejših intervjujih vedno ponavljal znameniti stavek: »Filmi, ki jih delam danes, so v bistvu neizpolnjene sanje moje mladosti. Danes mi film omogoča, da te svoje sanje tudi uresničim. S tem, ko jih uresničujem sebi, pa postaja svet sanj dosegljiv milijonom mladih.«

S tem je v bistvu povedal vse, kar se o njegovih filmih da povedati. In če se boste med 21. in 23. julijem napoltili v soboški kino, kjer vrtijo najnovejši film J. Dan-teja in S. Spielberga, MIKRO-KOZMOS, vam ne bo žal, saj boste lahko med filmom tudi sa-njali.

D. L.

svoje večne kamilične obkladke na prsi.

Naslednji dan je bil moj stari oče bled kot stena, babici pa je odgovarjal le z da in ne. Celo ramena so se mu povsesila, pa tudi oči niso imele pravega sijaja. Oče me je poučil, da je jeman napačna zdravila, babica pa zatrijevala, da je jeman prava, le bolezen je bila napačna. Kakorkoli, moj stari oče ni bil za nobeno rabo, kajti tudi cigarete mu niso dišale.

Tega navsezadnje seveda nisem razumel, zato pa sem se koj posvetil svoji kuri, ki mi je v sanjah tako ponagajala. Ko sem jo zagledal, me je zmrzilo: zobala je nekam postrani kot bi prebirala, pa tudi greben je bil malce povešen. Še več: okljuvan. Vrat je bil ena sama rana. Ostale kokiše so verjetno navalile nanjo kar v kokišnjaku, v tistem ozkem, zadušenem prostoru, v katerega ni mogel niti dihur, kaj šele podlasi-ca, navalile nanjo in ji prizadejale, da se mi je smilila do srca. Verjetno so jih preslepila gobice na njenem vratu, ki so jih še najbolj spominjale na bučno seme.

Stekel sem k svojemu Rikvercu in ga dvignil v naročje. Čutil sem, kako podrtetava, kako mu šiva pod perjem, čutil njegov nerazločen, nekam molen pogled, ki se je ustavljal na mojih ušesnih mešičkih.

— Rverc, Rverc, sem panavijal. Rverc, Rverc...

(Nadaljevanje sledi)

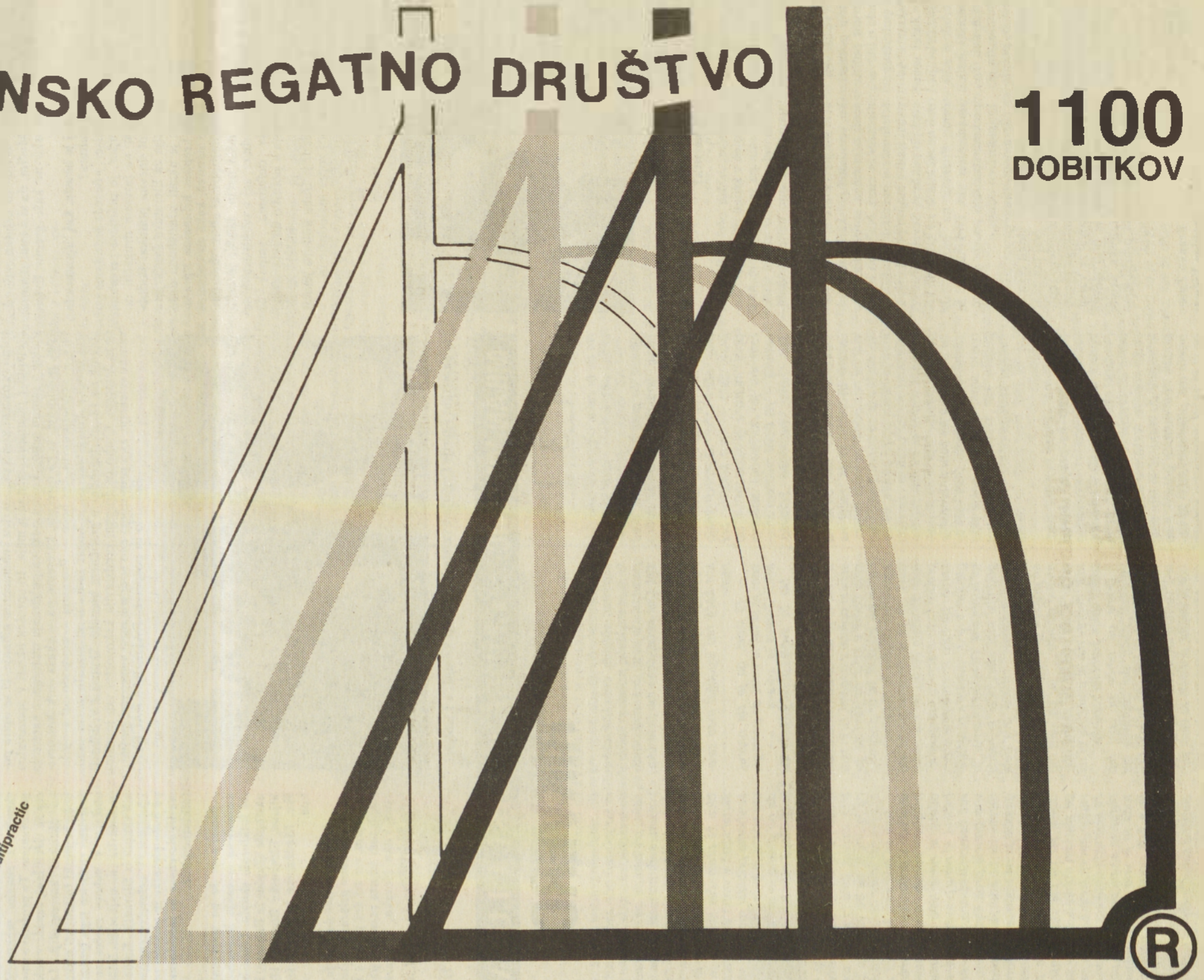
DENARNO BLAGOVNA LOTERIJA

TRANSOCEANSKO REGATNO DRUŠTVO

1100
DOBITKOV

PRVI DOBITEK
ŠTIRI MILIJARDE
(400 STARIH MILIJARD)

- 1 dobitek 3.000.000.000.-
- 18 dobitkov po 500.000.000.-
- 30 dobitkov po 300.000.000.-
- 8 dobitkov, avtomobil CBX 16 RS
- 2 dobitka, potovanje s turist. agenc.
- 100 dobitkov, barvni televizor
- 100 dobitkov, videorekorder
- 60 dobitkov, jadralna deska
- 60 dobitkov, pralni stroj
- 60 dobitkov, pomivalni stroj
- 60 dobitkov, hladilna omara
- 500 dobitkov, štedilnik
- 500 dobitkov, multipractic

CENA SREČKE: 50 000 din
ŽREBANJE 26. AVGUSTA 1989 V PORTOROŽU

SREČKE BODO V PRODAJI OD 1. JULIJA DALJE

SPONZORJI:

gorenje

 CIMOS KOPER

NEPRO

YACOMa

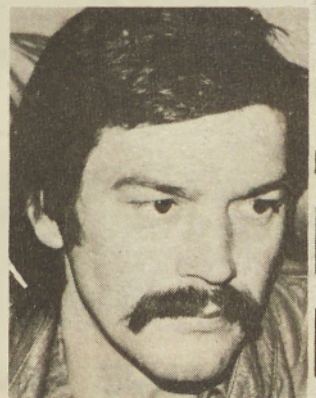
POGOVOR S TENISKIM DELAVCEM MIHO STRAHOM

Radgončani v prvo republiško ligo?

Od pomurskih teniških klubov — ti delujejo v vseh občinskih središčih in Radencih, je doslej dosegel največje tekmovne dosežke TK Radgona. Njihova članska ekipa je namreč brez poraza postala prvak v drugi republiški B ligi in si pridobila pravico do kvalifikacij za vstop v prvo B republiško ligo. Več o radgonskem in pomurskem tenisu smo se pogovarjali z neumornim teniškim delavcem Miho Strahom iz Gornje Radgone.

tekmovalje v pomurski teniški ligi. Kako ste zadovoljni s tem tekmovaljem?

»Tekmovalje v pomurski ligi se širi. Prvo leto je bilo pet ekip, tokrat jih tekmuje osem. Imamo tudi več teniških igrišč, ki omogočajo nemoteno tekmovalje, saj so v vseh občinskih centrih in se še širijo, tudi zunaj teh centrov. Zato razmišljamo, da bi v Pomurju kazalo organizirati tekmovalje za

Članska ekipa TK Radgona je postala prvak v drugi B republiški ligi. Kaj bi lahko rekli ob tem uspehu?

»Zelo smo zadovoljni z uvrstitvijo naše najboljšje ekipe, ta uspeh pa ni prišel čez noč, saj naša ekipa že tri leta zapored tekmuje v republiški konkurenci. Za ekipo so tekmovali: Avsec, Klemenčič, Žnuderl, Bračko, Kumer, Vzjel in Žlebnič. Fantje so vse leto pridno vadili in uspeh ni izostal.»

Kot prvak druge republiške B lige boste odigrali kvalifikacijsko tekmo za vstop v prvo B republiško ligo s Ptujem. Kakšne so tu vaše možnosti?

»Res je, jeseni bo Radgona odigrala kvalifikacijsko tekmo za vstop v prvo B republiško ligo s Ptujem. S to ekipo smo se že srečali lani v okviru druge B republiške lige in smo jih takrat premagali. Upamo, da se bomo na to srečanje dobro pripravili in tudi zmagali ter se uvrstili v višje tekmovalje.»

Poleg članske ekipe v republiški ligi tekmuje tudi z ostalimi selekcijami. Kako ste zadovoljni z delom teh?

»Z dvema ekipama tekmuje v pomurski teniški ligi. V prvi ekipi nastopajo predvsem starejši rekreativci, v drugi ekipi pa mlajši, ki naj bi kasneje nastopali v naši najboljši ekipi na republiškem tekmovalju. Delamo tudi z nižjimi selekcijami in smo z njihovimi rezultati zadovoljni.»

Tov. Strah, vodite tudi

Feri Maučec

KOLESTARSTVO

Šooš drugi, Hajdinjak četrti

Na cestni kolesarski dirki za pokal Merxa v Celju, ki je štela za kriterij slovenskih mest, sta sodelovala tudi pomurska kolesarja, člana KK Pomurje iz Beltincev Šooš in Hajdinjak, in se lepo odrezala. Šooš je v kategoriji mlajših mladincev zasedel drugo, Hajdinjak pa četrto mesto.

Na mednarodni križni dirki v Beljaku v Avstriji pa je Šooš zasedel sedmo, Hajdinjak pa deveto mesto.

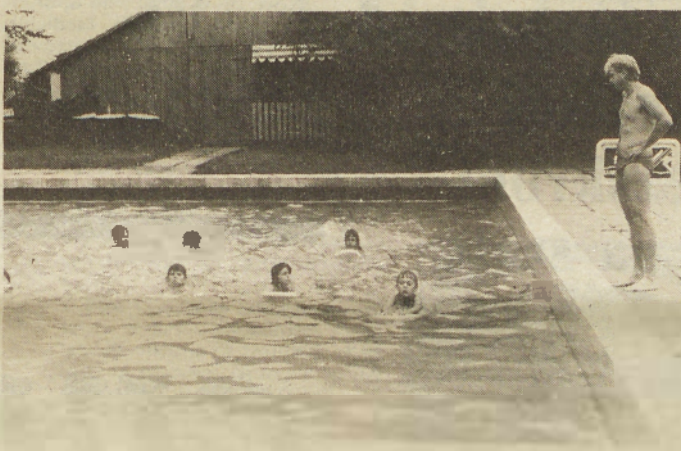
—STRELSTVO

Ljutomer občinski prvak

Občinska strelska zveza Ljutomer je v sodelovanju s SD Rudar Presika pripravila občinsko ekipno tekmovalje v trojnem položaju. Zmagala je ekipa Ljutomera s 800 krogi (Špindler 207, Miholič 206, Belec 203 in Filipič 184) pred Obrtnim združenjem in Rudarjem. Ob tej priložnosti so podelili priznanja in nagrade najboljšim strelcem v minulih tekmovalnih sezonah.

SD Rudar Presika je pripravila tekmovalje v streljanju z lokalno puško, posvečeno dnevu borca. Med 15 strelci je zmagal Franc Hriberšek z 88 krogov pred Jelko Hriberšek, 69, in Jožetom Halabarcem, 60 krogov. Pri veteranih pa je bil najboljši Halabarc.

D. Kos

Na soboškem kopaljšču so sklenili prvi letošnji plavalni tečaj, ki ga je obiskovalo 15 otrok, vodil pa učitelj telesne vzgoje in vaditelj plavanja Peter Juteršnik. Plavalne tečaje, ki sodijo v okvir akcije Naučimo se plavati, so v soboški občini načrtovali že veliko prej, vendar jih zaradi slabega vremena niso mogli imeti. Plavalne tečaje bodo predvidoma organizirali do konca avgusta, če bo dovolj kandidatov. Začnejo se vsak ponedeljek ob 10.30.

Foto: F. Maučec

KAJAKAŠTVO

Marič—Vereš v reprezentanci

Konec tedna bo v Švici finale svetovnega pokala kajakašev in kanuistov v spustu. Prvič bosta v članski državni reprezentanci nastopila mladinceva BD Mura iz Kroga Marič—Vereš, kar je lepo priznanje tako tekmovalcema kot društvu. Zaradi tega je bilo tudi tradicionalno kajakaško tekmovalje Mura 89 preloženo na 12. in 13. avgust.

Na reki Soči pa je bilo republiško prvenstvo starejših mladincev v slalomu in spustu. V spustu je bil Simon Kovačič šesti, Roman Kovačič sedmi in Iztok Horvat trinajsti, ekipno 3 x K I pa ekipa Kroga peta. V slalomu pa je bil najboljši, šesti, Roman Kovačič.

NOGOMET

Mura začne trenirati

Vse selekcije nogometnega kluba Mura iz Murske Sobotice začnejo s pripravami v novo tekmovalno sezono v ponedeljek, 24. tega meseca. Prvo moštvo bo imelo prvi trening ob 18. uri, ostale selekcije pa ob 9. uri.

PREDSTAVLJAMO VAM

Rokometaši Mladince drugi v republiški ligi

Pred sedemindvajsetimi leti so v Murskih Črncih na pobudo ljubiteljev rokometna, zlasti mladine, ustanovili rokometni klub Mladince. V začetku delovanja kluba je bilo potrebno marsikaj postoriti, saj niso imeli denarja, niti igrišča, na katerem bi lahko igrali. Toda z veliko volje in pripravljenosti so se lotili gradnje igrišča, pri čemer so dela v glavnem opravili prostovoljci. Z raznimi akcijami in fizičnim delom v kmetijski zadrugi so si pridobili potrebni denar za nakup opreme in tekmovalja. Leto po ustanovitvi kluba so se rokometni Mladince vključili v medobčinsko rokometno ligo in si z dobrimi igri in pripravljenostjo v pomurski rokometni ligo, v kateri so tekmovali deset let, vse do leta 1974. V tem času so dosegli lepe uspehe, saj so kar trikrat postali pomurski prvak in šele nato zbrali toliko moči in sredstev, da so se odločili za tekmovalje v štajerski rokometni ligi, kjer so tekmovali dve sezoni. Po odhodu nekaterih igralcev v RK Polet iz Murske Sobotice in zaradi finančnih težav so tekmovalje nadaljevali v pomurski ligi, vse do leta 1980, ko je klub prenehal delovati. Na pobudo nekdanjega trenerja Stefana Titana in nekaterih prejšnjih igralcev so ponovno poživili delo v klubu, si izvolili no-

vo vodstvo, za predsednika pa izbrali Alojza Gomboca. Z lastnim delom so obnovili tudi rokometno igrišče in uredili razsvetljavo. V minuli tekmovalni sezoni so se zopet vključili v tekmovalje v pomurski rokometni ligi ter dosegli lep uspeh. Postali so namreč prvak pomurske lige in si tako pridobili pravico sodelovanja v drugi republiški rokometni ligi. Poleg tega so bili rokometni Mladince uspešni tudi v pokalnem tekmovalju, saj so s tesnim izidom izgubili s Krogom šele v pomurskem finalu. Sode-

lovali so tudi v pomurski zimski ligi in zasedli tretje mesto. Poleg članskega moštva imajo žensko ekipo, ki je sodelovala v pomurski ter v pomurski zimski ligi, kjer je celo zasedla prvo mesto. V novi tekmovalni sezoni pa nameravajo pri RK Mladince iz Murskih Črncet ustanoviti tudi pionirsko ekipo, saj se zavedajo, da si morajo vzgajati lastni kader. Rokomet je v Murskih Črncih torej zopet zaživel, njihova največja želja pa je, da bi se obdržali v drugi republiški ligi. Feri Maučec

Rokometaši Mladosti iz Murskih Črncet — novi člani druge republiške lige. Stojijo od leve: Drago Kosednar, Jože Makovec, Stefan Banfi, Milan Gregorinčič, Branko Kreft in Kiloman Perkič (trener). Čepijo: Robert Gomboc, Bojan Flisar, Bojan Ščap in Branko Makovec. Foto: Nataša Juhnov

NAMIZNI TENIS

USPEŠEN NASTOP

V Kufsteinu v Avstriji so bile mednarodne mladinske športne igre, na katerih je v 15 športnih panogah sodelovalo 1400 športnikov iz 22 evropskih držav. Jugoslavijo je zastopala mladinska namiznoteniška reprezentanca Slovenije, ki sta jo poleg Mariborčana Plohla sestavljala še Pomurca Janko Ori ter Boris Rihtarič. Reprezentanca Slovenije se je odlično odrezala, saj je v ekipnem delu po sistemu evropske lige zanesljivo osvojila prvo mesto, prav tako pa je bila prva v ekipnem delu po Davisovem sistemu, kjer je nastopilo 20 ekip. Ori je bil s 14 zmagami, edini brez poraza, najboljši igralec ekipnega dela tekmovalja, najboljša pa je bila tudi dvojica Ori—Rihtarič — brez poraza s 13 zmagami. V posamezni konkurenci sta si Ori in Rihtarič razdelila tretje mesto, ko sta v polfinalu izgubila, prvi s tovarišem iz reprezentance Plohlom, drugi pa z zmagovalcem Spörkom iz Avstrije. Igre, ki jih v Avstriji prirejuje vsakih pet let, so bile letos od 9. do 15. julija izredno uspešne za maloštevilno slovensko zastopstvo, ki ga je vodil republiški kapetan za moške Mirko Unger. M. U.

ŠPORTNI RIBOLOV

Tanja Lesjak druga v državi

Včeraj je slovenska reprezentanca v športnem ribolovu odpotovala na državno prvenstvo v Titograd. V njej so tudi trije pomurski tekmovalci: Silva Pok (MB), Miro Matjašec (GR) in Mirko Božič (LJ).

V nadaljevanju prvenstva v republiški A ligi v športnem ribolovu so pomurski tekmovalci dosegli lepe rezultate. Na tekmovalju v Kostanjevici, kjer je sodelovalo 20 ekip, je bila Radgona II četrta, Ljutomer I pa šesta. Pri posameznikih je Mirko Božič (Ljutomer) zasedel drugo, Tabor Žižek (Lendava) pa tretje mesto. Izkazal se je tudi novinec Mirko Lesjak (Ljutomer) zasedel je enajsto mesto. Na tekmovalju v Metliki pa je zmagala Radgona II, Ljutomer I je bil tretji, Radgona I pa četrta. Prva mesto med posamezniki pa so zasedli Mirko Božič, Jože Magdič (oba LJ) in Danilo Hladen (GR). Lesjak je bil petnajsti.

V Sremski Mitrovici je bilo državno mladinsko prvenstvo v športnem ribolovu. Lep uspeh je dosegla ekipa Slovenije, saj je postala državni prvak, v njej so bili trije Ljutomerčani: Dejan Škerget, Tanja Lesjak in Karmen Magdič. Pri posameznikih je bila Tanja Lesjak druga.

ŠPORTNA REKREACIJA INVALIDOV

ZAKAJ TAKO?

Razmere, v katerih živimo, vplivajo tudi na športno rekreacijo invalidov. Denarja je vedno manj tudi za to dejavnost, in če je povrh nepravilno razdeljen, pri čemer se upošteva število članstva, ne pa uresničevanje programa športne rekreacije, potem je zares težko izvajati sprejete in dogovorjene usmeritve. To so ugotovili na razgovoru v Murski Soboti, ko so razpravljali o financiranju invalidskega športa v soboški občini in o

razdelitvi razpoložljivih sredstev. Zal pa niso mogli razčistiti sporne delitve sredstev, ker tistih, ki so jih delili, ni bilo na razgovoru. Ugotovili so, da bo nujno potrebno skrbeti za programe športne rekreacije, ker je sredstev premalo. Poudarili pa so, da bi se morala sredstva, ki jih daje Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja društvom upokojeencev in invalidov uporabljati izključno za športno rekreacijo, ker so za to na-

menjena, ne pa da jih društva uporabljajo v druge namene, da bi tako reševale finančne težave. Čeže, da v soboški občini še vedno niso našli skupnega interesa med društvom invalidov in društvom za rekreacijo in šport invalidov. Vsako dela po svoje, eno bolj, drugo manj uspešno, sredstva pa se po nepotrebnem drobijo. Ni pa nikogar, ki bi bil sposoben rešiti problem, pri čemer pa tudi ni obojestranskega interesa. F. Maučec

NAMIZNI TENIS

Največji uspeh

Pravkar končano tekmovalje v A republiški ligi je prineslo Radgončanom naslov republiškega prvaka, česar pred začetkom tekmovalja ni nihče pričakoval, saj je bila njihova ekipa najmlajša v ligi. Mogoče je bil tudi to eden od glavnih razlogov za uspeh, saj so poleg nesporne kakovosti pokazali mladostno zagnanost, borbenost in željo za uspehom, nekaj je bilo potrebno tudi športne sreče, in tako največji uspeh radgonskega namiznega tenisa ni izostal. Skoda je samo, da ti igralci zaradi registracije niso mogli igrati kvalifikacij za med-republiško ligo. Pokazalo se je, da je republiška liga dokaj kakovostna, saj se tretjevrščena ekipa, Merkur iz Kranja, ki je nastopila v kvalifikacijah, uvrstila v med-republiško ligo kot zmagovalca kvalifikacij. Če bi imeli v Pomurju več do- brih igralcev, teh žal nimamo, ker je osip kakovostnih igralcev prevelik, bi lahko razmišljali tudi o možnosti uvrstitve še ene ekipe iz Pomurja v med-republiško ligo, saj so danes tovrstna razmišljanja le neuresničljiva želja brez realne osnove.

Za uspeh ekipe so zaslužni vsi štirje igralci, ki so vsak po svoje prispevali k skupnemu uspehu, presenetljivo je bil najboljši Janko Ori, ki je bil v drugem delu najuspešnejši igralec lige, le z dvema porazoma, njegov skupni rezultat pa je bil 39:8; je tretji najuspešnejši igralec lige, samo za en poraz je zgubil najuspešnejšega igralca lige in kljub temu je za tega perspektivnega igralca to velik uspeh. Računalo se je, da bo Boris Rihtarič prvi igralec ekipe, vendar je nekajkrat nepotrežno izgubil in je z rezultatom 41:10 na četrtem mestu lesivice najuspešnejši igralec lige, kar je še vedno zelo dobro. Tomaž Kus, ki je prvi igral v A republiški ligi, je prijetno presenečenje, saj je dosegel precej več, kot se je lahko od njega pričakovalo in je bil z rezultatom 28:18 dvanajsti igralec lige. Majjaz Žitek, ki je vskočil v ekipo v drugem delu sezone, nikakor ni mogel najti samega sebe in se mu je enoletna odsotnost poznala, vendar se od njega vedno pričakuje, da bo v novi sezoni, dosegel pa je rezultat 3:9. Gorazd Brumec je dosegel rezultat 0:6 in vskočil v ekipo zaradi bolezni Orija. Težko je napovedati, kako bo igrala Radgona v novi sezoni, ker še danes ni znan njen igralni kader in je tako tudi težko predvideti uvrstitve v novi sezoni.

V B republiški ligi je kombinirana ekipa Sobotice nepričakovano zasedla prvo mesto in se tako uvrstila v A republiško ligo, vendar se postavlja vprašanje, ali bo imela dovolj kolikor toliko kakovostnega igralnega kadra, ki bi lahko uspešno igral v tej ligi. Tako bo moralo strokovno vodstvo kluba temeljito premisli, kaj je najbolj pametno narediti, vendar pravčasno, in ne čakati do zadnjega trenutka. Zanimivo je tudi, da med peterico najuspešnejših igralcev lige njihovega Sobočana, bili pa so najbolj izenačena ekipa in to jim je tudi prineslo uspeh. Najuspešnejši je bil Močan z rezultatom 18:6 (šesti igralec lige), Zupanic hi moral doseči več kot samo 24:9 (sedmi igralec lige), Gerendaj Šapač, je z rezultatom 18:7 popolnoma zadovoljni (osmi igralec lige), Gerendaj je odigral le prvi del in dosegel rezultat 10:3, Verjen je igral po potrebi ter dosegel rezultat 6:2, Horvat pa 0:3.

LESTVICA A LIGE

1. RADGONA	18	16	2	111:51	32
2. Kovina—Olimpija	18	14	4	110:52	28
3. Merkur	18	14	4	103:59	28
4. Ingrad	18	11	7	93:69	22
5. Kemičar	18	9	9	91:71	18
6. Strojna Maribor	18	8	10	80:82	16
7. Gorica	18	6	12	61:101	12
8. Novo mesto	18	5	13	71:91	10
9. Sevnica	18	5	13	59:103	10
10. Piran	18	2	16	31:111	4

LESTVICA B LIGE VZHOD

1. SOBOTA	12	10	2	78:30	20
2. Petovija	12	9	3	68:40	18
3. Fužinar	12	9	3	71:37	18
4. Kajuh—Slovan	12	5	7	61:47	10
5. NE Krško	12	5	7	44:64	10
6. Vesna	12	3	9	37:71	6
7. Tempo	12	1	11	19:89	2

Radenska

Gostišče Beltinci vabi na Piknik v naravi (v gozdičku pri Beltincih — Sloparci) Za glasbo in kulinarčne specialitete smo poskrbeli

MILIJONI V KROGU

Pri Porscheju bi radi spodbudili prodajo svojih avtomobilov v ZDA, zato so povabili v Stuttgart ameriške trgovce in jim ob drugem ponudili tudi tole pašo za oči: v krog razvrščene porscheje. Vseh rdečih carrer 4 je bilo dvesto, to pa pomeni skupno vrednost 26 milijonov zahodnonemških mark.

Ali ste vedeli

NEDRČEK

Pred sto leti so se ženske znebile steznikov, pretaknjениh z ribjimi kostmi. Leta 1886 je namreč firma Triumph — še danes je znamenita izdelovalka nedrčkov — ponudila ženstvu prve »košarice za dojke«. Ženske še zmerom nosijo nedrčke, čeprav se moda ogreva za svobodo oprsja. Brez nedrčkov hodi v razvitih državah le kakih 10 odstotkov žensk, vse druge pa so redne kupa valke tega pomembnega kosa perila.

Neznan leteči predmet?

Začelo se je nad severnim londonskim nebom kot gata predstava novega neznanega letečega predmeta. A čim bliže se je ču do spuščalo z neba, temmanj vesoljsko je bilo videti. Končno je začelo razpadati v množico figuric, ki so navsezadnje druga za drugo, vsaka s svojim padalom, srečno pristale na trdih tleh. Elitna mornariška skupina Njenega veličanstva, Royal Marines, je tri dni zapovrstjo z nastopom pripravila Londonsčanom posebnostno vznemirjenje — in užitek.

Nova zlitina

Ministrstvo za znanost in tehnologijo republike Koreje je sporočilo, da se je skupini južnokorejskih znanstvenikov posrečilo iz niklja, volframa, kroma, aluminija, titana in tantalata izdelati novo zlitino, ki so jo pod imenom Km 1557 patentirali doma in v Združenih državah Amerike. Primerna je za izdelavo reaktivnih motorjev, plinskih turbin in reaktorjev, saj lahko več kot sto ur vzdrži temperaturo tisoč stopinj Celzija.

Najbolj brezskrbni psi na svetu

»Triprensi« pušeljce na tej fotografiji predstavlja najbolj brezskrbne kučke na svetu. Živijo v italijanskem mestu Cagliari. Mafada, Giusepina in Snoopy imajo namreč v eni od mestnih bank hranilno knjižico z desetimi milijoni lir, ki naj bi jim omogočili srečno življenje tudi če bi njihova 63-letna lastnica Maria Aresti morala po kakem naključju še pred njimi s sveta.

KRAP VELIKAN — 17-letni Boštjan Komaricki iz Murske Sobotice je ribiško potrpljenje naposled kronal z veliko trofejo: v gramozni jami pri Murski Soboti je prejšnji teden ujel 75 centimetrov dolgega in kar 11 kilogramov težkega krapa. Ujel se je na trnek, ki je bil »obložen« z domačimi žganci. No, ne Komarickijevim ne sorodnikom in prijateljem nekaj dni ni bilo treba postavljati na mizo žgancev, čeprav so ti marsikje že specialiteta, saj so imeli slastno ribjo pečenko.

Foto: Š. S.

Oprse, s kakšnim se ponša Domenica, je v resnici skoraj treba pisati z veliko začetnico. V njeno razkošje se je započel ravno pravi fotograf. Pristala je v Playboyu, moškimi se je ob pogledu na njeno razgaljeno krasoto pri prič zavrtelo — in kariera je bila tu.

Z uradnim pesnim obsegom 120 cm se udeležuje tako imenovanih »talk showov«, snema filme, poskuša se celo v gledališču in je kar ugledna povabiljenka na mnogih zabavah nemške visoke družbe.

Organski magneti

Izdelali so prvo magnetno snov na svetu, ki ne vsebuje niti atoma kovine. To je plod skupnih naporov sovjetskih fizikov in strokovnjakov za organsko kemijo. Takih snovi je zdaj že deset.

Po pravilu je to črn prah. Če mu približamo magnet, se premika za njim in se nanj prilepi, podobno kot železni opilki. V primerjavi s kovinskimi so organski magneti šibkejši, kljub temu pa vzbujajo zanimiva pričakovanja.

Nove snovi bodo zelo uporabne v raznih aparatih, medicini, ekologiji. Iz njih so že naredili magnetno iglo na kompasu. Takšno iglo, čeprav še nekoliko nedodelano, so podarili Britanskiemu muzeju v Londonu.

76 ljubljanska banka

Pomurska banka Murska Sobota

OBJAVLJA za potrebe OE M. Sobota **prosta dela in naloge** v Gospodarsko-računskem sektorju

VODENJE ODDELKA DINARSKEGA PLAČILNEGA PROMETA

Poleg splošnih pogojev pričakujemo od kandidatov:
— višjo izobrazbo ekonomske ali druge ustrezne smeri,
— 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.

Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:

LB, Pomurska banka, Murska Sobota, Trg zmage 7.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 45 dneh po objavi.

CUPRAMIX

- je fungicid v prahu za pripravo suspenzije
- je kombinacija metiram-kompleksa (40%) in bakra (20%)

Za preprečevanje

- peronospore vinske trte
- rdečega listnega ožiga vinske trte
- črne pegavosti vinske trte
- krompirjeve plesni

ko nastane nevarnost za okužbo.

Samo za vas izdeluje

CINKARNA CELJE

v sodelovanju z **BASF**

PISTA modruje

Što bi znao škuper prešteti škodljivce, šteri zousebno kmetom žrejo živce. Betežno vse je: sadje, grozdje, krumpir, šalata tan pa ge nejirbej, lepou raste irata

Ali zato mamu mij vrle fabrike, štere so vonajšle tak dobre trike kak: delan, ditan, gramokson, euparen, betanol, ekalus, senkor, kaptan, previkor, antrakol.

Trikepin, etazin, aniten, karatan, pinofon, trapeks, safrotin, mesuro, folpet, volaton, Trigonil, agrikol, dikofol, pantanon, upropin vse tou žene vodou na njihov mlin. Gnes za vsemogoče panujajo prospekt, ges pa za vas man en ekstru recept: Nucajte motikol, skuban pa lopatin, vidli te, vse višešnje de hin.

Potujoča svetilka

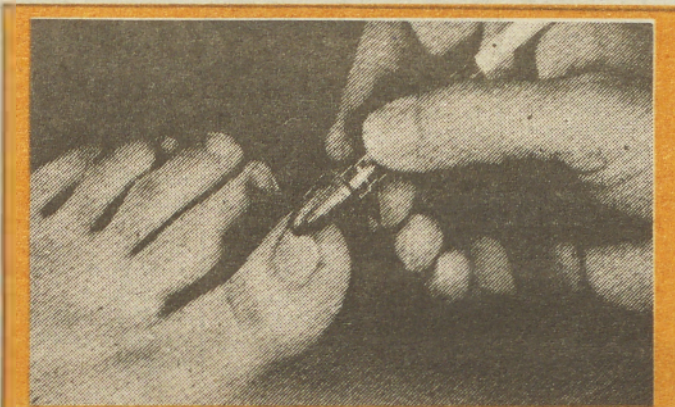
Za jedilno mizo je v sodobnih stanovanjih malo prostora, zato si radi pomagamo z mizo, ki se da po potrebi raztegniti. Vse lepo in prav, preglednice vam nad povečano mizo dela svetilka, ki nikakor ni več na sredini. Praviloma bi morala viseti 60 cm nad sredino mize. Če vam je rešitev na posnetku všeč, jo posnemajte.

Vzemite palico za zaveso, izmerite potrebno dolžino in z vijaki pritrdite na strop. Ne pozabite natakati obročk. Od skrajne točke, od tam, kjer naj visi svetilka, potegnite priključno vrstico in jo v lokih napeljite tako, da jo s tanko žico pritrdite na obročke do priključka pod stropom. Nova domisljica vam bo zagotovo všeč, saj boste svetilko vsakokrat sproti lahko pomaknili nad sredino mize.

HRANA IZ ZAMRZOVALNIKA

Predhodki glede zamrznjene hrane so globoko zakoreninjeni, pa ni rečeno, da je v njih kaj dosti resnice. Kar je odtajano, se ne sme ponovno zamrzniti? Napak! Živila, na primer, zelenjavo ali sadje odtajamo, skuhamo, spečemo ali dušimo, nato pa jih z mirno vestjo ponovno zamrznemo. Globoko zamrznjena zelenjava ni tako zdrava kot sveža? Napak! Raziskave so pokazale, da je na primer sveže fižolovo stročje, ki je bilo samo dva dni shranjeno pri temperaturi 20 stopinj, izgubilo približno 50 odstotkov vitaminov C. Globoko zamrznjen fižol pa je bil po devetih mesecih hranjenja na temperaturi - 18 stopinj ob približno 30 odstotkov vitamina C. Zamrzovalnik se splača samo za veliko družino? Napak! Kdor ima zamrzovalnik, lahko pri nakupih in pripravi hrane privarčuje kakih 60 odstotkov časa. Zamrzovalnik je kot naročen za sance in manjše družine, pa tudi za starejše ljudi, ki ne hodijo vsak dan v trgovino. Privarčujemo tudi pri živilih, ki jih kupimo v večji količini. Voda, ki se izceja iz živil, je škodljiva. Napak! Sok, ki se cedi iz zelenjave, sadja, mesa in rib, moramo uporabiti. V njem so dragocene snovi, izjema je perutnina. V soku se rade razmnožujejo salmonelle.

Zadevica na fotografiji gre na električni tok, zato ni skladna z načelom o varčevanju z energijo. Le obvestimo vas, da si lahko tam, kjer jim z energijo ni treba preveč varčevati, po novem stržejo in nasploh urejajo nohte z nečim, kar je mrzli bratrac z bobna krtačke. Pravi se mu maniquick, in če ga kupite v Švici, vas stane 160 švicarskih frankov.

Ples koristi duši

Vračji in šamani primitivnih ljudstev vedo, da ples ni samo razvedrilo, ampak tudi zdravilo. V ZDA to njegovo lastnost že deset let izkoriščajo. Na primer pri otrocih, ki zaostajajo v razvoju, pri prizadetih, pri ljudeh, ki so zasvojeni z mamili, pri takih, ki so duševno ali psihosomatsko bolni.

Ples poskrbi za telesno sprostitve, z ritmom in gibanjem se da izraziti občutje in zrahljati napetosti in razpršiti strahove in depresije. S plesom si je mogoče znova pridobiti veselje do življenja in si povrniti zaupanje v samega sebe.

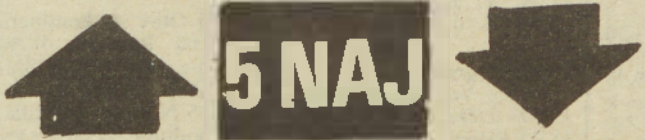
Kdor pleše, ostaja zdrav in srečen, je zapisala znamenita ba-

letka Ana Pavlova. Kot otrok je bila nadvse krhka in boleha, tako da so ji učitelji odsvetovali ples.

Cvetove iz blaga lahko kupite. Na voljo so različno veliki. Cvet lahko z nekaj vbodi pritrdite na rokav, na zadnji del telovnika, čepico ali šal, ovrtnik ali pas. Možnosti so neomejene, vse pa je odvisno od vaše domišljije.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota. Slišite jo lahko ob petkih v oddaji 21 232.

1. Rdečo rožo utrgal bom zate — Don Juan
2. Like a Prayer — Madonna
3. Nikš si nej — Magnet
4. I want it all — Queen
5. One — Bee Gees

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi-fi videostudijem na Kidričevi 21. 69000 Murska Sobota.

Glasovnice-dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota s pripisom: za 5 naj.

Oddaja 21 232 je na sporedu Radia Murska Sobota, UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz, ob petkih od 18.00 do 19.00.

Kuhajte z nami

KRHKI FLANCATI

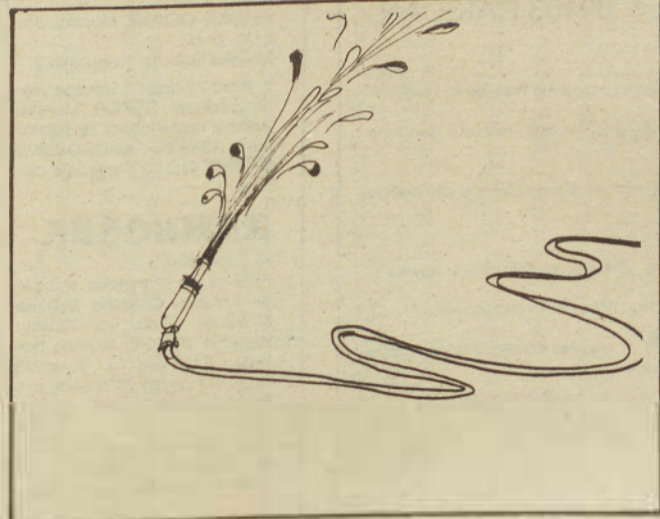
So hitro pripravljene in poceni, ponudimo pa jih lahko tople ali hladne.

Potrebujemo: 25 dag gladke moke, 3 rumenjake, 1 žlico ruma, ščepec soli, 1 žlico goste kisle smetane, olje ali mast za cvrenje, 1 žlico sladkorja v prahu za potresanje.

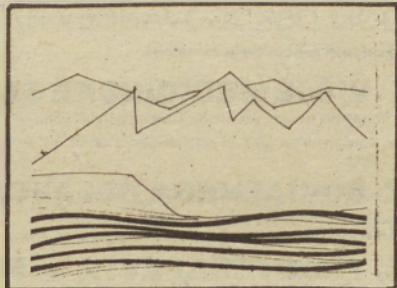
Iz moke, rumenjakov, ruma, smetane in soli zamesimo bolj mehko testo. Ko se začno delati mehurji, ga oblikujemo v hlebček, ki naj pokrit s prtičem počiva 25 minut. Nato ga razvaljamo za nožev hrbet debelo in s petelinčkom razrežemo na 3 prste široke trakove, ki jih razrežemo na manjše poševne krpe. Na sredino vsake krpe zarezemo s petelinčkom 2 zarezi. V globoki vroči maščobi jih na obeh straneh zlato rumeno ocvremo. Ko jih pobiramo iz maščobe, jih polagamo na zložen servietni papir, ki vpije odvečno maščobo. Potem jih preložimo na krožnik in potresemo z navadnim ali vanilijevim sladkorjem.

Flancate cvremo v kozici, nikakor ne v ponvi, ker se maščoba pri cvrenju peni in bi lahko preklopila ter se vžgala. Goreče maščobe ne gasimo z vodo, temveč jo zadušimo s posodo, pokrovom ali kuhinjskimi krpami, ki so pri roki.

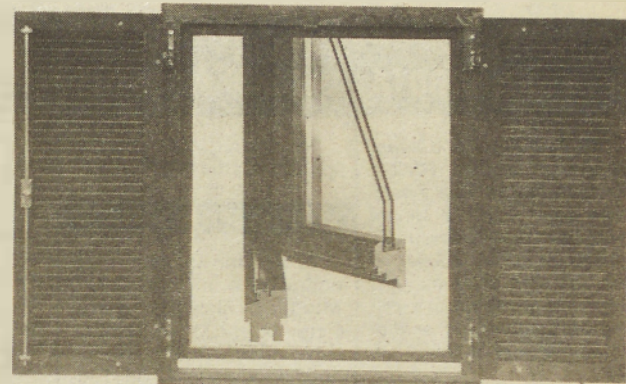
NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrta, 27. julija na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Morje in planine dopustniške sanje iz davnine. (Milica)
- Poglej Pišta, kaj naredi v Romuniji vlada s poljem, če kmetje štrajkajo. (Borč).
- Napisal bom knjigo Daleč je morje. (Tinč)
- Ne, to niso sledi kombajnov pač pa tankov. (hec)

OKNO TERMOTON Z GIBLJIVIM POLKNOM

- s termoizolacijskim steklom
- zvočno in toplotno izolativno
- s funkcionalnim sodobnim okovjem
- s kvalitetnimi, estetskimi vogalnimi spoji
- fiksiranje lamej polken v zelenem položaju
- zaščiten s 2-kratnim pigmentnim lazurnim premazom
- preklopna polkna pri sestavih oken

JELOVICA

Lesna industrija 64220 ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58, tel.: 064/631-241, telex: 34579 yu ljal, telefax: 064/632-261

PREDSTAVNIŠTVI:

MURSKA SOBOTA

Cankarjeva 25, tel. (069) 22 921

CELJE

Božičeva 3, tel. (063) 25 881

Neboleče in učinkovito

Prvi rezultati, ki so jih bostonski zdravniki dosegli z novo lasersko tehniko, kažejo, da je mogoče odstraniti tetoviranje, ne da bi se pri tem poškodovala koža. Posebnost nove tehnike je snop svetlobe rdečega spektra, ki učinkuje selektivno: »razgrajuje« samo pigment vtetovirane risbe, ne poškoduje pa krvnih žil ali drugih celic.

Agencija AP poroča, da so dosedanje laserske metode za odstranjevanje tetoviranja puščale na koži trajne brazgotine. Zdravniki pravijo, da laser ne učinkuje na rdeči pigment in da je lažje odstranjevati »amaterske« izdelke, kot pa profesionalno vtetovirane risbe, ki so po navadi narejene iz več barv.

SESTAVIL MARKO NARAST	EKSTAZA	BREZ-ZVOČJE, NENAGLASNOST	KEM. SPOJNE S KARBONILNO SKUPINO	PIATOV OSEBNI AVTOMOBIL	PROIZVOD ČEBEL MED	OBRSKI VLADAR	HITRA TEKAČICA V RIMSKI ATOLOGIJU
PRIGRIZEK							
OBOROŽEN NAPAD NA ZNANO OSEBNOST							
MOTORSKI VLAK ALI MOTORSKA ŽAGA							
ČEŠKA PRITRDNILNICA				ŠVEDESKA REKA			
DVORANA ZA PREDVAJANJE FILMOV				PREPREKA	NATRIJ		
OBDELANO POLJE					GOROVJE V ZAHODNI BURNI		
JEAN ANOUILH			ZMES IRIDIJA IN OSMIJA VEZ			NORVEŠKA	
AVTOMOBILSKA OZNAKA SPANJE		TATINSKA PTICA				GRŠKI OTOK	
NEPRAVILNOST		GRŠKI JUNAK					CIMOSOV AVTO
MEDMET					PREDVJEM		
BESEDA SOZNAČNICA					ODBOJKARSKI KLUB		
PRITISK						ANTON INGOLČ	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: interim, zonoza, praznik, rolo, Dr, Ade, Gao, Sotor, Emanuel, V, Andi, Anastas, naos, MT, Jenisej, es, srce.

Radijski in televizijski spored od 21. do 27. julija

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

CETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Končajno delovni teden z jutranjim programom z murskega vala. Tudi če ste na počitnicah ali na dopustu in še niste krenili občudovati lepote modrega Jadrana, nas poslušajte in sodelujte s pisnimi ali telefonskimi predlogi!) 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, Utrip življenja — petkova reportaža, reklame, glasba). 18.00 21-232.

TV LJUBLJANA

16.35 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Spored za otroke in mlade. 18.35 S poletnega festivala: nacionalni folklorni ansambel Venezuele. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.15 Svet nenavadnih sil Arthurja Clarka, angleška dokumentarna serija. 21.00 Kriminalna zgodba, amer. nanizanka. 21.45 Tv dnevnik 3. 22.10 Poletna noč. B. Kerby: Mamilo je smrt, amer. nadaljevanje. 24.00 Pisma neznanemu ljubimcu, ang. film.

Program LJ 2:

17.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 19.00 Domači ansambli: ansambel Braneta Klavžerja, ponovitev. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Žarišče. 20.35 Skupščinska kronika. 20.55 En avtor, en film, oddaja TV ZG. 21.15 Igrani film. 22.45 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

8.30 Poletni spored. 17.40 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Vrnitev Scherlocka Holmesa. 20.55 Zabavna oddaja. 21.25 Dnevnik. 21.45 Kultura. 22.50 Program plus.

Ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve in tv v šoli. 14.05 Počitniški spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Agencija Maxwell. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Evropolicaji. 21.20 Advokatski par. 22.05 Filmske novitete. 22.45 Divji konji (film). 0.25 Oddelek S.

TV MADŽARSKA

9.10 Počitniška matineja, filmi za otroke. 10.30 Uboj po načrtu, kriminalna iz serije Stari. 17.30 Narodna za orkester. 17.40 Družinski foto, dokumentarni film. 19.10 Večerna pravljica. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Starec in morje, ameriški film. 21.35 Pesmi o mesecih, julij. 21.55 Iz oči v oči z Jegorjem Ligačevim. 22.25 TV dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

Ni sporeda — prenos sporeda Radia Ljubljana.

TV LJUBLJANA

10.00 Tine in Nejc v etnografskem muzeju. 10.40 Mladinski pevski festival Celje '89. 14.35 Tri zgodbe, slov. film. 16.20 Poletna noč, ponovitev. 17.05 Tednik, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Spored za otroke in mlade. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.59 Utrip. 20.30 Kako zelena je bila moja dolina, ameriški film. 22.30 Tv dnevnik 3. 22.50 B. Kerby: Mamilo je smrt, amer. nadaljev., Samo bedaki in knjigi, angl. naniz.

Program LJ 2:

16.30 Kako biti skupaj. 17.00 Športno popoldne. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Glasbeni večer. 21.30 Poročila. 21.35 Feljton. 22.00 Športna sobota. 22.20 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

8.00 Poletni spored, ponovitev. 14.30 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Napredovanje oficirjev (reportaža). 20.45 Tarca (film). 22.50 Dnevnik. 23.05 Mišo Kovač. 23.55 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve. 14.25 Počitniški spored. 18.00 Oddaja o radiu in tv. 18.30 Tedenski športni pregled. 19.00 Tv spored. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Najuspešnejše zabavne oddaje. 22.06 Odstranjevalec (film). 23.50 Moderni kavboji (film).

Drugi program

12.00 Šport. 16.15 Tirolska. 17.00 Dediščina očev.

18.00 Tom in Jerry. 18.30 Magazin Alpe—Jadrana. 19.30 Avstrija danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Zasedovanje do smrti. 22.00 Šport. 22.45 Kronski dragulj. 23.35 Glasba

TV MADŽARSKA

9.10 Kako zbuditi kraljične, pravljčni film. 10.35 Svet brez tebe, pon. 11.30 Magazin Cultural, v romunščini. 16.00 Kraške jame Madžarske. 17.45 Ob prazniku Poljske. 17.10 Spored po želji gledalcev. 18.50 Domoznanstvo. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Operetni gala, iz sporedov MTV, ORF in ZDF. 21.15 Smrt Maria Ricciija, film. 22.50 Sovjetska avantgarda. 23.25 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 11.00 Srečanje na pomurskem valu. 12.00 Spored v madžarščini. 13.00 Doma in onkraj meja. 13.30 V nedeljo popoldne (aktualni prispevek, športne in druge novice, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor). 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo na telefon 21-232 od 9.00 do 13.00).

TV LJUBLJANA

9.30 Otroška matineja. 10.45 Siniša Pavič: Boljše življenje. 11.30 Alpski večer, 5. oddaja. 12.00 Kmetijska oddaja Tv Sarajevo. 13.00 San Remo '89. 16.00 M. Zinnerova: Zapisani šoli, češkoslovaška nadalj. 17.00 Tv dnevnik. 17.10 (Gun Crazy) ameriški film. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 19.58 Zračno tedna. 20.20 Miodrag Karadić: Djekna še ni umrla, kdaj bo, ne vemo, nadaljevanje Tv TG. 21.25 Zdravo (vmes poročila) 22.55 Informativna oddaja za goste iz tujine.

Program LJ 2:

10.00 Danes za jutri in Odpisani, nadaljevanje TV BG. 15.00 Športno popoldne. 19.00 Da ne bi bolelo: posvetovalnica za starše. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Bellamy na vrhu sveta, dokum. serija. 20.50 Poezija. 21.25 Športni pregled. 22.25 Satelitski programi-poskusni prenosi.

TV ZAGREB

10.30 Nedeljsko popoldne. 12.00 Kmetijska oddaja. 13.00 Quo Vadis (nadaljevanje). 13.50 Nedeljsko popoldne. 16.30 Potopis. 17.05 Balkanski špijon (film). 19.30 Dnevnik. 20.00 Nadaljevanje. 21.00 Ana (film). 22.30 Dnevnik. 22.55 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve. 13.45 Mladinski spored. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Sinjebardec in njegovi otroci (film). 22.20 Vesela vdova (opereta).

Drugi program

9.00 Matineja. 14.00 Športno popoldne. 17.15 Klub seniorjev. 18.00 Risanka. 18.30 Avstrija v sliki. 19.00 Avstrija danes. 19.30 Čas v sliki. 20.15 18 ur do večnosti (film). 22.10 Moški moje velikosti (film). 23.40 Šport.

TV MADŽARSKA

9.00 Spored za otroke. 10.30 Macumba, kratki film. 15.20 Tri želje. 16.35 Zapuščina Spencerja Tracyja; Spomini Katherine Hepburn, ameriški film. 18.10 Delta, znanstveni poročevalci. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Pesem za vsakogar. 20.20 Igra v kopicah, angleški film. 22.15 Teleshport. 22.30 Video strani.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Jutranja ekipa z murskega vala vstaja zgodaj tudi zaradi vas! Pomagajte in sodelujte na telefon 21-232 — ponujamo vam sveže vremenske in cestne informacije, zdravniški nasvet...) 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba). 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

15.50—1.15 Teletekst RTV Ljubljana. 16.10 Poletna noč, ponovitev. 17.40 Mozaik. 18.00 Tv dnevnik. 18.10 Utrip. 18.25 Spored za otroke in mlade. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Predrag Stefanović—Dragan Bošković: Prepolovljeni, drama TV NS. 21.00 Osmi dan. 21.40 Tv dnevnik 3. 22.05 B. Kerby: Mamilo je smrt, amer. nadaljevanje — Alo, alo, ang. nanizanka, 8/13.

Program LJ 2:

17.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 19.10 Po brezkončnosti sveta: Azija — potpisna reportaža. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Žarišče. 20.35 Po sledih napredka: Na pragu 21. stoletja, 7. oddaja. 21.05... Jutri?, dokumentarna oddaja. 21.45 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

8.34 Poletni spored, ponovitev. 17.40 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Drama. 21.05 Skopsko poletje 89. 21.50 Dnevnik. 22.15 Program plus. Torek, 25. julija, 1989

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Agencija Maxwell. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Svet živali. 21.07 Dallas. 22.00 Saboterji (film). 23.45 Mannix.

Drugi program

16.45 Zemlja živi. 17.30 Lipova cesta. 18.00 Risanka. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Štajerski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Podoželjski utrip. 21.15 Šiling. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Dok. film.

TV MADŽARSKA

9.10 Srečnej, nemško-češka serija. 10.10 Delta, ponovitev. 10.35 Teden, ponovitev. 17.00 Video novice. 17.10 Poročila v romunščini. 17.15 Fantje, za menoj! Otroška serija. 17.55 Jezikovne uganke. 18.30 Tv spored za 3 dni. 19.00 Literarne uganke za otroke. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Derrick, kriminalna. 21.05 Panorama. 21.55 Revolucija... 22.55 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Torkova oddaja vam ponuja poleg standardne vsebine še nagradno igro, recepti Cilke Sukičeve in še posebej izbrano glasbo. Poslušajte nas!). 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, pogovor v živo, reklame, glasba). 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.35 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Da ne bi bolelo: posvetovalnica za starše. 18.40 Spored za otroke in mlade. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 C. Barma: Klan, francoska nadaljevanje. 21.05 Mednarodna obzorja. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.15 B. Kerby: Mamilo je smrt, 4. — zadnji del ameriške nadaljevanje. Nenavadne zgodbe, angl. nanizanka, 8/13.

Program LJ 2:

18.00 Beograjski Tv program. 19.00 Naša pesem: Niš '88, 3. oddaja. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Žarišče. 21.35 Zabavni torek.

TV ZAGREB

9.00 Poletni spored in ponovitve. 17.40 Mladinski spored. 19.30 Dnevnik. 20.00 Giordano Bruno (film). 22.05 Dnevnik. 22.25 Teme in dvomi. 23.30 Program plus.

Ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

TV AVSTRIJA

9.00 Ponovitve in tv v šoli. 13.40 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Agencija Maxwell. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Svet živali. 21.07 Dallas. 22.00 Saboterji (film). 23.45 Mannix.

Drugi program

17.00 Milano. 17.30 Usmeritev. 18.00 Risanka. 19.30 Glasbene želje. 19.00 Štajerski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kviz. 21.07 Zunanje-politična oddaja. 22.00 Čas v sliki. 22.20 Šport. 22.40 Klub 2.

TV MADŽARSKA

9.10 Nonstop nonsens, ponovitev. 9.55 Zlato, italijanska serija. 10.35 Panorama, ponovitev. 11.20 Telovadba za invalide. 17.10 Panska kronika. 17.20 Poročila v nemščini. 17.25 Naš ekran, narodnostna oddaja v romunščini. 18.05 Hello, Einstein, 4. del. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Svet brez tebe, francoska serija. 21.00 Moda. 21.35 Storno. 22.05 Mojstri animacije. 22.35 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Sredi tedna smo z vami in za vas — poskušali vas bomo razvedriti, da boste lažje in bolj veselo preživeli delovni teden. Ali tudi dopust. Počitnice!). 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba). 18.00 Poslušamo vas (pripombe in vprašanja na telefon 21-232). 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

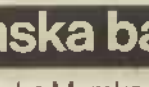
16.10 — 1.25 Teletekst RTV Ljubljana. 16.35 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Mozaik. 18.40 Spored za otroke in mlade. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Film tedna: Čakajoč na kočijo, argentinski film. 21.35 Mali koncert: Vladimir Hrovat, Igor Saje. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.15 D. Arcy Niland: Teško breme, avstralska nadaljevanje, 1/4; Hooperman, amer. nanizanka, 8/13.

Program LJ 2:

17.30 Satelitski programi — poskusni prenosi. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Žarišče. 20.35 Koncert slovenske baročne glasbe. 21.20 Svet poročila. 22.20 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

8.35 Poletni spored in ponovitve. 17.40 Mladinski program. 19.30 Dnevnik.

Ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve. 14.05 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Agencija Maxwell. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Poroča v Immenhofftu. 21.50 V znamenju lilije (film). 23.30 Mannix.

Drugi program

17.00 Vzgojna oddaja. 17.30 Dežela in ljudje. 18.00 Risanka. 18.30 Glasbene želje. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Argumenti. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Šport. 22.30 Kultura.

TV MADŽARSKA

9.10 Počitniška matineja, filmi za otroke. 17.20 Video novice iz studija Szeged. 17.30 Poročila v slovaščini. 17.35 Z očmi ribiča v Csongradu. 18.15 Lepi madžarski plesi. 18.25 Bodite moj gost, Robert Ratonyi. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Pesem za vsakogar. 20.10 Remmavaler, Tv igra po B. Paotaijevi. 21.00 Cesar, novozeleandski film. 22.25 Tv dnevnik.

RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (Tokrat se boste prebujali ob zvokih prijetne glasbe, sporočili vam bomo, kakšen je tečaj dinarja, koliko novih Pomurcev se je rodilo v Rakičanu, ne bo manjkalo humorja Džoužija in kmetijski nasvet...) 8.00 Konec jutranje oddaje.
16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi. 16.30 Aktualno (informativni del, reklame, glasba). 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi.

TV LJUBLJANA

16.10—1.25 Teletekst RTV Ljubljana. 16.35 Poletna noč, ponovitev. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.10 Mozaik. 18.40 Spored za otroke in mlade. 19.10 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 C. Dickens: Povest o dveh mestih, angl. franc. nadaljevanje, zadnji del. 21.00 Tednik. 21.50 Tv dnevnik 3. 22.15 D. Arcy Niland: Teško breme, avstral. nada.; Leteči cirkus Monthya Pythona, angleška nanizanka.

Program LJ 2:

18.00 Beograjski Tv program. 19.00 Čas, ki živi: Upehane pohodi čas. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Žarišče. 20.35 Mali koncert: Jerko Novak. 20.45 Oči kritike. 21.15 Prislusnimo tišini. 21.35 Satelitski programi — poskusni prenosi.

TV ZAGREB

8.30 Poletni spored in ponovitve. 17.40 Mladinski program. 19.30 Dnevnik. 20.00 Panorama. 21.05 Zabavna oddaja. 22.20 Dnevnik. 22.46 Program plus.

TV AVSTRIJA

9.00 Tv v šoli in ponovitve. 14.00 Mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Agencija Maxwell. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Zabavna oddaja. 22.10 Videoteka. 23.30 Mannix.

Drugi program

17.15 Otok na kontinentu. 18.00 Risanka. 18.30 Glasbene želje. 19.00 Štajerski utrip. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Notranja politika. 21.20 Kultura. 22.00 Čas v sliki. 22.25 Spomini. 23.25 Sanje o domovini.

TV MADŽARSKA

9.10 Človeško telo, pon. 9.35 Portreti iz XX. stoletja. 10.25 Telovadba za invalide. 17.00 Panska kronika. 17.10 Poročila v srbohrvaščini. 17.20 Ledenomrzla vojna, pon. 18.70 čudežev tehnike, Piccardova podmornica. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Sosedje, 59. poglavje TV romana. 20.40 Videoklipi. 21.10 Poslednji obisk, Tv igra. 22.25 Tv ogledalo. 22.40 Čezmorski Madžari. 23.30 Tv dnevnik.

SEZNAM DOBITKOV TOMBOLE ROKOMETNEGA KLUBA BAKOVCI

Štev. dobitka	izbrana številka	štev.	štev.
1	024844	28	005531
2	014172	29	035743
3	006592	30	037021
4	002478	31	021581
5	018463	32	016655
6	011251	33	003917
7	003313	34	022613
8	007799	35	017945
9	017575	36	000100
10	016387	37	035805
11	017526	38	037674
12	023472	39	038592
13	016351	40	026472
14	003611	41	034470
15	006216	42	0 0861
16	031442	43	007301
17	017062	44	020393
18	026593	45	020208
19	029843	46	037852
20	026130	47	014872
21	029832	48	003271
22	033097	49	016179
23	011745	50	003677
24	005895		

Dobitke lahko dvignete v 60 dneh na SRC v Bakovcih vsak petek od 18 do 20. ure.

DOM OSKRBOVANEC RAKIČAN, Dr. Vrbnjaka 1, 69103 RAKIČAN

razpisuje prosta dela in naloge

1. VIŠJE MEDICINSKE SESTRE Kandidati morajo poleg splošnih pogojev in tega, da jih veseli delo s starejšimi občani, izpolnjevati še naslednje pogoje

— Končana višja šola za zdravstvene delavce (VI. stopnja), eno leto delovnih izkušenj in opravljen strokovni izpit Poskusno delo 3 mesece

2. SOCIALNE

12. člen

Odmiki med objekti ne smejo biti manjši od višine najvišjega sednjega objekta, oziroma ne manjši od 8,00 m.

Odmiki od parcelnih meja so definirani v grafičnem delu zazidalnega načrta.

Za pritikline (prizidke in samostojne objekte) veljajo enaki odmiki kot za osnovne oziroma stanovanjske objekte.

13. člen

Vsi na novo grajeni objekti morajo imeti dvokapne strehe z nakloni večjimi od 30° ter kritino v opečni ali temnejši barvi.

Smeri slemen so razvidne iz grafične priloge iz 2. člena odloka in se ne smejo spreminjati.

Določilo ne velja za prizidke oziroma pritikline k obstoječim objektom. Takšni prizidki oz. pritikline se morajo oblikovno uskladiti z obstoječim objektom.

14. člen

Gradbene linije objektov ob cestah morajo biti vzporedne s cesto, v notranjosti parcele s parcelno mejo, oziroma vzporedne z obstoječimi objekti.

VI. UREJANJE PROMETNEGA, ENERGETSKEGA, VODOVODNEGA IN KANALIZACIJSKEGA OMREŽJA TER SISTEMA ZVEZ

15. člen

Vsi na novo zgrajeni objekti se morajo priključiti na vodovodno in električno omrežje.

Odlake se morajo odvajati v individualne ali skupinsko neprepustne greznice brez odtoka.

Vse obstoječe gnojne jame se morajo sanirati tako, da bo zagotovljena neprepustnost, kar velja tudi za na novo zgrajene gnojne jame.

16. člen

Širine predvidenih komunikacij za javni, mirujoči in peš promet so podane v grafičnih prilogah PIA in so obvezne.

17. člen

Ogrevanje individualnih stanovanjskih in ostalih objektov, predvidenih s PIA, se bo reševalo z individualnimi sistemi.

18. člen

Trase, zmogljivosti, mesta priključkov, hidrantna mreža ter vsi ostali podatki v zvezi z rešitvami energetskega, vodovodnega in sistema zvez, so podani v grafični podlogi, navedeni v 2. členu tega odloka.

19. člen

Komunalne odpadke, ki nastanejo v območju naselja, se mora odvažati na občinsko odlagališče komunalnih odpadkov.

20. člen

Ob parcelnih mejah je dovoljena postavitve ograj do višine 1,20 m. Ograje so lahko betonske, kovinske ali lesene, lahko so tudi ozelenjene. Ob prometnih komunikacijah je dovoljena postavitve ograj znotraj parcelnih mej.

VII. ETAPNOST IZVAJANJA

21. člen

Pred začetkom gradnje vseh predvidenih objektov v območju, ki se ureja z zazidalnim načrtom, je obvezno zagotoviti minimalno infrastrukturno omrežje, ki obsega prometno, vodovodno in elektro omrežje, sicer pa je možno vse predvidene gradnje izvajati istočasno.

VIII. ZAČASNA NASELJENOST OBMOČJA

22. člen

Do realizacije zazidalnega načrta ostanejo vsa zemljišča v sedanjosti rabi. Posegi, ki bi bili v nasprotju s PIA, niso dovoljeni.

IX. OBVEZNOSTI INVESTITORJA IN IZVAJALCEV

23. člen

Investitorji posameznih gradenj v območju, ki se ureja s PUP-om, si opremo stavbnega zemljišča (vodovod, elektrika) zagotavljajo sami, oziroma preko krajevne skupnosti.

V območju, ki se ureja z zazidalnim načrtom, pa so investitorji dolžni plačati sorazmerni delež stroškov priprave in opreme stavbnega zemljišča.

X. TOLERANCE

24. člen

Tolerance pri horizontalnih in vertikalnih gaberitih objektov na območju zazidalnega načrta so možne v skladu z grafičnimi prilogami PIA v okviru maksimalnih horizontalnih in vertikalnih gaberitov, ki se ne smejo spreminjati.

25. člen

Stanovanjski in gospodarski objekti se lahko adaptirajo v obrtne oziroma servisne delavnice pod pogoji, ki se predpišejo z lokacijskim dovoljenjem na podlagi predložene lokacijske dokumentacije.

XI. KONČNE DOLOČBE

26. člen

PIA za naselje Ižakovci je stalno na vpogled občanom in organizacijam pri Komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve občine Murska Sobota.

27. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka vrši urbanistična inšpekcija Uprave za inšpekcijske službe občin Pomurja — enota v Murski Soboti.

28. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 351/87-I

M. Sobota, dne 29. 6. 1989

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, I. r.

139

Na osnovi 3. člena Zakona o samoprispevku (Ur. list SRS, št. 35/85), 8. člena Zakona o referendumu in drugih oblikah osebnega izjavljanja (Ur. list SRS, št. 23/77) ter 31. člena Statuta KS Orešje—Dolina, je Skupščina krajevne skupnosti Orešje—Dolina na seji, dne 9. 6. 1989 sprejela

SKLEP

o razpisu referenduma za uvedbo krajevnega samoprispevka za del območja KS Orešje—Dolina, za naselje Dolina pri Lendavi

1. člen

Razpisuje se referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka za del območja KS Orešje—Dolina — naselje Dolina pri Lendavi za dobo 5 let, od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1994.

2. člen

Referendum bo v nedeljo, 6. avgusta 1989 od 7,00 do 19,00 ure v vaškem domu v Dolini.

3. člen

Sredstva samoprispevka bodo uporabljena

a) za ureditev vaškega doma in okolice ter izgradnjo prizidka garaže za gasilsko vozilo	30 %
b) za izgradnjo telefonskega omrežja	30 %
c) za ureditev mrliške veže ter popravilo ograje	20 %
d) za vzdrževanje cest, hudournikov, občestnih jarkov	20 %

Skupna predračunska vrednost navedenih del znaša po cenah junij 1989 550.000.000.— din, s samoprispevkom pa se bo zbralo po osnovi za mesec junij 1989 din 254.000.000.—

4. člen

Samoprispevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki imajo stalno bivališče na območju naselja Dolina ter so vpisani v volilni imenik, ter delovni ljudje, ki še nimajo volilne pravice, so pa v delovnem razmerju, in imajo stalno bivališče na območju naselja Dolina in sicer:

1. v denarju:

- 2 % od netto OD oz. nadomestila zaposlenih;
- 2 % od OD obrtnikov;
- 2 % od pokojnin, razen pokojnin z varstvenim dodatkom;
- 4 % od katastrskega dohodka;
- 3 % od povprečnih OD v SR Sloveniji mesečno — za delavce, ki so na začasnem delu v tujini, imajo pa stalno bivališče v naselju Dolina;

2. v delovni obveznosti:

- 1 delovni dan letno vsak gospodar gospodarstva;
- Nadomestilo za neopravljeno delovno obveznost, ki traja 8 ur, je enaka višini enodnevnega povprečnega OD v SRS za tekoče leto.

5. člen

Plačila samoprispevka so oproščeni uvezanci, ki jih določa 12. člen zakona o samoprispevku.

6. člen

Delavcem, ki so za časnim delu v tujini in imajo stalno bivališče na območju naselja Dolina, bo v pripravljalnem postopku za razpis referenduma posredovan program, ki bo vseboval namen, vrsto,

osnovno in višino samopriskpevka ter obdobje, za katero se samopriskpevek uvaja.

7. člen

Volilci glasujejo neposredno in tajno z glasovnico, ki vsebuje naslednje besedilo v slovenskem ali madžarskem jeziku:

»KS Orešje—Dolina

glasovnica

za glasovanje na referendumu, dne 6. avgusta 1989 o uvedbi krajevnega samopriskpevka za financiranje ureditve vaškega doma in okolice, izgradnje prizidka garaže za gasilsko vozilo, izgradnjo telefonskega omrežja, ureditev mrliške veže ter popravilo ograje in vzdrževanje cest, hudournikov in občestnih jarkov.

Samopriskpevek se uvaja za dobo 5 let in sicer od 1. 9. 1989 do 31. 8. 1994.

Višina samopriskpevka znaša:

1. v denarju:

- 2 % od neto OD oz. nadomestila zaposlenih;
- 2 % od OD obrtnikov;
- 2 % od pokojnin, razen pokojnin z varstvenim dodatkom;
- 4 % od katastrskega dohodka;
- 3 % od povprečnih OD v SR Sloveniji mesečno — za delavce,

ki so na začasnem delu v tujini, imajo pa stalno bivališče v naselju Dolina;

2. v delovni obveznosti:

- 1 delovni dan letno vsak gospodar gospodarstva;

Nadomestilo za neopravljeno delovno obveznost, ki traja 8 ur, je enaka višini enodnevnega povprečnega OD v SRS za tekoče leto. Plačila samopriskpevka so oproščeni zavezanci, ki jih določa 12. člen zakona o samopriskpevku.

GLASUJEM

»ZA«

»PROTI«

Volilec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo »ZA«, če soglašajo z uvedbo samopriskpevka oz. obkroži besedo »PROTI«, če ne soglašajo z uvedbo samopriskpevka.

8. člen

Glasovnice morajo biti overjene s stampiljko KS Orešje—Dolina.

9. člen

Za izvedbo tega sklepa skrbi volilna komisija, ki jo imenuje Skupščina KS Orešje—Dolina. Pri izvedbi referenduma se smiselno uporabljajo določila zakona o volitvah in delegiranju v skupščine.

10. člen

Nadzor nad zbiranjem in uporabo sredstev samopriskpevka bo opravljala svet KS Orešje—Dolina ter bo najmanj enkrat letno poročal zboru krajanov o poteku del in porabi sredstev.

11. člen

Skupščina KS Orešje—Dolina sprejme sklep o uvedbi krajevnega samopriskpevka, če se bo večina vseh volilcev na območju naselja Dolina pri Lendavi odločila za uvedbo krajevnega samopriskpevka.

12. člen

Ta sklep začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah Pomurja.
Dolina, 9. 6. 1989

Predsednik
Skupščine KS Orešje—Dolina
Drago Ilič, l. r.

140

Na podlagi 3. člena Zakona o samopriskpevku (Ur. list SRS, št. 35/85) in 17. člena statuta KS Lipovci, je skupščina krajevne skupnosti Lipovci dne 6. 7. 1989 sprejela

SKLEP

o uvedbi krajevnega samopriskpevka za območje krajevne skupnosti Lipovci.

1. člen

Za območje krajevne skupnosti Lipovci se na podlagi referenduma z dne 2. 4. 1989 uvede samopriskpevek za uresničevanje nalog po sprejetem programu in to za:

- dograditev ali novogradnjo mrliške vežice in ureditev zemljišča za novo trgovino,
- vzdrževanje in razširitev vodovodnega črpališča in omrežja,
- izgradnjo pločnika — steze od križa do avtobusnega postajališča pri gostilni Rajbar ter ureditev avtobusnih postajališč,
- ureditev novega vaškega smetišča ali organiziran odvoz smeti za celotno KS.

- sofinanciranje urbanistične ureditve dveh novih naselij s celotnim komunalnim omrežjem (vodovod, elektriko, ceste, ...)
- izgradnjo protipožarnih vodnjakov,
- asfaltiranje in ureditev vaških (tudi poljskih) poti
- sofinanciranje razširitve telefonskega omrežja in kabelske televizije,

- vzdrževanje objektov družbenega pomena v KS,
- ureditev športno rekreacijskega centra,
- sofinanciranje DPO in društev,
- možnost vzdrževanja sredstev za skupne namene.

Glede na zbrana sredstva s samopriskpevkom bo skupščina KS odločala o prioriteti izvajanja referendumskega programa.

2. člen

Krajevni samopriskpevek se uvede za obdobje 5 let (petih let) in to za čas od 1. 8. 1989 do 31. 7. 1994.

3. člen

Samopriskpevek bodo plačevali delovni ljudje in občani, ki stalno prebivajo na območju KS Lipovci in sicer:

- 2 % od neto osebnih dohodkov zaposlenih,
- 5,5 % od veljavnega katastrskega dohodka,
- 2 % od neto osebnih dohodkov obrtnikov,
- 1,5 % od pokojnin brez varstvenega dodatka,
- 2 % od povprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji v preteklem letu za delavce na začasnem delu v tujini.

4. člen

Samopriskpevek se ne bo plačeval od prejemkov iz socialnovarstvenih pomoči, od invalidnin, od pokojnin z varstvenim dodatkom, od štipendij učencev in študentov ter od nagrad, ki jih prejema študentje in učenci na proizvodnem delu oziroma na delovni praksi.

5. člen

Sredstva zbrana na referendumu se zbirajo na zbirnem računu pri SDK Murska Sobota, št. 51900-780-72338 z oznako KS Lipovci.

6. člen

Nadzor nad zbiranjem sredstev in uporabo opravlja svet KS, ki o tem poroča vsako leto skupščini KS in zboru občanov.

7. člen

Ta sklep začne veljati z dnem objave v Uradnih objavah pomurskih občin, uporablja pa se od 1. 8. 1989 dalje.

Lipovci, 6. 7. 1989

Predsednik skupščine KS:
Jože Erjavec, s. r.

141

Na podlagi 71. člena Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS št. 3/81, 34/83, 24/85, 1/86 in 11/88), Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota ter 18. člena Statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota sta zborna skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota na seji dne 27. 6. 1989 sprejela naslednji

SKLEP

I.

Skupščina Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota ugotavlja, da je več kot polovica udeležencev Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota za obdobje 1986—1990 sprejela spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma in razglašajo, da je Samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota za obdobje 1986—1990 veljaven.

II.

V skladu z 2. členom Sprememb in dopolnitev Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine M. Sobota za obdobje 1986—1990 združujejo delovni ljudje v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov ter delovni ljudje, ki samostojno kot poklic opravljajo umetniško in drugo dejavnost in delavci zaposleni pri samostojnih obrtnikih za potrebe solidarnosti v občini sredstva iz dohodka v višini 2 % — osnova je BOD.

III.

Ta sklep začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.
M. Sobota, 27. 6. 1989

Predsednik skupščine:
Dane Katalinič, l. r.

Na podlagi 7. člena Samoupravnega sporazuma o ustanovitvi in delovanju Občinske samoupravne interesne skupnosti za ceste M. Sobota, ter 16. člena Statuta občinske samoupravne interesne skupnosti za ceste M. Sobota sta zborna skupščina Občinske samoupravne interesne skupnosti M. Sobota na seji dne 31. 3. 1989 sprejela naslednji

SKLEP

I.

Skupščina Občinske SIS za ceste M. Sobota ugotavlja, da je več kot polovica udeležencev Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Občinske SIS za ceste M. Sobota za obdobje 1986—1990 sprejela spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma in razglasa, da je Samoupravni sporazum o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih plana Občinske SIS za ceste za obdobje 1986—1990 sklenjen.

II.

Ta sklep se objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Predsednik skupščine:
mag. Oton ŽUNEC, dipl. ing. živ. teh. I. r.

143

Na podlagi 12., 37. in 79. člena Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81, 11/88), 41. člena Zakona o stanovanjskih razmerjih (Ur. list SRS, št. 35/82), določil Družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji, Samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic (Ur. list SRS, št. 26/84), določil Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota ter 19. člena Statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota je zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota na seji dne 27. 6. 1989 sprejel

PRAVILNIK

O POGOJIH IN MERILIH ZA ZAGOTAVLJANJE DRUŽBENE POMOČI IZ SREDSTEV SOLIDARNOSTI ZA REŠEVANJE STANOVANJSKIH VPRAŠANJ V SAMOUPRAVNI STANOVANJSKI SKUPNOSTI OBČINE MURSKA SOBOTA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom Samoupravna stanovanjska skupnost občine Murska Sobota (v nadaljevanju stanovanjska skupnost) opredeljuje pogoje in merila za pridobitev stanovanjske pravice na stanovanjih zgrajenih, prenovljenih ali kupljenih iz sredstev solidarnosti, pogoje in merila za pridobitev stanovanjske pravice na stanovanjih na katerih ima razpolagalno pravico ali pravico oddajanja stanovanjska skupnost in so namenjena upravičencem za pridobitev solidarnostnih stanovanj, pogoje in merila za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti.

2. člen

S tem pravilnikom določa stanovanjska skupnost zlasti:

- vire sredstev solidarnosti,
- namene za katere se uporabljajo združena sredstva solidarnosti,
- kategorije upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj,
- stanovanjske standarde,
- splošne in posebne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za dodelitev solidarnostnih stanovanj,
- postopek za dodelitev solidarnostnih stanovanj,
- lastno udeležbo ob pridobitvi stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju,
- izjemno reševanje stanovanjskih vprašanj iz sredstev solidarnosti,
- zamenjavo solidarnostnih stanovanj,
- kategorije upravičencev za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti,
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti ter namene uporabe tega kredita,
- sankcije za nenamensko porabo kreditov pridobljenih iz sredstev solidarnosti,
- pristojnost odbora za solidarnost in odbora za planiranje, razvoj družbenoekonomskih odnosov, splošne, finančne in administrativne zadeve.

II. VIRI SREDSTEV SOLIDARNOSTI

3. člen

Stanovanjska skupnost, s tem pravilnikom opredeljuje pravice, zagotavlja iz naslednjih virov:

- iz združenih sredstev solidarnosti TOZD in delovnih skupnosti,

- sredstev solidarnosti iz dohodka iz dejavnosti delovnih ljudi, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov in iz dohodka iz dejavnosti delovnih ljudi, ki kot poklic opravljajo umetniško in drugo dejavnost,

- sredstev lastne udeležbe upravičencev do stanovanj solidarnosti,

- prostih sredstev odpravljenih občinskih stanovanjskih skladov,

- sredstev odplačanih anuitet od kreditov,

- namenskih kreditnih sredstev temeljnih bank oz. posebnih poslovnih enot,

- sredstev solidarnosti iz občin v katere se delavci dnevno vozijo na delo,

- sredstev pridobljenih s prodajo solidarnostnih stanovanj,

- sredstev pridobljenih z vplačilom razlik v vrednosti stanovanj pri zamenjavi novejših stanovanj z drugimi družbenimi stanovanji,

- drugih namenskih sredstev.

III. NAMENI ZA KATERE SE LAHKO UPORABLJAJO SREDSTVA SOLIDARNOSTI

4. člen

Sredstva solidarnosti, ki se oblikujejo pri stanovanjski skupnosti v skladu s Samoupravnim sporazumom o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota, se po tem pravilniku uporabljajo za naslednje namene:

- za financiranje gradnje, nakupa in prenove solidarnostnih stanovanj,

- za kreditiranje gradnje, nakupa in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastnini,

- za kreditiranje gradnje, nakupa in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v osebni lasti, nekaterih kategorij delavcev, delovnih ljudi in občanov ter njihovih družin z nižjimi dohodki opredeljenih v tem pravilniku,

- za delno nadomeščanje stanarin,
- za vračilo lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice na solidarnostnih stanovanjih,

- za vračilo namenskih kreditnih sredstev, pridobljenih za potrebe solidarnosti od temeljnih bank oz. njihovih poslovnih enot,

- za odliv sredstev solidarnosti iz sedežnih v domicilne občine za delavce, ki se dnevno vozijo na delo,

- za kritje stroškov v zvezi z delovanjem delegatskega sistema,

- za kritje stroškov za opravljanje strokovnih nalog in opravil,

- za kritje drugih stroškov v zvezi s poslovanjem s sredstvi solidarnosti, za študije in raziskave s področja stanovanjskega gospodarstva.

Delež sredstev solidarnosti, ki se uporabi za posamezne namene, opredeljene v prvem odstavku tega člena, določi skupščina skupnosti z letnim planom v skladu s planskimi akti.

IV. KATEGORIJE UPRAVIČENCEV ZA DODELITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

5. člen

Upravičenci za pridobitev solidarnostnih stanovanj so delovni ljudje, občani in družine z nižjimi dohodki in to:

- delovni ljudje, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,

- občani in družine, ki nimajo pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,

- občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svoje stanovanjske vprašanje in sicer upokojeanci, invalidi, borci NOV, starejši in za delo nesposobni občani.

- delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno, umetniško ali drugo dejavnost in delovni ljudje, ki združujejo delo pri delovnih ljudeh, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno ali drugo dejavnost.

Vse navedene kategorije upravičencev za pridobitev solidarnostnih stanovanj morajo izpolnjevati splošne in posebne pogoje opredeljene s tem pravilnikom.

V. STANOVANJSKI STANDARDI

6. člen

Stanovanjska skupnost bo pri dodeljevanju solidarnostnih stanovanj upoštevala naslednje standarde, ki ne bodo presegali naslednjih normativov:

število družinskih članov	stanovanjska površina do:
1	32 m ²
2	45 m ²
3	58 m ²
4	70 m ²

Za vsakega nadaljnjega družinskega člana se stanovanjska površina lahko poveča do 15 m².

Odstopanja od navedenih normativov so dovoljena le v izjemnih

primerih, ko razmere v družini narekujejo odstopanje (tri generacije v družini, bolezen, ki terja trajno nego in podobno).

Izjemoma se lahko od zgoraj navedenih normativov odstopi tudi pri dodelitvi stanovanja z manj funkcionalnimi površinami oz. razporeditvami prostorov znotraj stanovanja.

7. člen

Med družinske člane po tem pravilniku uvrščamo osebe, ki stalno stanujejo s prosilcem stanovanja oz. imetnikom stanovanjske pravice: zakonec ali oseba, katere dalj časa trajajoča življenjska skupnost ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza, otroke, posvojence, starše in posvojitelje prosilca oz. imetnika stanovanjske pravice in njegovega zakonca, tiste, ki jih je prosilec oz. imetnik dolžan vzdrževati po zakonu.

VI. SPLOŠNI IN POSEBNI POGOJI ZA DODELITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

8. člen

Vsi upravičenci za dodelitev solidarnostnih stanovanj morajo izpolnjevati naslednje splošne pogoje:

— da upravičenec in osebe, ki z njim stalno stanujejo (zakonec ali oseba s katero živi v življenjski skupnosti, otroci, posvojenci, starši, ki najmanj dve leti živijo z njim v ekonomski skupnosti) ni imetnik stanovanjske pravice ali je imetnik na neprimernem stanovanju;

— da ima upravičenec stalno bivališče na območju občine Murska Sobota;

— da upravičenec oz. njegova družina ali člani gospodinjstva doslej še niso imeli ustreznega stanovanjskega vprašanja;

— da upravičenec ne more rešiti svojega stanovanjskega vprašanja s pomočjo svojih bližnjih sorodnikov (zakonec, starši oz. otroci), ki so lastniki večje stanovanjske hiše ali več vselijivih stanovanj in so vsaj dve leti pred natečajem živeli skupaj v hiši oz. stanovanjih;

— da upravičenec oz. kateri izmed članov njegove družine ni lastnik počitniške hiše ali premoženja večje vrednosti (vrednost premoženja presega 20 % vrednosti standardnega stanovanja);

— da socialne razmere upravičenca oz. članov njegove družine ali gospodinjstva ustrezajo merilom, ki veljajo za vse druge oblike pomoči;

— da upravičenec ali za delo sposoben član družine ni neupravičeno nezaposlen;

— da upravičenec sam oz. z družino, ki se je na lastno željo vselil v manj ali neprimerno podnajemniško stanovanje, živi v tem stanovanju vsaj dve leti pred natečajem.

9. člen

Upravičenci za dodelitev solidarnostnega stanovanja morajo izpolnjevati še posebna pogoja, ki sta:

- neprimernost stanovanja in
- socialne razmere občana in njegove družine.

Stanovanje ni primerno:

— če stanovanjska površina za člana gospodinjstva ne dosega standardov iz 6. člena tega pravilnika,

— če stanovanje ni ustrezno opremljeno (ni vode, elektrike, možnost ogrevanja)

- če gre za souporabo stanovanjskih prostorov,
- če je nefunkcionalno.

Upravičenci izpolnjujejo socialne razmere kot poseben pogoj:

— če stvarni mesečni dohodek na člana družine ne presega 50 % čistega osebnega dohodka na delavca v SR Sloveniji v letu pred razpisom,

— če stvarni mesečni dohodek samskega občana ne presega 65 % čistega osebnega dohodka na delavca v SR Sloveniji v letu pred razpisom,

— če stvarni mesečni dohodek pri mladih družinah ne presega 70 % čistega osebnega dohodka na delavca v SR Sloveniji v letu pred razpisom,

— če posebne razmere (npr. daljša bolezen, telesna ali duševna prizadetost, nezaposlenost zaradi delovne nezmožnosti, ogroženost zaradi pojavov, ki spremljajo staranje in je zato potrebna stalna tuja pomoč in nega itd.) bistveno poslabšujejo socialne razmere družine.

Za mlado družino po tem pravilniku štejejo:

— mlada zakonca, kjer nobeden od zakoncev ni star več kot 30 let,

— mlada družina z vsaj enim otrokom, kjer nobeden od staršev ni star več kot 30 let,

— samohranilka oz. samohranilec, ki ni stara oz. star več kot 30 let.

VII. OSNOVE IN MERILA ZA SESTAVO PREDNOSTNEGA VRSTNEGA REDA

10. člen

Pri sestavi prednostnega vrstnega reda za dodelitev solidarnostnih stanovanj se upoštevajo naslednja merila:

— ocena stanovanjskih razmer v katerih živi občan in njegova družina,

— socialno-materialni položaj in zdravstvene razmere občana in njegove družine,

— druge osnove in merila.

11. člen

Merila iz prejšnjega člena tega pravilnika so ovrednotena z naslednjim številom točk:

I. STANOVANJSKE RAZMERE

A. Stanovanjski status

a) Prosilec nima stanovanja (z družino stanuje pri starših ali sorodnikih v stanovanju, ki po stanovanjskih normativih odgovarja le za potrebe staršev oziroma sorodnikov ali je podstanovalec) ter prosilec stanuje v prostorih, ki se po stanovanjskih standardih ne štejejo za stanovanja (provizorij, baraka) 150 točk

b) Prosilec je imetnik stanovanjske pravice na neprimernem stanovanju (neprimernost stanovanja se ugotovi po merilih pod B) 70 točk

B. Neprimernost stanovanjskih razmer

1. Stanovanjska površina glede na število družinskih članov

— do 4 m ²	na osebo	80 točk
— nad 4 do 6 m ²	na osebo	70 točk
— nad 6 do 8 m ²	na osebo	60 točk
— nad 8 do 10 m ²	na osebo	50 točk
— nad 10 do 12 m ²	na osebo	40 točk
— nad 12 do 14 m ²	na osebo	35 točk
— nad 14 do 16 m ²	na osebo	30 točk
— nad 16 m ²	na osebo	0 točk

2. Sanitarni pogoji

- a) ni možnosti priključka vodovoda (uporaba deževnice, drugo) 14 točk
- ni vodovoda v zgradbi (na dvorišču) 10 točk
 - ni vodovoda v stanovanju (je v zgradbi) 5 točk
- b) stanovanje nima stranišča (je izven zgradbe) 8 točk
- stanovanje nima stranišča (je v zgradbi) 4 točke
 - stranišče v souporabi 2 točki
 - stanovanje nima kopalnice 4 točke
 - kopalnica v souporabi 1 točka
- c) stanovanje nima kuhinje 5 točk
- kuhinja v souporabi 2 točki

Opomba: souporabo se točkuje, kadar uporabniki niso družinski člani

3. Kvaliteta in funkcionalnost stanovanja

- a) vlažnost stanovanja
- delna v enem prostoru 4 točke
 - delna v vseh prostorih 6 točk
 - popolna v celotni zgradbi oz. stanovanju 12 točk

b) lega stanovanja

- kletno stanovanje (nivo podov je več kot 1 m pod nivojem zemljišča) 12 točk
- stanovanje na podstrešju 4 točke

c) praktičnost stanovanja

- visoki stropovi 2 točki
- vhod v posamezne prostore (stanovanjske) je iz hodnika, ki je v souporabi (več nosilcev stanovanjske pravice) 4 točke
- vhod v posamezne stanovanjske prostore ali sobe je iz dvorišča — brez vetrolova 5 točk
- slaba toplotna izolacija 2 točki

4. Vzdrževanje stanovanjskih prostorov (odnos stanovalca do stanovanjskih prostorov)

- a) stanovanjski prostori so dobro vzdrževani 10 točk
- b) stanovanje je urejeno in čisto 20 točk

5. Bivalni pogoji

- mladoletnik ali več mladoletnikov nad 14 let spi skupaj s starši ali drugimi člani skupnega gospodinjstva 10 točk
- zaradi premajhne spalnice otrok ali mladoletnik spi v kuhinji 5 točk

6. Doba bivanja v neustreznih stanovanjskih razmerah

Za vsako leto bivanja v neustreznih stanovanjskih razmerah se število točk poveča za 5, vendar največ skupaj 50 točk

Bivanje v neustreznih stanovanjskih razmerah se upošteva

- za samske ob nastopu okoliščin, ki so povzročile neustrezne stanovanjske razmere oz. polnoletnosti,
- za družine oz. zakonca od časa bivanja oz. poroke.

II. MATERIALNI POLOŽAJ

Prosilcu glede na dohodek na člana gospodinjstva v primerjavi s povprečnim osebnim dohodkom v SR Sloveniji v preteklem letu pripada naslednje število točk

— do 25 %	27 točk
— nad 25 — 30 %	24 točk
— nad 30 — 35 %	21 točk
— nad 35 — 40 %	18 točk
— nad 40 — 45 %	15 točk
— nad 45 — 50 %	12 točk
— nad 50 — 55 %	9 točk
— nad 55 — 60 %	6 točk

— nad 60 — 65 %	3 točke
— nad 65 — 70 %	1 točka
— nad 70 %	0 točk

(OD se ne točkuje pri družinah nad 50 %, pri samskih nad 65 % in pri mladih družinah nad 70 %).

III. DRUŽINSKO STANJE

Upravičencu pripada glede na število članov družine naslednje število točk:

— samski	2 točki
— 2 člana družine	7 točk
— 3 člani družine (otrok do 5 let)	8 točk
— 3 člani družine (otrok nad 5 let)	10 točk
— 4 člani družine (otroka do 5 let)	14 točk
— 4 člani družine (1 otrok nad 5 let)	16 točk
— 4 člani družine (otroka nad 5 let)	18 točk
in za vsakega nadaljnjega člana družine se doda	5 točk
upokojenec dodatno	2 točki
samohranilcu dodatno	5 točk

IV. ZDRAVSTVENO STANJE

— trajna ali ponavljajoča se obolenja	10 točk
— duševna ali telesna prizadetost	15 točk
— invalidnost	20 točk

Za dokazilo o zdravstvenem stanju mora upravičenec predložiti potrdilo zdravnika-specialista (oz. ustrezne zdravniške komisije).

V. DELOVNA DOBA

Prosilcu glede na delovno dobo pripada:

	v občini	skupno
— nad 1 do 2 leti	1 točka	0 točk
— nad 2 do 4 leta	4 točke	1 točka
— nad 4 do 6 let	7 točk	3 točke
— nad 6 do 8 let	10 točk	5 točk
— nad 8 do 10 let	15 let	7 točk
— nad 10 do 15 let	20 let	9 točk
— nad 15 do 20 let	25 točk	11 točk
— nad 20 do 25 let	30 točk	13 točk
— nad 25 let	35 točk	15 točk

Za družinske upokojence se upošteva čas zaposlitve zavezanca, po katerem prejema družinsko pokojnino.

VI. UDELEŽBA V NOB

Udeležene v NOB 10 točk

VII. OSTALO

Prosilcu s stalnim bivališčem na območju občine Murska Sobota pripada:

— nad 1 do 3 let	1 točka
— nad 3 do 5 let	3 točke
— nad 5 do 8 let	6 točk
— nad 8 do 10 let	8 točk
— nad 10 do 12 let	10 točk
— nad 12 do 15 let	14 točk
— nad 15 do 18 let	18 točk
— nad 18 do 21 let	21 točk
— nad 21 do 25 let	24 točk
— nad 25 do 30 let	27 točk
— nad 30 let	30 točk

Upošteva se čas prijavljenega bivanja izkazanega od pooblaščenega organa na območju občine Murska Sobota.

VIII. POSTOPEK ZA SPREJEMANJE PREDNOSTNEGA VRSTNEGA REDA IN ZA DODELITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

12. člen

Skupnost razpiše na podlagi vsakoletnega programa izgradnje in predvidoma prostih stanovanj natečaj za pridobitev solidarnostnih stanovanj. Natečaj se objavi v pomurskem glasilu »VESTNIK«. Razpis traja 30 dni od dneva objave.

Natečaj mora vsebovati:

- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za pridobitev solidarnostnega stanovanja;
- osnovne podatke, ki jih morajo vsebovati vloge upravičencev;
- potrdila, ki jih morajo upravičenci priložiti k vlogi;
- predvideno število solidarnostnih stanovanj, ki se jih bo dodelilo po prednostnem vrstnem redu;
- rok in mesto zbiranja vlog.

13. člen

Prosilci, ki želijo pridobiti stanovanjsko pravico nad solidarnostnim stanovanjem morajo vložiti vlogo opremljeno s potrdili in dokazili in sicer:

- delavci prek svoje organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti;
- delavci zaposleni pri občanih, ki opravljajo dejavnost z osebnim delom in delovnimi sredstvi v lasti občanov preko občinskega sindikata delavcev zaposlenih v obrti;

— upokojenci in invalidi prek društva upokojencev in invalidov;

— upravičenci do stalne denarne pomoči preko centra za socialno delo;

— borci preko združenja borcev;

— ostali občani prek krajevne skupnosti v kateri stalno prebivajo.

14. člen

Organizacije združenega dela in skupnosti preko katerih delovni ljudje in občani dostavljajo vloge za pridobitev solidarnostnega stanovanja morajo vloge z mnenjem in predlogom svojega pristojnega organa odstopiti stanovanjski skupnosti v nadaljnje reševanje v roku, navedenem v natečaju.

15. člen

Strokovna služba stanovanjske skupnosti pregleda prispele vloge, zlasti če so opremljene z vsemi potrdili in dokazili navedenimi v razpisu. Strokovna služba obvesti prosilce o potrebi za dopolnitev vloge in določi rok za dopolnitev. Vloge nato odstopi odboru za solidarnost v nadaljnjo obravnavo.

16. člen

Odbor za solidarnost imenuje ustrezno število komisij za ogled stanovanjskih in drugih razmer prosilcev in tem odstopi vloge.

Komisija za ogled stanovanjskih razmer je najmanj tričlanska. V komisiji obvezno sodelujeta član odbora za solidarnost in socialni delavec.

Komisija sestavi o opravljenem ogledu zapisnik, ki ga podpisajo člani komisije in udeležene natečaja.

V primeru, če komisija ugotovi, da si je prosilec pred razpisom natečaja na lastno željo poslabšal stanovanjske razmere, ugotovi tudi predhodne stanovanjske razmere. O tem poroča odboru za solidarnost, ki lahko pri sestavi prednostnega vrstnega reda upošteva predhodne razmere.

17. člen

Po opravljenem komisijskem ogledu stanovanjskih in drugih razmer odbor za solidarnost prouči vloge vseh prosilcev. Nepravočasne in nepopolne vloge odbor zavrne. Nepopolne vloge lahko odbor zavrne v primeru, da prosilci v roku v katerem so bili pozvani, vlog niso ustrezno dopolnili.

18. člen

Odbor za solidarnost najkasneje v roku 60 dni po končanem zbiranju vlog pripravi osnutek prednostnega vrstnega reda in ga da v 15 dnevno javno razpravo.

Po javni razpravi odbor obravnava pripombe k osnutku prednostnega vrstnega reda in pripravi predlog prednostnega vrstnega reda, ki ga predloži v razpravo in sprejem zboru uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota.

19. člen

Zbor uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti obravnava in sprejema prednostni vrstni red za dodelitev solidarnostnih stanovanj.

Zbor uporabnikov lahko pred dokončno potrditvijo prednostnega vrstnega reda na podlagi dokumentiranega predloga posamezne prosilce vključi ali izključi iz končnega prednostnega vrstnega reda.

Zbor uporabnikov posebej obravnava tudi listo prosilcev, katerih vloge so zavrnjene in razloge za zavrnitev vlog.

20. člen

S sprejeto prednostno listo oz. sklepom zbora uporabnikov skupščine strokovna služba seznanji vse udeležence razpisa.

Prosilci, ki niso bili uvrščeni na prednostni vrstni red, lahko v roku 30 dni po prejemu pismenega obvestila vložijo ugovor na zbor uporabnikov. Če prosilec s svojim ugovorom ne uspe in meni, da so bile ponovno kršene njegove pravice lahko v 30 dneh po prejemu odprava sklepa vloži predlog za odpravo sklepa pri sodišču združenega dela v Murski Soboti.

21. člen

Prednostni vrstni red, potrjen na seji zbora uporabnikov, se ne more spreminjati, razen v primerih, ko so se pogoji, ki so bili odločilni za uvrstitev na prednostni vrstni red, bistveno spremenili v času do vsetitve. Za bistveno spremembo je npr. šteti: spremenjene stanovanjske razmere (upravičenec, njegova družina ali člani gospodinjstva imajo do vsetitve rešeno stanovanjsko vprašanje, zaradi zmanjšanja števila družinskih članov so stanovanjske razmere primerne itd.), spremenjene premoženjske razmere upravičenca ali njegove družine (pridobitev nepremičnega ali premičnega premoženja, večje vrednosti, dodatni vir dohodka itd.) in podobno.

V takem primeru pripravi odbor za solidarnost nov predlog, o katerem odloča zbor uporabnikov.

22. člen

Upravičencem, ki so uvrščeni na prednostni vrstni red, se ob upoštevanju stanovanjskih standardov, dodeljujejo solidarnostna sta-

novanja po vrstnem redu, kot so uvrščeni na prednostnem vrstnem redu.

Pri enakem številu točk ima prednost upravičenec, ki ima več nedoletnih otrok, ki dalj časa živi v neustreznem stanovanju ali ki ima nižji dohodek na družinskega člana.

Od vrstnega reda se lahko odstopa le v soglasju z upravičencem.

23. člen

Solidarnostno stanovanje se dodeli z odločbo o dodelitvi stanovanja, ki jo izda strokovna služba stanovanjske skupnosti.

Zoper odločbo o dodelitvi solidarnostnega stanovanja lahko upravičenec v 30 dneh od dneva, ko mu je bila odločba vročena vloži ugovor na zbor uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti.

Upravičenec se lahko s pisno izjavo odpove pravici do ugovora in s tem postane odločba o dodelitvi stanovanja pravno močna.

IX. LASTNA UDELEŽBA OB PRIDOBITVI SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

24. člen

Vsak upravičenec, ki pridobi stanovanjsko pravico na solidarnostnem stanovanju mora prispevati lastno udeležbo.

Višina lastne udeležbe je odvisna od vrednosti stanovanja in socialno materialnega stanja upravičenca.

25. člen

Lastno udeležbo mora upravičenec do solidarnostnega stanovanja plačati pred vselitvijo oz. preselitvijo.

26. člen

Lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju ni dolžan prispevati:

— upravičenec, ki je po veljavni lestvici družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva SR Slovenije oproščen plačila lastne udeležbe,

— zakonec ali oseba, ki pridobi stanovanjsko pravico po smrti zakonca oz. osebe, s katero je živela v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, ki ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza oziroma po razvezi zakonske zveze ali prenehanju dalj časa trajajoče življenjske skupnosti,

— otroci, starši in posvojitelji imetnika stanovanjske pravice in njegovega zakonca, in tisti, ki jih je imetnik stanovanjske pravice dolžan preživljati po zakonu, če so z imetnikom stanovanjske pravice stanovali do njegove smrti,

— upravičenec, ki se mora na podlagi pravno močne odločbe izseliti iz solidarnostnega stanovanja zaradi rušenja, elementarnih in drugih nesreč, spremembe namembnosti stanovanja in v skladu s prostorskimi izvedbenimi akti, prenove stanovanja in v drugih podobnih primerih,

— občan, ki se preseli iz večjega v manjše stanovanje, ki ustreza standardni površini določeni s tem pravilnikom.

27. člen

V primerih, ko družina živi v težkih socialno-materialnih razmerah, lahko odbor za solidarnost upravičenca do solidarnostnega stanovanja v celoti ali delno oprosti plačila lastne udeležbe ali odobri obročno odplačilo lastne udeležbe. Tak sklep lahko odbor sprejme na podlagi mnenja in predloga centra za socialno delo.

Šteje se, da so materialne razmere upravičenca oz. njegove družine težke v naslednjih primerih:

— upravičenost do stalne družbene pomoči,

— daljša bolezen izkazana s potrdilom pristojnega zdravstvenega zavoda,

— invalidnost ali duševna prizadetost,

— nezaposlenost zaradi delovne nezmožnosti,

— ogroženost zaradi pojavov, ki zahtevajo stalno tujo pomoč.

Obročno odplačilo lastne udeležbe odbor odobri pod pogoji, ki zagotavljajo, da lastna udeležba ohrani realno vrednost.

28. člen

Kdor se preseli v večje oz. večvredno stanovanje plača lastno udeležbo samo od razlike v vrednosti prejšnjega in novo pridobljenega stanovanja.

29. člen

Lastna udeležba se izračuna v odstotku od vrednosti stanovanja.

Za izračun lastne udeležbe pri pridobitvi stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju se upošteva veljavna lestvica iz družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji.

30. člen

Plačilo lastne udeležbe se določi v odločbi o dodelitvi solidarnostnega stanovanja.

V primeru, da odbor za solidarnost odobri upravičencu obročno odplačilo lastne udeležbe, mora biti v odločbi navedeno število obročov, v primeru delne ali celotne oprostitve, pa razlogi za oprostitvev plačila lastne udeležbe.

31. člen

Za lastno udeležbo pri pridobitvi stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju, štejemo lastna sredstva in namensko posojilo na vezana ali privarčevana sredstva upravičenca v banki.

32. člen

Denarna sredstva lastne udeležbe za solidarnostna stanovanja se plačujejo na poseben račun sredstev solidarnosti stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota.

Lastna udeležba za solidarnostna stanovanja se bodo vrnila vplačnikom po 10 letih od dneva vplačila in to v enkratnem znesku s 3% obrestno mero.

33. člen

Imetnik stanovanjske pravice, ki se izsefi iz solidarnostnega stanovanja pred iztekom dobe za vračilo lastne udeležbe, je upravičen na povrnitev sredstev lastne udeležbe v 30. dneh od dneva predaje stanovanja.

X. IZJEMNO REŠEVANJE STANOVANJSKIH VPRAŠANJ

34. člen

V primerih požara, poplave, drugih naravnih in podobnih nesreč se lahko dodeli prizadetim solidarnostno stanovanje za določen čas ali nedoločen čas. O upravičenosti izjemnega reševanja stanovanjskih vprašanj odloča odbor za solidarnost in pri tem upošteva:

— ali prosilec izpolnjuje vse splošne in posebne pogoje za pridobitev solidarnostnega stanovanja,

— mnenje oziroma priporočilo Centra za socialno delo,

— okoliščine, ki narekujejo izjemno reševanje stanovanjskega vprašanja.

Dokončno rešitev izjemnega reševanja stanovanjskih vprašanj sprejme zbor uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti.

XI. ZAMENJAVA SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

35. člen

Pri zamenjavah solidarnostnih stanovanj je potrebno upoštevati načelo, da sklada solidarnostnih stanovanj zaradi zamenjave solidarnostnih stanovanj ne smemo okrniti.

36. člen

Imetnik stanovanjske pravice, ki želi zamenjati solidarnostno stanovanje mora vložiti vlogo za zamenjavo. V vlogi mora navesti:

— svoje podatke in podatke o družinskih članih oziroma članih skupnega gospodinjstva,

— podatke o stanovanju, ki ga želi zamenjati in stanovanju, ki ga želi dobiti za zamenjavo,

— druge podatke, ki so bistvenega pomena za odločanje. Vlogi mora priložiti odločbo o dodelitvi stanovanja.

37. člen

Soglasja za zamenjave stanovanj izdaja odbor za solidarnost. Odbor za solidarnost lahko odobri zamenjavo solidarnostnih stanovanj zlasti naslednjim prosilcem:

— ostarelim in bolnim občanom oziroma njihovim družinam zaradi zdravstvenih razlogov;

— občanu in njegovi družini, ki živi v izredno težkih gmotnih razmerah, z namenom, da se jim omogoči pridobitev starejšega stanovanja z nižjo stanarino in obratovalnimi stroški;

— občanom, ki imajo nadstandardno stanovanje za manjše solidarnostno stanovanje;

— družinam, ki jim je sedanje solidarnostno stanovanje zaradi povečanja števila družinskih članov postalo premajhno.

XII. KATEGORIJE UPRAVIČENCEV ZA PRIDOBITEV KREDITOV IZ SREDSTEV SOLIDARNOSTI

38. člen

Upravičenci za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti so organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

— so podpisale samoupravni sporazum o temeljih plana samoupravne stanovanjske skupnosti in v skladu z njim združujejo sredstva oziroma jim je plačevanje prispevka začasno ali delno odloženo;

— da imajo v svojih samoupravnih splošnih aktih osnove in merila za dodeljevanje stanovanj pridobljenih s pomočjo kredita iz sredstev solidarnosti, usklujena s tem pravilnikom;

— da zagotovijo najmanj 15 % lastnih sredstev od predračunske vrednosti.

39. člen

Organizacije združenega dela in delovne skupnosti lahko pridobijo kredit iz sredstev solidarnosti za gradnjo, nakup ali prenovo družbenega stanovanja.

Tako pridobljeno družbeno stanovanje mora organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost dodeliti svojim delavcem z nižjimi dohodki, ki izpolnjujejo splošne pogoje za dodelitev solidarnostnih stanovanj opredeljene v tem pravilniku in pogoje opredeljene v samoupravnem splošnem aktu organizacije združenega dela oziroma

ma delovne skupnosti, upoštevaje pri tem tudi kriterij delovne uspešnosti.

40. člen

Organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost, ki pridobi kredit iz sredstev solidarnosti, ne more tako pridobljenega stanovanja do poplacha kredita odtujiti brez soglasja Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota.

Organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost mora tako pridobljeno stanovanje trajno nameniti svojim delavcem z nižjimi dohodki, ki izpolnjujejo splošne pogoje za dodelitev solidarnostnega stanovanja.

41. člen

Upravičenci za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti so tudi delavci, delovni ljudje in občani ter njihove družine z nižjimi dohodki in sicer:

- mlade družine
- mladi strokovnjaki
- občani in družine, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje
- družine z večjim številom otrok.

42. člen

Pri opredelitvi upravičencev do kreditov iz sredstev solidarnosti iz prejšnjega člena tega pravilnika se upoštevajo naslednja merila:

- a) za mlade družine velja opredelitev iz 9. člena tega pravilnika;
- b) za mlade strokovnjake štejejo delavci, ki lahko največ pripomorejo k razvoju organizacije združenega dela in ki izpolnjujejo kriterije in merila opredeljene v samoupravnih splošnih aktih organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti za pridobitev tega naziva, predvsem to strokovnjaki z visoko izobrazbo;
- c) za občane oziroma družine, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje štejejo podnajemniki in sostanovalci ter občani, ki imajo družbeno stanovanje in sicer, če glede na površinske standarde zasedajo nestandardno stanovanje;
- d) za družine z večjim številom otrok štejejo družine s tremi ali več nepreskrbljenimi otroki, kjer sta oba zakonca zaposlena.

43. člen

Upravičenci iz 41. člena lahko pridobijo iz sredstev solidarnosti kredit za gradnjo, nakup in preново stanovanj in stanovanjskih hiš v osebni lasti, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da nimajo stanovanja ali pa imajo neustrezno oziroma neprimerno stanovanje in niso sami ali njihovi družinski člani lastniki vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vseljivega vikenda, katerega površina presega 50 m²;
- da imajo zagotovljeno lastno udeležbo najmanj v višini 20 % vrednosti standardnega stanovanja;
- če se raven njihove socialne varnosti giblje do višine določene v razpisu;
- da imajo zgrajeno stanovanjsko hišo najmanj do III. gradbene faze v kolikor gre za novogradnjo, razen v primeru gradnje montažne stanovanjske hiše, kjer morajo imeti sklenjeno pogodbo o nakupu montažne hiše;
- da imajo sklenjeno kupno oziroma predkupno pogodbo, v kolikor gre za nakup stanovanja in
- da imajo veljavno gradbeno dovoljenje oziroma potrdilo o priglasitvi gradnje, če prenavlja stanovanje oz. stanovanjsko hišo.

44. člen

Kredit, ki ga lahko dobi upravičenec iz 41. člena tega pravilnika za nakup ali gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše, znaša največ 40 % od predračunske ali kupoprodajne cene standardnega stanovanja oziroma 50 % za nakup stanovanja v etažni lastnini.

Določbe prejšnjega odstavka se uporabljajo tudi pri prenovi stanovanjskih hiš in stanovanj.

Vsak upravičenec lahko dobi ob pogojih, ki jih določa ta pravilnik in drugi akti stanovanjske skupnosti kredit le za standardno stanovanje s površino določeno v 6. členu tega pravilnika, s tem, da lahko znaša stanovanjska površina največ 90 m².

45. člen

Skupna vsota kreditov, ki jih dobi prosilec ne sme presegati

- pri nakupu etažnega stanovanja 80 %,
- pri zadružni gradnji 75 %,
- pri gradnji individualne stanovanjske hiše in prenovi stanovanj in stanovanjskih hiš 60 % predračunske oziroma končne cene po kupoprodajni pogodbi stanovanja ali stanovanjske hiše ob upoštevanju standardne stanovanjske površine, ki znaša pri stanovanju in stanovanjski hiši največ 90 m².

46. člen

Za lastno udeležbo se šteje privarčevani denar dokazan s hranilno vlogo, namensko posojilo na privarčevani ali vezan denar, vloženo delo in druga dokazljiva vlaganja prosilca v stanovanjski objekt.

47. člen

Prosilec, ki zaseda nestandardno družbeno stanovanje ima pravičo do kredita iz sredstev solidarnosti, če bo z gradnjo, prenovno ali na-

kupom stanovanja ali stanovanjske hiše sprostil družbeno stanovanje in ga praznega predal najpozneje v dveh letih po pridobitvi posojila.

Rok v katerem je prosilec dolžan izprazniti družbeno stanovanje se lahko v upravičenih primerih podaljša. O podaljšanju roka za izpraznitev odloča odbor za planiranje in pri tem upošteva predvsem:

- višino dodeljenega kredita,
- materialne možnosti prosilca in njegovih družinskih članov,
- socialne in zdravstvene razmere prosilca in njegovih družinskih članov.

V primeru iz prvega odstavka tega člena skleneta stanovanjska skupnost in prosilec pogodbo s katero določita medsebojne pravice in obveznosti.

V primeru, da prosilec ne izprazni družbenega stanovanja v roku, ki je določen v prvem odstavku tega člena, dospe kredit po izreku roka za izpraznitev stanovanja takoj in v celoti, skupaj s pripadajočimi obrestmi v vračilo.

XIII. POSTOPEK ZA PRIDOBITEV KREDITOV IN VIŠINA ODÖBRENEGA KREDITA

48. člen

Stanovanjska skupnost razpiše praviloma enkrat letno natečaj za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti za gradnjo, nakup in preново družbenih stanovanj in gradnjo, nakup in preново stanovanj in stanovanjskih hiš v osebni lasti.

Besedilo natečaja se objavi v pomurskem glasilu »VESTNIK«.

49. člen

Besedilo natečaja mora vsebovati:

- opredelitev upravičencev za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za pridobitev kreditov

- višino zahtevanih lastnih sredstev
- osnovne podatke, ki jih morajo upravičenci navesti v vlogi
- dokumentacijo, ki jo je treba priložiti
- rok in mesto zbiranja vlog
- obseg sredstev za posamezne namene kreditiranja
- dobo za vračilo kredita in obrestno mero.

50. člen

Skupščina skupnosti vsako leto ob sprejemu letnega plana oziroma pred razpisom določi višino sredstev za posamezne namene kreditiranja, obrestno mero, najdaljšo dobo odplačevanja, pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci do pridobitve kreditov in druge pogoje v skladu s tem pravilnikom.

51. člen

Po izteku razpisnega roka odbor za planiranje, razvoj družbenoekonomskega razmerja, splošne, finačne in administrativne zadeve (v nadaljevanju: odbor za planiranje) pregleda prispele vloge in imenuje ustrezno število komisij za ogled gradbenega stanja objektov in stanovanjskih razmer.

Komisijo sestavljata najmanj dva člana. O ogledih se sestavijo zapisniki.

52. člen

Upravičenost posameznih prosilcev kredita ugotavlja odbor za planiranje.

Odbor za planiranje pri odločanju o višini kredita za upravičence iz 41. člena tega pravilnika upošteva ugotovljeno izpolnjevanje pogojev prosilcev kredita in morebitne spremembe materialnih in socialnih razmer, nastalih v dobi pridobivanja kredita.

Na podlagi določil natečaja in tega pravilnika odbor dodeli upravičencem pripadajoči znesek kredita, za katerega izda strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti sklep o dodelitvi kredita.

53. člen

Prosilci, ki menijo, da so bile kršene njihove pravice pri razdelitvi kreditov lahko v 15. dneh po prejemu pismenega odpravka sklepa vložijo ugovor na zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota.

54. člen

Stanovanjska skupnost najmanj enkrat letno in to v začetku leta določi ceno m² stanovanjske površine, ki se upošteva za izračun predračunske vrednosti pri dodelitvi kredita za nakup, gradnjo, preново stanovanj in stanovanjskih hiš.

55. člen

Višina odobrenega kredita organizacijam združenega dela ali delovnim skupnostim je odvisna od povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti v primerjavi s povprečnim mesečnim dohodkom na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu in se znesek pripadajočega kredita izračuna po naslednji tabeli:

Če je bil povprečni mesečni OD na zaposlenega v OZD v primerjavi s povprečnim mesečnim OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu

do 70 %	85 %
od 70 %—90 %	75 %
od 90 %—100 %	70 %
od 100 %—115 %	65 %
od 115 %—120 %	60 %
nad 120 %	55 %

Končna višina dodeljenega kredita je odvisna od višine razpoložljivih sredstev.

Prednost pri pridobitvi kredita imajo organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti, ki namenjajo 60 % sredstev namenjenih za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev za gradnjo oziroma nakup stanovanj v družbeni lastnini.

56. člen

Višina odobrenega kredita upravičencem iz 41. člena tega pravilnika je odvisna od povprečnega mesečnega osebnega dohodka na člana družine v preteklem letu v primerjavi s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu.

Če znaša povprečni mesečni dohodek v primerjavi s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom v SRS v preteklem letu	pripada gradnjo ali prenovi individualne stanovanjske hiše kredit v % od cene stand. stanov. ali od preno-ve največ do %	pripada za ali višencem grad. v okviru zadružne gradnje kredit v % od vrednosti stand. stanov. največ do %	pripada upra-čencem za nakup etažnega stanovanja največ do %	pripada upravičencem kredit za nakup etažnega stanovanja največ do %
do 50	40	45	50	50
od 50 do 75	35	40	45	45
od 75 do 100	30	35	40	40
nad 100	25	30	35	35

Končna višina dodeljenega kredita je odvisna od višine razpoložljivih sredstev za posamezne namene kreditiranja.

Za gradnjo v okviru zadružne gradnje se smatra organizirana družna gradnja, ki zagotavlja izvajanje vsklajene politike stanovanjske gradnje predvidene s planskimi akti.

57. člen

Kredite za nakup, gradnjo in prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lasti se daje največ za dobo 10 let.

Krediti za nakup, gradnjo in prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš v osebni lasti pa se dajo upravičencem največ za dobo 15 let.

Organizacije vračajo kredite v polletnih anuitetah, ostali upravičenci pa v mesečnih obrokih.

58. člen

Organizacijam združenega dela, ki poslujejo z izgubo se lahko odloži odplačevanje kredita za čas dokler poslujejo z izgubo. O odlogu odplačila odloča odbor za planiranje.

59. člen

Upravičencem iz 41. člena tega pravilnika se lahko dopusti odlog odplačevanja kredita najdalj za dobo 5 let. O odlogu odplačevanja kredita odloča odbor za planiranje in pri tem upošteva zlasti:

- višino osebnega dohodka
 - spremenjene socialne in materialne razmere v družini.
- Vrednost danega kredita se v času mirovanja revalorizira.

60. člen

Po pravnomočnosti sklepa o dodelitvi kredita sklene upravičencem, ki mu je bil kredit odobren z banko posojilno pogodbo s katero se določijo medsebojne pravice in obveznosti v skladu s tem pravilnikom.

61. člen

Samoupravna stanovanjska skupnost in Ljubljanska banka Pomurska banka s posebnim sporazumom dogovorita posle, ki jih banka opravlja v zvezi s kreditiranjem iz sredstev solidarnosti ter medsebojne pravice in obveznosti.

XIV. SANKCIJE ZA NENAMENSKO PORABO KREDITA

62. člen

Odbor za planiranje ima pravico zahtevati od organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti, ki je pridobila kredit po tem pravilniku, vse potrebne samoupravne splošne akte in druge dokumente iz katerih je razvidno ali delavec, ki mu je bilo dodeljeno stanovanje, pridobljeno s pomočjo kredita iz sredstev solidarnosti, izpolnjuje pogoje za pridobitev solidarnostnega stanovanja.

63. člen

V primeru, da se pred pravnomočnostjo odločbe o dodelitvi stanovanja ugotovi, da organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost svojih aktov o dodelitvi stanovanja nima usklajenih s tem pravilnikom ter da v svojih aktih nima opredeljenega kriterija delovnega prispevka, stanovanjska skupnost izpodbija odločbo o dodelitvi stanovanja pri sodišču združenega dela ter predlaga začasno odredbo s katero se zadrži vselitev v stanovanje.

64. člen

Stanovanjska skupnost razdre kreditno pogodbo z organizacijo združenega dela oziroma delovno skupnostjo, ki je po tem pravilniku pridobila kredit iz sredstev solidarnosti, stanovanja pridobljenega na ta način pa ni namenila svojemu delavcu, ki izpolnjuje splošne pogoje za pridobitev solidarnostnega stanovanja.

65. člen

V kolikor se ugotovi, da upravičenec iz 41. člena tega pravilnika ni bil upravičen do dodelitve kredita iz sredstev solidarnosti oziroma kredita ni namensko uporabil, stanovanjska skupnost razdre kreditno pogodbo, kreditojemalec pa je dolžan celotno vsoto kredita takoj vrniti s pripadajočimi obrestmi.

XV. PRISTOJNOSTI ODBORA ZA SOLIDARNOST IN ODBORA ZA PLANIRANJE

66. člen

Odbor za solidarnost je pristojen, da obravnava in sklepa zlasti o naslednjih zadevah:

- zagotavlja, da se pri dodeljevanju solidarnostnih stanovanj upoštevajo sprejeti stanovanjski standardi;
- oblikuje besedilo natečaja za dodelitev solidarnostnih stanovanj in objavi natečaj;
- oblikuje predlog prednostnega vrstnega reda in ga predloži zboru uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti;
- skrbi, da se solidarnostna stanovanja dodeljujejo po vrstnem redu, v skladu s sprejetim prednostnim vrstnim redom;
- sklepa o višini lastne udeležbe ob pridobitvi stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju;
- sklepa o delni ali celotni oprostitvi plačila lastne udeležbe in o odložitvi plačila lastne udeležbe;
- vrši zamenjave solidarnostnih stanovanj in daje soglasja za zamenjave;
- zboru uporabnikov predlaga izjemno reševanje stanovanjskih vprašanj;
- obravnava in sklepa o drugih zadevah v zvezi z izvajanjem tega pravilnika za katere meni, da je to potrebno, ali mu to naloži skupščina skupnosti.

67. člen

Odbor za planiranje, razvoj družbenoekonomskih odnosov, splošne, finančne in administrativne zadeve je po tem pravilniku pristojen, da obravnava in sklepa zlasti o naslednjih zadevah:

- oblikuje predlog za delitev sredstev solidarnosti za posamezne namene uporabe;
- predlaga razpis natečaja in pogoje za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti;
- določa o dodeljevanju kreditov organizacijam združenega dela in delovnim skupnostim;
- odloča o dodeljevanju kreditov mladim družinam, mladim strokovnjakom, občanom in družinam, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje ter družinam z večjim številom otrok;
- odloča o uporabi sankcij po tem pravilniku.

XVI. KONČNA DOLOČILA

68. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik prenehajo veljati določila Pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje stanovanj kupljenih s sredstvi solidarnosti in stanovanj nad katerimi ima razpolagalno pravico Samoupravna stanovanjska skupnost občine Murska Sobota in za delno nadomeščanje stanarin, razen X. poglavja z naslovom »pogoji in merila, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci do subvencije stanarine.« S sprejemom tega pravilnika preneha veljati tudi Pravilnik o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih sredstev vzajemnosti v občini Murska Sobota.

69. člen

Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Murska Sobota in se začne uporabljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Predsednik
zboru uporabnikov skupščine
Samoupravne stanovanjske skupnosti
občine Murska Sobota
ROLA Bogomir, gr. ing.
Rola Bogomir, l. r.

Na podlagi 18., 37., in 79. člena Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81, 34/83, 24/85, 1/86 in 11/88) 41. člena Zakona o stanovanjskih razmerjih (Ur. list SRS št. 35/82), določil Družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji (Ur. list SRS št. 15/81, 28/85) Samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic (Ur. list SRS, št. 26/84) določil Samoupravnega sporazuma o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava ter 20. člena Statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava je zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava na seji dne 21/3-1989 sprejel

PRAVILNIK

O POGOJIH IN MERILIH ZA ZAGOTAVLJANJE DRUŽBENE POMOČI IZ SREDSTEV SOLIDARNOSTI ZA REŠEVANJE STANOVANJSKIH VPRAŠANJ V SAMOUPRAVNI STANOVANJSKI SKUPNOSTI OBČINE LENDA VA

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom Samoupravna stanovanjska skupnost občine Lendava (v nadaljevanju: stanovanjska skupnost) opredeljuje pogoje in merila za pridobitev stanovanjske pravice na stanovanjih zgrajenih, prenovljenih ali kupljenih iz sredstev solidarnosti, pogoje in merila za pridobitev stanovanjske pravice na stanovanjih na katerih ima razpolagalno pravico ali pravico oddajanja stanovanjska skupnost in so namenjena upravičencem za pridobitev solidarnostnih stanovanj ter pogoje in merila za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti.

2. člen

S tem pravilnikom določa stanovanjska skupnost zlasti:

- vire sredstev solidarnosti,
- namene za katere se uporabljajo združena sredstva solidarnosti,
- kategorije upravičencev za dodelitev solidarnostnih stanovanj,
- stanovanjske standarde,
- splošne in posebne pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za dodelitev solidarnostnih stanovanj,
- postopek za dodelitev solidarnostnih stanovanj,
- lastno udeležbo ob pridobitvi stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju,
- izjemno reševanje stanovanjskih vprašanj iz sredstev solidarnosti,
- zamenjavo solidarnostnih stanovanj,
- kategorije upravičencev za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti,
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti ter namene uporabe tega kredita,
- sankcije za namensko porabo sredstev solidarnosti,
- pristojnost odbora za solidarnost, in odbora za graditev,
- prehodne in končne določbe.

II. VIRI SREDSTEV SOLIDARNOSTI

3. člen

Stanovanjska skupnost zagotavlja sredstva solidarnosti iz naslednjih virov:

- sredstev solidarnosti TOZD in delovnih skupnosti iz dohodka,
- sredstev solidarnosti iz dohodka iz dejavnosti delovnih ljudi, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov in iz dohodka iz dejavnosti delovnih ljudi, ki kot poklic opravljajo umetniško in drugo dejavnost,
- sredstva lastne udeležbe upravičencev do stanovanj solidarnosti,
- prostih sredstev odpravljenih občinskih stanovanjskih skladov,
- sredstev odplačanih anuitet od kreditov, ki so bili dani za reševanje stanovanjskih vprašanj borcev NOV,
- namenskih kreditnih sredstev temeljnih bank oz. posebnih poslovnih enot,
- sredstev solidarnosti iz občin v katere se delavci dnevno vozijo na delo,
- sredstev pridobljenih s prodajo solidarnostnih stanovanj,
- sredstev pridobljenih z vplačilom razlik v vrednosti stanovanj pri zamenjavi novejših stanovanj z drugimi družbenimi stanovanji,
- drugih namenskih sredstev.

III. NAMENI ZA KATERE SE LAHKO UPORABLJAJO SREDSTVA SOLIDARNOSTI

4. člen

Sredstva solidarnosti, ki se oblikujejo pri stanovanjski skupnosti v skladu s Samoupravnim sporazumom o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava uporabljajo za naslednje namene:

- za financiranje gradnje, nakupa in prenove solidarnostnih stanovanj,

- za kreditiranje gradnje, nakupa in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastnini,

- za kreditiranje gradnje, nakupa in prenove stanovanj in stanovanjskih hiš v osebni lasti, nekaterih kategorij delavcev, delovnih ljudi in občanov ter njihovih družin z nižjimi dohodki opredeljenih v tem pravilniku,

- za delno nadomeščanje stanarin,

- za vračilo lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice na solidarnostnih stanovanjih,

- za vračilo namenskih kreditnih sredstev, pridobljenih za potrebe solidarnosti od temeljnih bank oz. njihovih poslovnih enot,

- za odliv sredstev solidarnosti iz sedežnih v domicilne občine za delavce, ki se dnevno vozijo na delo,

- za kritje stroškov v zvezi z delovanjem delegatskega sistema,

- za kritje stroškov za opravljanje strokovnih nalog in opravil,

- za kritje drugih stroškov v zvezi s poslovanjem s sredstvi solidarnosti, za študije in raziskave s področja stanovanjskega gospodarstva.

Delež sredstev solidarnosti, ki se uporabi za posamezne namene, opredeljene v prvem odstavku tega člena, določi skupščina skupnosti z letnim planom v skladu s planskimi akti.

IV. KATEGORIJE UPRAVIČENCEV ZA DODELITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

5. člen

Upravičenci za pridobitev solidarnostnih stanovanj so delovni ljudje, občani in družine z nižjimi dohodki in to:

- delovni ljudje, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,

- občani in družine, ki nimajo pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih,

- občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svoje stanovanjske vprašanje in sicer upokoenci, invalidi, borci NOV, starejši in za delo nesposobni občani,

- delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno, umetniško ali drugo dejavnost in delovni ljudje, ki združujejo delo pri delovnih ljudeh, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno ali drugo dejavnost.

Vse navedene kategorije upravičencev za pridobitev solidarnostnih stanovanj morajo izpolnjevati splošne in posebne pogoje opredeljene s tem pravilnikom.

V. STANOVANJSKI STANDARDI

6. člen

Stanovanjska skupnost bo pri dodeljevanju solidarnostnih stanovanj upoštevala naslednje standarde, ki ne bodo presejali naslednjih normativov:

število družinskih članov:	stanovanjska površina do:
1	32 m ²
2	45 m ²
3	58 m ² do 62 m ²
4	70 m ² do 74 m ²

Za vsakega nadaljnjega družinskega člana se stanovanjska površina lahko poveča za 15 m².

Izjemoma se od površinskih standardov iz prejšnjega odstavka tega člena lahko odstopi do 30 % glede na število družinskih članov:

- ko razmere v družini narekujejo odstopanje od njih (tri generacije v družini, težja bolezen, ki terja trajno nego, ipd.),

- če gre za stanovanja zgrajena do leta 1920.

7. člen

Med družinske člane po tem pravilniku uvrščamo osebe, ki stalno stanujejo s prosilcem stanovanja oz. imetnikom stanovanjske pravice: zakonec ali oseba, katere dalj časa trajajoča življenjska skupnost ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza, otroke, posvojence, starše in posvojitelje prosilca oz. imetnika stanovanjske pravice in njegovega zakonca, tiste, ki jih prosilec oz. imetnik dolžan vzdrževati po zakonu in tiste, ki najmanj dve leti živijo s prosilcem oz. imetnikom v ekonomski skupnosti.

VI. SPLOŠNI IN POSEBNI POGOJI ZA DODELITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

8. člen

Vsi upravičenci za dodelitev solidarnostnih stanovanj morajo izpolnjevati naslednje splošne pogoje:

- da upravičenec in oseba, ki z njim stalno stanujejo (zakonec ali oseba s katero živi v življenjski skupnosti, otroci, posvojenci, starši, ki najmanj dve leti živijo z njim v ekonomski skupnosti) ni imetnik stanovanjske pravice ali je imetnik na neprimernem stanovanju,

- da ima upravičenec stalno bivališče na območju občine Lendava,

- da upravičenec oz. njegova družina ali člani gospodinjstva doslej še niso ustrezno rešili stanovanjske vprašanja,

- da upravičenec ne more rešiti svojega stanovanjskega vprašanja s pomočjo svojih bližnjih sorodnikov (zakonec, starši oz. otroci), ki so lastniki večje stanovanjske hiše ali več vseljivih stanovanj in so vsaj dve leti pred natečajem živeli skupaj v hiši oz. stanovanjih,
- da upravičenec oz. kateri izmed članov njegove družine ni lastnik počitniške hiše ali premoženja večje vrednosti (vrednost premoženja presega 20 % vrednosti standardnega stanovanja),
- da socialne razmere upravičenca oz. članov njegove družine ali gospodinjstva ustrezajo merilom, ki veljajo za vse druge oblike pomoči,
- da upravičenec ali za delo sposoben član družine ni neupravičeno nezaposlen,
- da upravičenec sam oz. družino, ki se je na lastno željo vselil v manj ali neprimerno stanovanje, živi v tem stanovanju vsaj dve leti pred natečajem.

9. člen

- Upravičenci za dodelitev solidarnostnega stanovanja morajo izpolnjevati še posebna pogoja, ki sta:
- socialne razmere občana in njegove družine, stanovanje ni primerno:
- če stanovanjska površina na člana gospodinjstva ne dosega standardov iz 6. člena tega pravilnika,
 - če stanovanje ni ustrezno opremljeno (ni vode, elektrike, možnosti ogrevanja),
 - če gre za souporabo stanovanjskih prostorov,
 - če je nefunkcionalno.
- Upravičenci izpolnjujejo socialne razmere kot poseben pogoj:
- če stvarni mesečni dohodek na člana družine ne presega 50 % čistega osebnega dohodka na delavca v SR Sloveniji v letu pred razpisom,
 - če stvarni mesečni dohodek samskega občana ne presega 65 % čistega osebnega dohodka na delavca v SR Sloveniji v letu pred razpisom,
 - če stvarni mesečni dohodek pri mladih družinah ne presega 70 % čistega osebnega dohodka na delavca v SR Sloveniji v letu pred razpisom,
 - če posebne razmere (npr. daljša bolezen, telesna ali duševna prizadetost, nezaposlenost zavoljo delovne nezmožnosti, ogroženost zaradi pojavov, ki spremljajo staranje in je zato potrebna stalna tuja pomoč in nega itd.) bistveno poslabšujejo socialne razmere družine.
- Za mlado družino po tretji alineji tretjega odstavka tega člena šteje družina, ki ima vsaj enega otroka in v kateri nobeden od staršev ni starejši od 30 let, oziroma enoroditeljska družina.

VII. OSNOVE IN MERILA ZA SESTAVO PREDNOSTNE LISTE

10. člen

- Pri sestavi prednostnega vrstnega reda za dodelitev solidarnostnih stanovanj se upoštevajo naslednja merila:
- ocena stanovanjskih razmer v katerih živi občan in njegova družina,
 - socialno-materialni položaj in zdravstvene razmere občana in njegove družine,
 - druge osnove in merila.

11. člen

Merila iz prejšnjega člena tega pravilnika so ovrednotena z naslednjim številom točk:

I. STANOVANJSKE RAZMERE

A. Stanovanjski status

- a) Prosilec nima stanovanja (z družino stanuje pri starših ali sorodnikih v stanovanju, ki po stanovanjskih normativih odgovarja le za potrebe staršev oziroma sorodnikov ali je podstanovalec) ter prosilec stanuje v prostorih, ki se po stanovanjskih standardih ne štejejo za stanovanja (provizorij, baraka)
- b) Prosilec je imetnik stanovanjske pravice na neprimernem stanovanju (neprimernost stanovanja se ugotovi po merilih pod B)

70 točk

B. Neprimernost stanovanjskih razmer

1. Stanovanjska površina glede na število družinskih članov

— do 4 m ²	na osebo	80 točk
— nad 4 do 6 m ²	na osebo	70 točk
— nad 6 do 8 m ²	na osebo	60 točk
— nad 8 do 10 m ²	na osebo	50 točk
— nad 10 do 12 m ²	na osebo	40 točk
— nad 12 do 14 m ²	na osebo	35 točk
— nad 14 do 16 m ²	na osebo	30 točk
— nad 16 m ²	na osebo	0 točk

2. Sanitarni pogoji

- a) ni možnosti priključka vodovoda (uporaba deževnice, drugo)
- ni vodovoda v zgradbi (na dvorišču) 14 točk
 - ni vodovoda v stanovanju (je v zgradbi) 10 točk
 - stanišče v souporabi 5 točk
- b) stanovanje nima stranišča (je izven zgradbe)
- stanovanje nima stranišča (je v zgradbi) 8 točk
 - stanišče v souporabi 4 točke
 - stanovanje nima kopalnice 2 točki
 - kopalnica v souporabi 4 točke
 - kopalnica v souporabi 1 točka

- c) stanovanje nima kuhinje 5 točk
- kuhinja v souporabi 2 točki

Opomba Souporaba se točkuje, kadar uporabniki niso družinski člani

3. Kvaliteta in funkcionalnost stanovanja

- a) vlažnost stanovanja
- delna v enem prostoru 4 točke
 - delna v vseh prostorih 6 točk
 - popolna v celotni zgradbi oz. stanovanju 12 točk
- b) lega stanovanja
- kletno stanovanje (nivo podov je več kot 1 m, pod nivojem zemljišča) 12 točk
 - stanovanje na podstrešju 4 točke
- c) praktičnost stanovanja
- visoki stropovi 2 točki
 - vhod v posamezne prostore (stanovanjske) je iz hodnika, ki je v souporabi (več nosilcev stanovanjske pravice) 4 točke
 - vhod v posamezne stanovanjske prostore ali sobe je iz dvorišča — brez vetrolova 5 točk
 - slaba toplotna izolacija 2 točki

4. Vzdrževanje stanovanjskih prostorov (odnos stanovaleca do stanovanjskih prostorov)

- a) stanovanjski prostori so dobro vzdrževani 10 točk
- b) stanovanje je urejeno in čisto 20 točk

5. Bivalni pogoji

- mladoletnik ali več mladoletnikov nad 14 let spi skupaj s starši ali drugimi člani skupnega gospodinjstva 10 točk
- zaradi premajhne spalnice otrok ali mladoletnik spi v kuhinji 5 točk
- 6. Doba bivanja v neustreznih razmerah
- Za vsako leto bivanja v neustreznih stanovanjskih razmerah se število točk poveča za 5, vendar največ skupaj 50 točk
- Bivanje v neustreznih stanovanjskih razmerah se upošteva
- za samske ob nastopu okoliščin, ki so povzročile neustrezne stanovanjske razmere oz. polnoletnosti,
- za družine oz. zakonca od časa bivanja oz. poroke.

II. MATERIALNI POLOŽAJ

Prosilcu na dohodek na člana gospodinjstva s povprečnim osebnim dohodkom v SR Sloveniji v preteklem letu pripada naslednje število točk:

— do 25 %	27 točk
— nad 25—30 %	24 točk
— nad 30—35 %	21 točk
— nad 35—40 %	18 točk
— nad 40—45 %	15 točk
— nad 45—50 %	12 točk
— nad 50—55 %	9 točk
— nad 55—60 %	6 točk
— nad 60—65 %	3 točke
— nad 65—70 %	1 točka
— nad 70 %	0 točk

(OD se ne točkuje pri družinah nad 50 %, pri samskih nad 65 % in pri mladih družinah nad 70 %).

III. DRUŽINSKO STANJE

Upravičencu pripada glede na število članov družine naslednje število točk:

— samski	2 točki
— 2 člana družine	7 točk
— 3 člani družine (otrok do 5 let)	8 točk
— 3 člani družine (otrok nad 5 let)	10 točk
— 4 člani družine (otroka do 5 let)	14 točk
— 4 člani družine (otroka nad 5 let)	20 točk
in se na vsakega naslednjega člana družine doda	5 točk
— upokojenec	5 točk
— samohranilcu dodatno	5 točk

IV. ZDRAVSTVENO STANJE

- trajna ali ponavljajoča se obolenja 20 točk
- duševne ali telesne prizadetosti in težja invalidnost 40 točk
- invalidnost 30 točk

Za dokazilo o zdravstvenem stanju mora upravičenec predložiti potrdilo zdravnika specialista (oz. ustrezne zdravniške komisije)

V. DELOVNA DOBA

Prosilcu glede na delovno dobo pripada:

v občini		skupno
— nad 1 do 2 leti	1 točka	0 točk
— nad 2 do 4 leta	4 točke	1 točka
— nad 4 do 6 let	7 točk	3 točke
— nad 6 do 8 let	10 točk	5 točk
— nad 8 do 10 let	15 točk	7 točk

v občini		skupno
— nad 10 do 15 let	20 točk	9 točk
— nad 15 do 20 let	25 točk	11 točk
— nad 20 do 25 let	30 točk	13 točk
— nad 25	35 točk	15 točk

Za družinske upokojece se upošteva čas zaposlitve zavezanca po katerem prejema družinsko pokojnino.

VII. OSTALO

Prosilcu s stalnim bivališčem na območju Lendava pripada:

— nad 1 do 3 let	1 točka
— nad 3 do 5 let	3 točke
— nad 5 do 8 let	6 točk
— nad 8 do 10 let	8 točk
— nad 10 do 12 let	10 točk
— nad 12 do 15 let	14 točk
— nad 15 do 18 let	18 točk
— nad 18 do 21 let	21 točk
— nad 21 do 25 let	24 točk
— nad 25 do 30 let	27 točk
— nad 30 let	30 točk

Upošteva se čas prijavljenega bivanja izkazanega od pooblaščenega organa na območju občine Lendava.

VIII. POSTOPEK ZA SPREJEMANJE PREDNOSTNEGA VRSTNEGA REDA IN ZA DODELITEV SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

12. člen

Odbor za solidarnost stanovanjske skupnosti razpiše natečaj za pridobitev solidarnostnih stanovanj.

Natečaj se objavi v pomurskem glasilu »Vestnik« vsako drugo leto, če je prednostna lista glede na skupno število pričakovalcev stanovanj izčrpana že od polovice, najpozneje pa vsako tretje leto.

Natečaj mora vsebovati:

— pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za pridobitev solidarnostnega stanovanja;

— osnovne podatke, ki jih morajo vsebovati vloge upravičencev;

— potrdila, ki jih morajo upravičenci priložiti k vlogi;

— rok in mesto zbiranja vlog.

13. člen

Občani in družine, ki želijo pridobiti stanovanjsko pravico na solidarnostnem stanovanjem morajo vložiti v roku svojo vlogo opremljeno s potrdili in dokazili stanovanjski skupnosti in sicer:

— delavci prek svoje organizacije združenega dela oz. delovne skupnosti;

— delavci zaposleni pri občanih, ki opravljajo dejavnost z osebnim delom in delovnimi sredstvi v lasti občanov preko občinskega sindikata delavcev zaposlenih v obrti;

— upokojeanci in invalidi prek društva upokojeancev in invalidov;

— za upravičence do stalne denarne pomoči prek občinske skupnosti socialnega skrbstva;

— ostali občani prek krajevne skupnosti v kateri stalno prebivajo.

14. člen

Organizacije združenega dela in skupnosti preko katerih delovni ljudje in občani dostavljajo vloge za pridobitev solidarnostnega stanovanja morajo vloge z mnenjem in predlogom svojega pristojnega organa odstopiti stanovanjski skupnosti v nadaljnje reševanje.

15. člen

Strokovna služba stanovanjske skupnosti pregleda prispеле vloge, zlasti, če so opremljene z vsemi potrdili in dokazili navedenimi v razpisu. Strokovna služba obvesti prosilce o potrebi za dopolnitev vlog, sicer se te vloge obravnavajo kot nepopolne. Strokovna služba odstopi odboru za solidarnost v nadaljnjo obravnavo vse prispеле vloge.

16. člen

Odbor za solidarnost imenuje komisijo za ogled stanovanjskih in drugih razmer prosilcev in le tej odstopi vloge.

Komisija za ogled stanovanjskih razmer šteje tri člane.

Komisija za ogled stanovanjskih razmer na podlagi določil 11. člena tega pravilnika sestavi zapisnik. Zapisnik komisije je osnova za uvrstitev prosilca na prednostni vrstni red pričakovalcev solidarnostnih stanovanj.

17. člen

Po opravljenem komisijskem ogledu stanovanjskih in drugih razmer odbor za solidarnost prouči vloge vseh prosilcev. Nepravočasne in nepopolne vloge odbor zavrne. Nepopolne vloge lahko odbor zavrne v primeru, da prosilci v roku v katerem so bili pozvani, vlog niso ustrezno dopolnili.

18. člen

Odbor za solidarnost najkasneje v roku 60 dni po končanem zbiranju vlog pripravi osnutek prednostnega vrstnega reda in ga da v 15 dnevno javno obravnavo.

Po javni razpravi odbor obravnava pripombe k osnutku prednostnega vrstnega reda in pripravi predlog prednostnega vrstnega reda, ki ga predloži v razpravo in sprejem zboru uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava.

19. člen

Zbor uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti obravnava in sprejema prednostni vrstni red za dodelitev solidarnostnih stanovanj.

Zbor uporabnikov lahko pred dokončno potrditvijo prednostnega vrstnega reda na podlagi dokumentiranega predloga posamezne prosilce vključi ali izključi iz končnega prednostnega vrstnega reda.

Zbor uporabnikov posebej obravnava tudi listo prosilcev, katerih vloge so zavrnjene in razlage za zavrnitev vlog.

20. člen

S sprejeto prednostno listo oz. sklepom zbora uporabnikov skupščine strokovna služba seznanji vse udeležence razpisa.

Prosilci, ki niso bili uvrščeni na prednostni vrstni red, lahko v roku 30 dni po prejemu pismenega obvestila vložijo ugovor na zbor uporabnikov. Če prosilec s svojim ugovorom ne uspe in meni, da so bile ponovno kršene njegove pravice lahko v 30 dneh po sprejemu sklepa vloži predlog pri sodišču združenega dela.

21. člen

Prednostni vrstni red, potrjen na seji zbora uporabnikov, se ne more spremeniti, razen v primerih, ko so se pogoji, ki so bili odločilni za uvrstitev na prednostni vrstni red, bistveno spremenili v času do vselitve.

V takem primeru pripravi odbor za solidarnost nov predlog, o katerem odloča zbor uporabnikov.

22. člen

Upravičencem, ki so uvrščeni na prednostni vrstni red, se ob upoštevanju stanovanjskih standardov dodeljujejo solidarnostna stanovanja po vrstnem redu, kot so uvrščeni na prednostnem vrstnem redu.

Pri enakem številu točk ima prednost upravičenec, ki ima nižji dohodek na družinskega člana, ki dalj časa živi v neustreznem stanovanju ali ki ima več nedoletnih otrok.

Od vrstnega reda se lahko odstopa le v soglasju z upravičencem.

Solidarnostno stanovanje se dodeli z odločbo o dodelitvi stanovanja, ki jo izda strokovna služba stanovanjske skupnosti.

IX. LASTNA UDELEŽBA OB PRIDOBITVI SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

23. člen

Vsak upravičenec, ki pridobi stanovanjsko pravico na solidarnostnem stanovanju mora prispevati lastno udeležbo.

Višina lastne udeležbe je odvisna od vrednosti stanovanja in socialno materialnega stanja upravičenca.

24. člen

Lastno udeležbo mora upravičenec do solidarnostnega stanovanja plačati pred vselitvijo oz. preselitvijo.

25. člen

Lastne udeležbe za pridobitev stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju ni dolžan prispevati:

— upravičenec, ki je po veljavni lestvici družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva SR Slovenije oproščen plačila lastne udeležbe.

— zakonec ali oseba, ki pridobi stanovanjsko pravico po smrti zakonca oz. osebe, s katero je živela v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, ki ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza oziroma po razvezi zakonske zveze ali prenehanju dalj časa trajajoče življenjske skupnosti,

— otroci, starši in posvojitelji imetnika stanovanjske pravice in njegovega zakonca, in tisti, ki jih je imetnik stanovanjske pravice dolžan preživljati po zakonu, če so z imetnikom stanovanjske pravice stanovali do njegove smrti,

— upravičenec, ki se mora na podlagi pravnomočne odločbe izseliti iz solidarnostnega stanovanja zaradi rušenja, elementarnih in drugih nesreč, spremembe namembnosti stanovanja v skladu s prostorskimi izvedbenimi akti, prenove stanovanja in drugih podobnih primerih,

— občan, ki se preseli iz večjega v manjše stanovanje, ki ustreza standardni površini določeni s tem pravilnikom,

— upravičenec, ki se mu dodeli starejše stanovanje, ki je ocenjeno z manj kot 100 točkami.

26. člen

V primerih, ko družina živi v težkih socialno materialnih razmerah, lahko odbor za solidarnost upravičenca do solidarnostnega sta-

novanja v celoti ali delno oprosti plačila lastne udeležbe ali odobri obročno odplačilo lastne udeležbe. Tak sklep lahko odbor sprejme na podlagi mnenja in predloga centra za socialno delo.

Steje se, da so materialne razmere upravičenca oz. njegove družine težke v naslednjih primerih:

- upravičenost do stalne družbene pomoči,
- daljša bolezen izkazana s potrdilom zdravstvenega zavoda,
- invalidnost ali duševna prizadetost,
- nezaposlenost zaradi delovne nezmožnosti,
- ogroženost zaradi pojavov, ki zahtevajo stalno tujo pomoč.

27. člen

Kdor se preseli v večje oz. večvredno stanovanje plača lastno udeležbo samo do razlike v vrednosti prejšnjega in novo pridobljenega stanovanja.

28. člen

Lastna udeležba se izračuna v odstotku od vrednosti stanovanja. Za izračun lastne udeležbe pri pridobitvi stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju se upošteva veljavna lestvica iz družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji.

29. člen

V odločbi o dodelitvi stanovanja se določi odstotek ter znesek lastne udeležbe. V primeru, da odbor za solidarnost odobri upravičencu obročno odplačilo lastne udeležbe, mora biti navedeno število obrokov, v primeru oprostitev, pa razlogi za oprostitev plačila lastne udeležbe.

30. člen

Vlogo za delno ali popolno oprostitev plačila lastne udeležbe vložijo upravičenec po sprejetju odločbe solidarnostnega stanovanja in obvestilo o višini lastne udeležbe na odbor za solidarnost skupnosti Lendava. Vloga mora vsebovati potrjene podatke o višini družinskih dohodkov in dokumentirane razloge za oprostitev lastne udeležbe, navedene v drugem odstavku 14. člena tega pravilnika.

31. člen

Za lastno udeležbo pri pridobitvi stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju, štejejo lastna sredstva in namensko posojilo na vezana ali privarčevana sredstva upravičenca v banki.

32. člen

Na podlagi odločbe o dodelitvi solidarnostnega stanovanja sklene stanovanjska skupnost Lendava z vplačnikom lastne udeležbe posebno pogodbo. Denarna sredstva lastne udeležbe za solidarnostna stanovanja se plačujejo na poseben način sredstev solidarnosti stanovanjske skupnosti občine Lendava. Lastna udeležba za solidarnostna

stanovanja se bodo vrnila vplačnikom po 10 letih od dneva vplačila in to v enkratnem znesku s 3 % obrestno mero.

33. člen

Imetnik stanovanjske pravice, ki se izseli iz solidarnostnega stanovanja pred iztekom dobe za vračilo lastne udeležbe, je upravičen na povrnitev sredstev lastne udeležbe v 30 dneh od dneva predaje stanovanja.

V kolikor so bile v zapisniku o predaji stanovanja ugotovljene pomanjkljivosti, ki jih je dolžan opraviti vplačnik — imetnik stanovanjske pravice, začne 30 dnevni rok od dneva, ko je vplačnik — imetnik stanovanjske pravice odpravil ugotovljene pomanjkljivosti.

X. IZJEMNO REŠEVANJE STANOVANJSKIH VPRAŠANJ

34. člen

V primeru požara, povodnji, drugih naravnih in podobnih nesreč se lahko dodeli prizadetim solidarnostno stanovanje za določen ali nedoločen čas. O upravičenosti izjemnega reševanja stanovanjskih vprašanj odloča odbor za solidarnost in pri tem upošteva:

- ali prosilec izpolnjuje vse splošne in posebne pogoje za pridobitev solidarnostnega stanovanja,
- mnenje oziroma priporočilo Centra za socialno delo,
- okoliščine, ki narekujejo izjemno reševanje stanovanjskega vprašanja.

Dokončno rešitev izjemnega vprašanja stanovanjskih vprašanj sprejme zbor uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti.

XI. ZAMENJAVA SOLIDARNOSTNIH STANOVANJ

35. člen

Pri zamenjavi solidarnostnih stanovanj je potrebno upoštevati načelo, da sklada solidarnostnih stanovanj zaradi zamenjave solidarnostnih stanovanj ne smemo okrniti.

36. člen

Imetnik stanovanjske pravice, ki želi zamenjati solidarnostno stanovanje mora vložiti vlogo za zamenjavo. V vlogi mora navesti:

- svoje podatke in podatke o družinskih članih oziroma članih skupnega gospodinjstva,

— podatke o stanovanju, ki ga želi zamenjati in stanovanju, ki ga želi dobiti za zamenjavo,

- druge podatke, ki so bistvenega pomena za odločanje.

Vlogi mora priložiti odločbo o dodelitvi stanovanja.

37. člen

Zamenjave solidarnostnih stanovanj in soglasja k zamenjavi solidarnostnega stanovanja z drugim družbenim stanovanjem daje odbor za solidarnost.

38. člen

Odbor za solidarnost lahko odobri zamenjavo solidarnostnih stanovanj zlasti naslednjim prsilcem:

- ostarelim in bolnim oziroma njihovim družinam zaradi zdravstvenih razlogov;
- občanu in njegovi družini, ki živi v izredno težkih gmotnih razmerah, z namenom, da se im omogoči pridobitev starejšega stanovanja z nižjo stanarino in obratovalnimi stroški;
- občanom, ki imajo nadstandardno stanovanje za manjše solidarnostno stanovanje;
- družinam, ki jim je sedanje solidarnostno stanovanje zaradi povečanja števila družinskih članov postalo premajhno.

XII. KATEGORIJE UPRAVIČENCEV ZA PRIDOBITEV KREDITOV IZ SREDSTEV SOLIDARNOSTI

39. člen

Upravičenci za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti so organizacije združenega dela in delovne skupnosti, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- so podpisale samoupravni sporazum o temeljih plana samoupravne stanovanjske skupnosti in v skladu z njim združujejo sredstva oziroma jim je plačevanje prispevka začasno ali delno odloženo,
- da imajo v svojih samoupravnih splošnih aktih osnove in merila za dodeljevanje stanovanj pridobljenih s pomočjo kredita iz sredstev solidarnosti, usklajena s tem pravilnikom;
- da zagotovijo najmanj 15 % lastnih sredstev.

40. člen

Organizacije združenega dela in delovne skupnosti lahko pridobijo kredit iz sredstev solidarnosti za gradnjo, nakup ali prenovo družbenega stanovanja. Tako pridobljeno družbeno stanovanje mora organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost dodeliti svojim delavcem z nižjimi dohodki, ki izpolnjujejo splošne pogoje za dodelitev solidarnostnih stanovanj opredeljene v tem pravilniku in pogoje opredeljene v samoupravnem splošnem aktu organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti, upoštevajoč pri tem tudi kriterij delovne uspešnosti.

41. člen

Organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost, ki pridobi kredit iz sredstev solidarnosti, ne more tako pridobljenega stanovanja do poplčila kredita odsvojiti brez soglasja Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava.

Organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost mora tako pridobljeno stanovanje trajno namenjati svojim delavcem z nižjimi dohodki, ki izpolnjujejo pogoje za dodelitev solidarnostnega stanovanja.

42. člen

Upravičenci za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti so tudi delavci, delovni ljudje in občani ter njihove družine z nižjimi dohodki in sicer:

- mlade družine,
- mladi strokovnjaki,
- občani in družine, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje,
- družine z večjim številom otrok,
- občani, ki kupujejo družbeno stanovanje.

43. člen

Pri opredelitvi upravičencev do kreditov iz sredstev solidarnosti iz prejšnjega člena tega pravilnika se upoštevajo naslednja merila:

- za mlade družine štejejo:
 - mlada zakonca, kjer ni nobeden od zakoncev star več kot 30 let,
 - mlada družina z vsaj enim otrokom, kjer nobeden od staršev ni star več kot 30 let,
 - samohranilka oz. samohranilec, ki ni stara oz. star več kot 30 let,
- za mlade strokovnjake štejejo delavci, ki lahko največ pripomorejo k razvoju organizacije združenega dela in, ki izpolnjujejo kriterij in merila opredeljene v samoupravnih splošnih aktih organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti za pridobitev tega naziva, predvsem strokovnjaki z visoko izobrazbo,
- za občane oziroma družine, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje, štejejo podnajemniki in sestanovanci in občani, ki imajo premajhno družbeno stanovanje in sicer, če glede na površinske standarde zasedajo nestandardno stanovanje,
- za družine z večjim številom otrok štejejo družine s tremi ali več nepreskrbljenimi otroki, kjer sta oba zakonca zaposlena,

e) za občane, ki kupujejo družbeno stanovanje, štejejo imetniki stanovanjske pravice ali uporabniki na tem stanovanju.

44. člen

Upravičenci iz 42. člena lahko pridobijo iz sredstev solidarnosti kredit za gradnjo, nakup in prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš v osebni lasti, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da nimajo stanovanja ali pa imajo neustrezno oziroma neprimerno stanovanje in niso sami ali njihovi družinski člani lastniki vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vseljivega vikenda katerega površina presega 30 m²;
- da imajo zagotovljeno lastno udeležbo najmanj v višini 20 % vrednosti standardnega stanovanja;
- če dohodek na družinskega člana ne presega 120 % povprečnega neto OD v SR Sloveniji v letu pred razpisom;
- da imajo zgrajeno stanovanjsko hišo najmanj do III. gradbene faze v kolikor gre za novogradnjo, razen v primeru gradnje montažne stanovanjske hiše, kjer morajo imeti sklenjeno pogodbo o nakupu montažne hiše;
- da imajo sklenjeno kupno oziroma predkupno pogodbo, v kolikor gre za nakup stanovanja in
- da imajo veljavno gradbeno dovoljenje oziroma potrdilo o priglasitvi gradnje, če prenavlja stanovanje oz. stanovanjsko hišo.

45. člen

Kredit, ki ga lahko dobi upravičenec iz 42. člena tega pravilnika za nakup ali gradnjo stanovanja ali stanovanjske hiše, znaša največ 40 % od predračunske ali kupoprodajne cene standardnega stanovanja oziroma 70 % za nakup stanovanja v etažni lastnini, oz. 45 % za združno gradnjo.

Določbe prejšnjega odstavka se uporabljajo tudi pri prenovi stanovanjskih hiš in stanovanj.

Vsak upravičenec lahko dobi ob pogojih, ki jih določa ta pravilnik in drugi akti stanovanjske skupnosti kredit le za standardno stanovanje s površino največ do 90 m².

46. člen

Skupna vsota kreditov, ki jih dobi prosilec ne sme presegati:

- pri nakupu etažnega stanovanja 80 %,
- pri združni gradnji 75 %,
- pri gradnji individualne stanovanjske hiše in prenovi stanovanj in stanovanjskih hiš 60 % predračunske oziroma končne cene po kupoprodajni pogodbi stanovanja ali stanovanjske hiše ob upoštevanju standardne stanovanjske površine, ki znaša pri stanovanju in stanovanjski hiši največ 90 m².

47. člen

Za lastno udeležbo se šteje privarčevani denar dokazan s hranilno vlogo, namensko posojilo na privarčevani ali vezan denar, vloženo delo in druga dokazljiva vlaganja prosilca v stanovanjski objekt.

48. člen

Prosilec, ki zaseda nadstandardno družbeno stanovanje ima pravico do kredita iz sredstev solidarnosti, če bo z gradnjo, prenovu ali nakupom stanovanja ali stanovanjske hiše sprostil družbeno stanovanje in ga praznega predal najpozneje v dveh letih po pridobitvi posojila.

Rok v katerem je prosilec dolžan izprazniti družbeno stanovanje se lahko v upravičenih primerih podaljša. O podaljšanju roka za izpraznitev odloča odbor za solidarnost in pri tem upošteva predvsem:

- višino dodeljenega kredita;
- materialne možnosti prosilca in njegovih družinskih članov;
- socialne in zdravstvene razmere prosilca in njegovih družinskih članov.

V primeru iz prvega odstavka tega člena skleneta stanovanjska skupnost in prosilec pogodbo s katero določita medsebojne pravice in obveznosti.

V primeru, da prosilec ne izprazni družbenega stanovanja v roku, ki je določen v prvem odstavku tega člena, dospe kredit po izteku roka za izpraznitev stanovanja takoj in v celoti v vračilo.

XIII. POSTOPEK ZA PRIDOBITEV KREDITOV IN VIŠINA ODOBRENEGA KREDITA

49. člen

Stanovanjska skupnost razpiše enkrat letno natečaj za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti za gradnjo, nakup in prenovu družbenih stanovanj in gradnjo, nakup in prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš v osebni lasti.

Besedilo natečaja se objavi v pomurskem glasilu »Vestnik«.

50. člen

Besedilo natečaja mora vsebovati:

- opredelitev upravičencev za pridobitev kreditov iz sredstev solidarnosti;
- pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci za pridobitev kreditov;
- višino zahtevanih lastnih sredstev;
- osnovne podatke, ki jih morajo upravičenci navesti v vlogi;
- dokumentacijo, ki jo je treba priložiti.

- rok in mesto zbiranja vlog;
- obseg sredstev za posamezne namene kreditiranja;
- dobo za vračilo kredita in obrestno mero.

51. člen

Skupščina skupnosti vsako leto ob sprejemu letnega plana oziroma pred razpisom določi višino sredstev za posamezne namene kreditiranja.

52. člen

Po izteku razpisnega roka odbor za graditev pregleda prispele vloge in imenuje ustrezno število komisij za ogled gradbenega stanja objektov in stanovanjskih razmer.

Komisijo sestavljata najmanj dva člana. O ogledih se sestavijo zapisniki.

53. člen

Upravičenost posameznih prosilcev kredita ugotavlja odbor za graditev. Odbor za graditev pri odločanju o višini kredita za upravičenca iz 42. člena tega pravilnika upošteva ugotovljeno izpolnjevanje pogojev prosilcev kredita in morebitne spremembe materialnih in socialnih razmer, nastalih v dobi pridobivanja kredita.

Na podlagi določil natečaja in tega pravilnika odbor dodeli upravičencem pripadajoči znesek kredita, za katerega izda strokovna služba Samoupravne stanovanjske skupnosti sklep o dodelitvi kredita.

54. člen

Prosilci, ki menijo, da so bile kršene njihove pravice pri razdelitvi kreditov lahko v 15. dneh po prejemu pismenega odpravljanja sklepa vložijo ugovor na zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava.

55. člen

Stanovanjska skupnost najmanj enkrat letno in to v začetku leta določi ceno m² stanovanjske površine, ki se upošteva za izračun predračunske vrednosti pri dodelitvi kredita za nakup, gradnjo, prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš.

56. člen

Višina odobrenega kredita organizacijam združenega dela ali delovni skupnostim je odvisna od povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti v premerjavi s povprečnim dohodkom na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu in se znesek pripadajočega kredita izračunava po naslednji tabeli:

Če je bil povprečno mesečni OD na zaposlenega v OZD v primerjavi s povprečnim mesečnim OD na zaposlenega v SRS v preteklem letu	potem pripada OZD kredit v naslednjem odstotku od predračunske vrednosti stanovanja
do 70 %	85 %
od 70 % — 90 %	75 %
od 90 % — 100 %	70 %
od 100 % — 115 %	65 %
od 115 % — 120 %	60 %

Končna višina dodeljenega kredita je odvisna od višine razpoložljivih sredstev. Prednost pri pridobitvi kredita imajo organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti, ki namenjajo 60 % sredstev namenjenih za reševanje stanovanjskih vprašanj svojih delavcev za gradnjo oziroma nakup stanovanj v družbeni lastnini.

57. člen

Višina odobrenega kredita upravičencem iz 42. člena tega pravilnika je odvisna od povprečnega mesečnega osebnega dohodka na člana družine v preteklem letu v primerjavi s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem letu.

Če znaša povprečni mesečni dohodek v primerjavi s povprečnim mesečnim osebnim dohodkom v gospodarstvu v SRS v preteklem letu	pripada za gradnjo ali prenovu individualne stanovanjske hiše kredit v % od cene stand. stanov. ali prenov. največ do %	pripada za grad. v okviru združne gradnje kredit v % od vrednosti stand. stanov. ali prenov. največ do %	pripada upravičencem kredit za nakup etažnega stanovanja največ do %
do 50	40	45	70
od 50 do 75	35	40	65
od 75 do 100	30	35	60
od 100 do 120	25	30	55

Končna višina dodeljenega kredita je odvisna od višine razpoložljivih sredstev za posamezne namene kreditiranja.

58. člen

Kredite za nakup, gradnjo in prenovu stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni in osebni lasti se dajejo največ za dobo 10 let.

Organizacije vračajo kredite v polletnih anuitetah, ostali upravičenci pa v mesečnih obrokih.

59. člen

Odobreni krediti se obrestujejo po 5 % realni obrestni meri in polovični revalorizacijski meri.

60. člen

Organizacijam združenega dela, ki poslujejo z izgubo se lahko odloži odplačevanje kredita za čas dokler poslujejo z izgubo.

O odlogu plačila odloča odbor za graditev.

61. člen

Upravičencem iz 42. člena tega pravilnika se lahko dopusti odlog odplačevanja kredita najdalj za dobo 5 let. O odlogu odplačevanja kredita odloča odbor za graditev in pri tem upošteva zlasti:

- višino osebnega dohodka,
 - spremenjene socialne in materialne razmere v družini.
- Vrednost danega kredita se v času mirovanja revalorizira.

62. člen

Po pravnomočnosti sklepa o dodelitvi kredita sklene upravičenec, ki mu je bil kredit odobren z banko posojilno pogodbo s katero se določijo medsebojne pravice in obveznosti v skladu s tem pravilnikom.

63. člen

Samoupravna stanovanjska skupnost in Ljubljanska banka Pomurska banka s posebnim sporazumom dogovorita posle, ki jih banka opravlja v zvezi s kreditiranjem iz sredstev solidarnosti ter medsebojne pravice in obveznosti.

64. člen

Za tehniko poslovanja in določil, ki jih ta pravilnik ne opredeljuje se smiselno uporabljajo določila splošnih aktov banke za kreditiranje stanovanjske gradnje.

XIV. SANKCIJE ZA NENAMENSKO UPORABO KREDITA

65. člen

Odbor za graditev ima pravico zahtevati od organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti, ki je pridobila kredit po tem pravilniku, vse potrebne samoupravne splošne akte in druge dokumente iz katerih je razvidno ali delavec, ki mu je bilo dodeljeno stanovanje, pridobljeno s pomočjo kredita iz sredstev solidarnosti, izpolnjuje pogoje za pridobitev solidarnostnega stanovanja.

66. člen

V primeru, da se pred pravnomočnostjo odločbe o dodelitvi stanovanja ugotovi, da organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost svojih aktov o dodelitvi stanovanja nima usklajenih s tem pravilnikom ter, da v svojih aktih nima opredeljenega kriterija delovnega prispevka, stanovanjska skupnost izpodbija odločbo o dodelitvi stanovanja pri Sodišču združenega dela ter predlaga začasno odredbo s katero se zadrži vselitev v stanovanje.

67. člen

Stanovanjska skupnost razdre kreditno pogodbo z organizacijo združenega dela oziroma delovno skupnostjo, ki je po tem pravilniku pridobila kredit iz sredstev solidarnosti, stanovanja pridobljenega na ta način pa ni namenila svojemu delavcu, ki izpolnjuje splošne pogoje za pridobitev solidarnostnega stanovanja.

68. člen

V kolikor se ugotovi, da upravičenec iz 42. člena tega pravilnika ni bil upravičen do dodelitve kredita iz sredstev solidarnosti oziroma kredita ni namensko uporabil, stanovanjska skupnost razdre kreditno pogodbo, kreditojemalec pa je dolžan celotno vsoto kredita takoj vrniti s pripadajočimi obrestmi.

XV. PRISTOJNOSTI ODBORA ZA SOLIDARNOST IN ODBORA ZA GRADITEV

69. člen

Odbor za solidarnost je pristojen, da obravnava in sklepa zlasti o naslednjih zadevah:

- zagotavlja, da se pri dodeljevanju solidarnostnih stanovanj upoštevajo sprejeti stanovanjski standardi;
- oblikuje besedilo natečaja za dodelitev solidarnostnih stanovanj in objavi natečaj;
- oblikuje predlog prednostne liste vrstnega reda in ga predloži zboru uporabnikov skupščine stanovanjske skupnosti,
- skrbi, da se solidarnostna stanovanja dodeljujejo po vrstnem redu, v skladu s sprejetim prednostnim vrstnim redom;
- sklepa o višini lastne udeležbe ob pridobitvi stanovanjske pravice na solidarnostnem stanovanju;
- sklepa o delni ali celotni oprostitvi plačila lastne udeležbe in o odložitvi plačila lastne udeležbe;

- daje soglasja za zamenjave solidarnostnih stanovanj;
- zboru uporabnikov predlaga izjemno reševanje stanovanjskih vprašanj;

— obravnava in sklepa o drugih zadevah v zvezi z izvajanjem tega pravilnika za katere meni, da je to potrebno, ali mu to naloži skupščina skupnosti.

70. člen

Odbor za graditev je po tem pravilniku pristojen, da obravnava in sklepa zlasti o naslednjih zadevah:

- oblikuje predlog za dodelitev sredstev solidarnosti za posamezne namene uporabe,
- predlaga pogoje razpisa natečaja in objavi natečaj;
- odloča o dodeljevanju kreditov organizacijam združenega dela in delovnim skupnostim;
- odloča o dodeljevanju kreditov mladim družinam, mladim strokovnjakom, občanom in družinam, ki prvič rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje ter družinam z večjim številom otrok;
- odloča o uporabi sankcij po tem pravilniku.

XVI. KONČNA DOLOČILA

71. člen

Z dnem, ko začne veljati ta pravilnik, preneha veljati Pravilnik o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz združenih vzajemnosti v občini Lendava in Pravilnik o pogojih in merilih za dodeljevanje solidarnostnih stanovanj v Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Lendava.

72. člen

Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava in se začne uporabljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Predsednik zbora uporabnikov
skupščine Samoupravne stanovanjske
skupnosti občine Lendava:
Dragan RADONJIĆ I. r.

145

Na podlagi 2. člena Zakona o pogojih za prodajo stanovanjskih hiš in stanovanj v družbeni lastnini (Ur. list SRS štev. 38/86 in 46/88) 9. člena Zakona o prometu z nepremičninami (Ur. list SRS štev. 19/76, 42/86) Družbenega dogovora o skupnih osnovah za zagotavljanje in usklajevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji in 19. člena Statuta Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava je zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava na seji dne 21/3-1989 sprejel naslednji

PRAVILNIK O POGOJIH ZA PRODAJO STANOVANJ IN STANOVANJSKIH HIŠ V DRUŽBENI LASTNINI SAMOUPRAVNE STANOVANJSKE SKUPNOSTI OBČINE LENDA VA

TEMELJNA DOLOČBA

1. člen

S tem pravilnikom ureja Samoupravna stanovanjska skupnost občine Lendava (v nadaljevanju: stanovanjska skupnost) pogoje za prodajo družbenonajemnih stanovanj in stanovanjskih hiš (v nadaljevanju: stanovanjska enota) občanom in civilno pravnim osebam.

Določbe tega pravilnika ne veljajo za prvo prodajo še nezasedenih stanovanj novih stanovanjskih enot.

POGOJI ZA PRODAJO:

2. člen

Stanovanjska skupnost lahko odproda stanovanjsko enoto pod naslednjimi pogoji:

- da kupnina ni nižja od vrednosti stanovanjske hiše ali stanovanja na dan prodaje, izračunane na podlagi enotne metodologije;
- da gre za stanovanje oziroma stanovanjsko hišo, ki je predvidena s srednjeročnim družbenim planom oziroma prostorskim izvedbenim aktom za rušenje, prenovu ali spremembo namembnosti.

3. člen

Stanovanjska enota v Samoupravni stanovanjski skupnosti se lahko proda le na javni dražbi.

Javno dražbo opravi posebna komisija, ki jo imenuje odbor za gospodarjenje s stanovanji in stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini.

Javna dražba se objavi z razpisom. Od objave razpisa do izvedbe javne dražbe mora preteči najmanj 15 dni.

O poteku dražbe se vodi zapisnik.

4. člen

- Razpis o javni dražbi mora vsebovati naslednje:
- naziv in sedež prodajalca,
 - označbo in opis stanovanjske enote,

- izključno ceno in način plačila kupnine,
- varščino, ki jo je treba položiti pred javno dražbo in znaša 10 % od izključne cene,
- čas in kraj javne dražbe,
- navedbo, kje so zainteresirani seznanjeni s pogoji.

5. člen

Po končani javni dražbi objavi komisija najboljšega ponudnika. S ponudnikom, ki uspe na javni dražbi, se sklene kupna pogodba.

6. člen

Stanovanjska skupnost določi po sodnem izvedencu izključno ceno na osnovi enotne metodologije za izračun prometne vrednosti stanovanj in stanovanjskih hiš.

7. člen

Zasedeno stanovanje ali stanovanjsko hišo, neposredno s pogodbo po določilih tega pravilnika, lahko proda stanovanjska skupnost imetniku stanovanjske pravice na tej stanovanjski enoti, s soglasjem stanovanjske pravice pa tudi uporabniku stanovanja.

8. člen

Kupec stanovanjske enote je dolžan poravnati kupnino pod naslednjimi pogoji:

- plačilo kupnine v enkratnem znesku v roku 30 dni od dneva podpisa pogodbe,
- plačilo kupnine v polletnih anuitetah za dobo do 10 let, s tem, da se neodplačani del kupnine valorizira med letom v skladu z indeksom cen na drobno v SR Sloveniji, ki ga na koncu vsakega meseca objavlja Zavod SR Slovenije za statistiko, če s predpisi o valori-

zaciji družbenih sredstev ni določen drugačen način valorizacije sredstev za stanovanjsko gradnjo, s tem, da je dolžan vplačati 20 % kupnine v 30. dneh od podpisa kupne pogodbe.

9. člen

Kupec stanovanjske enote je dolžan kriti vse stroške v zvezi s prodajo te stanovanjske enote, stroške natečaja, prometni davek, stroške zemljiškoknjižnega prenosa in drugo.

10. člen

Ta pravilnik začne veljati, ko ga sprejme zbor uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava.

11. člen

Spremembe, dopolnitve tega pravilnika se opravijo po istem postopku, kot to velja za njegov sprejem.

12. člen

Z dnem sprejema tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o pogojih in merilih za prodajo stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastni Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava z dne 28/5-1987.

13. člen

Ta pravilnik se objavi v Uradnih objavah.

Lendava, marec 1989

Predsednik zbora uporabnikov
skupščine SSS:
Dragan RADONJIČ l. r.

kino

SPORED FILMOV V KINU PARK M. SOBOTA od 21. do 27. julija

21. julija ob 18. uri amer. znan.-fant. akc. film **MIKRO-KOZMOS. ENKRATNA ZABAVA OB SKUPNEM IZDELKU J. DANTEJA IN S. SPIELBERGA!** UPELA KOMBINACIJA KOMEDIJE, FANTASTIKE IN AKCIJE — NE ZAMUDITE!

21. julija ob 20. uri amer. kom. **KAKŠNA ZMEDA. BLAKE EDWARDS, KI NAS JE ŽE VELIKOKRAT NASMEJAL, TU DI TOKRAT NE MORE IZ SVOJE KOŽE** — KOMEDIJA ZA DOPUSTNIŠKE DNI!

23. julija ob 16. uri amer. znan.-fant. akc. film **MIKRO-KOZMOS.**

23. julija ob 18. in 20. uri amer. kom. **KAKŠNA ZMEDA.**

24. julija ob 18. in 20. uri amer. krim.-komedija **NADINA.** Režija: Robert Benton, vloge: Kim Basinger, Jeff Bridges, IMENITEN REŽISER (Kramer proti Kramerju!), **ODLIČEN IGRALSKI PAR V NAPETI ROMANTIČNI ZGODBI** — **POVEDALI SMO PRAV VSE. ČAKAMO VAS!**

25. julija ob 18. in 20. uri amer. film **NADINA.**

26. julija ob 18. in 20. uri dom. komedija **TESNA KOŽA. III. del.**

27. julija ob 18. in 20. uri amer.-hongkong. film **V ZMAJEVEM GNEZDU.**

NEPONOVLJIVI IN NEPOZABNI BRUCE LEE V AKCIJI — ZA SVOJE PRIVRŽENCE!

Kino KUD ŠALOVCI

22. julija ob 21.30. amer. kom. **KAKŠNA ZMEDA.**

Prodaj

MOTORNA VOZILA

PRODAM

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, registrirano do aprila 1990, prodam. Dezider Novak, Tropovci, Križna 16, tel.: 46 255. M-2877
NOV ATX 50 C nujno prodam. Tel.: (069) 81 238, popoldan. IN-17430
GOLF JGL, letnik 1981, september, prodam. Tel.: 75 731, int. 62, v dopoldanskem času. Le-19793
KADETT E, letnik 1986, 5 vrat, z avtomatskim menjalnikom, prodam ali zamenjam za cenejše vozilo. Tel.: 75 012. LF-19789

KAM NA KOZARČEK IN PICO? NA HOTIZO V OSMICO!

JUGO 45, letnik 1987, R 18, letnik 1981, **KOMBI IMV 2200 D**, obnovljen letnik 1976, upogibni stroj 3 m/5 mm, skarje za rezanje pločevine 2 m/2 mm, stroj za punktiranje, 2 x 3 mm, in razno drobno ključavničarsko orodje prodam. Tel.: (069) 69 092. GR-18869
JUGO 45 A z dodatno opremo, letnik 1986, prevoženih 33.000 km, prodam. Kapelska cesta 28, Radenci. GR-18870

R 18 TLS, letnik 1983, prodam. Tel.: 24 721. M-2920

MOPED BT 50 prodam ali zamenjam za AP 6 z doplačilom. Črnci 45 pri Apačah. M-2924

RENAULT 12 prodam za rezervne dele. Tel.: 22 449. M-2925

ATX po ugodni ceni prodam. Brodarska 13, Krog. M-22926

BMW 315 L, 1982, prevoženih 73.000 km, prodam. Tel.: (069) 23 191. M-2931

ZASTAVO 101, letnik 1976, registriran do oktobra 1989, prodam. Aleksander Horvat, Budinci 62, Šalovci. M-2933

ZASTAVO 750, prodam za 500 SM. Melinci 162. M-2937

GOLF DIZEL, letnik 1985, motorno kolo BMW prodam. Motovilci 29. M-2942

RENAULT 4 TL, letnik 1976, registriran do decembra 1989, prodam. Tel.: (069) 87 186. M-2945

GOLF, letnik 1980, prodam. Tel.: 70 256, od 20. do 22. ure. M-2953

ZASTAVO 101, letnik 1981, prodam. Puconci 14 ali tel.: 72 537. M-2958

MZ 250 prodam. Tel./ 70 641. M-22960

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Mauček, Stefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gontér (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Mauček (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1. Telefon: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelak, računovodstvo, GPS in tajištvu 21 064 in 21 383; dopisništva: vurni urednik, naročniški oddelak, računovodstvo, GPS in tajištvu 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za III. trimesečje 1989 je 80 000 dinarjev, za delovne organizacije 160 000 dinarjev za naročnike v tujini 70 DEM (elno). Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: ČGP Večer tozd Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov

PEUGEOT 304

vozen, v celoti ali po delih, prodam in ZASTAVO 101, po delih prodam. Trnje 149. M-270

R 9 GTD, letnik 1987, prodam. Sebeborci 54 ali tel.: 48 736. M-2972

RENAULT 4 TL ugodno prodam. Marija Mutvar, Vidonci 144, n. Grad. M-2974

VW kombi furgon, l. 1970, (2000 cm³), obnovljen, prodam. Ogljed Avtoličarstvo, Horvat, Kmečka 35, Beltinci. M-2976

ZASTAVO 101, letnik 1975 prodam. Duh, Stara 10, Murska Sobota. M-2979

FORD ESCORT, letnik 1979, prodam. Vidonci 97. M-2984

KADETT 1.3 SL, letnik 1984, ugodno prodam. Lipovci 90. M-995

RENAULT 4 GTL, letnik 1987, prodam. Siplič, Naselje Jožeta Kerenciča 16, M. Sobota ali tel.: 22 978. M-3013

JUGO 45, letnik 1982, prodam. Tel.: 25 424 Babič, Mojstrska 1. M-3014

ZASTAVO 101 KONFORT, letnik 1979, garazirano, obnovljeno, ugodno prodam. Črenšovci 97. M-3016

MOTOR BMW R 50, letnik 1958, in fotoaparati canon AV 1, prodam. Trstenjakova 4, tel.: 24 646. M-3018

GOLF, letnik 1979, dobro ohranjen, registriran do 7. 1990, prodam. Tel.: 75 757. M-MM

ZASTAVO 128, letnik 1984, prodam. Zlatko Gasparič, Kokorič 16, Križevci pri Ljutomeru. IN-17435

ZASTAVO 750, prevoženih 39.000 km, prodam za 15 milijonov. Tel.: (069) 81 820 po 15. uri. IN-17437

FORD TAUNUS 1600, registriran do 9. junija 1990, prodam. Sobočan, Žižki 74, telefon 70 830. M-SS

Traktor STEYR, 28 KS, prodam. Tel.: 71 653. M-2855

VISOKO TLAČNO BALIRKO WELGER prodam. Ivanci 33, p. Bogojna. M-2922

STISKALNICO (PREŠO) ZA KOMBALJN 133, fiat 750, registriran do 1990, 126 P, registriran do 1990, in trajnožarno peč, prodam. Hari, Križevci 132 v Prekmurju. M-2923

SLAMOREZNIČO, PUHALNIK, OBRAČALNIK in MOLZNI STROJ vitez prodam. Lipovci 59. M-2934

OBRAČALNIK PANONIJA, skoraj nov, prodam. Rudi Cor, Vučja vas 49, tel.: 87 354. M-2941

OBRAČALNIK SIP prodam. Černe-lavci, Zadržna 19. M-2956

TRAKTOR IMT 533, s koso, 2000 delovnih ur, ohranjen, prodam. Ogljed: Bakovci, Stara ulica 16. M-2971

KOMBALJN ZMAJ UNIVERZAL, traktorje IMT 560, IMT 533, VLADIMIRAC AT 40 S prodam. Pondelek, Adrijanci 59. M-2977

PLUGE s priklopom za toma vinkoviča prodam. Martjanci 26 a. M-2982

SILAŽNI KOMBALJN SIP, v dobrem stanju, prodam. Janez Laci, Kobilje 47. M-2986

OBRAČALNIK PANONIJA in živin-sko prikolico ugodno prodam ali menjam za 12-colni plug. Lipovci 90. M-2995

KOMBALJN KLAS EVROPA 22 prodam (tudi po delih). Tel.: (062) 731-013, od 7. do 14. ure. M-3001

ŽITNI KOMBALJN MASEY FERGUSON 630 prodam. Pečarovci 127, p. Mačkovi. M-3009

KOMBALJN za krompir »vlinavec«
dobro ohranjen, prodam. Zgornji Brnik 7, p. Cerklje na Gorenjskem, tel.: (064) 42 713. M-3005

CIRKULARKO, novo, z novim trofaznim motorjem, prodam. Žizek, Plitvice 28, Apač. M-3006

VRTNO KOSILNICO PANONIJA, staro dve leti, prodam. Kristina Grnjak, Grlava 17 a, p. Križevci pri Ljutomeru. IN17426

KOMBALJN ZMAJ 131 prodam. Čezanjenci 17 a, Ljutomer. IN-17436

LICKALNIK za koruzo prodam. Štebih, Bolchnečici 12, Videm ob Ščavnici. IN-17433

OBRAČALNIK ZA SENO panonija, širina 240, in koso za traktor, standard, triočkovni priklop, prodam. Kolarič, Hotiza 185. M-SS

ŽIVALI

KRAVO, kontrola A, prodam. Turnišče, Obrniška 1. M-2981

Graditelji pozor!

Izdelujem stropne nosilce vseh velikosti. Zelo ugodne cene. Dobava takoj. Večjo količino pripeljamo brezplačno. Cena zajamčena. Informacije: Željko P., Novo Selo Rok, R. Končara 16, 42200 Čakovec, telefon (042) 811 685.

VRTNO KOSILNICO PANONIJA, staro dve leti, prodam. Kristina Grnjak, Grlava 17 a, p. Križevci pri Ljutomeru. IN17426

KOMBALJN ZMAJ 131 prodam. Čezanjenci 17 a, Ljutomer. IN-17436

LICKALNIK za koruzo prodam. Štebih, Bolchnečici 12, Videm ob Ščavnici. IN-17433

OBRAČALNIK ZA SENO panonija, širina 240, in koso za traktor, standard, triočkovni priklop, prodam. Kolarič, Hotiza 185. M-SS

ŽIVALI

KRAVO, kontrola A, prodam. Turnišče, Obrniška 1. M-2981

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

Jože Šabjan (odgovorni urednik), Bernarda Balažič, Brigita Bavčar, Jani Dominko, Silva Eöry, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Mauček, Stefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gontér (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Mauček (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1. Telefon: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelak, računovodstvo, GPS in tajištvu 21 064 in 21 383; dopisništva: vurni urednik, naročniški oddelak, računovodstvo, GPS in tajištvu 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Naročnina za III. trimesečje 1989 je 80 000 dinarjev, za delovne organizacije 160 000 dinarjev za naročnike v tujini 70 DEM (elno). Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: ČGP Večer tozd Mariborski tisk Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov

VEČ MLADIH KOZ IN KOZLIČEV

prodam. Odranci, Mladinska 15. M-2932

LABRADORCE — mladiče, odličnih staršev, prodam. Maja Čemažar, tel.: (061) 313 932. M-2940

NEMŠKE PREFELIČARJE — rjavce, stare 2 meseca, prodam. Tel.: 78 249. M-2929

KRAVO, visoko brejo, staro tri leta, prodam. Karol Prijol, Ključarovi 9, Križevci pri Ljutomeru ali tel.: (069) 87 708. M-17432

MALE PUJSKE prodam. Gradišče 4. M-2961

KRAVO, s tetelom ali brez, prodam. Dokležovje 69. M-2965

PLEMENSKO TELICO, brejo 6 mesecev, prodam. Naslov v upravi lista. M-2968

MALE PUJSKE prodam. Krog, Trubarjeva 48. M-2992

KOZE IN KOZICE, primerne za nadaljnjo rejo, prodam. Tel.: 77 760. M-3004

MALE PUJSKE prodam. G. Petrovci 18. M-3007

ČEBELE na satju ugodno prodam. Tel.: 21 964. M-MM

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS F. Najdinjak**, Gornji Slaveči 6, Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

posesti

POSLOVNI PROSTOR v Murski Soboti prodam. Tel.: 23 462, po 19. uri. M-2948

HIŠO V LJUTOMERU prodam. Tel.: (069) 81 703, od 19. do 22. ure. IN-17427

CVETLIČARNA

MARIJE FERENČAK, Trnje 58, Črenšovci, tel.: 70-560

Za vas aranžiramo vence, rezano cvetje, šopke in prodajamo okrasne rastline. Priporočila se cvetličarna Marije Ferencak.

Naročila sprejemamo neprekinjeno tudi ob nedeljah dopoldan po telefonu: 70-560.

STANOVANJSKO HIŠO V ČERNE-LAVCIH, zgrajeno do III. gradbene faze z zadruha, ugodno prodamo. Tel.: 21 017 od 8. do 15. ure. M-2993

STAREJŠO HIŠO z vrtom, njive, travnike (skupno 1,72 ha) v K. O. Rodonci na posestih 138/1, II in III, 137/11, 1525 in 1603, prodam. Stane Ficko, Križe 64294, Pod Slemenom 11. M-3000

GOZD v K. O. Čepinci, 50 arov, in njivo, 87 arov, ob cesti Markovci — Budinci prodam. Markovci 72. M-3008

NAPRODAJ JE STAREJŠA STANOVANJSKA HIŠA v središču Sebeborca, stanovanjske površine 104 m², skupna površina stavbnega zemljišča 10,27 ara. Primerna za obrt ali gostinjsko dejavnost. Tel.: 23 122 ali 26 469. M-3010

V MOŠČANCIH prodam **ZEM-LJIŠČE**, veliko okrog 35 a z možnostjo gradnje hiše. Informacije po telefonu: 23 122, zvečer 26 469. M-2862

Kupim

LES v hlohah ali rezan kupim. Tel.: 23 823, od 20. do 21. ure. M-2929

PRIPRAVO za čiščenje zrnja (»BINT«), kupim. Tel.: 48 408. M-2963

STAREJŠO HIŠO v Murski Soboti kupim. Tel.: 23 093, po 20. uri. M-2966

KORUZO kupim. Tel.: 76 331. M-2969

Zaposlitve

NATAKARICO ali dekle z veseljem do dela v gostinstvu in čistilko, za 3—4 ure dnevno, sprejme Gostilna Kozel, Žiberci, tel.: 69 079. M-2944

NKV ZIDAR išče priložnostno delo. Milan Krajnc, Radoslavci 13 c, p. Bučkovi. IN-17431

Sobe

GARSONJERO ALI SOBO s kuhinjo in kopalnico v Ljutomeru ali okolici išče mlad par. Tel.: (062) 716 261, od 16. do 18. ure. Jože Tomažič. M-17429

SOBO S KOPALNICO in posebnim vzhodom ali garsonjero v zame v najem zaposleni fant. Tel.: 76 310. M-2977

MLADA DRUŽINA IŠČE STANOVANJE na relaciji Ljutomer — Križevci. Naslov v upravi lista. M-2987

ZDOMEK IŠČE GARSONJERO ali enosobno stanovanje za dobo enega leta. Plačilo vnaprej. Tel.: 22 116. M-3027

RAZNO

PRODAM

NOV TV SPREJEMNIK na daljinsko upravljanje (10 odstotkov ceneje od nakupne cene), zastavo 750, letnik 1976, obnovljeno, dobro ohranjeno, moped avtomatik M-3 in prikolico za avto, 350 kg. prodam. Tel.: 23-701. M-2921

POTOPNO ČRPALKO (zmogljivost 1200 l na minuto), novo, prodam. Tel.: 70-356. M-2930

BUKOVA DRVA, (2 m³), prodam. Pripeljen tudi na dom. Jože Pucko, Čikečka vas 49. M-2938

HARMONIKO WELTMEISTER, novo, ugodno prodam. Gjergjek, Grad 26. M-2939

VARIILNI APARAT prodam. Hari, Staneta Rozmana 23, M. Sobota. M-2943

DVO- in **TRIDELNO OKNO**, sredilnik na trda goriva in štedilnik (4 plin + 2 elektrika), vse malo rabljeno, prodam. Gostilna Kozel Žiberci, tel.: 69079. M-2944

POSTELJO za spalnico, staro 1,5 leta, prodam. Vukovič, Lendavska 51, Murska Sobota. M-2946

ČRNO-BELI TV gorenje prodam. Janez Županec, Globoka 44, Ljutomer. IN-17425

BALKONSKA VRATA, 230 x 80, nova, in termo, prodam. Tel.: (069) 87-698. IN-17421

BIO JABOLČNIK, rdeče vino in vinograd (laški rizling) prodam. Logarovci 53 a, Križevci pri Ljutomeru. IN-17423

RABLJENA OKNA, 2 kosa, 160 x 180, z roletami, 1 kos 140 x 180, brez rolet, poceni prodam. Gostilna Šadi, Križevci pri Ljutomeru. IN-17422

POČITNIŠKO PRIKOLICO BRAKO, malo rabljeno, prodam. Janzev Vrh 42. M-2951

OKNA, vrata ter kotno klop, rabljeno, 50% ceneje prodam. Lebar, St. Kovača 32, Turnišče. M-2952

KOMBI PEČ, novo, električno peč, elind 2,5, trajnožarno peč, peč na olje, sobno, prodam. Naslov v upravi lista. M-2955

PŠENIČNO SLAMO z njive prodam. Banfi, Gorica 51, tel.: 72-615. M-2957

SEDEŽNO GARNITURO za dnevno sobo, skoraj novo, ugodno prodam. Lahko na posojilo. Magdič, Lendavska 17 c, M. Sobota. M-2959

SEME RDEČE DETELJE in ljujke prodam. Karel Horvat, Vaneča 19. M-2964

NOVO OKNO z roletom, 140 x 140, termo, 30% ceneje prodam. Bakovci, Stara ulica 16, tel.: 76-158. M-2971

DO Ina Nafta Lendava, Rudarska cesta 1, objavlja po sklepu delavskega sveta

JAVNO PRODAJO

rabljenih in poškodovanih vozil, ki bo v sredo, 2. avgusta 1989, ob 10. uri pri portormici št. 2 v Petišovcih:

1. motorno vozilo REGATA, letnik izdelave 1986, poškodovan, z izključno ceno 57 241 970 din,

2. tovorno vozilo TAM 5000, MS 661-36, staro 20 let, z izključno ceno 5.500.000 din — nevozno.

Ogled vozil bo na dan dražbe, in sicer uro pred njo v Petišovcih, portirnica št. 2. 10-odstotno varščino bomo sprejemali uro pred dražbo. Nakup vozil je po načelu »videno-kupljeno«
in kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.

Kupec lahko plača kupljeno blago

Krajevna skupnost Bogojina

Prvi krajevni praznik v znamenju kulturnih prireditev

V krajevni skupnosti Bogojina so že dlje časa razmišljali o krajevnem prazniku, na katerem bi vsako leto širši javnosti predstavili dosežke in počastili pomembnejše jubileje. Ideja je dobila popolno podporo lani ob praznovanju 200-letnice rojstva Jožefa Košiča — duhovnika in prekmurskega pisatelja, ki je bil rojen v Bogojini. Tako so se tudi odločili, da bodo organizirali prvi krajevni praznik v krajevni skupnosti Bogojina od 4. do 10. septembra letos. Proslavili ga bodo v znamenju kulturnih prireditev. Vsak dan bodo pripravili prireditev v enem, od krajevne skupnosti ter tako dali praznovanju širši pomen. Tako bodo v Bogojini pripravili literarno srečanje z rojakom Jožetom Smejcem, pomožnim mariborskim škofom, slovenskim razumnikom in literarnim ustvarjalcem. Na Bukovnici bodo pripravili predavanje arheologinje Irene Šavef. V Filovcih bodo organizirali predavanje etnologa Boruta Brumna o lončarstvu, hkrati bodo domačini pripravili kulinarčno razstavo z jedmi, ki se pripravljajo v lončenih posodah. Na Ivancih pa je predvideno srečanje ljudskih pevcev in godcev iz domače krajevnne skupnosti in od drugod. V Bogojini bo tudi nastop cerkvenih pevskih zborov in dveh skupin pritrkovalcev. Ves teden prvega krajevnega praznika bo v knjižnici v Bogojini odprta literarna razstava, prav tako pa bodo ob krajevnem prazniku odprli obnovljeno skladišče KZ Panonka kot pomembno pridobitev krajevni skupnosti Bogojina. Osrednja proslava bo v nedeljo, 10. septembra, z odkritjem spominske plošče Jožefu Košiču na pročelju kulturnega doma v Bogojini, po rojaku Košiču pa bodo tudi poimenovali Kulturnometniško društvo Bogojina.

Feri Maučec

NOVI PROSTORI TZO MARTJANCI — V Kmetijski zadrugi Panonka nadaljujejo s posodabljanjem skladiščnih prostorov. Da bi olajšali delo kmetom in zadrugnim delavcem, so vsa večja skladišča opremili z vilicjarji, v zadnjih letih pa so zgradili tudi nekaj novih skladiščnih prostorov. V nedeljo so nove upravne in skladiščne prostore predali namenu v Martjancih, kjer je tudi sedež tamkajšnje temeljne zadrugne organizacije. Ta pridobitev jih je stala okrog 800 milijonov dinarjev, v Kmetijski zadrugi Panonka pa nadaljujejo s posodabljanjem, saj gradijo nove prostore v Bogojini, kmalu bodo imeli boljše delovne razmere tudi na Tišini, v Prosenjakovcih in na Cankovi pa načrtujejo gradnjo bencinskih črpalk. Največja naložba pa bo nakupovalni center v Koceljevi ulici v Murski Soboti, kjer bodo odkupovali in prodajali kmetijske pridelke ter reprodukcijski material, svoje prostore pa bo tu dobila tudi hranilno-posojilna služba.

Na nedeljski slovesnosti v Martjancih je zbranim spregovoril predsednik sozda ABC Pomurka, v kulturnem programu pa so nastopili recitatorji, člani kuda Avgust Gašparič iz Vučje Gomile in moški pevski zbor iz Tešanovca.

Besedilo in posnetek: L. Kovač

BRALNI TABOR ZA PORABSKE OTROKE

Prijetno, koristno in zabavno

Zeza kulturnih organizacij Slovenije je letos tretjič organizirala bralni tabor za porabske otroke. Po Radencih in Bohinju so se mladi Porabci letos ponovno zbrali v Radencih.

»Mislim, da lahko damo taboru pozitivno oceno, saj so se otroci — čeprav so bili le teden dni v Sloveniji — veliko naučili,« je menila zadni dan tabora, ko smo jih obiskali, Dragica Breskvar, ki je tabor vodila. Osemindvajset jih je prišlo, od tega dvanajst z gornjeseniške osemletke, po osem pa z monošterške in števanovske. Gornjeseniščani, ki nekoliko bolje obvladajo slovenski jezik, so imeli nekoliko težji program. Zanje je skrbel Miha Mohor. »Najprej smo si zastavili program, ki naj bi bil za otroke čim bolj zanimiv. Tako smo se odločili za tiste književnike in njihova dela, ki so izvirali iz teh krajev, ali pa so priljubljeni pri otrocih.«

Tako so obravnavali poezijo Kajetana Koviča, se učili pesmice iz knjige Maček Muri, brali poezijo Ferija Lainščka. V pogovoru z učenci smo zvedeli, da jim je bil najbolj všeč vizacij, izdelovanju mask in učenju slovenskih, predvsem ljudskih pesmi. Ostalo je tudi nekaj časa za zabavo in sprostitve. Predvsem so bili mnogi navdušeni nad kopanjem v radenskih bazenih. Peter Šerfec, ki je končal šteti razred števanovske osemletke, se je celo naučil plavati. Všeč mu je bil tudi izlet na Kapelo. »Ko bom prišel domov, bom o vsem pripovedoval očetu in mami, potem bom še nekaj časa doma, nakar bom šel avgusta na Blatno jezero v pionirski tabor,« je odgovoril na vprašanje, kaj še bo počel to leto.

V pogovoru z Brigito Šoš smo zvedeli, kako so nastajale Radenske beležke, časopis, ki so ga izdali v taboru. V njem so zbrani dnevniški zapiski, pogovora s Ferijem Lainščkom in Božom Kosom, nekaj pesmic ter anketa. »V njej smo zapisali, kaj je bilo komu najbolj všeč. Sama se bom najbolj spominjala hroščev v sobi, ki sem se jih bala, vendar smo se kljub temu smejala.«

Udeleženci tabora so obiskali tudi Mursko Soboto. Brigita Šušlić z Gornjega Senika se je najbolj veselila prav nakupov. »Kupila sem si sladoled, bonbončke in tudi nekaj zvezkov za šolo.«

Kaj bi torej rekli, kakšen je pomen teh bralnih taborov? Gotovo je teden dni premla, da bi se mladi Porabci lahko veliko naučili. Gre pravzaprav bolj za spodbudo. Jože Nemeth, ki je kot mentor sodeloval na vseh treh taborih, meni, da se bodo septembra v šoli vendarle pokazali rezultati. »Tisti otroci, ki so vsaj nekaj časa na srečanju v Sloveniji, so vedno korak naprej od ostalih.« Poleg tega pa se je marsikaj naučil tudi sam. »Gre za nove metode dela, ki jih bomo morali upoštevati pri svojem vsakdanjem delu v šolah. Odrtgati se bo treba od knjig in več časa nameniti učenju ob igri, na bolj sproščen način. In ob tem ne bi smeli pozabiti tudi na starše, ki se morajo več ukvarjati z otroki, se pogovarjati z njimi v materinščini.«

Najbolj pridnim je vodja tabora Dragica Breskvar, podelila tudi knjižne nagrade.

prav Feri Lainšček, ki jih je tudi obiskal ter očaral s svojo prekmurščino. Žužana Škaper pravi: »Tako lepo je govoril v našem narečju, da so mi stopile kar solze v oči.« Nekaj njegovih pesmi so prevedli tudi v madžarski jezik.

Poleg učenja jezika so mladi Porabci počeli še marsikaj. S slovensščino so se ukvarjali tudi ob pomoči filma, gledaliških impro-

Silva Eory

Na sklepni slovesnosti so mladi Porabci pokazali, kaj vse so se naučili. Takšen je bil tudi nastop z maskami, ki so jih izdelali sami.

Primanjkuje krvodajalcev

Kot vsako leto med počitnicami in dopusti tudi tokrat primanjkuje krvi soboški bolnišnici. Občinska organizacija Rdečega križa Murska Sobotica zato prosi vse zdrave občane, da se odzovejo krvodajalskim akcijam vsak torek na transfuzijskem oddelku soboške bolnišnice v Rakičanu.

F. M.

GD RANKOVCI

Prenovljen gasilski dom

Gasilsko društvo Rankovci, ki sodi med starejša društva, saj bo čez tri leta praznovalo stoletnico, je preteklo nedeljo pripravilo slovesnost ob otvoritvi razširjenega in prenovljenega gasilskega doma.

Prenovljen in razširjen gasilski dom v Rankovcih, kjer so večino del domačini opravili s prostovoljnimi delom, saj so prispevali okrog

4.500 delovnih ur in 30 ur prevozov, pomeni za kraj pomembno delovno zmago. Dom namreč ne bo namenjen le gasilcem, temveč vsem krajanom za njihove potrebe. V njem imajo dvorano za razne prireditve, sejno sobo, garaže, kuhinjo in sanitarije. Gasilci iz Rankovca, ki pridno delajo ter se uveljavljajo na področju požarne varstva in tekmovalnih, saj so na sektorskih vajah zadnja tri leta zasedli prvo mesto, so si tak dom tudi zaslužili in gotovo bo prispeval k še večji aktivnosti.

F. Maučec

NOV VAŠKO-GASILSKI DOM

Boreci so od nedelje bogatejši za nov vaško-gasilski dom. Ob 60-letnici tamkajšnjega Gasilskega društva so ga na prijetni slovesnosti tudi uradno predali v uporabo gasilcem in krajanom. Težko je v kratkih besedah povedati vse o številnih prostovoljnih urah trdega dela, ki so ga krajanji vložili v gradnjo. Sodelovali so najmlajši, nekoliko starejši, gasilci, mizarji, tesarji — skratka, skoraj vsi.

Doma pa nikakor ne bi zgradili, če jih pri tem ne bi močno podpirala edina močnejša delovna organizacija v tem kraju — Križevske operkarne.

D. L.

Otvoritev lovskega doma

V soboto bodo člani lovske družine Moravci priredili praznovanje ob odprtju lovskega doma in dnevu vstaje slovenskega naroda. V kulturnem programu, ki se bo začel ob 13.00, bodo sodelovali rogisti ZLD Prekmurje pod vodstvom J. Gleca, pevski zbor ZLD Prekmurje pod vodstvom F. Zvera in recitatorji osnovne šole Bogojina. Slavnostni govornik bo znan slovenski politik, Franc Šetinc.

F. M.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Smrtna delovna nezgoda in utopitev

— 13. julija se je v tesarskem obratu SGP Pomurje, na Bakovski cesti, zgodila delovna nezgoda, v kateri se je smrtno ponesrečil 28-letni Jože Donša iz Bakovec. Ob Muri 10. Donša je dal znak za dviganje hloda in ko je bil hlod dvignjen kakih 10 cm od tal, je opazil, da so škarje slabo prijele hlod in jih hotel popraviti. Pri tem so škarje popustile in Donšo je vrglo na odlagalnišče hlodov, z glavo je udaril v rob hloda in obležal mrtev.

— 14. julija okrog 20. ure se je utopil 31-letni Branko Magdič iz Spodnjega Kamenščaka 19. Skupina fantov, ki je bila na pikniku na hipodromu, se je napolila v ljutomersko kopališče. Ker je bilo to zaprto, so preskočili ograjo in se začeli kopati. Čez nekaj časa so opazili, da ni nikjer Branka Magdiča. Našli so ga na dnu bazena, ga izvlekli iz vode in poskušali pomagati, vendar je bil že mrtev.

POŽAR V DRAKOVCIH

— 16. julija ob 13. uri je izbruhnil požar na stanovanjski hi-

ši Štefke Brunec iz Drakovca 19. Zgorelo je celotno ostrešje na stanovanjski hiši, gospodarskem poslopju in dvornici. Škoda znaša okrog 30 milijonov dinarjev. Zagorelo je zaradi kratkega stika na električni napeljavni.

POGIN RIB V LENDAVI

— 14. julija so ugotovili, da je v potoku Lendava na območju Lendave poginilo okrog 200 kilogramov rib. Vzroke ugotavljajo.

SPREGLEDAL ZNAK STOP

— 13. julija ob 13.10 se je zgodila prometna nesreča v Ljutomeru. Voznik osebnega avtomobila s švicarsko registracijo Josip Kamenar iz Brezja 2 v občini Čakovci je v križišču z Ormoško cesto spregledal prometni znak stop in izsilil prednost vozniku osebnega avtomobila Vladu Ferencu iz Veržaja 3. Pri trčenju se je hudo telesno poškodovala Ferencova žena. Materialna škoda znaša okrog 110 milijonov dinarjev.

KRAVI STA SE USTRAŠILI

— 13. julija ob 14. uri se je zgodila prometna nesreča v Črenšovcih. Rozalija Ternar je vodila kravjo vprego s kmečkim vozom skozi Črenšovce. Pri prehitevanju neznanega voznika cisterne sta se kravi ustrašili in zavili v desni občestni jerek. Pri tem se je Rozalija Ternar laže, njen oče Imre, ki je sedel na vozu, pa teže poškodovani.

NI MOGEL IZVOZITI OVIN-KA

— 15. julija ob 1.15 se je zgodila prometna nesreča v Drakovcih. Voznik osebnega avtomobila Robert Mesiček iz Radenec, Trdinova 12, je v ostri desni ovinek pripeljal z neprimerno hitrostjo in ga ni mogel speljati. Zapeljal je v levi občestni jerek in trčil v nasip. Pri tem so se poleg vozniaka laže poškodovali še štirje ljudje.

Obisk delegacije RK Slovenije

V Murski Soboti se je mudila delegacija republiškega Rdečega križa Slovenije, ki so jo sestavljali predsednik skupščine RK Slovenije Jure Gartner, sekretar Mirko Jelenič in strokovna sodelavka Herta Štruflek. S predstavniki občinske organizacije Rdečega križa v Murski Soboti so se pogovarjali o delu brigade Rdečega križa Karel Barbarič, ki deluje v okviru ZMDA Goričko 89. Ugotovili so, da 20 brigadirjev uspešno opravlja družbeno koristno delo, saj pomagajo starejšim in ostarelim ljudem pri pospravljanju pridelkov, pripravljanju drv za zimo in drugim. Zdravstvena enota je izvajala prvo pomoč tudi na trasi v brigadirskem naselju, delala v vrtcu na Pušči in pri negi bolnika.

Poleg tega so imeli akcijo iz higienizacije in varstva okolja. Delegacije republiškega Rdečega križa se je v Murski Soboti pogovarjala tudi o drugi dejavnosti, ki jo opravlja ta humana organizacija.

F. M.

PRIVILEGIJ

za naročnike: storitve (mali

oglas, ženitveni oglasi, osmrtnice, zahvale ipd.)

z 10 % popusta. Za vse,

ki imajo potrdilo o plačani

naročnini za tretje

trimesečje 89, 20 % popusta

in še sodelovanje v

nagradnih akcijah, na

prireditvah, potovanjih

(Vestnikov vlak) ...

Kaj je že zvestoba?!

Tako ne gre več naprej!

Ne le direktorji slovenskih gospodarskih organizacij, ki jih lahko označimo za najuspešnejše, tudi ekonomisti in predstavniki republiške gospodarske zbornice so bili na posvetu v Radencih enotni v gornji oceni. Za katastrofalen upad izvoza, ki vsem »konvertibilcem«, tudi aktivnim, prinaša izgubo, je slej ali prej kriva zvezna vlada in ne dolgoročni recesivni trendi, kot menijo nekateri. Dr. Aleksander Bajt, priznani slovenski ekonomist in predstojnik ekonomskega inštituta pri ljubljanski pravni fakulteti, se je v načelu opredelil proti politiki, oziroma ideologiji programirane inflacije, ki jo uveljavlja vlada od leta 1986 in ki temelji na administrativnem zadrževanju cen, nizkih obrestnih merah in premalo drsečem tečaju dinarja. Sprostiti bi morali ekonomske zakonitosti, kar pa si v vsakem delu države po svoje razlagajo, zato tudi toliko nesporazumov. Kritično pa je, da kljub trimesečni zamrznitvi nekaterih cen inflacija vztrajno raste.

Sicer so na posvetu, ki ga je pripravil Center za usposabljanje zunanjetrgovinskih delavcev v gospodarstvu, sodelovali tudi politiki. Med navzočimi sta bila prvi dan predsednik slovenske vlade, Dušan Šinigoj, drugi dan pa še predsednik zveznega komiteja za zunanjo trgovino, Nenad Krekič. Slednji je slovenskim direktorjem skušal razložiti, zakaj take težave izvoznikov (in objektivno je teh največ v Sloveniji, vsaj tistih, ki izvažajo na konvertibilni trg, zato je slovensko gospodarstvo tudi najbolj prizadeto in mu začena pohajati sapa tudi v primerjavi z gospodarstvi v drugih republikah). Krekič verjetno nobenega navzočega ni prepričal, čeprav je v načelu govoril o rešeh, ki bi jih morali narediti in jih zahteva tudi slovensko, v zadnjem času pa tudi vsa druga gospodarstva. Tu mislimo na realen tečaj dinarja, azernejše izplačevanje izvoznih spodbud, kredite za proizvodnjo za izvoz in navsezadnje na problematiko, ki je v zadnjem času povzročila največ nejevolje: aktivnim izvoznikom omogočiti odplačevanje dolgov tujim partnerjem. Od vsega tega ni uresničeno praktično nič, sistem je hiperinstitucionaliziran in v njem se marsikdo enostavno več ne znajde. Pot iz težav obstaja (izvoz se je v zadnjem ča-

su v primerjavi z letom 1986 začel popravljati), vendar so za to nujne spremembe v politiki zvezne vlade, oziroma v izvoznih pravilih igre. Če spet uporabimo misli ekonomista, ki razvoj jugoslovskega gospodarstva spremlja že vse od nove Jugoslavije sem, Aleksandra Bajta, so tri nujne spremembe, da bomo nehali jadikovati. Žal moramo o vseh še pisati v pogojni obliki. Torej: deregulirali naj bi sistem (zmešnjava raznih predpisov je dosegla vrhunec), dosegli ravnostne cene in omogočili večjo samostojnost gospodarskih organizacij. Ti trije elementi, podkrepilni z realno ekonomijo, bi po začetni kaotični in vsekakor ne lahki situaciji počasi potegnili našo izvozno barko (pa ne le izvozno, gre za gospodarstvo v celoti) v mirnejše vode.

Za spremembe pa je, kot kaže razpoloženje slovenskih direktorjev, dva dni zbranih v hotelu Radin, zadnji čas. Skoraj v en glas so v razpravah zatrjevali, da jim je obljub vlade dovolj, da tako ne gre več. Res je! Koliko bodo klici k razumnejši politiki zagledali, pa bomo v kratkem sami videli. Upajmo le, da izvoz ne bo še naprej upadal, kajti le z njim si lahko predstavljamo prekinitve recesije!

Bojan Peček

Vsem iskrene čestitke ob mednarodnem prazniku dela!

Bralcem Vestnika sporočamo, da bo zaradi dela prostih dni ob prvem maju izšla naslednja številka Vestnika 14. maja.

Iz revolucionarne preteklosti

Boj sindikata za delavske pravice?

»Pri stvarkah delavcev je imel sindikat vselej pomembno vlogo, sploh pa, če so bile dolgotrajne. Vzemimo šesttedensko stavko v Našički v Dolnji Lendavi leta 1938. Delavci v tem času mezd niso dobivali in ne bi imeli možnosti za preživetje, če jim sindikat ne bi dajal pomoči. Resda je bila ponavadi zelo skromna, saj je šlo za denar, ki ga je delavska organizacija zbrala s članarino, toda pomenila je pomembno oporo delavcem, da so lahko dalj časa vzdržali in si uspeli izboriti svoje pravice.« smo z Metko Fujsovo iz pomurskega zgodovinskega društva segli v minulost, v zgodovinski spomin, ko so pri nas revolucionarne tradicije delavstva pognale globoke korenine. Tudi delavska solidarnost je bila močno razvita, čeprav so se vedno in povsod našli stavkazi, zlasti tam, kjer je primanjkovalo dela, oz. je bil presežek delovne sile. Spet se je izkazal sindikat, ki je preprečeval delodajalcem, da bi zaposlili druge delavce, ne tistih, ki so jih že imeli. Dejansko pa je bilo proti delavski zakonodaji, da bi delodajalec zaposlil drugega.

Sicer pa bi mogli pri zaslužku in cenah govoriti o svojevrstni podobnosti zdajšnjosti s preteklostjo. Dokler namreč osebni dohodek pomeni zgolj kategorijo za preživetje — posebej še, če imamo v mislih zajamčeni OD in samo socialno varnost ljudi — dotlej se primerjava z mezdo samoumevno ponuja. Seveda v njej niso bili zajeti vsi mogoči prispevki za socialno varnost, zdravstvo, šolstvo in podobne potrebe delavstva v najširšem smislu ter enačenje enega z drugim ni vzdržno. Toda v zgodovinskem okviru so take vzporednice vseeno dopustne. Posebej še, če — da ponovimo — osebni dohodek, zaslužek pomeni te kategorijo za socialno varnost in preživetje.

Zanimivo in zgornje je recimo dejstvo, da je lahko delavka v nekdanji Cvetičevi tovarni (danes tovarna oblačil in perila Mura) pred drugo svetovno vojno dobila v trgovini za enodnevn zaslužek, ta je znašal 16 din, srjaco srednje velikosti. Danes je treba za Murino srjaco delati dva, tri dni. Kaj še dodati?

Branko Žunec

V počastitev praznika dela, 1. maja, vabi Občinski sindikalni svet Murska Sobota na

PRVOMAJSKI SHOD 87

v četrtek, 30. aprila 1987, ob 20. uri na Trgu zmage. V kulturnem programu bodo sodelovali: pihalni orkester Glasbene šole, plesna skupina in karateisti TVD Partizan, folklorna skupina UNZ, mažoretke in pevca ljudskih pesmi iz DO Mura ter rogljisti. Mlaj bodo postavili delavci Agromerkurja in Elektra. Krosovanje bo pri osnovni šoli Daneta Šumenjaka. Če bo zelo slabo vreme, bo kulturni program v dvorani kina Park, kjer bo v tem primeru predstava odpadla.

DENAR ZA KIRURGIJO V ZADNJEM TRENUTKU?!

Na četrtkovni seji republiške zdravstvene skupnosti so razpravljali o gradnji soboške kirurgije in o tem, da nekatere občine še vedno niso dale denarja po samoupravnem sporazumu o namenski zdravstveni sredstev za solidarnostni delež SR Slovenije pri dokončanju kirurškega bloka. Po prepričljivem nastopu vodstvenih delavcev republiške zdravstvene skupnosti in pomurskih delegatov so delegati

sprejeli sklep, da za gradnjo nakažejo 518 milijonov in 300 tisoč dinarjev, ker zdravstvene skupnosti v dogovorjenem času niso dale svojega prispevka. Poleg sklepa, da se nakaže valorizirana vrednost, so zahtevali, da morajo vse občinske zdravstvene skupnosti, ki še niso dale denarja, to storiti najpozneje do konca aprila. Takih občin je štirinajst. M. H.

Leto XXXVII

Št 17

Murska Sobota

30. april 1987

Cena 200 din

VESTNIK

Ob prazniku delovnih ljudi

Praznik dela in delavskega razreda že skoraj sto let predstavlja eno pomembnejših akcij mednarodnega delavskega gibanja, je sestavni del njegove zgodovine in je v sleherni deželi, pokrajini, mestu, kraju, bil simbol vključevanja delavstva v mednarodno delavsko gibanje s socialistično naravnostjo. Naša dolžnost je, da ob tem prazniku obudimo spomin na veličino dejanj v preteklosti, vendar tudi dolžnost in spodbuda, da še smeje pristopimo k uresničevanju zahtevnih nalog, ki so pred nami. Vsakoletno praznovanje prvega maja pri nas ima svoje specifičnosti, še posebej pa to velja za današnji čas, čas korenitih sprememb na samoupravnem in družbenogospodarskem področju. Prav v tem času začinjamo široke in zahtevne aktivnosti delavcev za spremembe in dograditev zakona o združenem delu, katerega moramo dograditi tako, da bomo okrepili samoupravno, materialno in nasploh družbeno vlogo delavca in delavskega razreda kot celote. Pred nami so naloge pri spreminjanju ustave ter zahteven prehod na nov obračunski sistem, ki zahteva realno vrednotenje našega dela in re-

zultatov tega dela. Dokaj neugodne razmere v pomurskem gospodarstvu zahtevajo od nas, da se zavzamemo za večjo odprtost našega gospodarskega prostora, večje vključevanje v mednarodno menjavo dela ter spoštovanje pravnega reda in tržnih zakonitosti. Sedanji gospodarski trenutek v Pomurju pa obenem zahteva odločen obrat k večjemu vrednotenju lastnega znanja, saj je le-to lahko najpomembnejši dejavnik na poti iz manjrazvitosti in stalnega capljanja za rezultati in s tem povezanim standardom slovenskega delavca.

Ob letošnjem 1. maju, ki ga slavimo v času zelo zaostrenih družbenoekonomskih razmer, ugotavljamo, da nas pri resničnem samoupravljanju čaka še veliko dela. Naše izkušnje kažejo, da ni dovolj dati delavcem oblast z ustavo, zakoni in programi družbenopolitičnih organizacij, temveč je potrebno to oblast tudi dobiti v zavesti in ravnanju ljudi ter v boju z vsemi tistimi, ki jo želijo zadržati zase. Spoznali smo, da se moramo v družbenih prizadevanjih opirati na tiste, ki dobro gospodarijo in dosegajo poslovne uspehe. To opiranje pa ne sme pomeniti te-

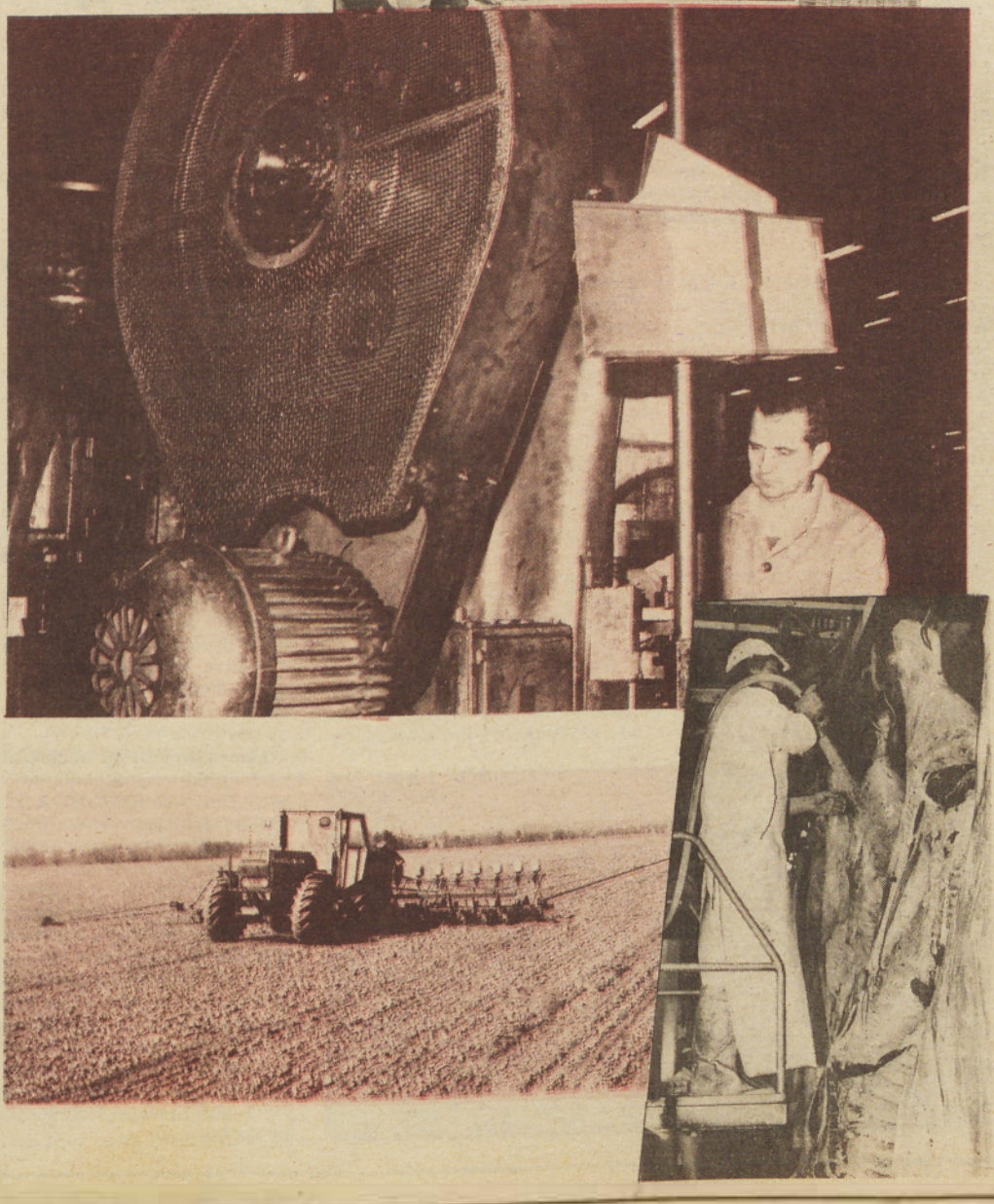
ga, da nenehno zajemamo dohodek pri tistih, ki so ga ustvarili ter ga dajemo za pokrivanje izgub tistim, ki so slabo gospodarili. Gospodarske subjekte moramo motivirati za doseganje dobrih rezultatov, delavce v teh okoliščinah pa nagraditi za dobro opravljeno delo, ki ima svoje rezultate na trgu, saj bomo s pravo motivacijo za delo in uspehe tudi zmanjšali možnost za širjenje uravnilovke in težejši po delitvi mimo dela in njegovih rezultatov. Sedaj se nam še vse prevečkrat dogaja, da zahtevamo enake osebne dohodke kot jih imajo v sosednji organizaciji združenega dela, ob tem pa pozabljamo na dosežene rezultate dela, predvsem pa na to, da je treba najprej ustvariti in šele nato deliti.

Pri reševanju vseh teh vprašanj je za sindikat, kot najširšo družbenopolitično organizacijo delavcev, in druge družbenopolitične organizacije še posebej pomembno, da se usposobi, da bo konkretne probleme svojih delavcev reševal v institucijah političnega in samoupravnega sistema ter preprečeval administrativna ravnanja in ukrepanja. Zato mora naš cilj biti, da dosežemo večjo samostojnost združenega dela in njegovo odgovornost za razpolaganje z družbenimi sredstvi za proizvodnjo v skupno družbeno korist.

Čeprav smo v lanskim kongresnih dokumentih jasno opredelili cilje in naloge vseh družbenih subjektov za premagovanje težav v katerih smo, se kljub temu pojavljajo mnenja o nemoči vseh za spremembe, o katerih govorimo, da so potrebne. V družbi pa moramo pravzaprav najprej spremeniti nerazumevanje bistva stvari, in sicer, da so potrebne spremembe naših odnosov in navad, ki bodo prinesle tudi spremembe v vsej družbeni reprodukciji, gre torej najprej za oblikovanje zavesti o potrebi in potebi ter načinih spreminjanja. Pri tem pa ni nič narobe, če nimamo zmeraj vsi enakih pogledov, mnogo pomembnejše je, da imamo iste cilje, ki jih želimo doseči. Prav pomurski delavec je v zgodovini že mnogokrat dokazal, da je voljan in usposobljen za delo, kar je garancija, da bo premagal tudi te težave, kajti prav težave gospodarske razmere terjajo polno angažiranje vseh nas, da se učinkovito in konkretno borimo za doseganje ciljev gospodarske stabilizacije in odpravljanje vseh slabosti v našem delu.

Z več znanja in več samoupravljanja bomo sprožili tudi hitrejši proces humanizacije dela, ki vodi v človekovo samouresničevanje. Zato naj bo praznovanje 1. maja v prepričanju, da smo enotni sposobni premagati težave, ki jih imamo, saj je politični sistem socialističnega samoupravljanja edini sposoben zagotoviti premoščanje prepada med človekom in družbo, premagovati odtujenost v delovnem procesu in s tem zagotoviti bogatejšo življenje.

Milan UTROŠA

V študentskem naselju v Rožni dolini so se ob obletnici černobilske jedrske katastrofe zbrali nasprotniki gradnje jedrskih elektrarn v Jugoslaviji.

Tito pred petindvajsetimi leti

«Ponekod že imamo takšna ali drugačna podjetja, ki jih bo treba jutri zapreti...»

Stavek, kot bi ga prebrali v najbolj svežem časniku, v resnici pa je le iztrgan citat iz govora, ki ga je imel predsednik SFRJ Josip Broz Tito 1962. leta v Splitu. Torej pred četrto stoletje.

Čez nekaj dni bo minilo sedem let od Titove smrti.

4. maja 1980. leta je Jugoslavija pretresla novica, ki jo je tesnobno pričakovala že več mesecev: «Dne 4. maja 1980. leta ob 15.05 je v Ljubljani prenehalo biti veliko srce predsednika naše Socialistične federativne republike Jugoslavije in predsednika predsedstva SFRJ, predsednika Zveze komunistov Jugoslavije, maršala Jugoslavije in vrhovnega poveljnika oboroženih sil SFRJ Josipa Broza Tita.»

Te dni bo minilo četrto stoletje od Titovega govora v Splitu. V 25 letih govor ni prav nič izgubil na aktualnosti, gotovo nas te besede danes, v kriznih časih, še bolj zadenejo kot takrat. Bilo je 6. maja 1962. leta:

«... Že doslej smo pogosto opozarjali na pretiravanje pri investicijah, na pojave in težnje, da bi vsak gradil, kar bi hotel in kar mu je všeč. Govorili smo, da se nam bo to nekega dne maščevalo, zdaj pa lahko rečemo, da se nam že tudi maščuje. Ponekod že imamo takšna ali drugačna podjetja, ki jih bo treba jutri zapreti... Napake so bile tudi pri planiranju. H gradnji nekaterih velikih objektov smo na primer pristopali prej, kot so bili narejeni načrti; razumljivo je, da so stali takšni objekti dvakrat več, kot je bilo predvideno. Vse to je šlo potlej na račun na-

ših delovnih ljudi, ki so morali zagotavljati pas. Tudi pri delitvi so bile napake, saj delitve akumuliranih sredstev

res potrebno in koristno, morajo odločiti tisti, ki s podjetji upravljajo oziroma sami delovni kolektivi. Pri tem je prihajalo tudi do zelo negativnega pojava, o čemer bom odkrito govoril. Ponekod se je dogajalo, da so vodilni iz tovarn in iz krajevnih oblasti, kot ljudje pravijo, trobili v isti rog. Kolektivi bi morali to usmerjati. Zdaj kaže, da bomo morali poklicati ene in druge oziroma apelirati na njihovo zavest, ali pa bomo morali — če to ne bo pomagalo — najti kakšen drug izhod. Naj takšen vodilni, ki ne dela, kot je treba, ki ne dela najprej v interesu delovnega kolektiva, tistih, ki ustvarjajo — s tem pa tudi v interesu vse naše skupnosti — odide iz kolektiva, s svojega položaja. To so stvari, ki jih moramo popravljati...»

pogosto ni bila uravnotežena. Na to bomo morali biti v prihodnje pozorni, tako da bomo delili po možnostih in po realnih potrebah posameznih republik...»

Problem razponov med plačami je v naši državi prav tako zelo pomemben. Napake, ki smo jih pri tem delali, niso materialno prizadele le posameznih kategorij naših delovnih ljudi, pač pa so sprožale še politične posledice...»

Omenil bi tudi različna potovanja v tujino ter razsipanje naših deviz na ta način. Mnogi potujejo v tujino brez prave potrebe, na račun kolektivov oziroma celotne naše skupnosti... Da, potrebno je potovati v tujino, toda če je v vsakem posameznem primeru to

res potrebno in koristno, morajo odločiti tisti, ki s podjetji upravljajo oziroma sami delovni kolektivi. Pri tem je prihajalo tudi do zelo negativnega pojava, o čemer bom odkrito govoril. Ponekod se je dogajalo, da so vodilni iz tovarn in iz krajevnih oblasti, kot ljudje pravijo, trobili v isti rog. Kolektivi bi morali to usmerjati. Zdaj kaže, da bomo morali poklicati ene in druge oziroma apelirati na njihovo zavest, ali pa bomo morali — če to ne bo pomagalo — najti kakšen drug izhod. Naj takšen vodilni, ki ne dela, kot je treba, ki ne dela najprej v interesu delovnega kolektiva, tistih, ki ustvarjajo — s tem pa tudi v interesu vse naše skupnosti — odide iz kolektiva, s svojega položaja. To so stvari, ki jih moramo popravljati...»

V Jugoslaviji nenehno občutimo, pa tudi vidimo, da se povečujejo cene posameznih proizvodov... V čem je bistvo tega problema? V prvi vrsti gre za slabo organizacijo oskrbe. To je pri nas že znano. Poleg tega pa dovoljujemo, da ljudje povečujejo cene kot jim je všeč...»

Zaradi slabosti splošnega jugoslovanskega tržišča prihaja tudi do lokalnih zapiranj in ustvarjanja lokalnih trgov... Ne glede na obstoj republik kot delov naše federativne skupnosti, moramo imeti enotno tržišče. S tem v zvezi se ne more in ne sme špekulirati. Kajti to izziva politično nezadovoljstvo pa tudi šovinizem... Ponekod že prihaja od tega, zato moramo takšne pojave preprečevati pri koreninah. Vse to namreč škoduje pravilnemu razvoju našega socialističnega družbenega bivanja...»

Tako je govoril Tito.

»Vojna« med kmetovalci in pastirji

Vsako leto se od pozne jeseni do zgodnje pomladi dogaja isto: vojvodinski kmetovalci se pritožujejo, da jim delajo pastirji iz Bosne s svojimi čredami na njihovih milijonsko škodo. Pastirji iz Bosne in Hercegovine pripeljejo na tisoče ovac. Vsako leto prihajajo eni in isti pastirji. Na vojvodinski gospodarski zbornici trdijo, da so to takšni pastirji, ki se jim doma ne da pripraviti krme za zimo.

Spor med pastirji in kmetovalci se vleče že desetletja. Dogajalo se je vse mogoče: grozilo so z orožjem, se pripravili in pretepali. Živinorejci so vsi oboroženi, zdaj pa hodijo po svojih poljih s puškami v rokah tudi vojvodinski kmetje.

Škoda, ki so jo naredile ovce je precejšnja. Uničene so bile krme rastline in pšenica na približno 60 hektarjih. Pred dvema letoma so ovce naredile za več kot 10 milijonov dinarjev škode

samo eni kmetijski delovni organizaciji.

Pri pokrajinskem sekretariatu za kmetijstvo je zahtevalo varstvo že več delegacij kmetovalcev. V Bačkem Petrovcu, Čurugu, Bečeju, Temerinu, Srbobranu, Bački Paianki in drugih kra-

jih je bilo uničenih veliko njiv zasejanih s pšenico, sladkorno peso in drugimi rastlinami. Škoda cenijo na milijon dinarjev.

Kmetijski inšpektorji živinorejce prijavljajo sodnikom za prekrške, ki izrečejo kazen 20 tisoč dinarjev. Kazni pastirji plačajo in pasejo naprej.

»Projekt Maribor 2000«

V »Projektu Maribor 2000« so predvideli gospodarsko prenovu Maribora. Pripravljen je že delovni program do leta 1990, ko naj bi že imeli konkretne rezultate gospodarskih sprememb, predvidenih v Projektu. Letos bodo oblikovali razvojna jedra.

V Projektu je predvideno povezovanje industrije. TAM, Metalna, Marles, inže-

nirinske organizacije ter druge so se že doslej povezovale, predvidevajo pa, da se bodo te vezi še okrepile. Predvsem računajo na ptujski Agis, Klemos Lenart in Tehnostroj Ljutomer.

Javno o jedrskih elektrarnah

Predsedstvo Zveze socialistične mladine Jugoslavije meni, da o gradnji novih jedrskih elektrarn ne bi smeli odločiti v ozkih krogih. Nesprejemljivo je, da so informacije o jedrskem programu v naši državi še vedno pokrite s tančico skrivnosti. To je stvar vseh državljanov, so rekli na nedavni seji predsedstva.

Prošnje in pritožbe

Zadnje čase časniki mnogo poročajo o prošnjah in pritožbah, ki jih dobivajo organi pokrajin, republik in federacije.

Vse kaže, da se prošnje in pritožbe množijo kot gobe po dežju. V Srbiji, na primer, da ne uporabljamo posebej izraza ožja Srbija, ker to najbrž ne velja za delovanje organizacije Zveze komunistov, je dobil centralni komite ZK Srbije, njegovo predsedništvo in funkcionarji, štirikrat več prošenj in pritožb v zadnjem medkongresnem obdobju kot pa v prejšnjem — čez 12.500 — a po kongresu, se pravi po juliju lanskega leta, še čez 1600.

Kaj to pomeni? Pomeni, da so pogledi članstva te in drugih organizacij in občanov spet obrnjeni predvsem navzgor.

Predsednik komisije za prošnje in pritožbe omenjenega komiteja se otepa teh »predmetov«, češ da noben republiški organ ne more obvladati tolikšnih pritožb.

Bodo torej pritožbe povzročile povečanje partijske in druge administracije?

Morebiti, najbrž pa ne, kajti omenjeni predsednik ima svoj recept: problemi se ne rešujejo v centralnem komiteju, ker se problemi morajo reševati tam, kjer nastajajo, ne pa od zgoraj, a s pripombo, da so pritožbe na republiške organe na najdaljši poti reševanja problemov.

To seveda spominja na čase žoganja med vrhom in bazo, češ, baza je za vse odločilna, čeprav smo priča praksi, v kateri vrhovi še vedno odločajo skorajda o vsem.

Pravzaprav nastaja vprašanje, kaj potem, če problemov tam, kjer nastajajo, sploh ne rešujejo, zlasti če so takšni, da jih tam ne želijo rešiti.

Vse skupaj spominja na tisto filozofsko vprašanje: ali je bila prej kaka ali pa je bilo najprej jajce?!

To vprašanje zveni dandanes kot premetenost, preračunana na nepoučenosti.

Ostaja pa preneseno vprašanje, kaj se pravzaprav dogaja, če je prošnja in pritožba vsak dan več in več?

Forume to dejstvo sicer lahko tolaži, češ da je zaupanje občanov vanje kljub vsemu še veliko, lahko pa tudi skrbi kajti neresenjevanje problemov vodi v kopnenje tega vsesplošnega zaupanja.

Mimogrede nas to vodi tudi v pomislek, ali ni mnogo več tistih, ki se ne zatekajo ne k prošnjam ne k pritožbam, svoje probleme pa pač rešujejo tako, kakor vedo in znajo.

Če se ob tem spominimo na tako imenovani sindrom Slovencev, ki nam ga pripisujejo drugod zaradi naših domačih zdrah, lahko trdimo, da je tudi to nekakšen sindrom — znak nezdravega.

Iz povsem uskladjenega prakse vemo, da si delovni ljudje več niti ne belijo glave z nastajajočimi problemi in ne modrujejo o tem, kaj je kaj, ker jim je enostavnejše zanašanje na svojo zdravo pamet.

Ko akademiki modrujejo na televiziji in drugod o tem, ali so nastali časi majhnih stavk ali apatije kot neprekinjene stavke, delavci enostavno ugotavljajo, da je njihova delovna sila v organizacijah združenega dela slabše plačana kot pa pri »sušmarjenju«, ki ga nihče ne obremenuje z davčnimi.

Tako se dogaja, da je volk sit in koza cela, ker občine in mesta raje vidijo, da so ljudje kolikor toliko zadovoljni, kot pa da bi preganjali sivo gospodarstvo in delali nezadovoljneže.

Praksa tudi kaže, da je najbrž tudi zato v navadi, da občine in mesta in vsi drugi vse bolj obdarujejo organizacije združenega dela, da bi nadoknadile tisto, kar izgubljajo z dovoljevanjem sivega gospodarstva.

Ali pa je morda drugače?

Eno je teorija, drugo pa praksa, slišimo ob takšnih primerih. Kakor tudi v obljubami: obljubiti in storiti sta dve stvari, zato od obljub ne kaže preveč pričakovati.

Kakor tudi od prošenj in pritožb ne kaže pričakovati preveč, kot smo iz navedenih opažanj poučeni.

Nekak izhod iz stiske pa je vendarle potreben! Nekateri se preprosto — zapijejo. Občasno seveda. Drugi pišejo prošnje. Tretji pritožbe...

Viktor Širec

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Tudi diplomati si praznijo mehurje

Bilo je nekoč, leta 1952, ko so Sovjeti ameriškem veleposlaništvu v Moskvi podarili grb Združenih držav Amerike. Američani so bili darila veseli, toda tisti hip so najbrž pozabili na zgodbo o trojanskem konju, ki govori o tem, to vemo po starogrškem pesniku Homerju, da so Grki zavzeli Trojo tako, da so Trojancem podarili velikanskega lesenega konja, v katerega trebuh so skrili svoje vojsčake. Homer je Grke imenoval Danažeci, zato še danes velja: Timeo Danaos et dona ferentes — bojim se Danažec, čeprav prinašajo darove. No, pri naši zgodbi gre za najnovejša odkritja v zvezi z afero vohunjenja ameriških marincev v prid Sovjetske zveze.

Američani so si potem še dolgo po letu 1952 belili glave o tem, zakaj jim iz moskovskega veleposlaništva uhajajo zaupni podatki. Vse so prekontrolirali in pregledali, tudi osebe veleposlaništva je moralo prestati ure in ure zasliševanja. Pa nobenega rezultata. Šele, ko se je nekdo spomnil na tisti grb — in znano je, da so vse stvari na svetu v bistvu najbolj enostavne — so grb skrbno pregledali in ugotovili, da ima v svojih steklenih očeh specialne senzorcije, ki so neprestano snemali vse, kar se je dogajalo v ameriškem veleposlaništvu v Moskvi.

Pred tedni je ta zgodba doživljala svojo reprizo. Nekaj ameriških marincev, ki so stražili ve-

leposlaništvo v Moskvi, se je zagledalo v brhke Moskovčanke, prek teh pa naj bi sovjetska obveščevalna agencija prišla do najbolj skrivnih ameriških podatkov. Sicer pa je bilo pri Troji nekaj podobnega: deset let so se Grki bojevali s Trojanci zaradi lepe Helene.

Američani so sedaj obtožili Sovjete, da njihovo veleposlaništvo obsejajo z rentgenskimi žarki, da osebe veleposlaništva »posipavajo« s posebnim praškom, ki potem odkriva gibanje oseba in njihove morebitne stike s sovjetskimi državljani.

Seveda vse to ni nič nenavadnega: ljudje, ki delajo v diplomatskih predstavništvih, se do bro zavedajo, da jim prisluškuje-

globus

PRAGA — Gradnja transevropske ceste skozi Češkoslovaško dobro napreduje. Cesta se začne pri Gdanku na Poljskem. Pri Bratislavi bo en krak avtoceste speljan proti Avstriji in Italiji, drugi pa bo tek el čez Balkanski polotok, preko vzvodnega dela naše države, čez Grčijo v Turčijo. Računajo, da bo cesta narejena v prvem desetletju naslednjega stoletja.

RIM — Zaradi ostre zime v Sovjetski zvezi, suše na Kitajskem in zmanjšanja zasejanih površin v ZDA in Kanadi strokovnjaki FAO (Organizacija ZN za prehrano in kmetijstvo) za letos napovedujejo slabšo svetovno žitno letino. Skladišča so prepolna, zato bo ponudba še vedno večja od povpraševanja.

DUNAJ — Avstrijski izvoz vina v sezoni 1985—86 je bil po znani vinski aferi najmanjši v zadnjih 17 letih. Zmanjšala se je tudi poraba vina v Avstriji — v kletih je še vedno 3,9 milijona hektolitrov lanskega pridelka.

PEKING — Lani se je v industriji na novo zaposlilo 9 milijonov kitajskih kmetov. V zadnjem desetletju je zapustilo podeželje 70 milijonov prebivalcev. Do leta 1990 bodo v industriji zaposlili še 100 milijonov Kitajcev.

ADIS ABABA — Strokovnjaki so vzgajili novo sorto kave, s katero bodo lahko trikrat povečali pridelek. Etiopija je še sedaj med največjimi izvozniki kave.

BONN — V več kot 200 zahodnonemških mestih in občinah so bili med velikonočnimi prazniki tradicionalni mirovni pohodi in zborovanja, ki se jih je udeležilo več deset tisoč ljudi.

LONDON — Največji zahodni izdelovalec traktorjev, britanski Massey Ferguson, namerava močno zmanjšati število zaposlenih, ker se je povpraševanje po traktorjih drastično zmanjšalo.

MOSKVA — Vzhodnoevropske države so lani povečale svoj izvoz energetskih surovin na zahod za okoli 15 odstotkov v primerjavi z letom poprej. Izvoz nafte in zemeljskega plina se je povečal, manj pa so prodali premoga.

globus

jo. In to povsod po svetu. Kako? Od najbolj enostavnih metod do najsoodobnejših — z laserskimi žarki, ki so usmerjeni na okenska stekla prisluškovane zgradbe in ki zabeležijo vsak pogovor v notranjosti zgradbe prek treslajev okenskih stekel.

Med drugo svetovno vojno je Nemcem uspelo, da so prisluškovali telefonskim pogovorom, ki so prek podmorskega kabla potekali med Veliko Britanijo in ZDA. Tako so zvedeli o gibanju ameriških konvojov, nad katere so potem poslali svoje podmornice.

Od strahu, da bodo predmet nemškega prisluškovanja, so se britanski oficirji in diplomati v Gibraltaru o zaupnih zadevah pogovarjali samo še med sprehanjem po parkih. Nekateri od njih so potem v svojih spominih na drugo svetovno vojno zapisali, da so bile mnoge zgodovinske odločitve sprejete med praznjenjem mehurja za kakšnim grmom.

Danes sta tehnika in elektronika že toliko napredovali, da tudi prisluškovanje na daljavo, ko si diplomati s sogovorniki praznijo mehur, ni več nobena nemogoča zadeva.

Nekaj pa je pri vsem tem treba posebej poudariti. Poznavalci afer okrog prisluškovanja trdijo, da te ne vplivajo na poslabšanje globalnih odnosov, v tem primeru med ZDA in Sovjetsko zvezo. Torej lahko upamo, da v primeru sovjetskega prisluškovanja, ki naj bi ga omogočili ameriški marinci zaradi »lepe Helene«, vojne ne bo.

Listina o manjšinskih jezikih

Po večletnih pripravah so v Strassbourgu pripravili Evropsko listino o območnih in manjšinskih jezikih, ki naj bi jo še letos sprejel ministrski odbor evropskega sveta.

Listino naj bi sprejelo in podpisalo vseh 21 držav evropskega sveta. S tem bi se posamezne države obvezale, da bodo spoštovale načela enakopravnosti manjšinskih in območnih jezikov in spodbujale njihovo svobodno uporabo ne glede na to, za katere jezike gre.

MURSKA SOBOTA — Po poročilih o delu Temeljnega sodišča, Temeljnega tožilstva in občinskega sodnika za prekrške v letu 1986 so na seji izvršnega sveta namenili precej pozornosti ureditvi ukrepov družbenega varstva v Platani. Izrečno je priznanje za dosedanje delo časopisnega kolegijskega organa, ki je v dobrih treh mesecih uspel narediti nekatere pozitivne premike. Da bi se Platana resnično postavila na lasne noge, bo nujno čimprej poiskati ustrezni proizvodni program in se kadrovska okrepiti med vodilnimi strukturami. Če vseh možnosti za razvoj ne bodo izkoristili, bo ob koncu leta celo vprašljiv obstoj tega kolektiva.

RADENCI — V petek dopoldne 24. aprila, se je v Radencih začela programsko-volilna seja občinske konference Zveze komunistov v Gornji Radgona. V poročilu o delu občinskega komiteja in komisij so največ pozornosti namenili prenovi komunistične organizacije in rezultatom gospodarjenja. Več o nadomestnih volitvah in sprejemu statutarnega sklepa o organiziranosti in delovanju občinske organizacije ZKS pa v naslednji številki časopisa.

GORNJA RADGONA — V sejni sobi obrtnega združenja so se v torek, 21. aprila, zbrali člani predsedstva občinske konference SZDL Gornje Radgone. Največ časa so razpravljali o minulem usposabljanju vodij delegacij in delegatov, slišali pa so tudi nič kaj spodbudno poročilo o prometni varnosti v radgonski občini. Na dnevnem redu je bil tudi akt o ureditvi ustanovitelskih razmer med občinskimi konferencami SZDL in ZCRD ter ustanovitve ssa za pospeševanje proizvodnje hrane in preskrbe.

GORNJA RADGONA — Za spremembo je bila seja izvršnega sveta SO Gornja Radgona namesto ob 7. ob 12. uri, na dnevnem redu pa je bilo le nekaj zadev. Poleg sprejetega odloka o razgrnitvi načrta za ureditev Blaguškega jezera in določitve upravljalca za gramoznico v Konjišču je bil pri poročilu o reševanju zadev v upravnem postopku zanimiv podatek, da je bilo leta 1986 manj nerešenih zadev in manj pritožb.

do tedna

LJUTOMER

BOJ EMONCEV ZA PROVINCO

ali: kaj pravzaprav hoče DO Emona Commerce?

Se nobeno leto ni bilo namreč toliko vodilnih in vodstvenih delavcev z Emona in Do Emona Commerce v Ljutomeru kot minula dva meseca. Zaplet je dokaj jasan: v osmih letih dela Ljutomerskega tozda Agroploz so za ta tozda naredili bore malo. Nobenih razvojnih načrtov, nobenega dopolnilnega programa, ki bi zagotavljal stalno delo, v Ljutomer so pošiljali koš obljub o lepši in boljši prihodnosti. In ko je zavrelo, najprej v tozdu, nato se v skupščini občine in izvršnem svetu ter družbenopolitičnih organizacijah, in ko so delavcem predlagali začetek postopka za izločitev iz matične delovne organizacije, šele takrat (torej pred dvema mesecema) so v Ljutomer začele prihajati procesije vodilnih. In glej ga zlomka: Še pred mesecem dni so delavcem na zboru v Agroplozu zagotavljali, da nimajo programov, ki bi jih lahko prenesli v Ljutomer. In ker so na skupščini občine in izvršnem svetu začeli z dogovori tudi z Zlatorogom in Krko, so naenkrat tudi v Emoni porbrskali po arhivih in do roka, to je do 23. aprila, tudi tam pripravili nekakšen elaborat o usodi Agroploza. V četrtek, 23. aprila, je Ljutomer ponovno obiskala delegacija z Emona in DO

Emona Commerce. Tokrat z generalnim direktorjem sozda, ki se je po petih letih (takrat so slavnostno odprli novo linijo za pakiranje kumaric) ponovno pojavil v tem majhnem tozdu. Na zboru delavcev so predstavili oba elaborata: Emonin in Krkin. Kaj ponujata: Emona Commerce bo še naprej predelovala lesnike (tolčenje, luščenje, sortiranje in pakiranje), začeli bi z izdelavo solatnih prelivov, še naprej bi odkupovali in tržili z lesnim ogljem, rezali in pakirali bi kuhinjske krpe briljant, odkupovali in prodajali bi kmetijske pridelke, predvsem sadjarjev, ter prodajali lastne proizvode in konsignacijsko blago v diskontni trgovini.

Program je definiran za letošnje in prihodnje leto, za naprej pa ne.

Kaj pa ponuja Krka? V elaboratu, ki so ga pripravili, so analitično obdelali vse elemente, ki so pomembni za odločanje o tem, ali se proizvodni program naj osvoji ali ne. Skratka: osebne dohodke, oceno naložbenih stroškov in vire financiranja, analizo kadrovskih potreb, časovni plan aktivnosti... V Krki ponujajo proizvodnjo veterinarskih praškov in ribje hrane ter še en, vendar nedefiniran program. Vsi trije programi so tržno uspešni in zanimivi. Po predstavitvi obeh

dokumentov se je začela razprava, iz katere bomo povzeli le bistveno, kajti, če bi zapisali dobesedno, bi časopisni papir poredel, pa ne v čast prazniku dela.

Vodstvo Emone in Emona Commerce je na vse kriplje branilo svoj dokument, vendar z nepričljivimi argumenti. Povzeli bi jih lahko le v: spoštovani delavke in delavci velike družine Emone. Priznamo, da smo bili v minulih osmih letih nekoliko mačehovski do vas, a Emona je velika družina in v njej nihče ni ostal ob strani. Spoznali smo zmoto in pripravili smo vam program, ki je pred vami. Obljubljamo vam, da bo odslej čisto drugače. To in čisto nič drugega. Njihovo obrambo in zagotavljanje lahko kaj hitro spregledamo: program, ki so ga ponudili, je že v svoji osnovi in že sedaj netočen, saj z ETO Kamnik ni bila podpisana še nobena pogodba o sodelovanju. Biotehniška fakulteta je pripravila poročilo o obisku v Agroplozu in ugotovila, da bi v Agroplozu morali predelovati najmanj 6.000 ton lesnikov, drugače lahko govorimo le o obrtniški proizvodnji. Dopolnilni programi naj bi bili več kot nujni...

Tudi nekatere obljube, ki so jih povedali na zboru delavcev, nimajo osnove, recimo tiste o 30 odstotkov večjem osebnem do-

hodku, ki bo v letošnjem letu ravel tudi z inflacijsko stopnjo. Če upoštevamo vsaj dvoje: interventne zakone, ki so bili sprejeti letos, in dejstvo, da je imel tozdv prvih mesecih 70 milijonov izgube (ki jo bodo sicer znotraj Emone pokrili), potem je znano, da gre za še eno iz vrste nerealnih obljub.

Skratka: Emona ni ponudila nič novega, nič konkretnega in nič zanimivega. O tem, da je bila razprava včasih zelo osebna, ne argumentirana in prazna, ne bi izgubljali besed. Pa še na en problem moramo opozoriti: čeprav so na zboru delavcev sprejeli sklep, da bo o Krkinem programu v naslednjih 15 dneh javna razprava, nato pa bodo razpisali referendum, je vprašanje izida upravičeno. V kolektivno sta dva tabora: v prvem so delavci, ki bi radi delali, ki se zavedajo, da je usoda tozda tudi usoda njihovih in njihovih otrok ter celotne družbene nadgradnje občine Ljutomer, v drugem pa so delavci, ki prihajajo v tozdv le v službo in jim je vsa druga problematika tuja, oz. celo nezanimiva. In ti bodo vsekakor bolj naginili tehnično k stanju, kot je že sedaj. O tem bo potrebno v prihodnje še temeljito razmisliti, namreč, v katerih in kakšnih rokah je usoda, ne samo tozda, ampak tudi občine. Dušan Loparnik

Bojan Peček

KIRURGIJA

Prilave na tehnični prevzem

O gradnji kirurgije v Rakičanu tokrat lahko zapišemo, da v prostorih opravljajo še zadnja keramičarska in električarska dela. Prav tako pripravljajo dokončne izračune za tehnični prevzem objekta, ki naj bi bil v drugi polovici maja. Montirajo tudi opremo z domačega trga, problem pa je, kako dobiti opremo iz tujine, saj zadnji interventni zakoni omejujejo vlaganje v nego gospodarske naložbe. Kljub vsemu se dogovarjajo še za rentgensko opremo. Na natečaj za nakup opreme se je prijavilo več izdelovalcev opreme, Siemens iz Zvezne republike Nemčije, Kohc and Sterzel prav tako iz Nemčije, Philips v Nizozemske, General Elektrik iz Združenih držav in Elektroindustrija iz Niša. Posebna komisija sedaj opravlja analizo ponudb, izbrala pa bo najboljšega ponudnika, tako po strokovnomedicinskem kot komercialnem vidiku. Za drugo opremo iz uvoza so že pripravljene plačilni nalogi za odpiranje kreditivov, vendar pa je še neznan devizna kvota bank.

Denarja pa še ni dovolj, tudi zaradi tečajnih razlik, in ker še štirinajst zdravstvenih skupnosti ni nakazalo solidarnostnega deleža, ki naj bi ga po samoupravnem sporazumu že do 30. junija lanskega leta. Denarja še niso dale tri ljubljanske zdravstvene skupnosti — Bežigrad, Center in Šiška, potem primorske skupnosti — Izola, Koper, Piran, Postojna, potem še hrastniška, kočevska, krška, radovljiška, ribniška in vrhniška. Zaenkrat je še vprašanje, kdo bo dal tudi razliko, oziroma valorizacijsko vrednost zneskov, saj zdravstvene skupnosti niso prispevale ob dogovorjenem datumu. Sicer pa je v novini delegati v republiški zdravstveni skupnosti tudi za pomur-

ske gradnjo več zanimanja in razumevanja.

Pred časom je bila sprejeta tudi pobuda, da bi pomurske delovne organizacije prispevale iz skladov za skupno porabo. Po treh mesecih že lahko rečemo, da akcija ni uspela, saj so le nekatere delovne organizacije nakazale denar iz tega sklada, pa tudi vrednost nakazil je majhna. Vrok pa je v tem, da mnoge delovne organizacije tega sklada niso oblikovale. Se vedno pa se zbira denar po 0,60-odstotni prispevni stopnji.

V bolnišnici so že pripravili novo organizacijo dela, prav tako pa bodo pripravili še organizacijo in potek litivne oddelkov v nove prostore. Majda Horvat

ZASEDANJE SKUPŠČINE OBČINE LENDAVA

V četrtek se je v Lendavi sestala skupščina občine, ki je sprejela poročilo komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj o gospodarjenju v lanskem letu. Delegati so tudi soglasno sprejeli stališča družbenopolitičnih organizacij in izvršnega sveta, ki dajejo nekatere usmeritve. Te so toliko nujnejše, kajti Nafta in Opekarna imata izgubo tudi v letošnjem letu. Delegat Nafta je v skupščinski dvorani pojasnil glavne vzroke za negativno poslovanje Petrokemije (predrage surovine, zlasti plin). Rešitev naj bi bila v preustroju proizvodnje.

V skupščinski dvorani so govorili tudi o zaposlovanju invalidov in podprli predloge, naj bi organizacije združenega dela končno sklenile delovna razmerja tudi z osebami, ki imajo telesne okvare oziroma duševne motnje. Teh je v občini za zdaj) 26.

V ZNAMENJU GOSPODARSTVA

Podobno kot v družbenopolitičnih organizacijah so tudi delegati občinske skupščine ugodno ocenili prizadevanja delovne skupnosti sisov gospodarskih dejavnosti za združitev. Tako se bosta še letos spojila sis za komunalo in cestno dejavnost. Vse glasneje pa razmišljajo tudi o združitvi delovnih skupnosti sisov materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti, čeprav bo ta racionalizacija najbrž za koga boleča. Število delavcev se bo moralo zmanjšati.

Skupščina je sprejela nekaj odlokov, delegati pa so dobili odgovore na prejšnja vprašanja. Enega izmed teh je posredoval Gidos na vprašanje, zakaj je v Lendavi najdražja voda. Tolažba je slaba: voda se bo še podražila zaradi dražje elektrike in novega načina obračunavanja-amortizacije.

Š. S.

S kontrolo napotnic naj bi zmanjšali neupravičeno odhajanje drugim

Pri soboškem zdravstvenem domu je ustanovljena posebna komisija, ki kontrolira upravičenost vseh napotnic, naslovljenih na zdravstvene organizacije zunaj Pomurja. To je bil namreč sklep koordinacijskega odbora za svobodno menjavo dela pri soboški zdravstveni skupnosti, ki je sprejel tudi druge ukrepe za usklajevanje ravni zdravstvenega varstva z materialnimi možnostmi.

Na seji so ugotavljali, da se še vedno ne držimo dogovorjenega, da se neracionalno troši del denarja, prav tako pa so potrebne spremembe, ker tako narekujejo novi interventni zakoni. Sicer pa bodo morali te ukrepe po navodilu republiške skupščine še dopolniti in razširiti.

Ukrep kontrole nad napotnicami so sprejeli, ker je bila od milijarde in 160 milijonov, kolikor so dali za zdravljenje druge, skoraj polovica neupravičenega iskanja zdravstvenih storitev zunaj regije. Ta novi ukrep ne bo prizadel tistih, ki morajo drugam tudi zaradi delitve dela med zdravstvenimi organizacijami, in ker pri nas ni ustrezne zdravstvene oskrbe, problem pa bo tam, kjer so se posamezniki že do sedaj obračali po pomoč drugam, saj komisija ne bo odobrila napotnice in bodo stroške morali plačati uporabniki sami, če se seveda ne ugotovi, da je bil njihov odhod drugam res upravičen. S to kontrolo napotnic želijo odpraviti predvsem pomanjkljivost v zdravstveni organizaciji, kjer kljub opozorilom niso upoštevali delitve dela in določil samoupravnega sporazuma. Seveda pa je jasno, da nujni primeri ne čakajo na zasedanje komisije.

Koordinacijski odbor pa je sprejel tudi druge ukrepe. Ponovno in podrobneje naj bi pregledovali upravičenost zdraviškega zdravljenja, saj je bilo za 2300 več zdravljenj v zdraviliščih kot leto prej. Prav tako je še precej neupravičenih prevozov z reševalnimi vozili, bolj racionalni pa so lahko tudi pri predpisovanju zdravil na recept. Majda Horvat

inovacije

Na Japonskem sto delavcev letno prispeva 60 do 80 inovacijskih predlogov, v ZDA 40 do 50, v ZR Nemčiji 15 do 20, v Tovarni stikalnih naprav v Mariboru 20. Pa v Pomurju?

NIKAR S SILO! UPORABI VEČJE KLADIVO!

V Panoniji so lani prijavili štiri inventivne predloge, v Rašičinem tozdu Beltinka 5, v Tovarni mlečnega prahu nobenega, v SGP Pomurje nobenega, v Projektivnem biroju 4, v Agroservisu 3, v ZGEP Pomurski tisk 2, v Livu Rogošovci 4 in v Certusu enega. Povsod, razen v Livu Rogošovci, so tudi obravnavali inventivne predloge iz minulega in prejšnjih let ter vse uporabili v proizvodnih procesih. Zbirnih podatkov o gospodarski koristi ni, prav tako ne o nagradah, ki so jih izplačali inovatorjem. V zaključnem računu za leto 1986 so zgolj tozda Kartonaža in Eureka v Pomurskem tisku ter Certus in DO za ptt promet navedli, da so izplačali posebne nagrade delavcem za inovacije, racionalizacije in druge oblike ustvarjalnosti. Gibljejo se v razponu od 83 do 124 tisočakov.

Podobno kot prejšnja leta je občinska raziskovalna skupnost v začetku 1987 razpisala tri nagrade za najboljše inovatorje v občini. Prva nagrada znaša 120, druga 80 in tretja 60 tisoč dinarjev. Razpisala je tudi nagrado za najboljšega animatorja za organiziranje in populariziranje inventivne in raziskovalne dejavnosti v letu 1986. Kot smo že poročali, se na razpis ni odzval niti en ozd iz soboške občine. Komentar res ni potreben.

ČE TI JE VSEENO, KJE SI, POTEM SE NISI IZGUBIL.

Tehnološki napredek v svetu se postopoma preobrazba iz industrijskega v informacijski način proizvodnje. Medtem ko je obrnljisti temeljni predvsem na delu (okrog 70 odstotkov dela, 20 odstotkov kapitala in 10 odstotkov znanja) in temelji industrijski način proizvodnje na kapitalu (kakih 25 odstotkov dela, 50 odstotkov kapitala in 25 odstotkov znanja), terja informacijski zlasti znanje in tehnološke rešitve (5 do 10 odstotkov dela, 25 odstotkov kapitala in 70 odstotkov znanja). Kako je s tem v pomurskem gospodarstvu smo že neštetokrat raznjevali. Novinarski kolega je duhovito zbedel: »Medtem ko razpravljamo do onemoglosti, se problemi razvozlavajo sami od sebe, po načetu tiste slovite reklame za zdravilo »darmol« zoper želodčne tegobe in zapeko: Ko vi spite, darmol dela!«

PRVO MESTO, KJER JE TREBA ISKATI, JE ZADNJE MESTO

V letu 1983 je večina soboških ozdov podpisala družbeni dogovor o razvojno-raziskovalni in množični inventivni dejavnosti v pomurskem združenem delu. Z njim so si naložili, da bodo to področje vgradili v svoje načrte, hkrati pa ob vsebinskem programu razvoja in raziskav načrtovale kadre, razvojne laboratorije, razvojno-raziskovalne enote in sredstva za razvojno-raziskovalno dejavnost. Iz nedavno izvedene ankete občinske raziskovalne skupnosti v Murski Soboti je tudi razvidno, kako je z organizirano dejavnostjo in kadri. V Živinorejsko-veterinarskem zavodu je v pripravi za registracijo raziskovalna enota s 17 zaposlenimi, od tega je en doktor, dva sta magistra, 14 pa jih je z visoko izobrazbo. V Panoniji imajo razvojno-tehnološko službo z 31 delavci, od tega so trije z visoko in sedem z višjo izobrazbo.

Razvojna služba v Muri šteje sedem zaposlenih: eden je magister, pet jih je visoko in eden z višjo izobrazbo. V SGP Pomurje je razvojni oddelek in v njem šest delavcev, pet z visoko, eden z višjo izobrazbo. V Livu Rogošovci je razvojni biro s sedem zaposlenimi (dva z visoko, štirje z višjo izobrazbo), v ZGEP Pomurski tisk služba za investicije in razvoj (dva zaposlena z visoko oz. višjo izobrazbo), na Zavodu za ekonomiko in urbanizem pa enota za raziskave s šestimi zaposlenimi, vsi z visoko izobrazbo. Po drugih ozdih se še organizirajo oziroma imajo razvojne službe na ravni delovne organizacije oz. sozda. Pripomba: niso ravno »bosci«, kar zadeva strokovnjake, vprašanje je le, pri kakšnih delih in nalogah so, kako so izkoriščeni, kako motivirani in plačani.

KO SI IZČRPA VSE MOŽNOSTI IN PROPADEL, BO PREPROSTA IN JASNA REŠITEV VIDNA VSEM DRUGIM.

Mednaslovi v tokratnem prispelku so tako imenovani Murphyjevi zakoni, ki jih v prvih treh letošnjih številkah objavlja revija za razvoj (RR). Priporočamo vam jo v branje, zakone pa v razmislek. Dodajamo pa še enega: pod najstrožje kontroliranimi pogoji tlaka, temperature, volumna, vlažnosti in drugih spremljivk se bo organizem odzval, kot se mu pač zljubi.

Branko Žunec

VPLIV ŠTEFANA KOVAČA JE BIL MOČAN TUDI NA MATIJO VAUPOTIČA IZ ČRENŠOVEC

TEPEN KOT KRISTUS

Kot mnogi drugi preprosti in revni Prekmurci je tudi 23-letni Matija Vaupotič 1939. leta krenil v svet za kosom kruha. Ustavil se je v Nemčiji, v Berlinu, kjer je delal kot zidar. Kmalu je spoznal, da tudi tam ni blagostanja. Pa tudi varnega se ni počutil, kajti fašisti so že močno pokazali zobe, saj so vkorakali na Poljsko. Tedaj še slutil ni, da bodo sovražniki z vseh strani napadli tudi Jugoslavijo in da tudi v rodni pokrajini ne bo miru. Naslednje leto se je vrnil.

Po okupaciji Prekmurja aprila 1941. leta so prekmurški študentje in drugi intelektualci, ki so ostali narodno zavedni, dobili navodila za formiranje Osvobodilne fronte in odpor proti madžarskemu okupatorju. Da bi dobila ta organizacija tudi formalno obliko, je Štefan Kovač organiziral večji zbor aktivistov in simpatizerjev OF, ki je bil 30. avgusta 1941. leta v gozdju Kamenščice pri Tnju. Zbralo se jih je več kot dvajset in imenovali so okrožni odbor OF za Prekmurje, v katerem so bili Štefan Kovač, Miško Kranjec, Evgen Kardoš, Vinko Megla, Martin Žalik in Štefan Horvat. Udeleženec tega zbora pa je bil tudi Matija Vaupotič, povratnik iz Nemčije in — kot bomo kmalu videli — že preverjen aktivist.

»V razne oblike odpora proti sovražniku me je pritegnil Jože Vuk iz Trnja. Ta mi je tudi prinesel nekaj izvodov naprednega tiska, ki sem jih razdelil znanec, za katere sem menil, da so zanesljivi. Dobro pa se spominjam tudi Stefana Kovača iz Nedelice in razpoznavnega znaka: žvižganja na melodijo Volga, Volga... Po njem smo se razpoznavali tudi pri prihajanju na zbor aktivistov oziroma simpatizerjev OF na Kamenščicah. Moram pa povedati, da se udeleženci nismo preveč razkrižali drug drugemu, ampak sem tam poznal le nekatere, na primer Legena, Cveta.«

Matija Vaupotič se ne spominja vseh dogajanj te noči. Nečesa pa je ni pozabil: govora Stefana Kovača, ki je pripovedoval o nujnosti odpora tudi v Prekmurju, podal je tudi pregled dogajanj na bojiščih, pozival k zbiranju orožja in nabojev, dogovorili pa so se tudi za druge akcije.

»Jože Vuk in jaz sva se kmalu zatem odpeljala v Pince in ponoči pretrgala telefonske žice in tako opravila eno izmed nalog. Druga je bila postavitev parol po Odrancih. Zal so Vuka 20. septembra 1941 prišli in obsodili na 14 let robije, odkoder se ni vrnil. Prišli so tudi pome,

vendar sem pobegnil v Avstrijo. Tam nisem vzdržal dolgo in sem se vrnil in se skrival pri sosedovih v bunkerju, ki smo ga naredili pod podom v »mali izi«. Nekeč, ko so luščili bučno seme in šel sem pomagat, je to prišlo žandarjem na uho, prišli so me in odpeljali v Beltince na žandarmerijo. Tam so me spet tepli in mi razbili zobe.

Povedal seveda nisem nič. Odpeljali so me v Sombotel in me obsodili na 13 let robije. Nekako mi je uspelo rešiti se iz ječe in potem se je začela križeva pot iz Kormenda proti domu.«

Matija Vaupotič se je z Madžarskega vrnil aprila 1945. leta, vendar, kot pravi, so tod ponekod še bili madžarski okupatorji. Opogumil se je in žandarje v Beltincih razorožil. Sicer so se malo upirali, čeprav so vedeli, da so opleli.

— Naposled svoboda in potem brezskrbni dnevi?

»Kje pa! Precej težav so nam povzročili tudi »osvoboditelji« Rusi, saj so uganjali razne norčije in tudi nacukali so se ga radi. Pa tudi domači sovražnik se ni zlahka vdal. To sem občutil po uradnem koncu vojne, ko sem bil mobiliziran in kot vodja čete preganjal četnike in ustaše, ki so bežali v Italijo in Avstrijo. In naposled, ko sem bil po nekaj mesecih odložen orožje, dela tudi ni manjkalo, saj je bilo treba poskrbeti za hrano, graditi zadržne domove...«

Glede na odlikovanja, ki jih ima Matija Vaupotič, je zagotovo več prispeval, kot pa je mogoče razbrati iz tega zapisa. Človek, ki mu ni za publiciteto, svojih dejanj ne poveljuje. Je pa vendarle srečen, da je bil med prvimi na pravi strani. Srečen pa je tudi zato, ker je prestal vse to kajti krvni davek jugoslovanskih narodov in narodnosti je bil velik: milijon sedemsto tisoč žrtev.

Štefan Sobočan

70-letni Matija Vaupotič iz Črenšovca, udeleženec zbora aktivistov in simpatizerjev OF. Foto: Š. S.

V soboški občini blizu 40 srebrnih znakov

V počastitev dneva OF slovenskega naroda, 1. maja — praznika dela, 50. obletnice prihoda tovariša Tita na čelo KPJ in 50. obletnice ustanovitve KPS je bila

v veliki dvorani skupščine občine v Murski Soboti skupna slavnostna seja OK SZDL in OS ZSS. Ob tej priložnosti so podelili znake Zveze sindikatov in Socialistične zveze. Sindikalna priznanja so prejeli: Janez CAR iz Avtobusnega prometa, Anica CELEC iz tozda Perilo Mura, Darinka ČERNELA iz skupnih strokovnih služb sisov družbenih dejavnosti, Ivan MAUČEC z OS Beltinci, Vlado ANDREJEK iz tozda Kartonaža Pomurskega tiska, Miran SEDONJA iz tozda Merkur veletrgovine Potrošnik, Peter OBAL z OS Cankova, Jože JAVK iz KG Rakičan, Tanja KORAČIN-BOHAR s Temeljnega javnega tožilstva, Anica MERTÜK iz tozda Beltinka Ra-

šica, Franc ZELKO iz Kroja Murska Sobota, Franc BRUNER iz SGP Pomurje, Zoltan ZAUNEKER, delavec pri zasebniku, Erika VOGRINČIČ-BARBARIČ iz tozda Oblačila Mura in Olga LENART z Zdravstvene šole ter konferenca OO ZSS Pomurski tisk.

Letošnje srebrne znake OF pa so dobili: Aleksander ABRAHAM, ključavničar iz Markovec, Karel BEDIČ, kmetovalec iz Dolence, Janez DANČ, strojni tehnik iz Murske Sobote, Franc ERJAVEC, upokojenec iz Murske Sobote, Jože GERGAR, kmetovalec iz Andrejec, Vladimir GOLDINSKI, inž. arhitekture iz Murske Sobote, Alojz GRAH, VK delavec iz Gerlinec,

Elemar HARI, delavec iz Križevca, Anton HORVAT, upokojenec iz Beltince, Karolina KOLMANIČ, upokojenka iz Murske Sobote, Angela NOVAK, učiteljica iz Murske Sobote, Ivan PODREDOŠ, tesar iz Izakovec, Marijana ROJKO, učiteljica s Cankove, Ivan SMODIŠ, ekonomski tehnik s Cankove, Koloman VAJDA, kmetovalec iz Ivanovec, in Janez ŽUNIČ, upokojenec iz Puconec. Društvena priznanja pa so prejeli: PIHALNI ORKESTER KUDA BAKOVCI, KRAJEVNA ORGANIZACIJA ZRVS TIŠINA, DRUŠTVO ZA VZGOJO IN VARSTVO PTIC SLAVČEK BELTINCI in KRAJEVNA ORGANIZACIJA RK BOGOJINA. Milan Jerše

OBČINSKI SVET ZVEZE SINDIKATOV LENDAVA ORGANIZIRA

Prvomajski piknik

Občinski sindikalni svet Lendava letos že tretjič prireja prvomajski piknik, ki bo v petek, 1. maja, od 10. ure pri kopališču Terme v Petišovcih. Res je sicer, da bo na prireditvi tudi uradni del (govori v slovenskem in madžarskem jeziku) in tudi kulturni program, vendar ne bo manjkalo tudi zabave in nekaterih športnih iger. Š. S.

Aleksander Svetec — dobitnik zlatega znaka ZSS

»Priznanje v ponos tudi sindikatu in kolektivu!«

Med letošnjimi dobitniki zlatega znaka Zveze sindikatov Slovenije za dolgoletno prizadevno delo v sindikalni organizaciji, samoupravnih organih in društvih je tudi 69-letni Aleksander SVETEC iz Salovca. Sedaj je kot skladiščnik zaposlen v tozdu Gozdarstvo DO Gozdno in lesno gospodarstvo v Murski Soboti. Član sindikata je postal leta 1946. Kot dolgoletni aktiven družbenopolitični delavec je že v rani mladosti s svojim delom v društvih in družbenopolitičnih organizacijah izkazoval svoj razredni odnos, borbenost in pripadnost razvoju socialističnih samoupravnih odnosov v naši družbi. Odlikuje ga izreden smisel in odnos do ljudi. Kot zgleden delavec in dober sodelavec je veliko prispeval k pozitivni delu sindikata v svojem kolektivu, kjer je zelo priljubljen. Ima precej zaslug, da je njegova delovna organizacija dobila priznanje kluba samoupravljalcev, osnovna sindikalna organizacija pa srebrni znak.

»V sindikalni organizaciji delujem od osvoboditve. Tako sem se leta 1946 zaposlil v Kmetijski zadrugi Salovci, oziroma v takratni Živinorejski zadrugi, kjer sem bil sprva knjigovodja, nato pa manipulir lesa in odkupovalec kmetijskih pridelkov. Ko zadruga niso več odkupovale lesa, sem bil sprejet kot manipulirant v gozdarstvu in sem začel delati v okoli-

šu Gornji Petrovci vse do leta 1963. Takrat sem postal skladiščnik v delovni organizaciji Gozdno in lesno gospodarstvo Murska Sobota, kjer sem še danes. Tu sem bil večkrat član delavskega sveta, disciplinske komisije in samoupravne delavske kontrole. Opravljal sem še druge pomembne funkcije,« nam je povedal Aleksander Svetec.

Poleg tega pa letošnji dobitnik zlatega znaka slovenskih sindikatov ni zanemaril dela v krajevni skupnosti Salovci, kjer stanuje, in v društvih, posebno gasilskem. »Že od nekdanj sem čutil potrebo, da tvorno sodelujem tudi v krajevni skupnosti, kjer smo si prizadevali za nenehni hitrejši razvoj na vseh področjih. Uspehe smo imeli

zlasti pri gradnji cest, trgovin, skladišč in tudi pri razmahu kulturnega življenja. Vse to je terjalo precej naporov, da je oživelo delo kulturnometniškega društva, kjer sem še sedaj član upravnega odbora. Bil sem tudi poveljnik gasilskega društva in blagajnik občinske gasilske zveze. V gasilski vrste sem vstopil že leta 1937, razne odgovorne funkcije pa sem opravljal do leta 1970.

Podoba o Aleksandru Svetecu ne bi bila popolna, če ne bi omenili vsaj nekaj najpomembnejših funkcij, ki jih je opravljal, oziroma opravlja. Že tretje mandatno obdobje je predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije ZSS Gozdarstvo Murska Sobota, tačas je član občinskega sveta Zveze sindikatov in član komisije za dodeljevanje solidarnostnih pomoči socialno ogroženim delavcem, izvoljen je tudi v delegacijo za delegiranje delegatov v skupščine sisov v delovni organizaciji. V krajevni skupnosti Salovci pa je predsednik skupščine, član predsedstva KK SZDL in blagajnik nogometnega kluba. Za svoje neutrudno delo je prejel že več odlikovanj, povelj in priznanj. Najbolj so mu pri srcu srebrni znak ZS iz leta 1983, gasilska plamenica tretje stopnje iz leta 1976 in zlati znak krovodjalstva.

M. Jerše

Imamo dovolj znanja za razvoj?

Seja občinske konference SZDL Lendava je bila namenjena razpravi o gospodarjenju v lanskem letu, zlasti analizi uresničevanja z resolucijo sprejetih razvojnih usmeritev. Kaj so ugotovili delegati? Lendavsko gospodarstvo, brez Ine Nafta, je v lanskem letu uspešno poslovalo, čeprav ni dosegalo ciljev. Akumulacija gospodarstva se je zmanjšala za dobrih 5 odstotkov, manj je sredstev za naložbe, manjša pa je bila tudi industrijska proizvodnja. Izgube so sicer

večje, manjše pa je število delovnih organizacij z izgubo.

V občini se je število zaposlenih povečalo nad načrtovano stopnjo, žal pa ni večje produktivnosti in je bilo povečanje zaposlenih brez večjega učinka. Odkup kmetijskih pridelkov, zlasti mesa in mleka za 7 odstotkov, je že lani nakazal posledice zmanjšanja živalske črede, še bolj težko pa bo v letošnjem letu. Delegati so veliko besed in časa porabili za razpravo o krepitvi znanja zaposlenih, saj menijo, da

bo večje znanje prineslo tudi večje gospodarske rezultate. V lendavski občini se bojijo, da bi bili ob ponudbi kakšnega sodobnega proizvodnega programa nemočni, saj je v občini za kaj takega premalo znanja. Čim prej bo torej potrebno zagotoviti več sredstev za izobraževanje kadrov in že obstoječe strokovne kadre bolj združevati. Konferenca je dala podporo delovni organizaciji Ina Nafta za premagovanje težav z željo, da se le-te čim hitreje odpravijo. Na seji občinske konference so sprejeli tudi usmeritev dela, kar naj bi zajelo predvsem tista področja aktivnosti, kjer je potrebna širša podpora občanov. Gre za varstva okolja, socialno in stanovanjsko problematiko ter uresničevanje referendumskih programov.

Na seji so sprejeli tudi sklep o podelitvi priznanj OF slovenskega naroda. Priznanja bodo dobili: Rozika Fehér iz Dobrovnik, Cilka Horvat iz Srednje Bistrice, Zlatko Kuk iz Lendave, Pavel Nemet iz Kobilja, Marija Požonec iz Dolge vasi, Ignac Prendl iz Gaberja, Stefan Sobočan s Hozite in Slovensko kulturno-prosvetno društvo iz Rankweila.

Srebrne znake Zveze sindikatov Slovenije so v lendavski občini prejeli: Lidija Sobočan iz Elektrokonta, Jože Majc iz Gidosa, Jože Režonja iz Planike, Konferenca OO ZSS iz Gorenje Varstroja.

Jani D.

V teh pomladanskih spominskih dnevih ponujamo bralcem še fotospomin: tistega dneva 1945. leta se je pred oko fotoaparata postavila stražarska deseterica prve prekmurske partizanske brigade. Posnetek je nastal na Pesnici pri Mariboru, kjer so prekmurski fantje »stražarčili« na železniški postaji, ob mostovih... od časa do časa pa je še močno zapokalo v obračunu z umikajočimi se okupatorji in kvistlingi. Orumenelo fotografijo nam je odstopil Karel Kučan in Fokovec (sedi tretji).

Nagrajevanje po delu je neizkoriščena priložnost!

Pred sindikati je tačas vrsta aktualnih nalog, ki so v glavnem usmerjene k premagovanju gospodarskih težav. To je v zdajšnjih zaostrenih gospodarskih razmerah, ko se marsikje postavlja tudi vprašanje socialne varnosti delavcev, zelo pomembno. Zavedati se moramo, da je le z boljšimi gospodarskimi rezultati možno pričakovati primerno delitev dohodka za osebne in skupne potrebe, s čimer je tesno povezan nadaljnji razvoj delovnih organizacij. Zato je bilo prvo vprašanje za predsednika občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti Francu Dervariču: Kakšna je dejanska vloga soboških sindikatov pri premagovanju omenjenih težav?

Osnovna aktivnost je prav gotovo usmerjena k premagovanju nastalih težav. Zato dajemo v soboških sindikatih vedno več poudarka spremljanju rezultatov gospodarjenja z zahtevo po sprotnem ukrepanju in prilagajanju na razmere. Pri tem ne vodi nikamor čakanje na to, da se razmere na trgu prilagodijo posameznim organizacijam združenega dela. Menimo, da je nagrajevanje po delu velika in neizkoriščena priložnost, ki lahko prispeva k večji količinski in kakovostnejši proizvodnji ter odgovornejšemu delu. Le primerni osebni dohodki so odločilna spodbuda za delavca, zato se v sindikatih zavzemamo za odpravo vseh težav k uravnolovki, ki ne daje izhoda iz sedanjih težkih razmer. To področje moramo v celoti zaupati delavcem, da sami oblikujejo politiko delitve dohodka in pri tem skrbijo tudi za razvoj. Pogosto vmešavanje z interventnimi ukrepi lah-

ko dolgoročno razvrednoti vsa prizadevanja na tem področju.

— Kako pa sindikat prispeva k učinkovitejšemu premagovanju težav s smejejšo inovativno dejavnostjo in kadrovske politiko, saj tudi tu ne manjka pomanjkljivosti?

Že v lanskem letu smo začeli z aktivnostmi za spodbujanje množične inovativne dejavnosti, ki smo ji vse do nedavnega namenjali premalo pozornosti. Zavedamo se, da lahko prav ta dejavnost veliko prispeva k prihranku energije, materiala, izboljšanju kakovosti dela in predstavlja osnovo za raziskovalno oziroma razvojno delo. Aprila

FRANC DERVARIČ — Predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov v Murski Soboti.

bomo opravili analizo dosežanj angažiranosti in še bolj spodbudili aktivnosti na tem pomemb-

nam področju, ki se je drugje v razvitem svetu in tudi v Sloveniji že močno razmahnilo. Po 11. kongresu slovenskih sindikatov je posebna naloga v spreminjanju odnosa do kadrov, kajti le usposobljeni delavci lahko v večji meri prispevajo k razvoju sleherne organizacije združenega dela, predvsem pa k oblikovanju novih programov. Tudi načrtovana posodobitev opreme terja več strokovnih kadrov. Zato je izboljšanje kadrovske sestave skupna skrb vseh, ne le sindikata.

— V kolikšni meri pa ste zadovoljni z delom osnovnih sindikalnih organizacij oziroma njihovo samoiniciativnostjo?

Z delom osnovnih organizacij smo različno zadovoljni. V 140 osnovnih organizacijah in 16 konferencah sindikata v občini je problematika precej različna. V sedanjih razmerah se ukvarjajo s številnimi aktivnostmi, kar povzroča veliko angažiranost vodstev — tu pa so še drugi razlogi, da nekatere osnovne organizacije ne opravljajo svojih nalog zadovoljivo. To se še posebej pokaže pri konfliktnih razmerah, ko je zaznavna premajhna angažiranost sindikata pri reševanju odprtih vprašanj. Težko je dati splošno oceno, vendar nam praksa potrjuje, da je v mnogih osnovnih organizacijah Zveze sindikatov v soboški občini še premajhna samoiniciativnost. Po drugi strani pa le-te ne naletijo vedno na razumevanje pri nekaterih strokovnih strukturah, ali pa so primeri, ko si ti prizadevajo celo vplivati na oblikovanje stališča sindikata. Tega pa si ne bi smeli dovoliti! Milan JERŠE

Ljudje želijo zaupanje

Vsak politični funkcionar bi moral poznati mnenje ljudi, ki so ga izvolili. Da pa bo sproti obveščen, kaj se dogaja v bazi (kakor radi rečemo), mora imeti z njo neprestane stike. Resnica pa je žal drugačna — večina družbenopolitičnih voditeljev se srečuje le s krajevoimi funkcionarji na sestankih in seminarjih, z drugimi pa skoraj nima stika.

V občini Lenart so se odločili za drugačno pot. Vodstvo skupščine občine, izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij si je postavil za prvo nalogo spoznati vse krajevne skupnosti, življenje in probleme ljudi v svoji občini.

Tudi predsednica občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Lenart Elizabeta Kranjc se s tem zelo strinja.

Kakšne so vaše prve izkušnje delovanja v OK SZDL Lenart?

Prej sem bila predsednica krajevne konference SZDL Lenart, lani maja pa sem začela opravljati poklicno funkcijo predsednice občinske konference. Opažam pa, da ni več take aktivnosti kot nekoč. Vse bolj smo odvisni od družbenoekonomskih razmer, ljudje pa izgubljajo zaupanje.

Kaj so pravzaprav politični aktivni in kakšen je njihov namen?

Želeli smo dobiti pravo sliko stanja v krajevnih konferencah Socialistične zveze. Celotna družbenopolitična sestava, predsedstvo skupščine občine ter izvršni svet so obiskali vse kraje-

»Najprej želimo spoznati probleme v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah ter jih nato reševati.« pravi predsednica občinske konference SZDL Lenart Elizabeta Kranjc.

vne skupnosti in delovne organizacije v občini. Z obiski smo začeli junija ter nadaljevali septembra in oktobra. Mislim, da smo

namen dosegli. To pa je čim bolj neposredno povezovanje nosilcev funkcij s temeljnimi okolji, spoznavanje problematike določenega okolja ter dogovarjanje za njihovo reševanje.

In kaj ste ugotovili oziroma kaj teži občane lenarške občine?

Naše ugotovitve smo v povzetku razprav razdelili v več problemskih sklopov. Povsod je najbolj problematično urejanje cest. V večini krajevnih skupnosti menijo, da sredstva krajevnega samoprispevka ne zadostujejo za gramozenje in urejanje krajevnih cest, zato naj bi nekaj prispeval tudi sis za cestno dejavnost. V občini je neasfaltiranih še okrog 300 kilometrov cest, nekatere od teh pa so zaradi slabega vzdrževanja v zimskih mesecih skoraj neprevozne.

Drugi največji problem na slovenskogoriškem območju je oskrba z vodo. Oskrba je še na zadovoljivi ravni, zaradi slabega vzdrževanja naprav in objektov pa so problematični vsi lokalni vodovodi.

Telefonsko omrežje v občini že dolgo ne ustreza več zahtevam in potrebam časa. V krajevnih skupnostih imajo po 15 do 20 telefonskih priključkov, v naseljih Šetarova, Lormanje, Radehova, Zg. Žerjavci, Vinička vas in drugod pa ni še nobenega telefonskega priključka. V občinskem središču — v Lenartu — je vsega skupaj le 320 telefonskih števil.

Tudi potrebo po ustrežnejših prodajnih prostorih so poudarili v vseh krajevnih središčih, razen v Lokavcu. V večini krajevnih skupnosti so omenili tudi problem živinorejcev. V preteklosti se je preveč vlagalo v družbeni sektor, pozabljalo pa na zasebne kmetovalce.

In druga problematika, ki je povezana z družbenopolitičnim delovanjem in delovanjem delegatskega sistema?

Pri delovanju društev in družbenih organizacij so podobni problemi v vseh krajevnih skupnostih, so pa kadrovske, prostorske in seveda finančne. Ponekod pa manjka zaleta, požrtvovalnosti posameznikov, kajti brez tega amaterska dejavnost ni mogoča. Še vedno se dogaja, da prihajajo gradiva za seje skupščin sisov posamično, kar otežuje delo delegacij.

Občani tudi želijo, da bi sredstva krajevnih samoprispevkov prihajala bolj redno, ter da bi bili sproti obveščeni o uresničeni nalogah. Seveda so tu še problemi pomanjkljivega zdravstvenega in prometnega varstva.

Bernarda Peček

ČESTITAMO ZA PRAZNIK DELA

VSEM OBČANOM, DELOVNIM KOLEKTIVOM ORGANIZACIJ IN USTANOV POMURJA IN JIM ŽELIMO ŠE MNOGO DELOVNIH USPEHOV NA VSEH TORIŠČIH UDEJSTVOVANJA!

SKUPŠČINE OBČIN IN IZVRŠNI SVETI

**OBČINSKE KONFERENCE SZDL
OBČINSKE KONFERENCE ZKS
OBČINSKE KONFERENCE ZSMS
OBČINSKI SINDIKALNI SVETI
OBČINSKI ODBORI ZZB NOV**

MURSKA SOBOTA

GORNJA RADGONA

LENDAVA

LJUTOMER

Cestno podjetje Maribor, n. sub. o. Tozda za vzdrževanje in varstvo cest Murska Sobota, o. sub. o. Murska Sobota, Lendavska 61
Komisija za delovna razmerja in varstvo pri delu tozda za vzdrževanje in varstvo cest Murska Sobota

objavlja

prosta dela in naloge

- **skladiščnik v skladišču tozda** 1 delavec
Pogoj:
IV. zahtevnostna stopnja ekonomske, komercialne ali druge ustrežne smeri
3 leta delovnih izkušenj
2 meseca poskusnega dela
- **referent za samoupravljanje** 1 delavec
Pogoj:
VI. zahtevnostna stopnja pravne smeri
4 leta delovnih izkušenj
3 mesece poskusnega dela
- **referent za obratni kataster** 1 delavec
Pogoj:
V. zahtevnostna stopnja gradbene smeri, opravljen strokovni izpit,
3 leta delovnih izkušenj
2 meseca poskusnega dela

Delovno razmerje s kandidati bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.

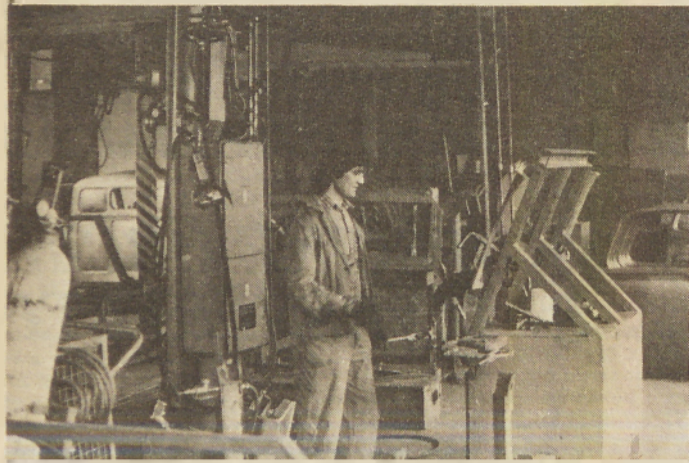
Vloge z dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite v 8 dneh od dneva objave na naslov:

Cestno podjetje Maribor, 62000 Maribor, Iztokova ul. 30, kadrovska služba.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka prijavnega roka.

Nazadovanje zaradi (ne)znanja

Trije osnovni vzroki so, ki otežkočajo poslovanje Agroservisov. Na prvem mestu je pomanjkanje kakovosti kadrov z dejansko, ne le formalno izobrazbo. Pogled v kvalifikacijsko sestavo trenutno 213 zaposlenih namreč kaže, da ima visokošolsko diplomu le eden, 7 jih ima višjo izobrazbo, največ pa jih je s ti. triletno poklicno šolo — 109. Na tako slabih kadrih ni napredka gospodarske organizacije konec 20. stoletja tudi pri nas (ali pa še posebej) ni mogoče zamisliti. Zato s v Agroservisih odprta vrata za vse visoko izobražene delavce. Na drugem mestu je pomanjkanje lastnega denarja, oziroma kapitala za obratna sredstva. Tu so še obremenitve zavoljo obresti (letos so npr. v prvem trimesečju plačali 56 milijonov dinarjev), dodamo pa lahko, da se ukvarjajo z izrazito slabo akumulativno dejavnostjo (servis), proizvodnja pa je tudi v škripcih. Kot tretji zavratalni element razvoja pa omenjajo pomanjkanje dela, nezasedenost zmogljivosti — mi bi dodali, da gre tu bolj za posledico prvih dveh vzrokov kot za vzrok sam.

Proizvodna dvorana v Agroservisih. V njej sicer delajo, vendar še zdaleč ne toliko, kolikor bi lahko. Pa ne zato, ker nočejo, ampak zato, ker enostavno ni dela...

Agroservis posluje pod okriljem sozda ABC Pomurka in poudarjajo, da je sozda veliko stonil za premagovanje težav, KG Rakičan pa je naprimer plačal razliko za marčevsko izplačilo OD. Kljub vsemu se Agroservis tudi letos ne obetajo dobri časi. Ukvarjajo se z več dejavnostmi: proizvodni del, v katerem delajo rezervne dele za mariborski TAM, pa tudi nekaj svojih izdelkov, tehnični pregledi in servis ter trgovina s prodajo vozil.

Pri proizvodnem delu je zavoljo težav v Tamu prišlo do motenj tudi v Agroservisih. Po sanacijskem programu, izdelanem leta 1985, bi morali letos prodati 97.500 ur, kot kaže zdaj, pa je »oddanih« le 40 tisoč. Lep del proizvodnih zmogljivosti je torej nezaseden, dela ni. Ob obstoječih kadrih si

kakšne revolucionarne nove tehnologije ne morejo privoščiti, prav tako ne večjih naložb. Do takega odstopanja od sanacijskega načrta je prišlo zaradi zamude, saj so začeli delati šele leta 1986. Pa tudi zato, ker delajo rezervne dele za proizvođače, ki jih TAM opušta. Rešitev je v novih programih in enega so že dobili — za TAM bodo delali blatnike. Ponujajo se še nekatere možnosti, za katere pa ni znano, če se bodo uresničile.

Pri servisnem delu je najbolj pereča zastarela oprema, saj je odpisanost osnovnih sredstev kar 80-odstotna. Trenutno imajo le en novi stroj za uravnoveženje koles, vreden 10 tisoč nemških mark. Posodobitev servisa bo nujna, že letos pa naj bi med drugim kupili napravo za testiranje motorjev, ki

bo stala 26 tisoč mark. Ker je sodoben in kakovosten servis gotovo širšega pomena, so se odločili, da izdelajo investicijski elaborat. Končati bi ga morali v prvem polletju, pa ga še niti dobro začeli niso. Zato v Agroservisih že razmišljajo, da bi poiskali drugega izvajalca. Pri servisnem delu se ustavimo še ob neakumulativnosti — cena ure dela je npr. 3.717 dinarjev. Ker imajo polovico od vseh garancijska popravila, je pomembno, da dobijo npr. od Zastave za uro le 2.400, od IMT pa celo samo 1.800 dinarjev.

Trgovina in prodaja vozil nimata posebnih težav, saj se število prodanih vozil pač povečuje z večjo dobavo, pa tudi menjava staro za novo poteka dobro, kar neposredno vpliva na več dela v servisu. Pravično pa je opozoriti na nekaj dejstev, ki jih poudarjajo tudi pri Agroservisih. Med 38 slovenskimi ozidi, ki se ukvarjajo z avtoservisno dejavnostjo, so po povprečnem čistem OD na delavca pa komaj na 36. To povprečje je lani znašalo nekaj čez 91 tisočakov, vendar je danes občutno znižano — 168 tisoč dinarjev. Prav slednje, torej bistveni »popravek« plač navzgor, bi moralo vplivati na mirnejšo in tvornejšo notranjo klimo, pa žal ni tako. Nasprotja v delovni organizaciji so še dokaj izrazita. Kljub relativno dobrim plačam so rezerve, polne zaposlenosti še ni, prav tako je treba popraviti organizacijo dela.

To so tudi vzroki za sodelovanje z znanostjo, pametjo. Tako so o modelu organiziranosti naročili študijo na Zavodu za produktivnost v Ljubljani. Prvi del je končan (analiza razmer v Agroservisih), drugi pa bo neposredni organizacijski model, po katerem se bodo ravnali v praksi. Sodelujejo tudi z inštitutom Jožef Stefan, ki jim pomaga pri kompjuterizaciji. Fakulteta za strojništvo pa je tista, ki proučuje izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti. Upajmo, da bo od vsekar koristnega sodelovanja z znanstveniki v prihodnje kaj koristilo, seveda ob pogoju, da se Agroservis tudi sam okrepi z več znanja. Bojan Peček

Kako motivirati delavce?

Odgovoriti na vprašanje ni pretežko: z dobrimi osebnimi prejemki. Tega se zavedamo vsi, vendar le v redkih gospodarskih organizacijah to lahko tudi izpolnijo. Splošno gradbeno podjetje Pomurje zaposluje 1110 delavcev, nekaj nad 500 jih je v gradbeni operativi, 300 v stranskih obratih (prevozništvu, lesni obrat, asfalterstvo in obrat v Lipovcih, kjer izdelujejo betonske konstrukcije) in nad 200 v režiji. Lansko poslovanje lahko označimo za uspešno, saj so ustvarili nekaj akumulacije. Seveda pa ob splošni krizi gradbeništva številke niso visoke, še hujši časi pa se obetajo letos. Vzrokov je več, največji pa je gotovo splošno pomanjkanje denarja in restriktivni zvezni ukrepi, kot je tisti o začasni uporabi družbenih sredstev za negospodarske naložbe. Poleg tega imajo gospodarske organizacije vedno manj denarja in še tega (kar je pravilno!) vlagajo v posodabljanje tehnologije in ne v zidovo. Prav tako so težave pri stanovanjski gradnji — dovolj torej, da so vsi gradbinci (mimogrede, že zdaj jih je v Sloveniji toliko, kolikor bi jih moralo biti šele leta 2000) zaskrbljeni.

V SGP Pomurje skušajo nastale težave premostiti dobesedno z naslonitvijo na lastne sile. Ta sicer zelo obrabljena besedna zveza je v tem primeru tudi vsebinska in resnična, saj je gotovo, da jim ne bo pomagal nihče, če si ne bodo sami. Zato so okrepili predstavnisko službo po Jugoslaviji (v Novem Sadu imajo predstavništvo, v Istri in Zagrebu pa svoja zastopnika). Njihova naloga je, spremljati naložbena dogajanja in seveda omogočiti Pomurju, da se prijavi na natečaj za razpisano gradnjo. Pri tem pa opozarjamo na skrajno neoljalno konkurenco na domačem trgu.

Tako rekoč vsaka občina ali regija ima »svoje« gradbince, občinske meje se zapirajo in pričrta smo do neke mere monopolistični konkurenci. Vseeno Pomurje ta čas gradi nekaj večjih objektov po Jugoslaviji — v Džakovici na Košovu farmo za nesnice, v Bogatiču (SR Srbija) farmo za svinje in industrijski obrat v Zagrebu. Gre za objekte, katerih predračunska vrednost je dokaj visoka — od milijarde dinarjev navzgor. Poleg omenjenih pa dograjujejo še obrat za predelavo mesa v Svetozarevu. Prav slednja gradnja jim je uspela, naredili so jo hitro in kakovostno, kar je vsekakor najboljša reklama za sklepanje nadaljnjih poslov v Srbiji. Sicer pa se morajo vključevati v gradnjo velikih objektov, ker so si zadali za letos kar 20 milijard dinarjev realizacije. Zaradi monopolistične konkurence doma pa je ena od poti nastop na tujih tržiščih. Tam je seveda konkurenca sicer lojalnejša, zato pa po kakovosti veliko močnejša.

Z gradbeno operativno se na zahod skoraj ni mogoče prebiti, drugače pa je z izvozom betonskih stebrov, ki jih izdelujejo v Lipovcih. Obrat je vsekakor eden nosilcev razvoja SGP Pomurje. Največje delo, ki ga tačas opravljajo v tujini, je obnova hotela v Budimpešti, vredna kar 3,8 milijona dolarjev. V glavnem mestu naše severne sosedje je okrog 100 delavcev, z deli pa naj bi končali še letos junija. Seveda se zavedajo ponujene priložnosti in se bodo potrudili, da bi na madžarskem trgu ostali, zanje pa bi bila zelo zanimiva tudi mešana družba, o kateri se že pogovarjajo.

Poleg že omenjenih je ena osrednjih preglavic v SGP Pomurje tista, ki smo jo omenili v naslovu. Osebnih dohodkov so namreč glede na delovne razmere izrazito nizki (povprečje za prve tri mesece je 135 tisočakov). To povzroča relativno veliko fluktuacijo kadrov, posebno strokovnjakov. Če k temu dodamo še nezanimanje mladih Pomurcev, da bi se šolali za gradbene poklice, je (temačna) slika še jasnejša. Veliko upanja za kratkoročno izboljšanje osebnih prejemkov ni, prej lahko pričakujejo obratno. Nov obračunski sistem bo namreč lepo oklestil dohodek in s tem seveda vplival tudi na višino številke na plačilnih listkih. Kako torej delavce, ki so že v Pomurju, zadržati? Največ, kar lahko storijo, je zavzemanje za čimveč dela, za boljšo organizacijo, kar bo prineslo boljši dohodek in tako tudi večje zadovoljstvo zaposlenih.

Bojan Peček

Industrijski Pokorn

MAGNEZIJ V VSAKODNEVNI PREHRANI

V sodelovanju z revijo Zdravje je Zdravilišče Rogaska Slatina pred kratkim izdalo in na tiskovnih konferencah minulo sredo v Ljubljani predstavilo poučno knjižico profesorja dr. Dražigosta Pokorna: Magnezij v vsakodnevni prehrani. Gre za prvo tovrstno publikacijo pri nas, po kateri bo gotovo posegel marsikateri bralec, ki se zaveda, kako pomembno je zdravje v človekovem življenju.

Magnezij je življenjsko pomemben mineral v našem organizmu, ki ga mora človek dobiti s hrano in vodo. Ker neustrezen način življenja in prehrane, premalo magnezija v naših vsakdanjih živilih, zaradi različnih vzrokov povečano izplavljanje magnezija iz organizma ter različna bolezenska stanja vedno bolj zmanjšujejo količino magnezija v telesu, je dnevno nadomeščanje magnezija pri marsikomu že življenjsko pomembno. Naša vsakdanja prehrana je marsikje na meji pomanjkanja magnezija, zato bi lahko trdili, da profilaktično nadomeščanje magnezija postaja pri nas že potreba. Najenostavnejši način nadomeščanja magnezija je pitje mineralne vode donat, katere trije decilitri na dan zadostijo potrebam po tem mineralu.

Namen knjižice je — na osnovi številnih najodobnejših znanstvenih spoznanj, ki so bila predstavljena na 2. evropskem kongresu o magneziju v Stockholmu maja preteklega leta — podati dietno oceno mineralne vode, ki vsebuje skoraj koncentrat magnezija. Avtorju, ki je kot humanist in znanstvenik prispeval delež k novim spoznanjem o naravi in človeku, o zdravju in življenju, je to uspelo. bb

UTOK, TOZD USNJARNA, ENOTA KOBILJE

Vsi bi radi tovarnico

Pobuda, ki so jo dali Kobiljani, začasno zaposleni na tujem, da bi prispevali denar za gradnjo tovarne v njihovi vasi, se sicer ni uresničila v predlagani obliki, vendar industrijski obrat kljub temu stoji. Tovarna usnja Utok iz Kamnika je prisluhnila željam in potrebam tega otočka slovenstva (sosednji kraji so narodnostno mešani) in dala doberšen del sredstev za preureditev stare šole v industrijske delavnice in spremljajoče prostore. Uradno se ta delovna skupnost imenuje Utok, tozdz Usnjarna, enota 20, Kobilje. Njen vodja je domačin Pavel Nemet, sicer krajevni aktivist, ki si je skupaj z drugimi močno prizadeval za zagotovitev možnosti za delo domačinov, kajti vas se je začela prazniti.

»Res, dosegli smo to, kar so si želeli naši delavci, zaposleni na

tujem, kot tudi množica drugih, ki si žele zaposlitve doma. Čeprav so bila sredstva zagotovljena na drug način, torej ne s posojili zdomcev, pa to ne pomeni, da Kobiljančari nismo izdatno pomagali. Tako smo dali na voljo staro šolsko poslopje, opravili nekatera dela, prispevali smo les za ostrežje in še bi lahko naštevali. Vrednost našega prispevka ocenjujemo na 10 milijonov, sama preureditev poslopja, dozidave in nadzidave, inštalacije, oprema, ureditev okolice... pa bodo stali 150 milijonov dinarjev,« je povedal tovariš Nemet.

Dobro se spominjam stare kobiljanske šole, ki je kazila podobno te lepe, ravne vasi. Zadaj je vsa prenovljena, dozidana... Po pravici rečeno: gledano od zunaj nekoliko motijo prizidki; povsem drugačna pa je podoba

znotraj! Arhitekt ljubljanskega Biroja za projektiranje Dušan Blaganje je našel izredno lepe rešitve, zlasti pri hodniku, stopnicah in ureditvi podstrešja, ki ga je spremenil v pisarniške, sanitarne in druge prostore. Prostrani in svetli so seveda tudi prostori za neposredno proizvodnjo.

»Zgradba meri skupaj 522 kvadratnih metrov, od tega je 240 kvadratnih metrov proizvodnih prostorov,« je povedal sogovornik in me povabil vanje. Tu sem se srečal z Angelco Kastelic, ki je prišla sem iz Kamnika in je mentorica delavkam in delavcem pri uvajanju v delo.

»Sprašujete, kako gre? Presenečena sem! Zelo hitro so se vpeljali v delo. Sicer pa je za zdaj tukaj zaposlenih le 11 delavcev; poleg vodje enote še 5 šivilj, 3 krojilje, 1 mojster in 1 vzdrževalec. Kmalu bosta prišli še 2 šivilji in 1 krojilja. Medtem ko so objekt že povsem uredili, razen okolice okrog njega, pa smo — kot vidite — bolj slabo opremljeni s stroji, brez katerih seveda ne bo šlo. Sivalni stroji so že dlje časa plačani v tovarni Bagat in obljubljajo nam, da jih bodo v kratkem poslali.«

— Ali to pomeni, da se bo kmalu lahko zaposlilo večje število delavcev?

»No, ja, večje najbrž ne, vsaj v krajšem času ne, vemo pa, da je prošnja velika. Za zdaj zaposlitev dobivajo delavci, ki so že delali pri podobnih delih in nalogah, toje taki, ki že zanjo ravnati s strojem, jaz pa sem tukaj bolj zato, da jih vpeljem v šivanje določenega usnjene izdelka. Zdej šivamo predvsem usnjene prevleke za oblažinjeno pohištvo.«

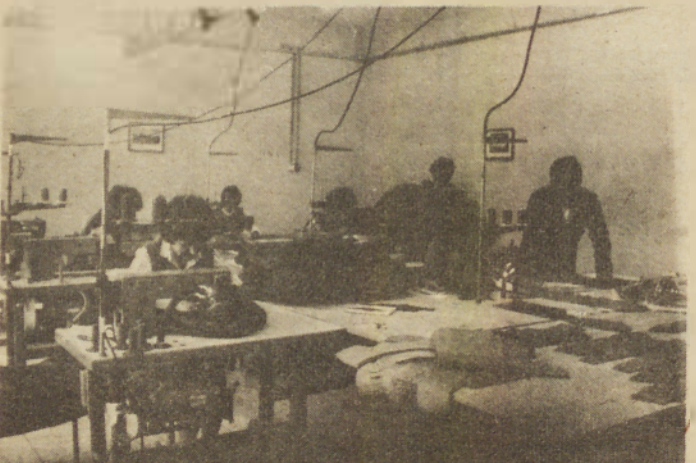

Nekdanjo staro šolo na Kobilju so preuredili v malo vaško tovarnico.

Besedo je spet povzel vodja enote Pavel Nemet: »Tu in tam nam kdo počita, češ da zaposlujemo take, ki so delo že imeli, na primer v Planiki ali Muri, da pa ne sprejemamo mladih delavcev, ki niso še nikjer delali. Upam, da ne bo dolgo, ko bodo tudi ti prišli na vrsto. Najprej pa moramo seveda ustvariti strokovno jedro kolektiva. Ti, že preskušeni in strokovno podkovani delavci, bodo pozneje pomagali pri uvajanju začetnikov. Tak pristop je toliko nujnejši, saj smo že na samem začetku — mnogo pred uradno otvoritvijo, ki bo 14. junija — začeli šivati zahtevne izdelke.«

V pogovoru sem tudi zvedel, da ne bo dolgo, ko bo kolektiv štel 30 delavcev. Če pa bodo uredili dvozmensko delo, jih bo delalo 60. In če bo vse šlo po načrtih, potem se bodo morda zapo-

sliji kdaj pozneje še drugi s seznama devedesetih. Tedaj bo najbrž treba poseči tudi po združnem domu, ki je tik ob tej proizvodni enoti. S. Sobočan

V delovni enoti Utokovega tozda Usnjarna na Kobilju tačas dela 11 delavcev.

SAMOUPRAVNA MESOREZNIČA

PROIZVODNO GRADBENO PODJETJE, p. o. LJUTOMER, ORMOŠKA C. 3

OBJAVLJA PO SKLEPU DELAVSKEGA SVETA

JAVNO DRAŽBO

ZA ROMAN — IKARUS. LETO IZDELAVE 1980, V NEVOZNEM STANJU — BREZ MOTORJA

PO IZKLICNI CENI 2.600.000 din

Dražba bo v četrtek, 7. maja 1987, ob 11.00 v prostorih uprave delovne organizacije na Ormoški cesti 3. Ogled je mogoč istega dne od 7.00 do 10.00 v prostorih skladišča na Babinski cesti.

Potencialni kupci vplačajo 10% varščino. Prometni davek plača kupec. Po nakupu vozila reklamacij ne upoštevamo.

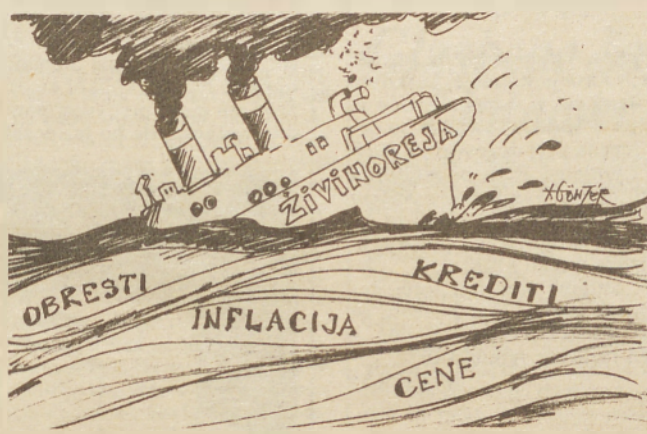
KAKO IZ KRIZE V ŽIVINOREJI?

Položaj slovenske živinoreje se še naprej slabša, zato so v Zadrugi zvezi Slovenije pripravili prikaz položaja v začetku letošnjega leta, ki opozarja na to, da so razmere kritične in ne zagotavljajo uresničitve zastavljenih ciljev na tem področju. S tem želijo predvsem odgovorne dejavnike in javnost opozoriti, da ne bi prepozno ugotovili usodnih, negativnih posledic sedanega stanja za normalno oskrbo domačega prebivalstva, pa tudi za našo devizno bilanco. Opozorilo je toliko bolj nujno, ker bi vsako nadaljnje odlašanje z ekonomskimi ukrepi lahko imelo dolgoročne negativne posledice. Dosedanji ukrepi so nesporno imeli pomembno vlogo pri razvoju kmetijstva in obvladovanju prehranskih bilanc v republiki, vendar ti ukrepi nadomeščajo le tretjino izgubljenega prihodka, ki se odvliva iz kmetijstva na račun cen.

Nazadovanje v živinoreji se kaže predvsem po letu 1981, saj so, razen pri mleku, kjer se odkup enakomerno povečuje, na vseh ostalih področjih precejšnja nihanja in planskih ciljev ne uresničujemo. Nekoliko ugodnejše rezultate v živinoreji smo imeli v Sloveniji le v letu 1984, zadnje leto prejšnjega in prvo leto tekočega srednjeročnega obdobja pa se ponovno kaže nazadovanje. V primerjalnem obdobju najpočasneje raste prireja govejega mesa, saj je bila ta lani približno enaka kot v letu 1981, po letu 1984 pa se je močno zmanjšala predvsem prireja prašičjega mesa. Če smo v letu 1984 v Sloveniji vzredili 35.838 ton prašičjega mesa, so se v letu 1985 te količine zmanjšale na 31.473 ton, lani pa so znašale 34.977 ton. Zlasti močno se je v zadnjih dveh letih zmanjšala prireja prašičjega mesa v kooperacijski rejji. Tako smo pri prašičjem mesu lani za planom zaostali za skoraj 5,5 odstotka, pri govejem mesu pa smo načrt izpolnili le z dobrimi 90 odstotki.

Čeprav nam je v zadnjih petih letih v Sloveniji uspelo celo nekoliko povečati stalež krav, se v sedanji gospodarski krizi že kaže težnja po zmanjševanju. Po predhodnih podatkih statistike za leto 1987 imamo zdaj v Sloveniji okrog 262 tisoč krav in brijih telic, kar je za 9 tisoč manj kot lani. Položaj zbuja še toliko več skrbi, ker je skoraj 90 odstotkov govedi in 96 odstotkov krav v zasebni rejji, tu pa prihajajo nihanja še toliko bolj do izraza. Prevladujejo namreč kmetije z dvema kravama in le zelo počasi narašča

število rejcev, ki redijo 3 ali več krav. Pri mleku je sicer stalna rast odkupa, vendar je to delno tudi posledica napačne proizvodne sestave v zasebnem sektorju, ki se je enostransko

usmeril v govedorejo. V organizirano prirejo mleka je bilo v Sloveniji leta 1971 vključenih 38.552 kmetij, v letu 1985 pa 58.409 kmetij ali 52 odstotkov več, vendar dve tretjini slovenskih kmetij odda letno manj kot 5 tisoč litrov mleka, skoraj 90 odstotkov kmetij pa manj kot 10 tisoč litrov mleka.

Stroški prireje v govedoreji in prašičereji naraščajo mnogo hitreje od odkupnih cen živine in mleka, neskladja se povečujejo, z njimi pa tudi izgube in vse več rejcev zato opušta prirejo. Iz modelne kalkulacije, ki jo je izdelal Kmetijski inštitut Slovenije za intenzivne kmetije, usmerjene v govedorejo in na katerih je produktivnost bistveno višja od povprečja zasebnega kmetijstva, je razvid-

no, da je znašala v začetku letošnjega leta izguba pri litru mleka na teh kmetijah 33 dinarjev in pri enem kilogramu prirasta govedi 334 dinarjev. Ker pa so stroški prireje na manjših kmetijah bistveno večji, gredo ti v celoti v breme teh kmetov. Še težji je položaj v družbenem sektorju, kjer je znašala v začetku letošnjega leta izguba pri litru mleka 67,85 dinarja, pri kilogramu mladega pitanelega goveda 382,16 dinarja in pri kilogramu prašičev 207 dinarjev.

Ker spadajo mleko, goveje in svinjsko meso med »socialne« pridelke, katerih cene so

pod družbenim nadzorom, naj navedemo za primerjavo še nekaj podatkov. Za povprečni mesečni osebni dohodek zaposlenega v Sloveniji je bilo leta 1983 moč kupiti 719 litrov mleka, lani pa že 920 litrov, govedine s kostmi je bilo leta 1983 moč kupiti 72 kilogramov, lani pa že 132 kilogramov, svinjine s kostmi pa v letu 1983 56 kilogramov in lani 68 kilogramov. In še en podatek, ki ponazarja družbenoekonomski položaj slovenskega kmeta. Ta je od leta 1984 vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, vendar so prispevki za to tako porasli, da jim cene kmetijskih pridelkov še zdaleč ne morejo slediti. Če je v letu 1985 znašal prispevek za 4. zavarovalni razred 43.019 dinarjev, se je v letu 1986 več

kot podvojil in je znašal 94.651 dinarjev, letos pa so se prispevki povečali skoraj za trikrat, saj je treba za 4. zavarovalni razred plačati 258.908 dinarjev. Vsi ti podatki jasno opozarjajo na slab gospodarski položaj slovenske živinoreje, saj kažejo, da so problemi tolikšni, da zahtevajo konkretne rešitve. Če tega ne bomo naredili, bodo razvednotena še tista prizadevanja in rezultati, ki smo jih v preteklosti že dosegli. Zaradi slabega ekonomskega položaja v živinoreji vse več čistih kmetij prehaja v mešane, s tem pa se zmanjšuje intenzivnost kmetovanja. Prav tako se zmanjšuje zanimanje za naložbe v živinorejo, s čimer je prekinjen proces koncentracije, manjše pa je tudi zanimanje za intenziviranje zemljišč na območjih z omejenimi možnostmi pridelovanja. Vse to bo lahko negativno vplivalo tudi na predelovalno industrijo in industrijo, ki oskrbuje kmetijstvo z reprodukcijskim materialom, trpel pa bo tudi strokovno delo. Končne posledice pa se bodo kazale v manjši pridelavi in ponudbi hrane in s tem v povečani odvisnosti od uvoza, kar je v nasprotju z našimi resolucijskimi cilji.

Ob tem se je potrebno zavedati, da bo sanacija živinoreje dolga in draga, dosegli pa jo bomo lahko le z ustreznimi ekonomskimi ukrepi. V Sloveniji zato predlagamo, da je treba rejcem zagotoviti tisto ceno, ki bo omogočala obstoj in razvoj intenzivnim proizvajalcem. V obdobjih visoke inflacije moramo najmanj dvomesečno popraviti dohodke kmetijskim proizvajalcem, za razvoj kmetijstva pa je potrebno zagotoviti tudi kredite s primernimi pogoji in več nepovratnih sredstev. V praksi moramo zagotoviti, da bosta imela družbeni in zadrugi sektor enake ekonomske možnosti za pridelavo hrane, zvezni izvršni svet pa naj preneha s politiko uvoza tiste hrane, ki jo lahko pridelamo doma. Z nepremišljenim uvozom mesa in mleka namreč onemogoča nadaljnji razvoj živinoreje in tudi ruši že doseženo.

Ludvik Kovač

VRTNINE — dopolnilni vir dohodka na kmetiji

Varstvo

Sejemo razkuženo seme ali ga razkužimo z benlatom ali temetidom ali derosalom. V vlažnih letih škropimo z folpetom ali folpanom ali orthophaltanom ali captanom ali orthocidom ali bakrenim antracolum ali bakrenim dithanom, po potrebi dodamo folifertil. Ob setvi uporabljamo granule basudin, kasneje pa zalivamo z parathionom ali diazionom ali ultracidom, da zatremo korenčovo muho.

Plevel zatiramo pred setvijo s treflanom, ki ga zadelamo v zemljo ali pa škropimo pred vznikom s kombinacijami 2 kg/ha prometina in 3 l/ha duala ali z 2 kg/ha prometina in lasso 3 l/ha. Ko razvije 2 do 4 prave liste, uporabljamo dosanex ali kombinacijo lasso in prometin.

Pridelamo od 30 do 50 t/ha korenov premera od 2 do 4 cm. Sorta, kakovostna za predelavo, je nantes marko.

Rdeča pesa

Zahteva ves čas rasti enakomerno vlažna tla, 15 do 23 stopinj C, humozno, strukturo srednje težko ilovnato, odcedno nezaskorjeno zemljo, ves dan osončno lego. Sejemo jo po kulturah, ki so bile prejšnje leto gnojene s hlevskim gnojem, npr. zelje, krompir, dobro uspeva tudi po detelji, grašici, fižolu, grahu in inkarnatki. Na isto mesto pride po treh do šestih letih.

Gnojimo z mineralnimi gnojili 100 do 140 kg/ha N, 100 do 120 kg/ha P₂O₅ in 200 do 250 kg/ha K₂O.

Sejemo v trakove na 20 cm, med trakovi na 40 cm, potrebuje mo 8 do 10 kg/ha semena, ki ga sejemo 2 do 4 cm globoko, na tekoči meter 15 do 20 semen.

Varstvo

Seme razkužimo z radotiramom M, temetidom P-50 ali orthocidom 50. Proti plesni pegavosti škropimo z brestanom, betafenom, 42 dni pred spravilom pridelka. Pesno muho zatiramo z monitorom ali sisteminom ali lebacidom, pesne rilčkarje pa zatiramo takoj po vzniku z ultracidom, accotionom, monitorom.

Po setvi zatiramo plevel s pyraminom ali goltixom, enega od teh mešamo z dualom. Ko pesa razvije 2 do 4 prave liste, uporabljamo betanal ali nikonal.

Pridelek rdeče pese sorte bikor je od 20 do 60 t/ha.

Hren

Hren zahteva globoko obdelana, humozna tla, s peščenim podtaljem, enakomerno vlažno reakcijo tal pH 6,5 do 7. Kisla tla apnimo, ker korenin na kislih tleh počrne. Na izredno težkih tleh se korenin razvejijo. Hren zahteva enakomerno oskrbo z vlago, zato uspeva tam, kjer je višina podtalnice razmeroma visoka, voda pa ne sme zastajati na površini, ker to povzroča temnorjave pege v korenu. V kolobarju pridelujemo hren po leguminozah, kumarah, krompirju, ne smemo pa ga saditi po križnicah ali kapusnicah. Po štirih letih ga sadimo na isto površino. Po hrenu pridelujemo silažno koruzo, da očistimo površino ali pa uporabljamo roundap. Hrenu gnojimo s hlevskim gnojem, od 40 do 60 t/ha, in z mineralnimi gnojili.

Količine določimo na osnovi kemične analize tal. Na osnovi lončnega poskusa, izvedenega v Zahodni Nemčiji, odvzame tlem 10 t/ha pridelka 217 kg/ha N, 66 kg/ha P₂O₅, 345 kg/ha K₂O, 546 kg/ha CaO in 102 kg/ha S. Od tega ostanejo na polju listi, v katerih je 61 kg/ha N, 16 kg/ha P₂O₅, 161 kg/ha K₂O, 486 kg/ha CaO in 54 kg/ha S.

Če je v tleh 15 do 20 mg/100 g fosforja, je gnojilni odmerek enak odvzemu hranil, če ga je manj, to je pod 15 mg/100 g, gnojimo z večjim odmerkom. Veliko potrebo hrena po kaliju pokrijemo s 140 do 170 kg/ha K₂O, če so tla normalno založena s kalijem (15 do 30 mg K₂O/100 g tal). Glede na pH tal dodajamo kalcij, zvepla pa je dovolj v tleh, dodajamo ga tudi z organskimi gnojili. Če računamo, da je v hlevskem gnoju 120 do 150 kg/ha N, z mineralnimi gnojili dodamo 80 do 120 kg/ha N. Na osnovi tega poskusa je največji pridelek pri 40.000 rastlinah na hektar 13 do 14 t/ha, pri 20.000 rastlinah na hektar pa samo 6 do 7 t/ha.

Na Češkem priporočajo gnojenje z 12 do 36 t/ha hlevskega gnoja in 40 do 75 kg/ha N, 20 do 35 kg/ha P₂O₅, in 100 do 170 kg/ha K₂O. Po priporočilih Univerze v Hohenheimu pridelek 1 kg hrena na kvadratni meter odvzame tlem 8,5 g N, 4 g P₂O₅, 25 g K₂O, 4 g CaO in 2 g MgO.

Od odbire koreninskih reznic, s katerimi množimo hren, sta odvisni kakovost in količina pridelka. Zato je potrebno pred saditvijo tla podrahljati do 50 cm globoko, da se razvijejo čim daljše stranske korenine in izkopavati tako, da stranskih korenin ne poškodujemo. Večina pridelujemo populacije hrena. Na Češkem pa so vzgojili sorto krenox, pri kateri dosega 7,5 do 11 t/ha pridelka, prednost te sorte je, da med rastjo korenin ni potrebno več čistiti stranskih korenin, zahteva samo temeljito čiščenje koreninske reznice pred saditvijo.

Koreninske reznice se pripravljajo jeseni ob izkopu, so dolge 20 do 30 cm in debele 0,8 do 1,8 cm, v Vzhodni Nemčiji v prvi razi redno spadajo koreninske reznice, dolge 45 cm, debele 2 cm, na Češkem pa uporabljajo najmanj 20 cm dolge reznice, ki jih sadijo v 10 do 15 cm globoke brazde pod kotom 45 stopinj, na medvrstno razdaljo 62 cm, v vrsti 8 do 10 cm, tako da posadijo 50 do 60.000 koreninskih reznic na hektar.

Če mine med odpošiljanjem in saditvijo več kot 48 ur, je potrebno koreninske reznice zakopati v zemljo in pred saditvijo ponovno očistiti koren, kar priporočajo v Vzhodni Nemčiji. Sadimo samo zdrave koreninske reznice.

Koreninske reznice takoj po pripravi zakopljemo v zemljo, povezane v šopke, pred saditvijo jih odrgnemo, 2 cm na zgornjem ravni in 2 cm na spodnjem posebnem robu pustimo neodgrnjeno, da se razvijejo poganjki in korenine.

Po sajenju uporabljamo herbicide: patoran, mesorani, gesagard, afalon. V Vzhodni Nemčiji pa priporočajo večkratno okopavanje in dognojevanje s 50 kg/ha dušika v juniju in avgustu.

Med rastjo škropimo posevek s fungicidi dithan, ridomil MZ. Korene čistimo prvič v juniju, pustimo samo en ali dva zelena poganjka in na koncu tri korenine, iz katerih se bodo razvile koreninske reznice. Priporočljivo je še eno čiščenje v avgustu. Bolhače zatiramo s dipterexom, sisteminom, rogorjem, basudinom.

V Vzhodni Nemčiji porabijo 895 ur na hektar. Saditev so mehantizirali, ravno tako izkop. Za vzgojo sadik posadijo površino, na katerih iz 10 do 15 cm dolgih reznic pridelajo na hektar za dva hektarja reznic za saditev v naslednjem letu.

Po naših normativih porabimo 1000 do 1200 ur na hektar. Zmanjšanje pridelkov pripisujejo pojavu viroz, ki so jih opazili v Vzhodni Nemčiji. Na Češkem pa rastline testirajo in samo od zdravih jemljejo koreninske reznice. Tu korene izkopavajo 35 cm globoko.

Za oskrbo v zimskih mesecih priporočajo v Vzhodni Nemčiji izkop korenov in skladiščenje v zasipnicah, ki so meter visoke in 1,5 metra široke. Korene je potrebno takoj pokriti z 20 cm debelo plastjo zemlje, ko nastopi mrz, se pokrije še s slamo in folijo. Ves čas mora biti temperatura v zasipnici od 1 do 5 stopinj C.

Na hektar pridelajo na Češkem 100.000 koreninskih reznic, dolgih 20 cm, debelih 0,5 cm, in od 7,5 do 11 t/ha pridelka korenov. V Vzhodni Nemčiji so pridelki manjši, od 5,4 do 6,9 t/ha. Pri nas pa so pridelki okoli 7 t/ha.

Dr. Mihaela Černe, dipl. inž. agr.

PODGORCI

11. PRAZNIK VINA

Turistično društvo Podgorci (pri Ormožu) že 11 let prireja tradicionalno poskusno domačje vino. To poskusna je tudi zadnja leta v sklopu Turističnih dni. Celotna pridelava in trajala 5 dni. Najprej bodo ocenjevali vzorce domačih vin, ki jih bodo posnili v vinogradnikih iz okolice in ljubljansko-ormoškega območja. Prihajajo prek 100 vzorcev vin, rezultate pa bodo letno prvič obdelovali z računalnimi, obiskovalci pa bodo lahko tudi sami primerjali vzorce steklenjakov. Prvega maja bo kulturni večer s koncertom in plesno zabavo, drugega zabavni večer z ansamblom Prerad, tretjega maja pa bo v Podgorcih dan prišleke kalitve z vsemi specialitetami, ki jih premore, popoldne bo strokovno predavanje o vinogradništvu, nato pa bodo podelili priznanja vinogradnikom in krajanom za urejeno okolje.

Turistično društvo Podgorci že dalj časa uspešno in dobro sodeluje tudi z društvom vinogradnikov ljubljansko-ormoških gorc. Zaradi tega, saj jim le-ti pomagajo pri pridelavi in strokovnem delu pri poskusnih vin. Vse tri prvomajске dni pa bo obiskovalcem na voljo tudi poskusna vina, ki so jih letos prinesli vinogradniki.

D. L.

Zatirajmo koruzno veščo

Na nekatere škodljivce kmetijskih rastlin je treba opozoriti že zdaj, čeprav povzročajo vidno škodo na posevkih šele pozno poleti. Med take škodljivce spada tudi prosena (koruzna) vešča, ki je najhujši škodljivec koruze in povzroča vsako leto večjo gospodarsko škodo. Prosenca vešča napada poleg koruze tudi sivek, proso, sončnice, fižol, dalje in druge rastline. Škodo povzročajo gosnice, ki rijejo po steblih, zato se stebela lomijo. Gosnice prezimijo v spodnjem delu stebela ali še nižje v kocu, zabujajo se junija in v dveh tednih vzletijo metulji, ki odlagajo jajčeca v kupčkah na spodnjo stran lista. Gosnice najprej objedajo liste, nato

se zavrtajo v stebela in rijejo po strženu navzdol, rastline se začnejo lomiti.

Proseno veščo lahko zatiramo kemično, ko se prično razvijati gosnice, ki jih spoznamo po veliki temni rjavi glavi, škropimo z insekticidom. Najcenejši in najučinkovitejši način zatiranja je pravočasno spravilo koruznice. Jeseni slamo požanjemo čim nižje pri zemlji, preorjemo, pobranimo, zberemo štrclje in jih sežgemo. Slamo pokrimo ali siliramo, vse ostanke slame sežgemo.

Ker še danes vidimo nepopravljeno lansko koruznico na njivah, velja obvestilo pridelovalcem koruze, da koruznico čimprej pospravijo in uničijo, drugače bodo po predpisanih določilih odloka o zatiranju prosene (koruzne) vešče predlagani v upravno kaznovanje.

Zita FLISAR NOVAK dipl. ing. agronomije

Zatiranje plevelov v krompirju

Plevel v nasadih krompirja se vedno pogosto uničujemo mehansko z okopavanjem, kar ima svoje prednosti, pa tudi slabe strani. Z okopavanjem poškodujemo korenine in stolone ter omogočimo infekcijo z različnimi mikroorganizmi, ki žive v tleh. Z uporabo kemičnih pripravkov za zatiranje plevelov se izognemo tem nevarnostim.

Trajne plevela zatiramo že jeseni, semenske pa po sajenju krompirja. Za zatiranje semen-

skih, travnatih in širokolistnih plevelov priporočamo uporabo takih herbicidov, ki sočasno zatirajo travnate in širokolistne plevela, na primer stomp-prometrin (5-6 l/ha). Širokolistne plevela pa bomo najbolj učinkovito zatili s herbicidi patoran 50 (2-5 kg/ha) ali sencor (do 1,5 kg/ha) ali s tistimi na temelju prometrina (2-3 kg/ha).

Pred vznikom krompirja zatirajo v tujini semenski plevel še s

kombinacijo metolaktora (dual), ki pri nas nima dovoljenja za ta namen, z metobromuronom (gallex 500 EC: 4-5 l/ha) ali prometrinom (codal 400 EC: 5-6 l/ha).

Po vzniku, ko je krompir velik 10 do 15 cm, lahko uničimo plevela s herbicidom sencor (0,5-0,75 kg/ha). V isti razvojni stopnji krompirja, ko so temperature pod 20°C, v tujini uspešno uničujejo smolenec, kamilice in rogoviček s herbicidom basagan (akt. snov bentozan) v količini 2-3 l/ha. Pri uporabi obeh herbicidov moramo biti pazljivi, saj povzročata poškodbe na krompirjevki.

S herbicidom fusilade uspešno zatremo plevelne trave, ki imajo razvita 2 do 5 listov. Za uničevanje semenskih enoletnih trav bomo porabili 1 do 2 l/ha pripravka, za uničevanje večletnih plevelskih trava, kot so pirnica, pesjak in divji sivek, po porabimo 2 do 4 l/ha fusilada.

Olga Jakič, dipl. inž. agr., Kmetijski inštitut Slovenije

KMETOVALCI!

DO VARAŽDINKA, TOZD PREHRAMBNA INDUSTRIJA VARAŽDIN, Prvomajska 178

— celo leto prodaja visokoproteinsko živalsko krmo, izdelano na osnovi sončnic (zmleto sončnično seme in pogače).

— CENE UGODNE!

— Vse informacije po telefonu (042) 40-544 in 40-720 od 6. do 14. ure.

Razkrižje, Banfi... potem pa kot da je naprej neposeljeno območje. Znajdeš se namreč stisnjen med kar visoka grča in cesta, ki se vzpenja navkreber, je vse bolj vijugasta. No, če je vreme sončno, se ti v enem izmed ovinkov kmalu zaleskečejo strehe bližnjega naselja, in če bi tam zdrvel naravnost navzdol, bi že bil v Štrigovi. Potem pa spet nekaj časa ne vidiš drugega kot breg, spodaj poraščen z drevjem, zgoraj pa z vinsko trto. Kmalu zatem pa se že spuščas proti štrigovski kleti, cerkvi, šoli...

SOLI STA SE POBRATILI

Da, bili smo namenjeni v šolo. In čeravno je bila sobota, je bilo v njej živahno kot malokdaj. V goste so namreč povabili vse, ki se učijo in delajo v Osnovni šoli Jože Hedžet na Šafarskem. O njihovem srečanju smo že nekaj zapisali, namreč, da je bil to njihov 8. tradicionalni shod in da so učenci in učitelji obišli delali skupaj pri interesnih dejavnostih. To, da je Štrigova na Hrvaškem in da imajo torej pouk v hrvaščini, na Šafarskem pa je slovenska šola, ni delalo učenecem nobenih težav. In tako je tudi v vsakdanjem življenju, ko se ljudje iz tamkajšnjih krajev srečujejo ob raznih priložnostih. Lahko bi celo rekli, da so Štrigova in drugi bližnji kraji na Hrvaškem dokaj tesno navezani na Sloveni-

jo. To potrjuje tudi podatek, da je okrog 300 domačinov iz štrigovske krajevske skupnosti (približno 60%) zaposlenih v Sloveniji — večina v Ljutomeru, kamor radi hodijo tudi po nakupih. Še posebno to drži za Banfi, od koder hodijo otroci celo v šolo na Šafarsko, čeprav so doma na Hrvaškem. Presenečeni pa smo bili, ko nam je ravnatelj štrigovske osemletke Zdravko Kolman dejal, da pa imajo oni na šoli nekaj učencev iz Slovenije, in sicer se k njim vpisujejo otroci iz Šprinca. Tamkaj se torej meja ne čuti kot kakšna ločnica med dveh republikama.

KAKŠEN JE NJIHOV RAZVOJ

Na šoli pa smo srečali tudi krajevnega funkcionarja Branka Resmana, ki je bil prej predsednik sveta štrigovske krajevske skupnosti, zdaj pa je njen tajnik, zato smo lahko zbrali še nekaj podatkov o razvoju Štrigove.

»V naši krajevni skupnosti živi okrog 3 tisoč ljudi. Večina se jih ukvarja s poljedelstvom, živinorejo in vinogradništvom, blizu 500 pa jih je zaposlenih. Lani je bil v Štrigovi zgodovinski trenutek, saj smo odprli prvo tovarno; gre za temeljno organizacijo združenega dela DO MTC iz Čakovca, v kateri pletejo nogavice. V njej je dobilo delo 90 ljudi. Nekaj delavcev je tudi iz bližnjih

Pred osnovno šolo v Štrigovi na Hrvaškem, ki jo obiskuje tudi nekaj učencev iz Šprinca v Ljutomerski občini.

slovenskih krajev. Štrigova pa je znana po vinski kleti, v kateri lahko shranijo okrog 200 vagonov vina.

Tako nam je na kratko opisal svojo krajevno skupnost Branko Resman. Seznanil nas je tudi z nadaljnjimi načrti. Medtem so že začeli obnavljati nizkonapetostno električno omrežje, prav tako pa so začeli urejati štrigovsko pokopališče, na katerega nameenjajo speljati vodovod in elektriko. Načrtujejo še razširitev vodovodnega omrežja iz Štrigove v

Jalšovec, Grabrovnik in Jurovčak, v naselja Robadje, Leskovec in Banfi pa bi napeljali vodo iz stolpa v Šprincu, o čemer se bodo seveda prej dogovorili z občino Ljutomer. Radi bi asfaltirali tudi okrog 3 kilometre vaških cest in zavzemali se bodo za regulacijo štrigovskega potoka, ki se izliva v reko Muro.

V Štrigovi smo bili torej dobrodošli gostje. Mar ni lepo, če smo prijatelji, čeprav živimo v dveh različnih republikah?

Jože GRAJ

ZARADI BLIŽINE ČEZ MEJO

Obisk na štrigovski šoli smo izkoristili tudi za srečanje z nekaterimi učenci, ki so doma na Hrvaškem — pa se izobražujejo pri nas (OŠ Šafarsko) oziroma v Sloveniji in hodijo v šolo »čez mejo« v drugo republiko (OŠ Štrigova).

BARBARA ZANJKOVIČ, učenka 7. razreda iz Banfija: »Tega, da sem doma na Hrvaškem, skoraj ne občutim. Z vsemi se dobro razumemo. Na Šafarsko pa hodim v šolo zato, ker mi je tja dosti bliže in ker so moji starši Slovenci. Ata je bil doma na Razkrižju, mama pa v Križevcih pri Ljutomeru. V Banfiju pa

smo si zgradili novo hišo. Vesela sem, kadar imamo srečanje šol Šafarsko in Štrigova, saj se tako bolje spoznavamo in navezujemo prijateljstvo.

DRAGICA ZABAVNIK, učenka 4. razreda: »Tudi jaz sem doma v Banfiju. O narodnostnem poreklu še niti ne razmišljam. Moji prijatelji so Slovenci in Hr-

vati. V slovensko šolo hodim zato, ker imam na Šafarsko bliže in ker je to že navada, da iz tega predela naše vasi hodimo v to šolo. Na srečanju v Štrigovi je bilo lepo.

MLADEN CIMERMAN, učenec 7. razreda, doma iz Šprinca: »Res je, naša vas je v Sloveniji, v šolo pa hodim na Hrvaško. V Štrigovo se vpisujejo tudi drugi otroci, ker nam je tja bliže kot na Šafarsko. Tu nas lepo sprejmejo in nimamo nobenih problemov.

Učimo se seveda v hrvaškem jeziku, vendar dobro razumem tudi slovensko, ker berem tudi slovenske knjige in imam prijatelje, s katerimi se pogovarjam po domače. V šoli imam najraje tehnični pouk. Vesel sem, ker so nas obiskali učenci osemletke na Šafarskem.

BOŽIDAR ŠRANC, učenec 8. razreda iz Šprinca: »Tudi mene so starši vpisali na štrigovsko šolo, kamor lahko hodimo iz Šprinca peš, saj nimamo niti pol ure hoda, na Šafarsko pa bi morali pešati uro in pol. Tam pa imam več prijateljev, s katerimi sem se zdaj lahko srečal. Staršev pa niti še nisem vprašal, ali sta Slovenca ali Hrvat. To se mi zaenkrat ne zdi pomembno. Jaz govorim skoraj enako dobro oba jezika, čeprav se v šoli učim v knjižni hrvaščini. Če bom kot odrasel živel in delal v Sloveniji, se bom počutil Slovenca, če pa se bom naselil kje na Hrvaškem, pa bom najbrž Hrvat. To mi je skoraj vseeno.

Božidar Šranc, Mladen Cimerman, Dragica Zabavnik in Barbara Zanjkič.

SODELOVANJE LENDAVSKE OBČINE Z MADŽARSKO

ŽE DOKAJŠNJA MNOŽIČNOST

Občina, družbenopolitične organizacije, društva, šole... so navezale stike s podobnimi združenji zlasti v sosednjih madžarskih mestih: Monoštru, Lentiju... Že res, da so to najbližje vlnodnosti obiski, vendar jim vse bolj sledijo tudi delovna srečanja. Konkreten dokaz za to je na primer lansko skupno praznovanje praznika dela, izmenjava letovanj delavcev v Rovinju in v Zalakarosu na Madžarskem in sodelovanje kulturnih društev; z

madžarskimi kulturnimi društvi sodelujejo: KD Dobrovnik, Dolga vas, Petišovci, Čentiba in Lakoš. Pravo množičnost pa dosega športni stiki. Tako je lani na Madžarskem sodelovalo 10 nogometnih moštev iz lendavske občine in prav toliko jih je prišlo sem. Bilo je tudi nekaj srečanj v drugih športnih panogah. Zdjaj so navezali stike še ribiči. Utečena pa so tudi srečanja osnovnih šol. Osnovna šola Drago Lugačič iz Lendave že 13 let sodeluje s šolo v Monoštru, med drugim se tudi učenci izmenjujejo na letovanjih; Osnovna šola Jožko Talanyi-Janez iz Dobrovnika je pobratena s šolo v Lentiju in ima prav tako bogat program sodelovanja v izmenjavi pedagoških izkušenj ter kulturnih, športnih in drugih srečanj. Enako bi lahko trdili za osnovno šolo Vljaj Lajos iz Genterovec, ki je pobratena z osnovno šolo v Števanovcih v Porabju.

V lanskem letu je tudi občinski komitej ZKS Lendava navezal stike z mestnim partijskim komitejem v Lentiju. Na srečanju so ocenili dosedanje stike obeh mest v družbenih dejavnostih in gospodarstvu in izmenjali izkušnje. Stike bodo še poglobili. Sicer pa v tej smeri deluje tudi mladinska organizacija, ki se je povezala z mladino v Lentiju in tudi že v Monoštru. Iz lendavske občine sodelujejo zlasti osnovne organizacije ZSMS iz organizacij združenega dela: Nafta, Varstroj

in Planika, z lendavske srednje šole kovinske, pedagoške in ekonomske usmeritve ter mladi iz Lakoša, Dobrovnika in Mostja-Banute.

Ta pregled sodelovanja pa še zdaleč ni popoln. Ljudje ob meji se pač srečujejo tudi neuradno in pri tem ovira, ki sicer je (obvezna menjava), le ni tako huda. Seveda pa je v interesu obmejnega prebivalstva, da bi bilo težav pri prehajanju meje čim manj.

V tej smeri je naravnost tudi najnovejši dogovor o medsebojnem sodelovanju Lendave in Lentija, ki so ga te dni podpisali v Lendavi. Omenili so zlasti možnosti v gospodarstvu in turizmu. Tako naj bi trgovski organizaciji iz obeh mest čim prej proučili, kakšne so možnosti za ustanovitev skupne trgovine v Lentiju, kjer bi prodajali predvsem jugoslovanske izdelke. Znova so načeli praznanje oziroma pobudo o vzpostavitvi železniške povezave med Lendavo in najbližjim madžarskim mestom, ki ima železnico, Rediscem. V dogovor sodi tudi zavzemanje za napeljavo neposredne telefonske zveze med Lendavo in Lentijem, potem sodelovanje urbanistov in varstvenikov okolja, poglobitev stikov med trgovskima organizacijama Mercator-Univerzal in Kerszev v Lentiju, ne nazadnje tudi možnost sodelovanja drugih lendavskih tozdov z ustreznimi državnimi podjetji na Madžarskem, na primer tozdov Strojne delavnice in Kmetijske zadruge Lendava.

Š. Sobčan

V novem programu za življenje in delo osnovnih šol je ena temeljnih usmeritev — tesnejše povezave šol z družbenim okoljem. To pomeni, da mora vsebina dela šole odsevati razvoj, interese in potrebe kraja v najširšem smislu besede, torej tudi staršev, delovnih organizacij, društev idr.

Prav tako je ena temeljnih nalog naše šole uveljavljanje delovne, politehnične, ekonomske in samoupravne vzgoje pri vseh učencih. Konkretno je potrebno pri učencih spodbujevati in razvijati njihove razvojne možnosti, sposobnosti in zanimanja, ki jih le-ti imajo na različnih področjih. Eni morda bolj na intelektualnem, drugi na kulturnem, tretji delovnem, četrti športnem... Vse različne sposobnosti so namreč pomembne in družbi potrebne. Potemtakem v sodobni osnovni šoli ne bi smelo biti več uspešnih in neuspešnih učencev, ampak bi vsi morali biti uspešni — eni pri učnem uspehu, drugi pri tej ali oni interesni dejavnosti. Vsakemu je treba omogočiti, da se razvija, kolikor zmore. Šola mu more predvsem ponuditi možnosti, da bo te sposob-

dela šolske zadruge, vrednotenju in sploh pri odločanju o vsem, kar se dogaja v zadrugi. Gre torej tudi za samoupravljanje v praksi. Pri tem sploh ni nujno, da bi bila šola lastnik njive, saj se šolske zadruge lahko poleg pridelovanja hrane (poljedelstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, vinogradništvo, jagodičevje, semenarstvo) ukvarjajo s še dokaj številnimi drugimi dejavnostmi, kot so varstvo narave in hortikultura (zelene straže, turizem, zeliščarstvo, gozdarstvo idr.), proizvodno delo (izdelovanje izdelkov iz lesa, kovin, pletenje vrvi, šivanje, tiskanje), tehnika v kmetijstvu (strojništvo), vzreja malih živali (čebelarstvo, kuncereja, vzreja ptic, akvaristika), gospodinjstvo (mlade gospodinje in gospodinjci), nakup in prodaja (potrebščine, pridelki) ter varčeva-

Vsi učenci so lahko v šolah uspešni — če ne toliko pri učnem uspehu, pa v kulturi, športu, pri delu v šolski zadrugi in sploh pri raznih interesnih dejavnostih.

nosti razvijal, ker ga zanimajo, jih zmore in bo lahko uspešen. Tako bi naposled presegli verbalistično naravnost nekdanje osnovne šole, v kateri so imeli intelektualno sposobnejši učenci prednostne možnosti za uveljavljanje, drugi pa so bili za predstavljeni, čeprav bi se lahko uveljavili na različnih področjih življenja in dela šole, denimo pri praktičnem delu. Zato ima delovna vzgoja zelo pomembno mesto v vzgojno-izobraževalnem procesu. Le znanje in delo nas bosta rešila iz sedanjih zagat. Torej je naš cilj tudi odgovoren in delaven človek. Gre za to, da poleg storilnostne naravnosti učnikov v znanju vendarle bolj upošteva- mo tudi tako imenovani razvojni vidik, da razvijamo v učencu tiste sposobnosti, ki jih ima, in tiste, ki bi jih ob delu mogoče pokazal.

Za uresničevanje teh nalog daje veliko možnosti tudi pionirska šolska zadruga. Le-ta namreč neposredno omogoča uveljavljanje načela o povezovanju izobraževanja in dela, oziroma za uresničevanje delovne vzgoje. Seveda pa učenci ne smejo biti le izvrševalci določenih opravil, ampak morajo sodelovati tudi pri načrtovanju

nje (pionirske hranilnice).

Kot so ugotovili na nedavnem posvetu ravnateljev pomurskih osnovnih šol in mentorov šolskih zadrug v Turnišču — o čemer smo že poročali, — smo v Pomurju na tem področju ob Koroški najbolj napredovali v Sloveniji. Od 39 osemletk (ali 43, če pristejemo tudi šole s prilagojenim učnim programom) delujejo pionirske šolske zadruge kot posebna organizacijska oblika na 26 šolah, na večini drugih pa tečejo priprave za ustanovitev. Šolske zadruge so se najbolj razširile v ljutomerski občini, kjer so jih ustanovili na vseh osemletkah, in prvi so tudi začeli orati ledino na tem področju v Pomurju. Prvi dve šolski zadrugi sta namreč začeli delovati v Križevcih pri Ljutomeru in na osnovni šoli s prilagojenim učnim programom Cvetko Golar v Ljutomeru.

Kot je zapisano, ni nujno, da bi za delovanje pionirske šolske zadruge morali imeti kakšno njivo, potreben pa je vsakor dober mentor, ki bo uspel pritegniti k delovanju zadruge tudi druge sodelavce in zunanje mentorje, seveda pa tudi učence.

Jože GRAJ

V NEDELJO, 3. MAJA 1987, OB 15. URI V ČRENŠOVCIH

Ritem mladih

Kulturno društvo Tone Plej in osnovna organizacija Zveze socialistične mladine Slovenije Črenšovci bosta v nedeljo, 15. maja 1987, priredili tradicionalno zabavno prireditve Ritem mladih — Črenšovci '87. Gre za »festival mladih pevcev«. Pričakujejo, da jih bo nastopilo najmanj 15. Nastopajoče bo spremljal ansambel Monitor. Š. S.

VELIK USPEH 14-LETNEGA ARPADA IVANECZA IZ LENDAVE

Moč ljubeznik na filmu

Ekpa tv Ljubljana je na območju Lendave posnela 1-urni mladinski film Moč ljubeznik, za katerega je »scenarij« napisal Arpad Ivanec iz Lendave, učenec 8. razreda osnovne šole. Le-ta je v filmu tudi igral, sicer pa so nastopili domačini razen enega (upodobil je očeta), ki je poklicni igralec. Glavni igralec je roker, ki ga pričakujejo, da bo nastopil na koncertu, vendar ne pride, ker se pred tem močno zalubi in kariero žrtvuje za ljubezen. Š. S.

Kako »izkoristiti« mlade?

Radgonska občina je nekako »na preprihu«, pa najsi govorimo o zaposlovanju, vzgoji in izobraževanju, ali življenju mladih v krajevni skupnosti. Mladi imajo možnost zaposlitve le v štirih večjih delovnih organizacijah v občini Gornja Radgona, zato jih mora veliko iskati zaposlitev drugje. Prav tako je v tej občini le ena srednja šola — Srednja šola za gostinstvo in turizem, zato se dijaki vozijo v Mursko Soboto, Ljutomer, največ pa v Maribor. Nič čudnega torej, da se mladi v samem mestu Gornja Radgona že nekaj let ne morejo organizirati, čeprav bi bilo to nujno.

UPOŠTEVATI STALIŠČA MLADIH

Dejstvo je, da mladi še vedno ne morejo v zadostni meri vplivati na štipendijsko politiko, zato upajo da bodo vsi odgovorni v radgonski občini, ki lahko vplivajo na izboljšanje možnosti štipendiranja (upoštevanje potreb delovnih organizacij, možnosti zaposlitve in sposobnosti dijakov ali študentov), pri nadaljnjih odločitvah upoštevali sprejeta stališča mladih: 1. delovne organizacije, ki samoupravne sporazuma o štipendiranju niso podpisale, morajo razloge, zaradi katerih niso storile, argumentirati; 2. družbenopolitične organizacije morajo na pobudo OK ZSMS vplivati na uresničitev podpisovanja sasa, saj samo 100-odstotni sprejem omogoča priliv republiških sredstev; 3. štipenditorji naj pripravljajo seznam potreb časovno usklajeno z organizacijami združenega dela in informativnimi dnevi, ki jih organizirajo vzgojno-izobraževalne institucije, pomembno je vzpostaviti resnični stik med uporabniki in izvajalci izobraževanja; 4. aktivnejše vključevanje mladih v samoupravne organe, temeljne delega-

cije in delegacije samoupravnih interesnih skupnosti, saj bodo le tako lahko vplivali na uveljavljanje interesov mladih.

MALE PRODUKCIJSKE ENOTE

Dokler v radgonski občini ne bo prave strategije razvoja in ne bodo spremenjene nekatere bistvene sistemske stvari, predvsem pa dokler se bodo nekatere organizacije združenega dela obnašale preveč monopolno, se bodo tudi v radgonski občini lahko samo pogovarjali o vseh prednostih malih produkcijskih enot. Le-te naj bi zapolnile vrzel v gospodarstvu, ki nastaja v proizvajanju ozdov in obrtništvu, dokazano pa je že, da so manjše enote (tovarne ali delavnice) gibljive in bolj prilagodljive potrebam na trgu. To pa je ob dejstvu, da bodo v prihodnje neuspešne ozde pogosteje ukinali pomembno spoznanje. Res pa je tudi, kakor smo slišali v razpravi, da se mora »nekaj spremeniti v glavah ljudi, ki vodijo velike sisteme, da bodo odprli možnosti kooperacije.«

B. Peček

... JE PAČ PAŠTETA KEKEC!

Intonacija — velik problem

V akustični telovadnici OŠ Drago Lugačič v Lendavi je bila v četrtek revija otroških in mladinskih pevskih zborov (OPZ in MPZ) lendavske občine. Od 10 šol lendavske občine se je revije udeležilo sedem zborov iz šestih šol. Nastop so organizatorji, ZKO občine Lendava ob pomoči OŠ Drago Lugačič, popestrili z nastopom učencev tamkajšnje glasbene šole. Nastopila sta dva OPZ in šest MPZ. Otroški zbori so se predstavili z zadovoljivo intonacijo, medtem ko je pri mladinskih le-ta delala precejšnje težave. Tudi izbrani program MPZ ni bil na pričakovani ravni, saj sta se le dva zborova lotila neizpeditih skladb, in sicer OŠ Turnišče Jutrzanje v priredbi Emila Adamiča in OŠ Črenšovci Mi smo mladina Jakoba Ježa. Nič razveseljivo ni, da so šole prijave na revijo le po en zbor, čeprav na vseh šolah delujeta dve kategoriji zborov. Še bolj žalostno pa, da zbori štirih OŠ sploh niso sodelovali. Dva zborova, OPZ in MPZ, sta sodelovala edinole iz OŠ Črenšovci. O sodelovanju zborov na revijah bodo v kratkem morali spregovoriti Zavod za šolstvo in ravnatelji. Sicer pa je res tudi to, da v lendavski občini vodita zbor le dva glasbena strokovnjaka. Zborovodje so nastope popestrili z različnimi predmeti za ponazoritev, gibi, klavirsko spremljavo in spremljavo instrumentalne skupine. OPZ OŠ Odranci se je predstavil z dostojnim programom in zanimivo interpretacijo, več pozornosti pa bi zbor moral nameniti oblikovanju tona. OPZ OŠ Črenšovci je pel ubrano, z lepim glasovnim nastavkom, pevcem pa je delala težava višina. MPZ OŠ Lendava je imel premalo oblikovan zvok zborov in tudi intonacija ni bila vselej čista. Zadovoljivo pa je zbor zapel narodno v priredbi Petra Liparja Mi ptičca zapoje. Z zanimivo izbranim programom se je letos predstavil MPZ OŠ Turnišče, katerega intonacija je bila na zadovoljivi ravni, kot tudi dinamični in agogični razpon. V skladbi Nikole Hercigonje je zbor spremljala instrumentalna skupina. Nekoliko manj čisto intonacijo je bilo slišati ob nastopu MPZ OŠ Kobilje, lepo pa so pevci zapeli pesem Ciciban in čebela Maksa Pirnika in Slavka Mihelčiča. S primernim glasbenim programom, ob nekoliko premelem dinamičnem in agogičnem razponu, se je predstavil MPZ OŠ Črenšovci, ki je pel ubrano in lepo. Pevci so izbrali tudi težko kompozicijo Mi smo mladina Jakoba Ježa, ki pa so jo lepo predstavili. Zadnji je nastopil MPZ OŠ Velika Polana, ki je dostojno sklenil petje mladih na 21. reviji pevskih zborov v Lendavi. Ob koncu so zborovodjem podelili priznanja, združeni pevski zbori pa so pod vodstvom Jožeta Gerencnerja in Diane Horvat odpeli še dve skupni pesmi: koroško narodno v priredbi Luka Kramolca Kmetovski ovčar in Zapojno slavospev Pavla Šivica. Pedagoški svetovalec za glasbeno vzgojo pri Zavodu za šolstvo, enota Maribor, mag. prof. Branko Rajšter, ki spremlja delo zborovodij in revije PZ, je ob pogovoru z zborovodji dejal, da naj aktiv glasbene vzgoje v začetku leta vpliva na programsko politiko slehernega zborovodje. Tovariš Rajšter ugotavlja, da je revija PZ v Lendavi dosegla neko raven kakovosti, ki pa je zborovodje ne morejo ali ne znajo preseči. Zato je povabil vse zborovodje na zborovodski seminar v Celje, ki bo v juniju. Ob koncu mladinskega pevskega festivala v Celju konec maja pa bo predaval prof. Jonn iz Švice, prof. Đurković iz Beograda o srbski in Mokranjčevi romantiki in prof. Branko Rajšter o stilih petja. Prof. Rajšter je ob koncu pogovora z zborovodji še dejal, da je pripravljen opraviti seminar v Lendavi ali regiji za manj zborovodij, kar bi bilo tudi bolj učinkovito, saj profesor Rajšter pozna sleherni pomanjkljivost vsakega zborovodje. Konkretno bi bilo treba odpravljati problem v zvezi z intonacijo, ki so jo na letošnji reviji kvarili alti, saj so peli v preveliki prsni soluciji, fraziranjem, dinamiko in agogiko, ter še čim.

Smilja Gaber

DELAVSKA KULTURA

Tako kot se priložnostni uvodniki ob vseh pomembnejših datumih navezujejo nanje, je pričakovati, da bo pred delavskim praznikom tema delavska kultura. Katera pa ni delavska, se lahko vprašamo ob izhodišču, da smo vsi delavci, čeprav je jasno, da takrat, ko pišemo o delavski kulturi, mislimo na kulturo »neposrednih proizvajalcev« — na množico ljudi, ki je običajno ob strani kulturnega dogajanja. Vendar ne tam, kjer se z željo po izpetju vključuje

v pevске zборе, kot je to zgled sindikalnega mešanega pevskega zborov Štefan Kovač, mešanega pevskega zborov Radenske, ljutomerskega komornega moškega in mešanega pevskega zborov kuda Ivan Kaučič, moškega komornega zborov Beltinci, mešanega komornega zborov Prosenjakovci, mešanega pevskega zborov Velike Polane, okteta Planike, Avtoradgona in Elrada, ženskega pevskega zborov Agromerker in morda še katerega. Odmernost pa ni le v zborovstvu, ampak tudi na drugih področjih množične kulture, za katero naj bi se posebej zavzemali sindikat in Zveze kulturnih organizacij. Tako na področju dramske in gledališke dejavnosti, likovne ustvarjalnosti, težnje po ohranjanju tradicije s folkloro in plesi, zanimanja za knjige; posredno pa tudi z odkupi slik in skulptur ter drugih kulturnih vrednot, brez katerih bi bilo naše okolje in življenje na svoj način prazno. In tudi je, kjer je. bb

60 let Glasbene šole Ljutomer

Že leta 1884 so v Ljutomeru ustanovili Slovensko pevsko društvo ki je kmalu postalo žarišče, iz katerega se je razvijala ostala glasbena dejavnost. Poleg tega, da so se v tem društvu zbirali najbolj narodno zavedni in sposobni ljubitelji glasbe, je kmalu zaživela tudi instrumentalna glasbena dejavnost. Območje delovanja pevskega društva se je širilo in raslo in prvotni naziv ni mogel primerno označevati vsebine dela na glasbenem področju, zato se že malo pred začetkom prve svetovne vojne pevsko društvo preimenuje v Glasbeno društvo. Leta 1922 to društvo ustanovi godbo na pihala (torej slavi ljutomerski pihalni orkester letos 65-letnico) in prvi ter dosmrtni kapelnik je bil Fran Zacherl, ki je vodil celotno glasbeno življenje takratnega Ljutomera. Predvsem potrebe po godbenikih in za godbo na pihala, orkestre in zborov pa so takrat narekovali ustanovitev tudi glasbene šole.

Tovariš Prelog, predzgodovina glasbene šole v Ljutomeru je pe-

stra. Kaj pa se je dogajalo po ustanovitvi, leta 1927?

»Glasbeno šolo je leta 1927 ustanovil takratni glasbeni odbor. Začetek je bil skromen, učili so samo štiri instrumente: trobenta, violino, klarinet in klavir. Šola je dala glasbeno znanje mnogim, ki so pozneje postali poklicni glasbeniki ali v Ljutomeru ali široj domovini.«

To je trajalo do druge svetovne vojne. Kaj pa potem?

»Po vojni so zanesenjaki začeli oživljati glasbeno šolo v Ljutomeru. Ustanovitev so narekovali velike potrebe po glasbeno izobraženih strokovnjakih. Takrat je prišel v svoj domači kraj tudi poznejši dolgoletni ravnatelj glasbene šole, Avgust Loparnik, ki mu je v nekaj letih uspelo postopno zbrati primerne kadre in glasbeno šolo najprej postaviti takšno, kot je že bila, in jo nato še razširiti v eno najbolj razvitih zunanjih glasbenih šol v Sloveniji. Danes deluje glasbena šola Slavko Osterc v svojih prostorih, s primernimi učilnicami, dvorano, logično pa tudi z zelo pomanjkljivo opremljenostjo.«

Kaj pa glasbena šola Ljutomer danes?

»Imamo skoraj vse možne oddelke, razen oddelka za solopetje, harfo in orgle. Organizirani smo kot matična šola v Ljutomeru s tremi oddelki po občini — v Križevcih, Veržuju in na Razkrižju. Če bi uspeli odpreti oddelke

še v Bučkovcih — ovira je le denar — bi šola pokrivala potrebe celotne občine.«

V minulih letih je šola dala nekaj znanih glasbenih imen. »Res je, vendar moram poudariti, da glasbena šola Slavko Osterc v Ljutomeru nikakor ni kadrovska šola. Njena vloga je mnogo širša in drugačna. Res pa je, da so iz te šole izšli mnogi mladi, ki so kasneje postali poklicni glasbeniki, bodisi poustvarjalni ali celo skladatelji. Tudi pedagoški delavci, ki jih danes srečujemo v občini, izhajajo iz te naše glasbene šole, neizmerno večje pa je število mladih, ki so v tej šoli razširili svoje obzorje, poglobili svoje humane in ustvarjalne zmožnosti in se tako kot vsestransko zdrave in razvite osebnosti vključevali v življenje in delo naše skupnosti.«

Kakšen pa je pogled v prihodnost? »Nekih vedno novih želja ni. Zavedati se moramo, da je naša prva naloga izpolnjevanje osnovnega poslanstva glasbene šole: napajanja ansamblov, ki jih imamo (godba na pihala, simfonični orkester...), oz. ki bi jih radi in lahko imeli. Zavedamo se, da profesionalne kulture pri nas še ne bo tako hitro, zato moramo vse zamujeno nadoknaditi z ljubiteljsko dejavnostjo. In prav zaradi te glasbene šole v Ljutomeru tudi prisotna. To velja za instrumentalno in vokalno ljubiteljsko dejavnost, in seveda za vse druge, ki se odločajo za te vrste.«

Dušan Loparnik

kulturni koledar

GORNJA RADGONA — Ob 18.30 se bo na grajskem hribu začelo prvomajsko srečanje na gradu. Ob kresovanju bodo nastopili godci, pevci, recitatorji, pesalci, humoristi in drugi.

MURSKA SOBOTA — Prvomajski shod 87 bo na Trgu Zmage ob 20.00. V kulturnem programu bodo sodelovali: pihalni orkester Glasbene šole, plesna skupina, folklorna skupina UNZ, mažoretke in pevca ljudskih pesmi Mure ter rogisti. Prvomajski mlaj bodo postavili delavci Agromerkerja in Elektro, kresovanje pa bo pri osnovni šoli Dane Šumenjak.

PETEK, 8. MAJA GORNJA RADGONA — V avli osnovne šole ob 18.00 medobčinsko srečanje odraslih pevskih zborov. Kot gost bo nastopil moški pevski zbor iz Rogaske Slatine.

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji kulturnega centra Miško Kranjec je na ogled razstava Umetnost iz Beljaka.

V pionirskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice v gradu je razstavljen mladinski literaturna Janeza Jalna.

Pokrajinski muzej v gradu je odprt vsak dan, razen ob ponedeljkih od 10. do 12. h.

LENDAVA — Likovni zapisi iz Lendavskih gor, Porabja in Szalafuja je naslov razstave risb akademskega slikarja Bojana Goljice, ki se predstavlja v galeriji Lendava.

RADENCI — V razstavem salonu hotela Radin so razstavljene fotografije Danija Mauka iz Radenske.

knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni Dobra knjiga v Murski Soboti so: Judith Krantz — MANHATTAN BO MOJ (Založba Obzorja), Ferdo Godina — JEZDEC BREZ KONJA (Založba Borec) in Matjaž Jež — OB DRAVI IN MURI (Mladinska knjiga).

ROMSKI UMETNIK DIDI BOROVSČAK

Le izobraženi Romi imajo prihodnost

Če to za naše Rome že ni mejnik, pa je sobota, 11. aprila 1987, vsaj pokazala, da so tudi Romi s Pušče sposobni pripraviti pravi kulturnoumetniški spektakel, česar jim vse do tedaj ni nihče pripisoval. Ob tovrstnih dogodkih navadno ne izvzamemo posameznikov, tokrat pa je to tako rekoč nujno. Didi Borovščak je namreč za recital žrtvoval veliko časa, energije, pa vendar je v pičlih dveh tednih uspel napisati glasbo in besedila ter pripraviti plesno skupino. Vsekakor dejanja, vredna širše pozornosti — posebej bodo to razumeli tisti, ki so doživeli sobotni recital, poln Romom lastne poetičnosti in lirčnosti.

Didija Borovščaka smo zato povabili na pogovor in ga povprašali, če je uspela prireditelj tako njemu kot Romom na Pušči koristila?

Časa za pripravo ni bilo veliko in srečen sem, da je vse uspelo. Začetek je vedno težak. Zdaj pa mislim, da bodo nadaljnje prireditve, ki jih načrtujem, prav tako odmevne in da bom imel pri pripravi več širše podpore. Ob dnevu Romov sem bil tako rekoč sam, pa tudi posebnega zaupanja v recital ni bilo, seveda vse do izvedbe. Zdaj so vsi navdušeni, pohvale dežujejo z vseh strani. V hotelu Diana v Murski Soboti želimo pripraviti romski večer, ki bi bil tam okrog 25. maja. Prireditelj bi bila v dveh delih — najprej spet izviren spored v romščini — ta naj bi trajal približno dve uri, nato pa še zabavni del, kjer bi volili romsko miss, peli pa bi znani romski pevci, kot so Oto Pestner, Ivek Baranja, Mišo Kovač in domačin, Mirko Kovač. Pripravljamo se tudi na snemanje enourne oddaje za ljubljansko televizijo, ki bo v Križankah. Rad bi dodal, da želim z morebiti zbranim denarjem pomagati vaščanom Pušče (Didi Borovščak z

družino zdaj živi v Murski Soboti — op. p.) pri urejanju vodova.

Povrnila se k uspešnemu recitalu. Spored je bil izviren — odkod navdih, ideje?

O romskih običajih je zelo malo zapisanega, zato sem se naslanjal predvsem na spomin. Točneje: pomagalo mi je očetovo pripovedovanje, saj mi je velikokrat pravil o starih romskih običajih, ki sem jih želel po lastnem dojemanju prikazati v recitalu. V dveh tednih, kolikor sem imel na voljo, se več ni dalo narediti. Ponoči sem sedel za klavirjem, pisal glasbo in besedila, podnevi pa vadil s folklorno skupino. »Ujeti« pa se je bilo treba tudi z ansambлом Adama Bicskeya, kar pa ni bilo posebno težko, saj so to po vrsti odlični glasbeniki.

Adam Bicskey je napisal aranžmaje — to je edino delo, ki ga niste opravili sami. Kako je sploh prišlo do sodelovanja s tako kakovostnim glasbenikom, kot je Bicskey?

Z Adijem sva dobra prijatelja. Sam sem si namreč služil kruh z glasbo tam od 14. leta, ko sem zabaval goste v nekdanji gostilni Varga v Murski Soboti. Od takrat sem moral življati 5-člansko družino. Z Bicskeyem sva v tujini igrala

kar 11 let — in sicer na Nizozemskem, v Avstriji in Belgiji. V tem času smo posneli tudi dve mali plošči. Nato pa sem profesionalno ukvarjanje z glasbo zamenjal za družinsko življenje in se zaposlil v Avtoradgoni, kjer še danes vozim žerjav. Čeprav bi z glasbo danes gotovo zaslužil več, pa mi ni žal. Imam ženo, dva sina in urejeno življenje.

In kako je s sinovoma. Jima tudi vcepjate voljo do glasbe?

Romom je glasbeni izraz prirojen, zato ju je treba le usmerjati. Želim si, da bi oba končala glasbeno šolo, samoukov je že veliko. Kristijan se že četrto leto uči igranja klavirja, mlajšega, 8-letnega Sebastijana, pa že lep čas pripravljam za bobnarja. Sam sem prav tako končal nižjo glasbeno šolo, igram pa na trobento in violino. Idealno je, če ima Rom glasbeno izobrazbo, saj tako naravnemu daru doda še strokovnost. To bi rad dopovedal mnogim Romom pri nas, saj bi z izobrazbo po moje rešili marsikateri socialni problem, ki jih je veliko. Poleg tega pa je bistveno, da se vsak Rom, tudi tisti, ki je v življenju »nekaj dosegel«, vedno zaveda, da je Rom.

Vi tega niste nikoli tajili?

Ne. Sem iz časov, ko smo živeli pod slamnatimi strehami, zdaj pa je Romom mnogo boljše. Ponosen sem na to, da sem Rom. Verjetno je recital dober dokaz za to. Čeprav ne živim več na Pušči, sem še vedno pripravljen pomagati, posebej kudu Rom. Včasih mi je težko, ker se Romi med sabo težko pogovarjamo, smo pač bolj čustveni. Upam pa, da bomo našli skupni jezik. Po uspeli prireditvi bi bilo škoda, da dejavnost zamre. Zdaj smo pokazali, da Romi lahko veliko naredimo, in priložnost je, da nadaljujemo še boljše.

Bojan Peček

JEZIK NI/ JE MAČEHA

Osnovna funkcija plakata je, da ga naslovnik prebere, zato skuša biti čim bolj vabljev, prepričljiv, udaren; da bi vse to bil, pa ga ponavadi pripravi strokovnjak — oblikovalec.

Lepo pa bi bilo, če bi se ob njem lotil plakata tudi »jezikovni oblikovalec«. Prav te dneve nas vabi na prvomajski shod plakat, ki sicer ni najslabši te vrste, a tudi do brezhibnosti mu nekaj manjka.

1. Datum je nekaj časa postavljamo med vejice (v četrtek, 30. aprila, ob...).

2. Večaj oz. pomišljaj (ni jasno, za kaj gre) za dvopičjem je odveč (... sodelujejo: — pihalni orkester...).

3. Mažoretke bi bilo boljše zapisati kot mažoretke.

4. Mešanje časov (sodelujejo, bodo postavili, pripravijo).

5. Ime se piše pred priimkom (oblikoval Cerkev Sandi), torej Sandi Cerkev.

Čeprav je bilo o zadnji točki izrečenih že ogromno besed, se naših birokratov enostavno ne prične. Le kako naj upošteva to preprosti človek, ko pa mu ne napišemo pravilno niti ob njegovem prazniku, niti po šolah, niti po organizacijah, niti na občini (bodisi na vratih pisarn bodisi na vabilih). (mm)

Kulturni nagrajenci

Breda Žnidarič

Dinamična, pri organizaciji in večini prireditev Radenske nepogrešljiva Breda Žnidarič iz Radence se je že uvrstila med kulturne nagrajence, letos pa je nagrado prejela za Festival sodobne komorne glasbe XX. stoletja, katerega tajnica je že vseh 25 let. Tajnica sicer zveni preskromno za delo, ki ga opravlja pri organizaciji tradicionalne prireditve v zdraviliškem kraju z občutkom za kulturo.

Da so se festivali sodobne komorne glasbe (za katere je značilen manjši krog poslušalcev, s prefinjenim čutom za tovrstno

umetnost) začeli prav v Radenci, gre v veliki meri zasluga tudi tedanjemu direktorju Koncertne direkcije v Ljubljani, Igorju Andrejčiču, direktorju Koncertne poslovalnice v Mariboru, Ferdu Filipiču, ter Ratku Ajlecu z RTV. Svet festivala že od vsega začetka vodi Lojze Jureš, ki tako kot Ladislav Vorš živi s festivalom in ljudmi, ki so na njem sodelovali, prav tako pomembni pa so: Pokorn, Lebič, Rijavec in Engelmann. Edino merilo prireditve je kakovost, priznani tuji in domači skladatelji ter instrumentalni in vokalni solisti pa radi sodelujejo tudi zaradi dobre organizacije in lepe pokrajine, v katero se vračajo.

»V četrto stoletje smo se organizatorji srečevali z mnogimi težavami, v zadnjih letih pa so te predvsem finančne. Kljub vsemu je do danes prevladovalo razumevanje za sodobno komorno glasbo,« je dejala Breda Žnidarič, ki ji gre nedvomno veliko za sluz za ohranitev festivala, ki prispeva k vzgoji glasbene mladine, obiskovalcem pa ponuja poleg zabavne glasbe in stroge klasike tudi nekaj sodobne glasbe. Da bi le bilo tudi v prihodnje tako!

Stoji, stoji Ljubljanca, Ljubljanca dolga vas . . .

Koliko slovenskega sveta so doslej prevozili Vestnikovi vlaki! Nekajkrat se je ta dolga »pomurska kača« vlekla tudi skozi Ljubljano. Tokrat bo Ljubljana končna postaja, in to v soboto, 13. junija.

O Ljubljani se je nekoč reklo, da je »največja slovenska vas.« Danes je velemesto s skoraj pol milijona prebivalci, »in v velikem mestu se veliko vidi«, pravimo v Pomurju. Kaj vse, tokrat ne bomo naštevati. Bodo povedali vodiči, ki vas bodo z avtobusi vozili po Ljubljani in vam jo razkazovali.

V Ljubljani veliko vedo, saj je mesto središče naše republike, pa še zdaleč ne tega, odkod ime kraja. O tem se še dajejo, in naj se, mi pa jim tudi ne bomo povedali.

Raje pogledimo, kako sta mesto videla in o njem zapisala, pred 300 leti Ivan Vajkard Valvasor in pred slabim desetletjem Matjaž Kmecl v Zakladih Slovenije.

Pobiranje najrazličnejših dajatev od tistih, ki so potovali skozi Ljubljano, recimo proti morju, je Ljubljančanom v veliki meri ukrojilo njihovo zgodovino in značaj. Ti vrli Ljubljančani so deloma še v 19. stoletje vztrajali pri dveh mostovih (čez Ljubljanico), čevljarškem in špitalskem, samo zato, da so laže nadzorovali prehajanje Ljubljanice. Kdor je namreč prevažal robo čez, je moral odšteti mostnino; podatek za čas okoli 1750 pove, da so na ta način samo na špitalskem mostu (današnje tromostovje) zbrali tudi do 5000 goldinarjev letno in za goldinar se je dobilo že lepo tele . . . O, Ljubljana je vir slovenske podjetnosti in rodovitne, stroge, neusmiljene davčne politike!

Če bi bilo še danes tako, le koliko telet bi morali Pomurci pustiti v Ljubljani, ko bi se peljali poleti skozi Ljubljano na morje!

Bogastvo in samozavest sta zaznamovali že staro Emono (Ljubljano v prvih stoletjih našega štetja) — kako bi si sicer razlagali silno zidovje, ki so si ga privoščili (v temeljih debelo do 4 metre, do 12 metrov visoko, armirano z mogočnimi obrambnimi stolpi, krog in krog opasano z več kot 15 metrov širokim in 5 metrov globokim jarkom, vse skupaj 425 metrov široko in 450 metrov dolgo, 235.000 m² površine): bilo je mogočno, bahata, samozavestna trdnjava; tudi s svojimi ljudmi . . .

E, le koliko Pomurcev je gradilo današnjo Ljubljano, ki je je kaj več kot prastare Emona!

V Prešernovih časih, recimo 1834., je bilo v mestu 174 gostinskih lokalov (gostilna na 100 duš); 1887., ob Levstikovi smrti, je bil tod 201 lokal, ker pa je mesto šlo že blizu 25.000 prebivalcev, je bila ena točilnica obremenjena že s 130 klienti; 1926. se je število gostiln in kavarn povzpelo na 290 v mestu s 53.000 prebivalci (1 lokal na 180 pivcev); 1984 je bilo le še 200 gostišč, po eno na 1000 prebivalcev . . .

Za nismo mogli napraviti pomurske primerjave; nekaj pa drži: naše gostilne niso najslabše.

Na vsaki strani zmajskega mosta čez Ljubljanico v Ljubljani so veliki kovinski zmagaji. Ti baje, kot pravijo Ljubljančani, lahko zmigajo z repi: Ampak kdaj? (Ko gre čez most kakšna osemnajstletna nedolžna deklica)

Šele z ustanovitvijo jugoslovanske države po 1918. pa je Ljubljana postala tudi formalni sedež vseslovenske upravne enote, v resnici seveda šele po letu 1945.; toda njen vzpon se je začel že vsaj 1848. Potem pa je tako rekoč čez noč mesto stopilo v svoja najbolj heroična leta.

V zgodovinskem trenutku, ko je nacizem slovenski narod obsodil na uničenje (bil je pač majhen in napoti stari velikomajski želji po dostopu do Jadrana, je Ljubljana v svoji, zdaj že narodno središčni samozavesti začutila, da z glavo stoji in pade vse. Pod svojim okriljem je že dotlej zbrala in v enotno stremeljenje združila toliko slovenskega razuma, volje, moči, mladosti, toliko slovenske usode, da tega ni bilo mogoče zbrisati z enostavno kretinjo tisočkrat močnejšega nad tisočkrat šibkejšim.

Priznanje mestu — heroju!

Stoji, stoji Ljubljanca, Ljubljana dolga vas . . . tako pravi slovenska pesem. V Ljublja-

ni si udeleženci Vestnikovega izleta 1987 ne bi ogledovali tovarn. Naše glavno mesto se bo izletnikom razkazalo v drugačni luči: z avtobusi po mestu, ogledi ljubljanskih znamenitosti. In teh ni malo!

Med zabavne imenitnosti (Ljubljane) moremo šteti čedno gugalnico, na kateri se lahko štirje kakor na motovilu guncajo ter se veselo zabavajo.

Na gradu je tudi visok stolp; viden je sredi mesta in se imenuje stolp piskačev. Tu je lep rog, prav znamenit zaradi svojega umetnega glasu. Zvečer, ko se dan in noč poslavljata, včasih tudi zjutraj, doni ta rog kake četrte ure in se sliši precej daleč iz mesta.

Hiš štejejo v mestu brez predmestij štiri- do petsto. Povečini so trinadstropne, redko dvo- ali štirinadstropne, a skoraj nikoli enonadstropne. Večinoma so zelo čiste in čedno pozidane.

Moramo še poročati, da biva v njej (Ljubljani) strah, imenovan povodni mož, in da se večkrat ponoči prikaže. Po splošnem pripovedovanju je nekoč tudi pri belem dnevu stopal iz vode in se prikazoval v človeški podobi. Tako se je leta 1547. prvo nedeljo v juliju pojavil kot lepo opravljen, zal in postaven mladenič na Starem trgu pri vodnjaku, kjer je bila zbrana vsa soseska ter se s poštenim plesom razveseljevala. Prijel je deklico Urško Šeferjevo, se z njo precej seznanil, naposled mimo stiškega dvorca proti reki zaplesal ter z njo vanjo skočil.

(Ivan Vajkard Valvasor: Slava vojvodine Kranjske, 1689)

odmevi, stališča . . .

Naj beseda ne bo delikt

Ubogi mi, mladinci Ljutomerske občine. Po statutu ZSMS se osnovne organizacije združujejo v občinske konference ZSMS in tam uresničujejo svoje želje in zahteve prek družbenopolitičnih in skupščinskih forumov. Toda, na žalost, Ljutomerska OK ZSMS ne opravičuje svojega obstoja. Pa ne zaradi vodstva, temveč zaradi nekaterih članov predsedstva OK ZSMS Ljutomer, ki mislijo, da nas mlade v Ljutomerski občini zanimajo samo politizacija, javne tribune in okrogle mize.

Vodstvu OK ZSMS Ljutomer se vedno znova onemogoča delo, pa čeprav je delovanje predsednika Borisa Štrakra in sekretarja Borisa Paušnerja dejansko pozitivno in hvale vredno delo z mladinsko generacijo in za njo. Mora nam biti jasno, da člani predsedstva, kot so Goran Šoster, Ivo Zajdela in Matjaž Šumak, ki so bili oz. so še aktivni v Univerzitetni konferenci ZSMS Ljubljana, ne morejo in ne smejo vsiljevati svojih idej in zahtev drugim članom predsedstva OK ZSMS Ljutomer.

Mladi občine Ljutomer se ukvarjamo z drugačnimi problemi kot UK ZSMS Ljubljana in mogoče še nekatere OK ZSMS po Sloveniji, vendar, če poznate Ljutomersko okolico, veste, da živimo v provinci in da nas globoko vključevanje v politizacijo ne zanima.

Sekretarju OK ZSMS Ljutomer Borisu Paušnerju ti trije člani predsedstva in OO ZSMS Ljutomer (zanima nas, kateri so ti člani) očitajo, da v Ljubljani ni glasoval proti štafeti mladosti. Ne vemo, na podlagi česa bi moral Boris glasovati proti štafeti mladosti, ker mladi občine Ljutomer nikoli nismo bili proti štafeti mladosti (razen teh treh posameznikov, ki so na decembrskem posvetu to mnenje vsilili tudi nekaterim predstavnikom OO ZSMS), seveda pa smo se zavzemali za drugačen način organizacije štafete mladosti, kar mislimo, da nam je v celoti tudi uspelo. V Tribunalu se sekretarju Borisu med drugim očita, zakaj ima toliko časa za probleme prirejanja javnih zabav. Z ravnanjem predsednika in sekretarja OK ZSMS Ljutomer se v celoti strinjamo, saj osnovne organizacije ZSMS v naši občini težijo predvsem finančni in prostorski problemi, nas mlade v Ljutomerski občini pa predvsem problematika zaposlovanja, stanovanjske politike, štipendiranja, torej za nas eksistenčno pomembni problemi, tako da moramo vztrajati pri reševanju le-teh in ne na problemih, kot so civilna vojska, 133. člen, legalizacija strajkov ipd. Priznamo, da je tudi to potrebno reševati, vendar moramo najprej pomagati sebi in šele takrat se bomo lahko bolj aktivno začeli vključevati tudi v to problematiko.

Obračamo se na vas, ne želimo, da se v predsedstvu OK ZSMS Ljutomer spet vzpostavi mir, da homo mladi iz osnovnih organizacij ZSMS svoje želje in zahteve resnično uresničevajo v Občinski konferenci ZSMS Ljutomer in prek nje.

In še odgovor temu ambicioznemu članu predsedstva OK ZSMS Goranu Šosterju (ki se je v kandidacijskem postopku sam predlagal za sekretarja, Ivo Zajdela pa za predsednika OK ZSMS Ljutomer). Ta se je v imenu marksističnega centra (članov ne poznamo) vprašal: ali so morda takšni mladinski funkcionarji (profesionalci) zaželeni? (S tem seveda misli na sekretarja OK ZSMS Ljutomer Borisa Paušnerja.) Mi mu odgovorjamo: da, takšni mladinski profesionalci so v današnjem času zelo zaželeni.

V imenu spodaj navedenih osnovnih organizacij ZSMS mladi občine Ljutomer

Osnovne organizacije ZSMS: Veržej, Sp. Kamenščak, Razkrižje, Pristava, Podgradje, Cven, Šalinci-Krištanci-Grlava, Boreci, Banovci, Bunčani, Radomerje, Slamnjak, Stroča vas, Noršinci, Ključarovi, Stara Nova vas, Lukavci, Vučja vas, Križevci, Bučecovi, Branoslavci, Vogričevci, Radoslavci, Zg. Kamenščak, Stara cesta, Cezanjenci, Iljaševci.

Poslano: Občinski konferenci ZSMS Ljutomer, Občinski konferenci SZDL Ljutomer, Občinski konferenci ZKS Ljutomer, Republiški konferenci ZSMS Ljubljana, Medobčinskemu svetu ZSMS za Pomurje Murska Sobota, ZČRD, Vestnik Murska Sobota, Mladina Ljubljana.

Pozitivne spremembe in negativne ocene

V času zahtev in naprežan po demokratizaciji naše družbe smo še vse prevekrat priča pojavom, ki so kakršni koli demokratizaciji tuji in nasprotni, zato tudi ne moremo preslišati različnih stališč in izjav, ki poskušajo primitivno in nasilno ohraniti stanje, v katerem smo se znašli.

Razburil nas je članek v 14. številki Vestnika izpod peresa novinarja Jožeta Graja, ki povzema razpravo P OK SZDL in P OK ZSMS z ravnatelji in predstavniki DPO, pod naslovom Pozitivne spremembe in negativne ocene. V sestavku zasledimo:

- da so srednješolci, torej mladinci v družbenopolitičnih dejavnostih, premlačni;
- da ocena uveljavljanja učenja kot subjekta ni zadovoljiva;
- da se pojavljajo ekscesni primeri pri nastopanju mladih, ko nekateri mladinci poskušajo na okroglih mizah zavreči vrednote in dosežke v našem razvoju;
- da mladim nismo dali dovolj vzgoje, da bi spoznali, kaj je prav in kaj ni;
- da so razpravljali negativno ocenili idejnost pouka predmeta STM in v tej zvezi omenili prof. Š. Smeja.

1. Prvi dve ugotovitvi bi lahko držali, če ne bi bilo tretje, torej ugotovitve o »eksesnih« pojavih pri mladi populaciji, ki kot da poskuša zavreči vrednote in dosežke našega razvoja. Takšni »eksesni« pojavi niso nič drugega kot kritičnost mladih do sedanjega trenutka in strah pred jutri, kar pa je kvečjemu pozitiven kazalec »uveljavljanja učenja kot subjekta«.

Tovariši razpravljali omenjenega sestanka se očitno bojijo kritičnosti in podobne pojave raje označijo kot ekcesne. Ze sama vest o ekscesu je skrajno nepoštena, ker ne pove ničesar o vsebini ekscesa. Zaklinjanje na vrednote in dosežke razvoja je smešno in neodgovorno, kajti še precej »vrednot« bo treba zrušiti, da bomo dosegli to, kar želimo: demokracijo, osebno svobodo, gospodarsko stabilnost, pravice, zajamčene v Ustavi, itd.

2. Trditve o vzgoji je nevdružna in spominja na čase stalinizma; skratka, vsebuje prepričilo. Kot vemo, je vzgoja le instrument, ki pripelje do zelenega cilja — v našem primeru očitno do mladih, ki bodo nekritični, ki bodo odobravali le vrednote starejših generacij, ki ne bodo ustvarjali »eksesov« . . .

Razpravljali bi, skratka, raje vzgajali, kot pa ožili!

3. V najtesnejši povezavi s prej omenjenim je tudi omenjanje prof. Š. Smeja kot idejno negativnega profesorja idejnostno negativno ocenjenega predmeta STM. Iz zapisa v omenjenem Vestniku niso razvidne Smejeve domnevne nekvallitete, ampak le gola obtožba. Smej je tako postavljen v položaj, ko je označen brez argumentirane obtožnice.

Vsa zapažanja nas skupaj z novico o ukinitvi Književne mladine Murska Sobota silijo k sklepu, da se v Pomurju izvajajo pritiski, ki imajo za cilj zatreti kritičnost, zmanjšati vlogo učenja kot subjekta, zatreti drugače misleče itd.

Darko KUTOS, Stanko GERIČ, Alojz KAVAS, Feri LAINŠČAK, Milan VINCETIČ, Franci JUST, Ludvik SUKIC, Zoran MILOŠEVIČ

SPOŠTOVANI!

Med nami mladimi, tako rekoč prisadetiimi, je močno odjeknila »bomba«, ki je bila zapisana v pomurskem časopisu, in sicer se je konkretno omenilo prof. Smeja kot učitelja, ki ne izpolnjuje idejnega poučevanja. Zapisano je bilo, češ da se poučuje idejno krivoverstvo.

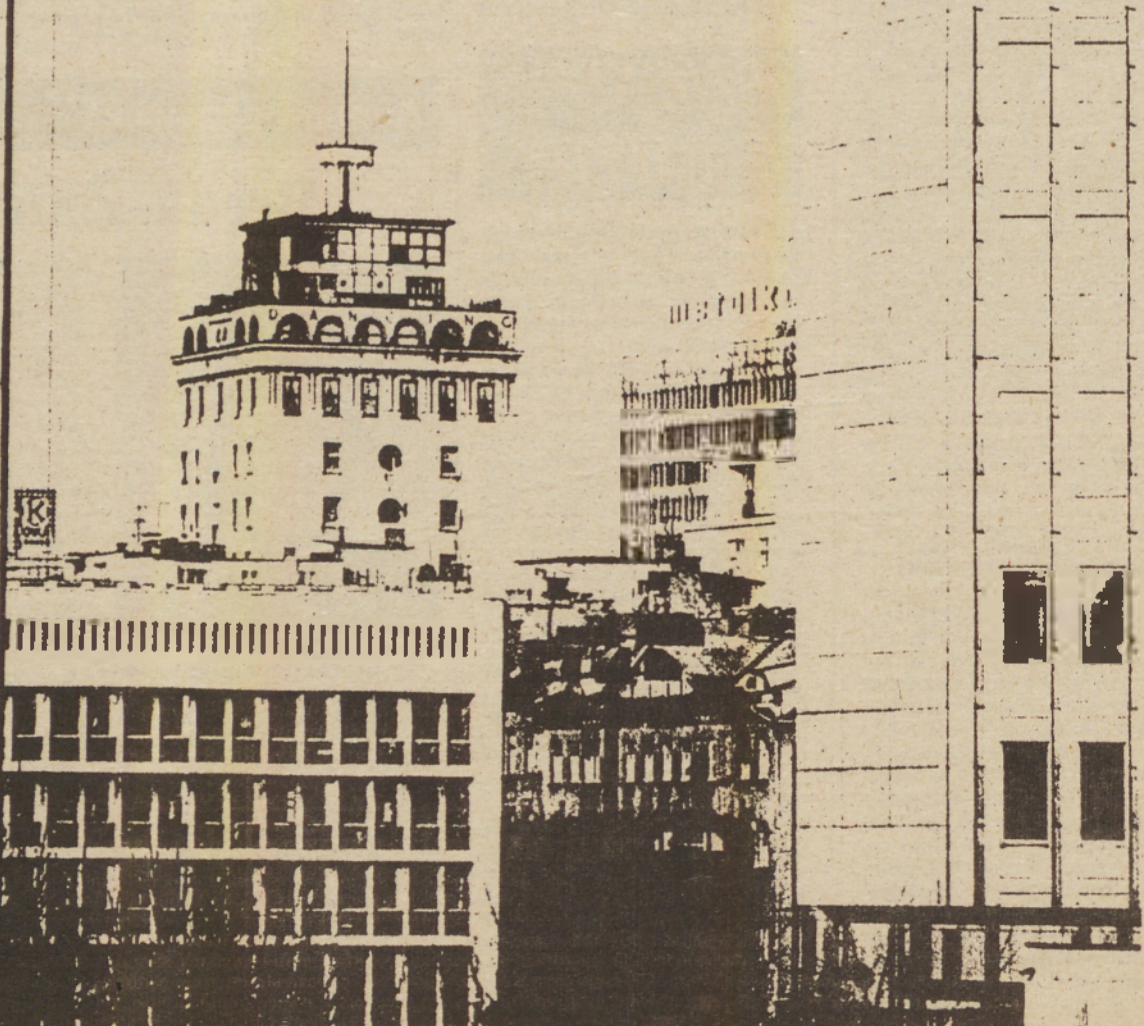
Naj poudarimo, da pišemo samoiniciativno, brez kakršnih koli pritiskov, in da želimo omeniti le neke stvari.

Mi vsi mislimo, da pouk pri tov. Smeju daje nove razsežnosti mlademu dijaku in ne le suhoparno knjigo samoupravljanja, za katero smo prepričani, da je polovica od nas ne uporablja, zaradi tako imenovane »neprehajljivosti« teksta. Če je napaka in nepravilnost pri pouku STM (samoupravljanja s temelji marksizma) učiti in povedati dijaku tudi kaj o filozofiji in o sodobnih aktualnih dogajanjih, ki jih lahko tudi sami komentiramo, potem priporočamo, da se uvede predmet STM kot postranski predmet, saj brez aktivne snovi ne zadovoljuje.

Tisti, ki je omenil tovariša Smeja kot krivoverca ideje, gotovo ne ve ničesar konkretnega, če pa se je s tem naslanjal na nekatere dijake, ki so si sami izoblikovali napačno predstavo, pa gotovo ni imel pravice tega tudi tako tolmáčiti. Ponavljamo, da nas k temu ni nihče spodbudil in smo spontano prešli k temu in tako želimo, če se že spušča v take zadeve, naj se čisti tudi ob drugih stvarih, ki jih je dovolj do grla, ne pa ob enem človeku, ki se ni držal knjige. To je absurdno in nesmiselno z vsakega pogleda, seveda, če poznaš razmere. Vsi smo za razvijanje humanih odnosov in zdrave kritike, zato se ne bi spuščali v to, če pa smo koga s tem prizadeli, se opravičujemo, ker takšnega namena res nismo imeli.

Na koncu naj omenimo še zadevo, ki nas zelo moti, ker nas obravnava kot »subjekt«. V naši družbi, ki naj bi bila humana, se naj ne bi govorilo o človeku, ki je zgolj kot objekt.

Lep pozdrav dijaki I.P.I.

Nova Čentiba, novi problemi

Če bi Čentibčanu dejal, da je prebivalce predmestja Lendave, bi bil gotovo užaljen, toda naneslo je tako, da se Čentiba čedalje bolj bliža Lendavi. Z mestom jo povezujejo tudi vodovod, trgovina, sedaj pa tudi telefonsko omrežje. Vaščani, in teh ni malo, so zaposleni v lendavskih delovnih organizacijah, najmlajši si učenost nabirajo v vaški šoli, malo starejši pa hodijo v Lendavo. Pred leti so v lendavski občini ugotavljali, da se obmejne vasi čedalje manjšajo, mladi se selijo v Lendavo in druge kraje, gredo s trebuhom za kruhom. V Čentibi to ni tako, vas je iz leta v leto večja, tako po številu stanovanjskih hiš kot po številu prebivalstva.

V zadnjih petih letih je bilo v tem kraju zgrajenih prek 30 novih stanovanjskih hiš, število prebivalstva vasi pa je poraslo za več kot 100 novih »duš«. Kaj je vzrok, da se ljudje selijo iz Lendave v Čentibo? Predvsem gre za prijeten kraj, ki ga še ni pokvarila industrija. Tu marsikdo najde mir, saj vas leži nekoliko oddaljeno od glavne prometnice. Nova Čentiba je seveda grajena sodobno, novi stanovalci kot da med seboj tekmujejo v stilu gradnje. Vodstvo krajevne skupnosti pa ima seveda zaradi tega nemalo skrbi. Novi naseljenci večkrat pozabljajo, da tudi v kraju, kjer so gradili, deluje krajevna skupnost, ki ima svoje probleme, ki jih mora reševati v korist vseh občanov. Veliko novih stanovanjskih hiš je narekovalo ureditev kanalizacije vodovoda, cest

in v zadnjem času tudi telefonije. Čentiba je v celoti spremenila svojo podobo, ni več starih idiličnih s slamo kritih domačij, izrnila jih je nova oblika, ki pa se kar zadovoljivo vključuje v naravno okolje.

Te dni je v vasi največ govora o telefonu. Akcijo so začeli pravočasno in lani dobili 17 priključkov. To je bila seveda za vas

reže, drugo pa so zbrali sami. Takole okoli 60 telefonov bo potrebno v vasi, so sklenili na svetu krajevne skupnosti. Upajo, da bo problem telefonije čez dve leti urejen, saj bo potrebno v vasi postaviti še več. Dokončno bo potrebno urediti vprašanje hudournikov, saj vas leži pod vinogradi.

V krajevni skupnosti bodo v

Pomlad je prišla, narava se vse bolj odpre v zeleno. Staro listje je potrebno odstraniti, zato tudi v Čentibi poskrbijo mladi. Vas mora biti lepa, za domače ljudi in za goste.

Foto J. D.

velika pridobitev, saj prej niso imeli telefonske povezave z drugimi kraji. Želja po novih telefonih je bilo več in spet so uspeli zbrati 20 novih naročnikov, sredstva so že zbrali in plačali pošti. Od referendumskega denarja za urejevanje telefonije do leta 1990 so v lanskem letu dobili nekaj sredstev za ureditev kableske

prihodnje dali več za kulturno delovanje, za ureditev športnega parka, pomagali pa bodo tudi pri hitrejšem razvoju male obrti, ki jo v vasi potrebujejo. Tudi z vodovodom še niso končali. V nekaj kleti bo potrebno vodo še napeljati, potem bodo lahko rekli, da je vas za silo komunalno urejena. Jani D.

Upokojenci se pripravljajo na nastope

Poleg vključevanja upokojencev v družbenopolitične in športno-rekreacijske aktivnosti, so upokojenci Pomurja dokaj aktivni tudi na kulturnem področju. Uspešno delujejo mešani pevski zbori pri društvih upokojencev Beltinci, Murska Sobota in Gornja Radgona, pri ljutomerskem društvu pa delujeta ženski in moški pevski zbor. Omeniti velja, da pri društvu v Ljutomeru deluje tudi folklorna skupina, v M. Soboti godba na pihala in pri društvu v Beltincih skupina pevki ljudskih pesmi.

Omenjeni zbori vadijo skozi vso sezono, prikaz celoletnega truda pa so nastopi na raznih proslavah in prireditvah. Nekakšen finale pa so vsako leto proti koncu sezone skupni zbori upokojencev. Prav zdaj se pripravljajo na srečanje pevskih zborov upokojencev iz Pomurja, Kidričevega in Ptuja, ki bo tokrat v Ljutomeru predvidoma 30. maja, 13. junija pa bodo upokojenski pevski zbori z okrog 1.300 pevci iz vse Slovenije peli v Titovem Vejenju.

Ob koncu je treba dodati, da upokojenski zbori Pomurja sodelujejo tudi na občinskih pevskih revijah odraslih pevskih zborov, ki jih vsako leto organizirajo ZKO po posameznih občinah. A. H.

LOGAROVCI

Štiri desetletja rdečega križa

Osnovna organizacija Rdečega križa Logarovci je minulo nedeljo pripravila srečanje starejših občanov in kvodajalcev z območja Krajevne skupnosti Logarovci—Berkovci. Pred družabnim srečanjem so imeli občini osnovne organizacije in proslavo 40. obletnice te humane organizacije v Logarovcih. Povabili so vse občane, stare nad 70 let, ki jih je 109, pet pa jih je rojenih v prejšnjem stoletju. Za nje so pripravili skromna darila, organizirali pa so tudi obiske na domovih.

Kvodajalcev je na območju krajevne skupnosti 46, članov OO RK Logarovci pa 190. Vsem so razdelili članske izkaznice.

Pavla Bohanec

V okviru KUD Rogoševci, ki deluje že vrsto let, so pred mesec sestavili tudi mlajšo folklorno skupino. Ker društvo ni imelo dovolj denarja, so mlade folkloriste oblekli njihovi starši.

Na enem izmed številnih nastopov jih je opazila lastnica butika IRIS Nada Antolin, ki je deklicam sešila lepe pesne obleke. Mladí pesalci so jih bili tako veseli, da so zaplesali še bolj prefrano, tovarišici Antolinovi pa se seveda zahvaljujejo za pozornost in trud.

F. M.

BORAČEVSKI POTOK POMENI VSE VEČJO NEVARNOST ZA PREBIVALCE

PRVI MOST JE ŽE PADEL

Kmalu bo na vrsti tudi drugi most, samo nekaj več dežja mora pasti, da se Boračevski potok z vsemi pritoki iz Zbigovec, Črešnjavec, Polic in drugod napolni do roba, mogoče poplavi cesto in se z vso močjo upre v načeti betonski most. Več kot meter široka in globoka luknja v bližini mostu (kot da bi kdo z veliko žlico izdolbel luknjo v asfaltirano cesto) bo delo le še olajšala.

Občani Boračeve, majhne vasi v bližini Radencev, na robu katere so industrijski objekti Radenske, so upravičeno zgroženi in s strahom čakajo prvega večjega deževja. Lansko neurje jim je pognalo strah v kosti — resda je bil potok skozi vas po navadi bolj poln kot ne, toda še nikoli ni tako močno in nenadoma prestopil bregov kot lani. Vzrok je bila regulacija Boračevskega potoka. Ne sicer čisto tako, ker se normalno regulacija opravi zato, da ne bi bilo poplavl. Problem je namreč, da je potok reguliran do Boračeve in naprej od nje, v sami vasi pa je stara struga za vodo neke vrste »tampon«. Ko se torej po razširjenih in poglavljenih strugah potokov zbere vsa voda z bližnjih hribov, se mora v Boračevi ustaviti — premajhna struga je ne more sprejeti, zato se razliva po travnikih, cesti in polni kleti.

ODREZANI OD VASI

Že od 20. februarja letos so štiri hiše odrezane od vasi, na neki način so občani odrezani tudi od svojih domov, saj zaradi podrtega mostu ne morejo do hiš z avtomobilom, traktorjem in drugi-

god so speljali sem. Boračevski potok je urejen, le 300 ali 350 metrov skozi vas je nereguliranih. Ko je malo več dežja, voda vse poplavlja. Trave ob potoku sploh ne moremo uporabljati. Če smo krajani, morajo kaj narediti

mi prevoznimi sredstvi. Pomagajo si s samokolnicami. Če nekaj mesecev z njo (ali pa kar na ramah) nosijo do hiš gajbe, plinske bombe, vreče z umetnim gnojilom in podobno. Med ogroženimi je tudi Antonija Dokl, ki je na vodno in krajevno skupnost naslovila naslednje vprašanje: »Zanima me, kdo je odgovoren za uničeni most in cesto v Boračevi. Nimamo nobene prevozne poti. Če bomo potrebovali rešilca ali gasilca, ti ne bodo mogli priti do nas.

Od vseh strani so samo obljube, v resnici pa nič. Gostje hodijo tod mimo na Janžev Vrh ali v bližnji gozd in si to ogledujejo. »Ko smo se pogovarjali ob podrtih mostu, otroci pa so tekmovali, kateri bo bolj spretno preplezal betonske klade ali prenesel kolo, sta Antonija in Jože Kreslin še dodala: »Ker je tu več hiš, je to vaški most. Pa kakršen koli že je, ni se podrli zaradi nas, ampak zaradi njihovega dela. Vso vodo iz Zbigovec, Polic in dru-

ga nas.« Za ilustracijo nam še povedo, da so se v času neurja lani kar s čolni vozili do bifeja. V stari del potoka v vasi so se iz regulirane struge preselile podgane, pižmovke ter druge živali, ki so lahko prenašalke številnih bolezni.

KDO JE KRIVEC, KDO ODGOVOREN?

Dokončanje regulacije je zaenkrat nerešljiv problem — to nam je priznal tudi predsednik sveta KS Radenci Jože Ivačič. Območna vodna skupnost, ki je financirala regulacijo, teh del v letošnjem načrtu nima zapisanih, zato tudi ni potrebnega denarja. Do neke mere so za sedanje stanje krivi tudi krajani, saj je do precejšnje zakasnitve lani prišlo zaradi nesoglasij in preprirov med posamezniki.

»Meni so na OVS rekli tako: ta del, ki manjka do mostu, bomo naredili, takoj ko bo lepše vreme. Drugo pa letos ni v programu. Rekli so še, naj se prej

zmenimo med sabo. Pisal sem na Oddelku za gradbeništvo in komunalne zadeve, da bi sklicali skupni sestanek z Območno vodno skupnostjo in prizadetimi. Sestanek je bil sklican dvakrat, vendar ni bilo nikogar. Če nisem bil tam zaradi tega že petindvajsetkrat ... pa nič iz tega. Ko so regulirali Boračevski potok, so kar precej odstopili od prvotnega načrta. Skoraj bi že prišli z deli do kapele, pa so se začeli kregati v vasi. In še en primer nesodelovanja vaščanov: vsi v vasi vedo za rešitev, da bi lahko rešili problem s podrtim mostom, tako da bi ob potoku naredili pot do ceste (pri drugem mostu). Pa nihče ne gre do lastnika tega zemljišča. To nalogo bi moral opravljal vaški odbor. Preveč računajo name ...«

Kdo je odgovoren in poklican za urejanje stvari? Vaščani trdijo, da vodstvo krajevne skupnosti. Sami da so že dovolj naredili, brez pomoči višjih vodstvenih struktur pa ne morejo doseči prav nič.

20. februarja letos je poplava podrla most, že 23. februarja so o tem obvestili predsednika sveta KS in R. Kranjca na občini. Vmes je bilo kar precej telefonskih klicev, 3. marca pa so v prostorih Žage v Boračevi sklicali sestanek predstavnikov krajevne skupnosti in krajanov. Izvolili so tričlanski odbor za reševanje te problematike, ki naj bi sprejel posebno komisijo, sestavljeno iz predstavnikov občine in Območne vodne skupnosti. Po številnih dogovorih in telefonskih klicih je bila komisija najavljena za 1. april — vendar ni prišla. Zato se predsednik vaškega odbora Jakob Bračko upravičeno sprašuje, če ni bil mogoče namerno izbrati datum — prvi april! Komisija naj bi si končno ogledala vso zadevo 6. aprila — vendar je bila to spet samo ena od obljub, komisije pa seveda ni bilo.

TELEFONI, ASFALT, VODOVOD — IN KDAJ POTOK?

Prav kmalu naj bi vas Boračeva dobila nove telefonske priključke. Še letos bodo potegnili osnovne kable, ki bodo koristili tudi DO Radenski, prihodnje leto pa bodo že lahko zabrnezi novi telefoni. Prav tako naj bi preplastili cesto od Boračeve do Janževskega Vrha (11 milijonov sredstev je zbrali krajevna skupnost, komunalna skupnost ter TOK Gozdarstvo), DO Radenska pa bi financirala preplastitev ceste skozi Boračeve. Končno je na vrsti tudi obnova vodovodnega omrežja. Kdaj bo do konca reguliran Boračevski potok, tega ne ve nihče — oziroma tistih, ki bi mogoče lahko odgovorili, nismo mogli najti ne mi ne drugi. Ne le da sedanji potok (zapuščen, zaraščen, bregovi spodjedeni) kaže podobo kraja in ni posebno lepa slika za številne tuniste, ampak je življenjsko nevarno.

Mogoče pa čakajo na »stoletno vodo«, da bo dokazala vso svojo moč in napravila razdejavanje. Potem bo vse lažje ... samo ljudje bodo imeli več skode. Bernarda Peček

Največ denarja za ceste

V krajevni skupnosti Petišovci so se v lanskem letu odločili, da bodo v tem srednjem obdobju dokončno asfaltirali vse poti v vasi. Lani so posodobili štiri ceste, za kar so porabili 30 milijonov dinarjev. Pri tem so jim pomagala: Ina-Nafta, Gradbenik in ABC Pomurka, medtem ko vodna skupnost ni pomagala. Za urejevanje krajevnih poti in drugih komunalnih objektov so sprejeli krajevni samoprispevek, iz katerega bodo v letošnjem letu največ sredstev spet namenili urejevanju poti. Želja vseh krajanov pa je, da bi leto občin asfaltirala še cesto Petišovci—Benica. V krajevni skupnosti bodo zagotovili tudi potrebna sredstva za delovanje kulturnega društva in športno aktivnosti mladih. Jani D.

BOREČA

Organiziranost mladih

Na pobudo krajevne konference SZDL so v KS Gornji Petrovci začeli oživljati mladinske aktivne tude v tistih vaseh, kjer so doslej mladi delovali neorganizirano. Tako je zavel nov veter tudi v Boreči. Izvolili so novo vodstvo (predsednik Franc Kozar, sekretar Jože Pasičnjek in blagajničarka Gabrijela Pasičnjek) in sestavili ambiciozni plan dela. Let-a zajema izvedbe raznih športnih srečanj in tekmovalij, od šaha do nogometa, poskrbeli pa bodo tudi za družabno in kulturna srečanja. V roke pa bo treba pljunuti še pri marsičem, med drugim pri pripravi igrišč.

Za začetek so poslali vabila sosednjim organizacijam za šahovski turnir. Srečko Kalamar

MOTVARJEVCI

Obnavljajo staro šolo

To pomladi so se v Motvarjevcih zagnano lotili obnove starega šolskega poslopja, ki ga hkrati preurejajo za potrebe kulturnega društva Jozef Attila. Ko se bo vreme izboljšalo, pa bodo začeli tudi z gradnjo prizidka za gasilsko garazo.

Več kot polovico sredstev so zagotovili s krajevnim samoprispevkom, ostali denar pa bosta prispevali občinska kulturna skupnost in občinska gasilska zveza. Z. M.

LJUTOMER

Srednješolci se predstavljajo

Dramska sekcija SŠDU »Fran Miklošič« Ljutomer se je pred kratkim predstavila svojim sošolcem z dramo Dušana Jovanovića Norci. V igri nastopajo študentje, iz katerih pa ni mogoče razbrati glavnega junaka in iz vseh teh odkriješ način življenja, ki ga hočejo prikazati. Pomembno je predvsem, da gledalec ne sme biti pozoren na delo, temveč le na igro.

Veliko napornega dela je bilo vloženo v igro, tako da dijaki, ki jih je v igri prek dvajset, od tega sedemnajst igralcev, niso imeli praktično nič časa za učenje, saj so vaje trajale vsak dan dve uri. Prosto so imeli le nedelje in točke. Posebne pohvale je deležna mentorica in hkrati režiserka igre prof. Cilka Jakelj.

Prav tako so na prvo premiero povabili kritika Bojana Čebulja, ki je dijake pohvalil in jih zadel še veliko uspehov. Za igro se bodo predstavili tudi širšemu občinstvu, in sicer 30. aprila ob 19.30 v domu kulture v Ljutomeru. -sk-

KDAJ KOPALIŠČE

Krajani lendavske krajevne skupnosti že nekaj let namenjamo precejšen del denarja, ki ga zberemo s samoprispevkom, za novo kopališče. Vsem nam, ki se zavedamo potrebe po kopališču, že zdavnaj ni dovolj zaraščeni del umazanega Črnca, še manj nevarne jame, v katerih se je utopilo precej ljudi. Termaalno kopališče pa je namenjeno prej bolnikom in rekonvalescentom kot pa plavalju kot najprimernejši obliki rekreacije za ljudi vseh starosti.

Vprašanje je, ali se bomo že letos namakali v javnem kopališču. Vzrok za zamudo so vremenske razmere in pa sredstva, ki jih nikoli ni dovolj. Samo letos bodo za ureditev porabili približno 60 milijonov dinarjev.

Načrti za novo kopališče obetajo prijeten objekt, ki bo poleg dveh bazenov združeval še športne terene, garderobe in okrepčevalnico. Projektanti so poskrbeli tudi za estetsko plat. Že sedaj krasi okolico nekaj folklornih znamenj pokrajine ob Muri, še več pa jih bo v prihodnje. Urejen bo tudi park.

Organizacije združenega dela so žal pre malo povezane s krajevno skupnostjo. Izjema je lanskeletno zbiranje sredstev za kopališče, ko so delovne organizacije prispevale 37 milijonov dinarjev. Ob tem je treba poudariti, da je samo Ina Nafta prispevala 25 milijonov, druge skupaj pa 12 milijonov.

Prva etapa del se končuje. Sedaj bodo lahko s prostovoljnimi delom pomagali tudi krajani. Vodstvo krajevne skupnosti se dogovaja s šolo, da bodo učenci višjih razredov pomagali pri nekaterih delih, kar je zelo pohvalno. Ni pa pohvalno, da v okviru krajevne skupnosti ni osnovne organizacije mladine, ki bi lahko veliko storila. Vzroke za to bo potrebno poiskati in odpraviti.

V krajevni skupnosti so se malce potožili, da so krajani precej neaktivni in da jih je težko pritegniti k sodelovanju. Najaktivnejši so upokojenci, ki jim gre zahvala za njihov trud. Vendar pa bi se krajani morali zavedati, da si sami ustvarjajo okolje, v katerem živijo. MaH

Linda Lusardi (20) je maskota nekakega britanskega nogometnega kluba. Navijači trdijo, da Linda veliko pripomore k zmagi njihovega kluba.

Najstniški samomori

Odraščanje ni bilo nikoli lahko, kljub temu da ostane v spominu mladost v najlepših barvah, pozabljene pa so muke zorenja. Vendar je videti, kot da ima mladina zadnjih dveh desetletij z odraščanjem večje težave, kot so jih imele prejšnje generacije. Na to opozarja stalen porast samomorov med najstniki v razvitem svetu in seveda v deželah, znanih po visoki stopnji samomorilnosti, kot je, denimo, tudi Slovenija.

Porast najstniških samomorov pa še najbolj preseneča družbe, kjer sicer samomorilnost ni visoka. Tako se Američani presenečeni sprašujejo, kaj je z njihovo mladino, da vse pogosteje posega po zadnjem in dokončnem dejanju in si sama striže nit življenja.

V Združenih državah Amerike se je samomorilnost med mladimi od leta 1950 potrojila. Lani je dosegla celo stopnjo samomorilnosti med odraslim prebivalstvom, ki za ZDA znaša 12 na 100 tisoč prebivalcev (za primerjavo navedimo slovenski količnik 34). Sicer pa velja najvišji količnik v ZDA za samomorilnost med ostarelim prebivalstvom, ki je kar 22. Sociologi menijo, da ameriško mladino poganja v samomor vrsta okoliščin od spremenjenih življenjskih navad, vrednot, narkomanije in alkoholizma do lahkega dostopa do orožja. Ameriška mladina pri samomorilnem dejanju najraje posega po strelnem orožju.

Posebno pozornost strokovnjakov pa je zbudila neka ameriška posebnost, ki so jo poimenovali »učinek jate«. Pod tem nekoliko nenavadnim nazivom razumejo samomore, ki si sledijo v nekem ozjem okolju v kratkem časovnem razdobju, običajno pa verigo samomorov sproži samomorilsko dejanje posameznika, ki močno odjekne v okolju. Pride do posnemanja »slavnega« vrstnika.

Psiholog Herbert Nieburg, ki je raziskal primer verzičnih samomorov, do katerih je prišlo v manjšem mestu, kjer se je ubilo 6 fantov, pravi: »Po enem samomoru pride vedno do še kakšnega ali celo do več drugih. Impulz k posnemanju samomora je lahko zelo močan, posebno med najstniki, ki so nagnjeni k romantičnim pustolovščinam.«

»Mladi vidijo, da je lahko samomor zelo odmeven način smrti, da si posameznik z njim priloži veliko pozornost, ki je sicer v življenju ni bil deležen,« pojasnjuje Pamela Cantor, predsednica Narodnega odbora za preprečevanje najstniških samomorov. Tragično pri tem pa je, da se mladi ne zavedajo končnosti in nepreklicnosti tega dejanja. V njih deluje Sawyerjev sindrom, nezavedno prepričanje, da bodo priče lastnemu pogrebu in silnemu obžalovanju, ki ga bodo s svojim dejanjem sprožili. Mladi ne mislijo, vsaj v veliki večini ne, na smrt, temveč na odrešitev problemov.

V PANONIJI VINO ŽE PRED 2700 LETI

Še danes se napačno trdi — kot pišejo Hrvatske novine, tednik gradiščanskih Hrvatov v Avstriji — da so prvo trto na Gradiščanskem zasadili Rimljani za časa vladanja cesarja Probusa (276—283). O tej trditvi so prvič podvomili leta 1907, od leta 1985 pa je popolnoma jasno, da je neko neznano ljudstvo pridelovalo vino v Panoniji že 700 let pred našim štetjem, torej pred Rimljani.

Arheolog deželne muzeja v Eisenstadtu, dr. Karl Kaus, je leta 1985 v nekem grobu iz halštatske dobe v Cogřstofu odkril grozdne pečke, ki so jih znanstveniki budimpeštanske univerze pripisali prastari evropski sorti belega burgundca.

Rimski pisec Cassius Dia je trdil, da je panonsko vino precej kislo, če so ga primerjali z vini iz

Sredozemlja. Zato so ga sladkali z medom, barvo so mu olepšali z jajčnim beljakom, za boljši okus vina pa so uporabljali sadje in razna zelišča.

Dia tudi piše, da so Kelti zelo radi pili vino; za eno amforo (26 litrov) so bili pripravljeni dati kar sužnja.

Halštatsko gomilo pri Cogřstofu so odkrili že leta 1934 in takratni župnik v vasi, dr. Ivan Jagšič, jo je odprl, vendar mu ni uspelo, da bi odkril vsebino groba. Med drugo svetovno vojno so tam kopali strelske jarko in so gomilo razpolovili. Nekaj črepij, ki so jih takrat našli, je Jagšič leta 1948 predal deželnemu muzeju. In šele leta 1985 so gomilo dodobra preiskali. Našli so nekaj glinene posode, bronzaste obročke, železen nož in tudi dve celi in polovično grozdni pečki.

Arheolog dr. Karl Kaus pri razkopavanju gomile v Cogřstofu

Kazen za nespodobnost

V Teheranu so pred kratkim obsodili 165 »nespodobno« oblečenih žensk na zapor do 25 mesecev, bičanje in globo, še hujša kazen pa grozi tistim Irankam, ki bodo s svojim oblačenjem v prihodnosti žalile pripadnike božje stranke in žrtve revolucije. Ta mesec so bile v desetmilijskem Teheranu že dvakrat demonstracije hezbollahov proti »zahodnjaško« oblečenim ženskam. Že prejšnji mesec se je začel lov na ženske s pisanimi rutami in ogrinjali. Hezbollahom, ki v glavnem prebivajo na siromašnem jugu prestolnice, to očitno ni dovolj in sem ter tja priredijo demonstracije proti »grešnicam«. Velikokrat se sprevržejo v nasilne obračune. Zadnjikrat so se pojavili na motorjih v množičnem sprevidu na teheranskih ulicah, prvokrat pa so za svoje demonstracije dobili dovoljenje notranjega ministrstva.

Odpadki v veselju

Telekomunikacijski sateliti in vesoljske ladje niso edini predmeti z Zemlje, ki krožijo okoli nje. Kot pravijo strokovnjaki, je v ozračju veliko najrazličnejših »odpadkov«, od ostankov raket na trdo gorivo, ki so vozile v vesolje ladje s človeško posadko, satelitov, ki so eksplozirali, itd. Kot piše britanska revija New Scientist, je neki ameriški znanstvenik predlagal, da bi v vesolje poslali robota — smetarja, ki bi pobral vse te predmete. Seveda pa bi potreboval vsaj toliko pameti, da bi ločil najno od nepotrebnega.

Po dobrem joku se večina dobro počuti

Zanesljivo ni človeka, ki bi ne poznal joka, ki mu kdaj v življenju niso spolzele solze po licih, če drugega ne, je jokal kot dojenček in otrok. A čeprav je jok tako vsakdanja stvar, o njem znanost dolgo ni kaj prida vedela. Zadnje desetletje pa je prineslo veliko novih zanimivih spoznanj o joku in solzah.

Solze imajo precej bolj zapleteno kemično sestavo, kot so znanstveniki domnevali. Nikakor ne gre le za nekaj slane vode, marveč za pester zbir najrazličnejših snovi. Nekateri strokovnjaki menijo, da se s solzami izločajo iz telesa odpadne snovi, ki nastajajo v organizmu pod psihičnimi obremenitvami.

Zanimivo je odkritje, da se solze, porojene iz čustvenih razlogov, po kemični sestavi ločijo od običajnih solz, ki jih potočimo zaradi dima, draženja oči in podobnega.

Po dobrem joku se človek počuti bolje, ugotavljajo strokovnjaki. Tisti ljudje, ki se znajo izjokati in joka ne jemljejo napačno, se pravi, da ga na silo ne zadržujejo in jih ni sram z jokom izraziti svoja občutja in čustva ter se tako olajšati, taki ljudje so manj dovzetni za nekatere bolezni, predvsem boleznijo, za katere strokovnjaki domnevajo, da nastajajo deloma zaradi duševnih obremenitev (čir na želodcu, vnetje debelega črevesja ipd.).

Do večine teh spoznanj so znanstveniki prišli šele v novjšem času. Kaže, da jim je funkcija solz kot čistilcev in vlažilcev očesa dolgo povsem zadoščala, odnose med solzami in duševnostjo oziroma čustvi pa so preučevali pesnikom in umetnikom.

Človek je menda edino živo bitje, ki ob duševnih obremenitvah joka. Toda zakaj? S tem vprašanjem se je začel leta 1972 ukvarjati Wiliam H. Frey, strokovnjak za biokemijo. Zanimali so ga odnosi med kemijskimi procesi v človekovem organizmu in duhovnimi procesi. A šele okrog leta 1979 se je kot vodja raziskovalnega laboratorija za psihiatrijo na kliničnem centru Ramsey v St. Paulu lahko lotil temeljitejših raziskav.

S prostovoljci, ki so se jokali ob pomoči čebule in ganljivih filmov, je zbral dovoljšno količino solz, da se je lahko lotil najprej kemičnih analiz solz. Najbolj presenetljivo odkritje je bilo ugotovljena višja količina mangana v solzah, ki jih je imenoval emocionalne solze, ker so jih prostovoljci točili le zaradi dražeče čebule.

Vsi ti rezultati so Freya napeljavali k mišljenju, da imajo solze neko vlogo pri duševnih procesih. Zato se je nadaljnjih raziskav lotil predvsem s psihološkega vidika.

Prek 300 prostovoljcev je moralo pisati natančen dnevnik solz in joka, nato pa so psihologi tako zbrane podatke analizirali. Ugotovili so, da so ženske v razdobju enega meseca jokale povprečno 5,3-krat zaradi duševnih obremenitev, medtem ko so moški zaradi teh razlogov jokali povprečno le 1,4 krat. To je potrdilo staro modrost, da ženske zares precej bolj pogosto jokajo. A bolj kot ta stara vrednota je raziskovalce presenetilo, da se je kar 85 odstotkov žensk in 73 odstotkov moških po joku počutilo bolje. V mesecu dni, kolikor je trajal poskus, pa le 6 odstotkov žensk ni nobenkrat zajokalo, medtem ko je bilo takih moških kar 45 odstotkov, torej slaba polovica.

Analiza je pokazala tudi, da ženske v glavnem jokajo zaradi odnosov z drugimi, in sicer najpogosteje iz žalosti, nato iz veselja in iz jeze. Moški so jokali neprimerno manj, nobenkrat pa iz jeze.

Za Freyeva raziskave se je zanimala Margareta Crepeau s psihiatričnega oddelka na univerzi v Pittsburghu. V neki študiji je naredila primerjavo med zdravimi ljudmi in ljudmi, ki bolehalo za čirrom na želodcu in za vnetjem debelega črevesa, ki jih torej mučita bolezni, katerih nastanek zdravniki povezujejo z duševnimi napetostmi. Študija je pokazala, da so zdravi anketiranci v povprečju pogosteje jokali kot bolni.

Jok je torej dober za dušo, kot pravi prastar izrek.

MAGNETI (PONOVRNO) PRIHAJAJO

Kdo v Pomurju še ni slišal za ansambel Magnet? Verjetno je zelo malo tistih, saj se la ansambel na pomurski glasbeni sceni trdovratno drži že od leta 1973. Res pa je, da se je v teh letih z njim dogajalo marsikaj, člani so se menjali, prihajale so težave in krizna obdobja, ampak Magnet se je vedno in znova rojeval in vztrajal, kot mitološki pišč Feniks. Najnovejša zasedba tega ansambla je: klavir — Boris Vučkvič, kitara — Branko Sapač imenovan tudi Sančo, bobni — Vlado Mičev, imenovan Pančo, pevec — Miha Balažič in končno bas kitarist in vodja ansambla — Jože Ružič. Z njim pa smo se tudi pogovarjali:

Kakšna je bila pot ansambla doslej?
Od leta 1973, ko smo začeli z nastopi, pa vse do lanskega leta je bil ansambel Magnet v glavnem tako imenovani spremljevalni ansambel. Imeli smo sicer svoje nastope in piese, vendar pa smo v glavnem spremljali znane pevce, ki so gostovali v Pomurju. In v zve-

zi s tem — že to je en dokaz, da smo dovolj kakovostni in da smo naše delo jemali resno, lahko rečem na poklicni ravni. Naj samo naštetjem nekaj znanih imen, ki smo jih spremljali: Neda Ukraden, Džurdžica Barlovič, Zlatko Pejakovič, Darko Domjan, Marijan Smode, Alfi Nipič...»

Kaj pa od lanskega leta?
»No, lani pa smo ponovno začeli z novo zasedbo, se dogovorili o konceptu našega igranja. Prvo, kar je pomembno za ansambel Magnet, je to, da smo dobili izredno dobrega pevca, ki se je že prej uveljavil na slovenski glasbeni sceni, Miha Balažiča. Kot veste, je postal popularen z nekaterimi skladbami, kot je Vojak. Začeli smo tudi s svojimi skladbami in se pripravili na letošnje Pop delavnico in festival Melodije morja in sonca. Na tem festivalu bo težko, vendar smo že prišli v ožji izbor, v Pop delavnici pa štartamo v kratkem.«

Načrti?
»No, teh je kar precej. V kratkem bomo s tremi skladbami izšli na tako imenovani kompilacijski kaseti Naj, naj III, že jeseni pa bomo izdali prvo lastno kaseto. Nekaj skladbic imamo že posnetih, nekaj jih bomo snemali 29. aprila, takrat imamo rezerviran termin v studiju Tivoli, ostalo pa bomo posneli prek poletja, tako da bo kaseto nared jeseni.«

V prvomajskih praznikih pa nas čaka naporna predstavitev turneja: 1. maja bomo nastopili v Veržeju, 2. maja na Razkrižju, 3. maja pa v Bakovcih. Že sedaj lahko napovem tudi veliko gala prireditve, ki bo 16. maja v gostilni Klement v Turnišču. Skratka — ansambel Magnet najavlja svoj prihod na pomursko glasbeno sceno. Razen članov in seveda tega, da smo samostojni, se pri nas ni nič spremenilo. Vsak nastop jemljemo resno, do igranja imamo profesionalni odnos, ker želimo publiki ponuditi največ. A o tem naj se sama prepriča.«

Dušan Loparnik

PIŠTA modruje

Interventne smo zakone dobili, že dolgo vsi smo od njih trublili. Zdaj de bār red, so pravili tej zgornji nede več višejni gučof povodnji.

Pri nas domā so napravili dela, fabrike, kanclaji vse samo tou dela, kak bi se dalo ka yuk sit pa tou cejla ostane brez nūcanja noža.

Naj van povem ges svoje tanāče, dvakrat, trikrat talajje plače. Par vōr prve nas pūste oditi ār od zaj je čas za krumpse saditi

Či de pa tou ešče premalo pa pejnec či de kaj ostalo, na listo s pokojnimi delavci tak več dobijo gnešnji sodelavci.

Niti kančka kalorije

Skrb za zdravo prehrano je vse večja, še posebno tam, kjer sicer ni kakšnih skrbi za vsakdanji kruh. Ni čudno torej, da se v razvitih deželah (podobno pa je opaziti tudi pri nas) pojavlja na trgovskih policah polno vseh mogočih novih izdelkov, ki naj ne bi redili, a bi pomagali pri hujšanju in pridobivanju vitke linije in podobno.

Koliko so zares uspešni, je seveda vprašljivo, še posebno za tiste izdelke, ki obljublajo vitko linijo brez korenitih posegov v jedilne navade posameznika. A novost, ki so jo pred kratkim predstavili javnosti v razvitem zahodnem svetu, zares veliko obljublja. Gre za sintetični nadomestek maščobe, ki ohranja jedem okus, ne daje pa telesu nobene kalorije in tudi ne povišuje stopnje holesterola v krvi.

Vsa čarovnija nadomestka je v tem, da ima osnovno molekulo sladkorja vezanih več različnih molekul maščob, ki preprečuje, da bi jih telo lahko absorbiralo. Običajno imajo maščobe te vrste vezane le tri molekule.

Umetno maščobo so že preskusili in prvi rezultati so odlični. Z njo so prostovoljcem znižali stopnjo holesterola v krvi, zgubili so nekaj telesne teže, ne da bi pri vsem tem kaj spremenjali okus jedem, vsaj tistim ne, za pripravo katerih uporabljamo maščobe.

?????? NA VAŠE VPRAŠANJE STROKOVNI ODGOVOR

Spor o meji

JOŽE ŽERDIN IZ VELIKE POLANE 212 NAM JE PRED KRATKIM POSLAL NASLEDNJE VPRAŠANJE:

Točno pred 21 leti sem kupil grunt. Takrat sem sosed vprašal, kje naj bi bila točna meja, da jo bom od sedaj tudi upošteval. Sosed mi je dejal: »Tu ne vem za točno mejo, tega niti ne ve prodajalec, to lahko dokaže samo geometer s sosedovim dovoljenjem, vsak pa plača polovico stroškov.« Ko je geometer opravil, sem sosedu povabil, da stroške poravnava, potem pa je dejal: »Ti si ga povabil in ga plačaj. Po meritvi je sosed postavil ograjo po meji, ki jo je določil geometer. Po dvajsetih letih je ograja dotrajala, sosed je postavil novo ograjo brez moje navzočnosti. Nova ograja seka moj svet do 80 cm in več. Prosite za nasvet, kaj naj storite. Ali naj ograjo porušite ali pa zadevo uredite sodno? Stroškov niste pripravljene plačati, saj niste nič zagrešili.

ODGOVOR:

Odgovor na vaše vprašanje smo poiskali na Temelnjem sodišču v M. Soboti, enota v Lendavi, kjer pravijo:

Na podlagi podatkov v vašem vprašanju vam ne moremo dati dokončnega odgovora, ker podatki niso popolni. Če je meja med vašim in sosedovim zemljiščem uredil geometer ob soglasju obeh, je tako urejena meja veljavna. Če sosed tako urejene meje več ne spoštuje, imate več možnosti. Ob sporazumu obeh lah-

ko mejo obnovi Geodetska uprava v Lendavi. Predlagamo vam, da s sosedom skušate doseči sporazum o meji pri poravnalnem svetu v vaši krajevni skupnosti. Če pri poravnalnem svetu ne bi mogli doseči poravnave, lahko pri Temelnjem sodišču v M. Soboti, enota v Lendavi predlagate, da sodišče obnovi oziroma uredi mejo. O stroških za ureditev meje bo odločilo sodišče, pri tem lahko upošteva tudi krivdo posameznega udeleženca za nastanek spora o meji.

Oblačenje med potovanjem

PRAZNIKI SO ČAS, KO RADI POTUJEMO. PRI TEM PA VELIKOKRAT POZABIMO NA TO, KAKO NAJ SE OBLEČEMO, DA BO POTOVANJE UDOBNEJŠE. NAJ VAS OPOZORIMO NA NEKAJ PRAVIL:

Na potovanju obleka precej tripi, vendar je potrebno, da ste tudi tedaj lepo oblečeni. To je seveda odvisno tudi od tega, kdaj potujete in s kakšnim prometnim sredstvom, pa tudi v kakšnem letnem času in končno, ali je potnica mlada ali pa starejša ženska.

Za potovanje z avtomobilom poleti so za mlajšo žensko priporočljivi: široko poletno krilo z bluzo in jopo, ki se ujema s krilom. Pri roki naj bo tudi dežni plašč. Bolj polna ženska naj oble-

če temnejšo modro obleko, ki se ne mečka, in čez njo jopico iz enakega blaga. Vitke ženske rade nosijo na potovanju hlače, ki so v ta namen zelo pripravno oblačilo. Za potovanje z vlakom so pripravni: hlače, jopa, telovnik iz debelega trikoja. K temu pristoji površnik ustrezne barve. Ženske z močnejšo postavo naj nosijo kostim, ki se ne mečka, iz blaga, ki ustreza letnemu času. Potovalni kostim naj bo iz enake tkanine kot površnik, če je to le mogoče. Črn kostim ni primeren za potovanja.

Za bio vrtničarje

Na splošno z veseljem ugotovljamo, da vrtnarjenje zdaj že mnogim ljudem ne pomeni več premagovanja, podreditve narave z vsemi sredstvi in na vsak način, kakor je to bilo še pred leti. Vse bolj se uveljavljajo naravni vrtni. Tu imajo pravico bivanja tudi regrat, koprive, kamilice, trpotec, rman in drug zdravilni »plevel«, številne žuželke in ptice, ki jih na industrijskih obdelanih in z monokulturami zasejanih kmetijskih površinah ne vidimo več.

Ponekod so se v letošnjem letu pojavile v določenem času množice listnih uši. Proti listnim ušem pomaga tale ukrep: V zemljo okrog ušivih rastlin

napravimo z železno palico nekaj lukenj. Vanje nalijemo dobro mero koprivnega pripravka. Koprive moramo v ta namen namakati v vodi vsaj teden, a največ deset dni. Medtem pripravke enkrat dnevno premešamo in pokrijemo. Listne uši padejo po treh ali štirih dnevih z rastlin, tudi s sadnih dreves. V istem letu se več ne pojavijo. Znano je, da je koprivna voda mineralno bogato gnojilo, ki krepi šibke rastline. Kopriva, ta skromna in dolgo preganjana zdravilna rastlina, res zasluži mesto v vsakem vrtu. Svoj prostor nam dobro poplača kot zdrava zelenjava in čaj, kot sredstvo za gnojilo in škropivo pri biovrtnarjenju.

RECEPT ZA VAS

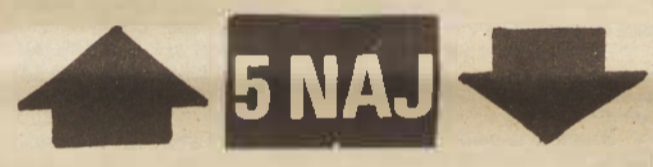
Topli sendviči

Na maščobi prepražimo zmleto perutninsko meso. Meso med dušenjem začimimo z gorčico in hrenom, dodamo še sol, poper, baziliko, kisel smetano in česen. Rezone kruha namažemo z majonezo in perutninskim nadevom, pokrijemo z narezanim paradižnikom in drugo rezino kruha. V toasterju spečemo in še toplo serviramo. Posebno otroci radi jedo tako pripravljene tople sendviče. Lahko pa dodamo še rezino sira ali šunke in jed je še okusnejša.

Za štiri osebe potrebujemo: 10 kruhkov, 75 dag kuhane perutnine, 10 dag maščobe, 5 dag kisle smetane, 5 dag gorčice, 10 dag hrena, 2 jajci, sol, poper, baziliko, 4 paradižnike, ščepec česna, 1 kg toasta, 10 dag majoneze.

RADIO MURSKA SOBOTA

LAHKO SI JIM ŽELITE.

Oddaja bo na sporedu v petek, 8. maja, ob 18.00 uri.

1. Franch kissing in USA — Debbie Harry
2. Coming home — Falco
3. Požeruh — Magnet
4. Zelena je moja dolina — Rendez vous
5. Nostalgia canaglia — Al Bano in Romina Power
6. Reality — Richard Sanderson
7. Štefkina frajtonarca — Prerod
8. Poletno dekle — Majda Arh
9. Into the groove — Madonna
10. Final countdown — Europe
11. Vozi me vlak v daljave — Videosex
12. Zadnjič si moja — Ivo Moizer
13. I wanna wake up with you — Boris Gardiner
14. The miracle of love — Europe
15. Valerie — Ivo Moizer
16. Nemoj, da ideš mojom ulicom — Riblja čorba
17. Two people — Tina Turner
18. Give me peace on earth — Modern Talking
19. Vesela Francika — Rendez vous
20. Hajdmo u planine — Bijelo dugme
21. Pozabljjen — Miki Šarac
22. Barbara — Mlada pot
23. Loreen — Sandra
24. Trije bogovi — Pankrti

Predlogi so nastali s sodelovanjem hi-fi videostudija, na Kidričevi 21, telefon 25-577, 60000 Murska Sobota.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do 14. maja 1987 na naslov: VESTNIK, Titova 29/I, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Idealni model proletariata: ne govori, le molče se smeji. (Martin M.)
- Ta posnetek ni iz naših dvoran; še nobeden ni zadremal. (Janez M.)
- Zmaga je naša — prazna je kasa! (Karmen K.)
- ... in tako, dragi tovariši, nam je spet uspelo znižati povlačne cen od predlaganih 47 % na 33 % in s tem dvigniti naš standard za 14 % ... (Milica R.)

Kakšni naj bodo otroški čevlji

Otrok se rodi z zdravimi nogami. Starši poskrbimo za to, da noge ostanejo tudi zdrave. Otroku dovolimo, da je pogosto bos, kupimo pa mu tudi primerno obutev. S telovadnimi vajami okrepimo otrokove nožne mišice. Statistiki zatrjujejo, da nosi vsak drugi otrok čevlje, ki so mu za eno ali dve številki premajhni. Starši se premalo zavedajo, kako hitro raste otrokova noga, otrok pa ne čuti bolečin in se ne pritožuje, tudi če so mu čevlji premajhni. V premajhnih čevljih otrok skrči prste, potem so mu dovolj dolgi. Pri nakupu čevljev pazimo, da izberemo pravo velikost za otrokovo nogo. Otroku čevlje večkrat pomerimo, ali so mu še vedno dovolj veliki.

Dobro je, če hodi otrok bos, vendar pa ne more biti vedno bos, zato potrebuje čevlje. Ni vseeno, kakšni so otrokovi čevlji. Prvi otroški čevlji naj bodo mehki in upogljivi, podplat pa naj bo takšen, da ne drsi. Dober čevljev za otroka, ki se šele poskuša v prvih korakih, mora biti tako mehak, da ga lahko stisnemo v pesti. Čvrste opore na peti so nepotrebne, otroka običajno samo tiščijo in ovirajo. Prav je, da so čevlji usnjeni, kajti usnje je naraven material, ki diha in vpija znoj. Če pa ima otrok izrazito zvrnjene noge, naj bodo čevlji malce trdnjši, da se noga ne zvrča naznoter. Najudobnejše obuvale za otrokovo nogo so sandali.

NAREDI SAM

Skodelica v omari

Skodelice za kavo ali čaj, ki jih zložimo v kuhinjsko omarico, zav-

zamejo veliko prostora, poleg tega pa se nam pogosto zgodi, da se prevrnejo in okrušijo, ko jih jemljemo iz omare. Poiščimo torej drugačno rešitev. Na spodnjo stran vrhne police v omari namestimo kavljce. Skodelice obesimo nanje. S tem pridobimo prostor v omari, pod skodelicami namreč ostane dovolj prostora za krožnike, krožničke, in skledce.

Komisija za delovna razmerja Vzgojno-varstvene organizacije Murska Sobota objavlja prosta dela in naloge

1. STROJNO KNJIŽENJE OSKRBNIN — za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu) Pogoji: srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri
2. PRIPRAVA HRANE — za določen čas (nadomeščanje delavke na porodniškem dopustu), za enoto Rakičan Pogoji: KV kuharica
3. ČIŠČENJE PROSTOROV — za nedoločen čas — za Enoto v M. Soboti Pogoji: končana osnovna šola.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati vložijo oseбно na naslov Vzgojno varstvena organizacija M. Sobota, Talanyjeva 6, v 8 dneh po objavi.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh od objave razpisa.

SESTAVIL MARKO NAPAST	NAUK O NASTANKU LEDENIKOV	MOLEDOVANJE VZTRAJNE PROŠNJE	POVRŠINSKA MERA V ANGLIJI IN ZDA	RUŠA	GL. MESTO DRŽAVE RIO DE JANEIRO	NOVEJŠA VRSTA JABOLK	ENA OD ELEKTROD
SLOVENSKI PESNIK (ALOUZI)							
ANTIČNA POKRAJINA DOMOVINA LOKROV							
OBOROŽEN NAPAD NA POLITIKA							
VRSTA HRATA					NASLOVNI JUNAK GOTOVČEVE OPERE		
VEZNIK			ANGLEŠKI PLEMISKI NASLOV		UREJENOST		
PREDNJI DEL VOZA					HVALNICA		
ITALIJANSKI POPEVKAR (FAUSTO)					MESTO V ZAHODNI ISTRI	ZNAMENJE KRALJEVE ČASTI	ZEMLJEVID
KISIK		RADUJ				KARLOVAC	
FRANCOSKI PEVEC BECAUD		AZIJSKA DRŽAVA				QJDIP	
IRIDUJ				MALIK			
JASNO NEBO, SINJINA				SPLIT			
UPODOBI-TEV GOLEGA TELESA					USNJEV TRAK		

REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE — Vodoravno: ametist, naprava, glasnik, Lar, TS, irhar, A, kianit, Antibes, N, nart, sapa, CE, tla, rin, verberna, opankar.

POMLADNA

Sonce veselo se je prismejalo in nas v zeleno pomlad pripeljalo. Že mačice brstijo, v gozdu ptički žvrgolijo, vsi se pomladi veselijo.

Zvončki že cvetijo in se vijolicam smeji, trobentice veselo piskajo, mačke pa v kotu ležijo in na nagajivo sonce prežijo.

Lidija Kuhar, 5. a OŠ Grad

Moja ura

Moja ura tika taka, vsako jutro me zbudi, ko se v šolo mi mudi.

Tam sošolci se učijo, dokler ura ne zvoni, in potem se zapodijo na plano polni radosti.

Ko zvečer se zvečeri, ura nam spet zazvoni, spat se nam hudo mudi, zato nam lahko noč želi.

Skraban Liljana in Sonja Virag, 4. b OŠ 17. oktobra, Beltinci

Kadar mačke ni doma, miši plešejo

Bilo je pred leti. S sestro sva bili sami doma. Bil nama je dolgčas.

Spomnila sem se, kako bi bilo, če bi za nekaj ur postali odrasli. Odprla sem omaro in pogledala mamine obleke. Izbrali sva si lepi obleki in ju oblekli. Postali sva veliki. Najine oči so komaj kaj videle iz debelih premazov šmink, usta pa so bila dvakrat večja kot v resnici. Nohti so bili rdeči. Potem sva se lepo igrali.

Ko je bilo najlepše, se v hišo postavila mama. Najprej se je do solz nasmejala, potem nama pa je razložila, da sva še premajhni za licenje.

Melita Panker, 6. b OŠ Bakovci

OH, TE ENKE!

Prišla sem iz šole. Bil je lep sončen dan, a zame neuspešen in temen.

To je opazila tudi moja babica, ki je pomivala posodo. Čez nekaj časa je prišla v kuhinjo mama.

»O, si že doma?« me je vsa vesela vprašala.

»Ja,« sem ji prikimala in se obrnila proti oknu.

»V štedilniku imaš kosilo. Kaj ste pa jedli za malico v šoli?« me je še naprej spraševala.

Nisem se ganila z mesta.

»A, ne boš jedla?« me je vprašala.

»Bom, ampak pozneje.«

»Čuj, kaj pa se je zgodilo?« je postala vsa radovedna.

»Nič,« sem se izmikala, kajti nisem hotela povedati resnice.

»Tega mi ne reci, nekaj se je že zgodilo. A te kaj boli?«

»Ne, nič me ne boli, ampak...«

»Kaj ampak, kaj je?« je postala mama jezna.

»Kje je brat?«

S tem vprašanjem sem jo hotela zmotiti, da me ne bi nadlegovala z vprašanji.

»Veš, mama, danes smo imeli matematiko. Prejšnji teden smo pisali šolsko nalogo in danes smo dobili nazaj.«

»Pa kaj, slaba ocena?« me je vprašala.

»Ja, enka je. V torbi imam test.«

»Šla sem po njega.«

»To moraš podpisati.«

»Takšnih testov s takšnimi ocenami ne podpisem,« je rekla.

Prosila in nadlegovala sem jo, dokler ni vzela švedčnika in podpisala.

»Da se ti to več ne zgodi,« mi je zagrozila.

»Ne, ne,« sem vzkljnila in žalost ter strah sta kar hitro minila.

KARMEN KELHAR 7. a OŠ ŠTEFAN KUHAR-BOJAN, PUČONCI

Moj prispevek za varnost prometa

Stanujem v Rakičanu. Poletni se vozim v šolo s kolesom. Od nje sem oddaljena tri ki-

lometre. Moja pot je dolga in nevarna. Najprej se peljem po vaških ulicah. Nato pri trgovini prečkam glavno cesto, ki je zelo nevarna. Se prej pa se prepričam, če mi z leve ali desne strani ne preti nevarnost. Tu se je zgodilo že veliko prometnih nesreč. Nekatero so se končale s smrtjo. Nato se peljem po kolesarski stezi. Ob njej so nasadi topol. Tu se vozi mnogo ljudi s kolesom na pomožni motor. Zato se peljem po skrajni desni strani in nikoli ne spuščam krmila ali po nepotrebnem zaviram.

Nekoga dne sem se peljala v šolo s prijateljico. Glavno cesto je hotela prečkati, ne da bi se prej prepričala, če je varno. Zaklicala sem ji, naj se ustavi. Toda v tistem času je že pridrvel avto. Zavore so zacvilile. Avto se je ustavil zraven njenega kolesa. V tistem hipu ni spravila iz sebe niti besedice. Voznik je prekljnal. Midve pa še sedaj ne moreva pozabiti, kam lahko pelje en sam droban, a nepremišljen korak.

Za varnost v prometu moramo skrbeti vsi ljudje. Ne samo avtomobilisti, ampak tudi kolesarji in pešci — skratka vsi udeleženci v prometu.

Klavdija Šek, 4. č OŠ Edvard Kardelj Murska Sobota

Edina tema, ki obstaja, je neznanje

Naša domovina ima za gospodarski razvoj dobre pogoje, ki pa jih premalo izkoriščamo. Glavni problem v našem gospodarstvu je slaba tehnologija, ki se ji priljubljuje vedno večja inflacija.

Slaba tehnologija se najbolj izraža v kakovosti izdelkov, ki se najbolje ocenijo po njihovem povpraševanju ali porabi v tujini. Kakovost naših izdelkov, zaradi slabe tehnologije, nikoli ne more biti takšna kot tista v razvitih državah. Zato se porajajo

vprašanja: zakaj vložimo premoženje v izgradnjo že zastarelih tovarn, zakaj ničesar sami nismo zmožni izumiti, zakaj smo prevzeli odkritja in izume ali zakaj smo vedno v zaostanku za drugimi. In če se vseh teh vprašanj zavedamo, moramo spremeniti in uvideti, da tako ne gre naprej. Napeti moramo vse sile in se začeti prebijati proti vrhu, tako da ne bomo gradili tovarn, ki jih je že preveč, da ne bomo izvažali poceni izdelkov, katere pozneje drago uvozimo in da bomo nekaj tudi izumili. Eden od problemov je inflacija. Tudi država je krivec. Proizvedla je namreč preveč denarja. Tako kroži veliko denarja, vreden pa je vedno manj. Tudi na tržišču vrednost dinarja pada, za kar pa je vzrok že v tehnologiji. Iz tega sledi, da če obnovimo tehnologijo, rešimo kup problemov.

Osmošolci o teh problemih gospodarstva ne vemo veliko, vendar se bomo z njimi v življenju prej ali slej srečali.

Tatjana Novak, 8. a OŠ Ivan Cankar Ljutomer

Spet bomo zakurili prvomajske kresove — Narisal (linorez) Miran Majerič, 6. razred, OŠ Jože Hedžet, Šafarsko.

Srečanje s starimi znanci

PRISPEVEK K 50-LETNICI LISTA MLADI PREKMUREC

4

Na demonstrativnih nastopih študentov so večkrat sodelovali tudi prekmurci delavci. Ker v centralistični, protinarodni politiki ni moglo biti razumevanja za vse populnejšo in višjo vzgojo in izobraževanje »neobstoječega« slovenskega naroda, so se morali študenti (imenovani akademiki) stalno bojevati za obstoj in razvoj Univerze.

Nemir je zajemal tudi člane, združene v Zavednosti, predvsem te, ki so študirali na mariborskem bogoslovju. Začne se diferenciacija ob vse večjem nezadovoljstvu s Kleklovo politiko, ki jo je izražal in vsiljeval z Novinami in drugim svojim tiskom in organizacijami. Kriza je kaj kmalu dosegla svoj prvi razplet. V letu 1932 se pojavi na pobudo partijskega vodstva z Dunaja (predvsem Prežihovega Vorančana) prek študenta medicine, Titana iz Kroga, ob zavzetem sodelovanju M. Kranjca, R. Čačinoviča, F. Novaka, A. Kardoša in še nekaterih na knjižnem trgu Novi čas, ki naj bi bil v obratni sinini kot neregionalen »kmetijski in delavski« list, v katerem se bodo oglašali kmetje in delavci ter povedali: kaj čutijo, zaradi česa trpijo in kako naj bi se jim pomagalo (Uvodna beseda). Istega leta je začel tudi industrialac (praktičen politik) J. Benko izdajati tednik Murska krajina z meščansko ali neprimerno liberalnejšo usmeritvijo kot Novine. Vsebinska Novega časa je vzemirila domače politike, predvsem kleklovalne, in Kleklu so dobrodošla vsa sredstva in načini, da spravi s poti to brezversko nevarnost. Konzorcij ni bil homogen (v njem so tudi kmečki ljudje) in stopnjeval se je pritisk za vsebinsko preusmeritev lista in prevzem uredništva ter uprave v celoti. Izhod je bil jasen. Spremenil se je sestav konzorcija in z njim tudi ime lista Ljudski glas (samo za 2 številki). Demokratičen spopad je bil nemogoč in pripravljenemu udarcu je dobrodošla aretacija Filipčeve (mož član konzorcija) iz Kroga ob prenosu ilegalne literature iz Avstrije. Neposreden povod pa je bila objava Adamičevega sestavka (ponatis) Slovenski kmetje molijo za mehiško cerkev. Aretaciji uredništva, nekaterih članov konzorcija in sodelavcev je sledila tudi prepoved nadaljnjega izhajanja lista. To je bila pomembna izkušnja tudi kasneje, ob izhajanju M. Prekmurca.

Po izpustitvi zaprtega kroga Novega časa je bila v Soboti ustanovljena (1933) prva organizacija komunistov v Prekmurju, kar je bilo zelo pomembno za nadaljnji razvoj.

Prvi »pozdravi« iz tiska:

»Ali naj utone naša zdrava domača kultura v močvirju židovskega materialističnega, komunističnega tiska? (Straža v vikarju, 1936, 2. 6). Izšli sta le dve številki M. Prekmurca: »... / nadel si je lep namen — pokazati našo zemljo javnosti, toda vsebinska je bila zelo pomanjkljiva in pogrešna [...]« in »Pompa M. Prekmurec je zaspal.« (mi mladi borci 17/72.)

K urednikovi uvodni misli v 1. št. drugega letnika: »Te reči jasno povejo, da je list socialdemokratsko ali marksistično šolske mladine po navki židova Marksa [...] / Za našo mladino z ednov zankov več, da se odtrga od Boga.« (Novine, 1938, 1/4.)

In Murska krajina, 1938, 8/2-3: »... / revija je napravila nepričakovano dober vtis, ne samo v Prekmurju, temveč v vsej slovenski javnosti, kajti nekateri časopisi ponatiskujejo članke iz njega kar v celoti.«

Srečanje s starimi znanci po petdesetih letih je kaj naporno in tudi precej otežkočeno. Mnogih ni več med nami. Ostale so sicer objavljene besede in v nekaj primerih več ne vemo, kdo je živel pod natisnjanim psevdonimom.

Mladi Prekmurec — ob obsegu komaj opazen na polici med listi in časniki — je vzemiril levo in desno stran družbe. V poročilih, predvsem tiskanih, so ga obkladali bolj z nalepkami kot s pošteno in resnično kritično oceno. Napačno bi bilo, če bi prezrli, da so o njem pisali v pariškem tisku, v češkem in pridno ter pošteno ga je spremljal v sprotnih poročilih dr. Avgust Pavel in madžarski reviji, tudi del slovenskega tiska ga je pozorno in z razumevanjem spremljal.

Po osvoboditvi so se med srečevanja s predvojno prekmursko zgodovino vsiljevali tudi letniki Mladega Prekmurca. Nekateri so ga le mimogrede omenjali, nekateri skoraj nepošteno (morda ga niso niti prelistali, pa so ga ocenjevali), nekateri so skladno z dnevnim modernizmom kritizirali vsebinsko in bolj redki so bili taki, ki so njegov pomen in vlogo ocenjevali sredi tedanjega, naprednemu gibanju kaj malo naklonjega časa in razmer, v katerih so se morale doraščajoče generacije opredeljevati, vsakodnevno dokazovati dozoletost s svojo dejavnostjo in večkrat tudi z neizkušeno. Mnogokrat je prezrt čas, ko je bila oblast zelo budna in je rezala z ostro cenzuro.

Ko se sedaj srečujem s sodelavci Mladega Prekmurca, so mi v veliko pomoč pri že nekoliko zabrisanem spominu M. Kranjec, R. Čačinovič, A. Kardoš, J. Liška, F. Sebnjanec, M. Kokoš in še drugi, ki so pisali in objavili tudi tehne misli o času in vsebini lista. Prav so mi prišli tudi moji objavljeni sestavki. Menim, da ne bo nobene zamer, če zaradi varčevanja s potrpežljivostjo braleca ne navajam vseh del posameznih avtorjev.

Največ izredne zavzetosti je imela Nikica Brumen, upravnica soboške študijske knjižnice, ko je sestavila iz sklada Štefana Kovarja nagrajeno delo Mladi Prekmurec (bibliografska obdelava), leta 1960 na 110 straneh (fasc. 173 v Pokrajinski in študijski knjižnici). Vstrajno nam je svežila spomin, a vsega nismo uspeli razvozlati.

Spomin mi je pomagal osvežitev tudi lastni arhiv, ki je deloma še doma, v glavni na deponiran v Pokrajinski in študijski knjižnici (fasc. 125 in 144—17, dec. 1976). Marsikaj pa je le ostalo v spominu v zvezi z M. Prekmurcem in KPA, česar pa večkrat ni mogoče povsem ločevati. S KPA sem se srečal zelo zgodaj. Akademiki so mi naložili, naj zbiram podpise za popolno gimnazijo na širšem tišinskem območju. Potem sem na Ptuj zbiral knjige za potujočo knjižnico. KPA me je povabil, naj sodelujem na literarnem Prekmurškem večeru in z dopisnico (Koloman Cigut, 5. sept. 1937) so me obvestili: »Večer bo nepreklicno 18. tm.« V ilustraciji tedanjih razmer po gimnazijah z dopisnice še navajam: »Zaprosilo smo Tvoje direktorja, da Ti dovoli nastop in Te oprosti nedeljske maše.« Literarni večer je bil pod pokroviteljstvom pen kluba. Povabljena Ivan Campin in V. Novak se vabilu nista odzvala. Uvodna beseda so bile Liškove. Navzoči so bili gimnazijci. To pa je zabolelo Stražo v viharju: »Upamo pa, da gimnazija ni izročila mladih ljudi KPA.« Na občnem zboru KPA (24. julija 1938) sem bil izvoljen v UO s funkcijo knjižničarja in to ostal do konca. Na zadnjem zboru (17. julija 1940) pa sem »dobil« še predsedniško funkcijo. Pri urejanju M. Prekmurca mi je bilo v veliko pomoč dopisništvo za mariborski Večernik; po odhodu R. Čačinoviča (poklicni časnikar) v Maribor smo po njegovi zaslugi dobili tudi prekmursko stran v listu. Nekam neugodno mi je, ko moram omenjati kaj iz življenjepisa, ki smo jih po osvoboditvi kaj pogosto pisali.

*Med kraljevino je v Prekmurju izhajalo 19 časnikov in listov z različno dolgotrajno »življenja«. Med njimi 4 v madžarsčini in nekaj narečnih.
*R. Čačinovič: Novi čas v Soboti, Ob naprednem tisku, PZ, M. Sobota 1962, str. 49—55.

(se nadaljuje)

PIŠE IN RIŠE
JELKO PETERNELJ

»RDEČA JAVKA«

NOGOMET

Rekord na tekmi Mura: Jugoslavija

Jugoslovanska nogometna reprezentanca, ki se je prvič pripravljala v Murski Soboti za kvalifikacijsko tekmo za evropsko prvenstvo s Severno Irsko v Belfastu, je odigrala tekmo z domačo Muro in zmagala z 12:3. Strelci golov: Pančev 6, Stojković 3, Katanec, Asanović in Baždarevič po enega za SFRJ ter Jančar 2 in Skaper enega za Muro. Reprezentanca SFRJ je igrala v postavi: Pralija (Leković), Vulić (Radanović), Baljić (Jozic), Katanec (Baždarevič), Elzner (Arslanović), Hadžibegić (Asanović), Stojković, Janković, Pančev,

Smajić in Skoro. Mura pa je igrala v postavi: Seršen (Kuhar, Šiftar), M. Jaušovec, Cifer (Kalamar, Grah), Kosi, Karoš, Bencak (Nemet), Jančar, Mertük (Škalič), Škaper, Baranja (D. Jaušovec) in Gabor. Tekmo je pred okrog 6.000 gledalci sodil zvezni sodnik Botjak iz Murske Sobotice. Pred tekmo pa so nastopile mažoretke iz tovarne Mure in soboška godba na pihala.

V času priprav je bila nogometna reprezentanca gost hotelja Termal v Moravskih Toplicah, tovarne Mura v Murski Soboti in zdravilišča Radenske

v Radencih, obiskala vojake in starešine soboške vojašnice in sodelovala na športno zabavni prireditvi v hotelu Diana v Murski Soboti. Sprejela pa sta jo tudi medobčinski partijski sekretar ZK Bela Banfi in predsednik skupščine občine Murska Sobotica Andrej Gerenčar. S pripravami v Murski Soboti so bili tako strokovno vodstvo na čelu z Miljanom Miljančičem, Ivico Osimom in Ivanom Toplakom, kakor tudi igralci, izredno zadovoljni.

Feri Maučec

Spominska fotografija — Nogometna reprezentanca Jugoslavije in Mura.

Foto: Feri Maučec

NAMIZNI TENIS

POPOLN USPEH

Obe pomurski ekipi sta v osmem kolu prve A republiške lige visoko premagali gostujoči ekipi Polikem-Olimpijo in Vesno, ki oslabljeni nista bili kos razigranim domačinom. Sobočani so brez posebnega naprezanja premagali Polikem-Olimpijo, ki je nastopila brez najboljšega igralca Boldina, edini poraz je spet po nepotrebnem doživel nerazpoloženi Kuzma z republiškim pionirskim prvakom Škafarjem. Prijetno pa so spet presenetili Radgončani, ki so Polikem-Olimpijo premagali z maksimalnim rezultatom po dobrih igrah vseh treh igralcev. Obe ekipi pa nista imeli težav z oslabljeno Vesno brez treh najboljših igralcev. Sobočani so tako s 30 točkami že tudi teoretično osvojili naslov republiških prvakov in zdaj samo čakajo na razplet v prvi zvezni ligi, saj bi se v primeru, da Lokomotiva iz Vinkovcev ostane v ligi, brez kvalifikacij uvrstili v MRLZ. Radgončani so z 20 točkami na tretjem mestu in skoraj zanesljivo je, da ga bodo do konca obdržali, kar bi bil za njih velik uspeh. Beltinčarji so v prvi B republiški ligi na gostovanih dosegli dve pričakovani zmagi ob zelo dobri igri Gerendaja in se nahajajo z 12 točkami na drugem mestu.

Rezultati: SOBOTA—POLIKEM-OLIMPIJA 8:1 (Benko 3:0, Benković 3:0, Kuzma 2:1); SOBOTA—VESNA 9:0 (Benko 3:0, Benković 3:0, Kuzma 3:0); RADGONA—VESNA 9:0 (Zitek 3:0, Unger M. 3:0, Fridrih 3:0); POLJČANE—BELTINCI 0:9 (Gerendaj 3:0, Smodiš 3:0, Unger S. 3:0); PETOVIA—BELTINCI 2:7 (Gerendaj 3:0, Smodiš 2:1, Unger S. 2:1).

M. U.

ŠEBJAN, GOMBOC IN PERGARJEVA

Med kandidati za slovensko mladinsko atletsko reprezentanco, ki bo sodelovala na tekmovalju za Savaria pokal v Mariboru 2. maja, so tudi člani AK Pomurje iz Murske Sobotice. To so Bojan Šebjan v teku na 100 m, Marjan Gomboc v skoku v daljavo in Manuela Pergarjeva v teku na 800 m.

POLANA PREMAGALA BURJO

V nadaljevanju prvenstva v slovenski ženski rokometni ligi je Polana v Veliki Polani premagala Burjo z 20:18. Strelke za Polano: Vurgričeva 8, Kavaševa 4, Horvatova, Gamzetova in Hozjanova po 2 ter Viragova in Laslova po enega.

V tekmovalju druge republiške moške rokometne lige — vzhod so Bakovci v pomurskem derbiju premagali Krog z 21:20. Strelci: Kozelj 7, Antolin 6, Lebar 5, Buzeti, Smodiš in Lovenjak po enega za Bakovce ter K. Titan 6, Benko 5, Kreft 5, Varga 2, A. Titan in Meolic po enega za Krog. Velika Nedelja pa je premagala Toko iz Crenšovec z 32:21. Najboljši strelci za Toko: Hajdinjak 9, Novak in Horvat po 3.

SMUČARSKA REPREZENTANCA V POMURJU

Jugoslovanska smučarska reprezentanca je že po tradiciji ob zaključku sezone obiskala Radence, kjer so pripravili tiskovno konferenco, na kateri so novinarje seznanili z oceno pretekle smučarske sezone in s pripravami za novo sezono. Po tiskovni konferenci so obiskali Mesno industrijo Murska Sobotica in si ogledali usmerjeno kmetijo. Nato so se smučarji in novinarji v Moravskih Toplicah pomerili v tenisu in organizirali piknik. Smučarska reprezentanca je tudi sodelovala na tradicionalnem smučarskem plesu v hotelu Radin v Radencih, ki ga organizira SK Gornja Radgona.

Prvi tek krožne dirke dobila Fita

Konjeniški klub Ljutomer je pripravil otvoritveno kasaško dirko v Sloveniji, na kateri je sodelovalo 43 konj. V osrednji dirki — prvem teku krožne dirke za prvenstvo Slovenije je zmagala Fita s 67-letnim Jožetom Seršenom iz Verzeja s kilometrijskim časom 1:25,9. V prvi dirki pa je bil najboljši Larson z Markom Hanžekovičem iz Verzeja s kilometrijskim časom 1:32,5. Med dvoletniki je zmagal Dušan MS z Markom Slavičem mlajšim (1:37,6) pred Firko (Slavko Jurca, Bunčani) in Rino (Branko Seršen, Banovci). V zadnji dirki pa je slavil Lavija (Anton Slana, Bolehnečice) 1:26,4.

Adonis MS in Duena MS na Dunaju

Na mednarodni kasaški dirki na Dunaju sta iz hieva Marka Slaviča iz Ključarovec sodelovala Adonis MS in Duena MS ter dosegla lep uspeh. Duena MS je s kilometrijskim časom 1:18,8 zasedla drugo, Adonis MS pa s kilometrijskim časom 1:19,1 tretje mesto. Lastniku sta tako prislužila 15.000 šilingov.

Igra z zvenečo žogico

Murska Sobotica zopet prva

V Kranju je bilo 16. republiško prvenstvo slepih in slabovidnih Slovenije v igri z zvenečo žogico. Na tekmovalju je sodelovala tudi ekipa Murske Sobotice in v postavi: Maučec, Korošak, Potočnik in Prosen zasedla prvo mesto in naslov republiškega prvaka. Tako je ekipa Murske Sobotice že drugič dobila prehodni pokal v trajno last.

tg

STRELSTVO

Prva Panonija

SD SCT Murska Sobotica je pripravila tekmovalje v streljanju z malokalibersko puško. Med 11 ekipami je zmagala ekipa SD Panonija iz Murske Sobotice s 482 krogi pred SD ABC MI 479 in SD Noršinci 452 krogov. Med posamezniki je bil prvi Turner (Pa) s 172 krogi pred Horvatom (Nor) 172 in Madjarom (MI) 168 krogov.

ATLETIKA

SOLIDNI POMURCI

AZ Slovenije in ŽAK Ljubljana sta bila organizator otvoritvenega atletskega mitinga, na katerem je sodelovalo nad 300 atletov in atletinj iz domača vseh slovenskih klubov. Med njimi so bili tudi Pomurci in dosegli nekaj solidnih uvrstitev. Bojan Šebjan je v teku na 100 m s časom 11,80 zasedel četrto mesto, 300 m pa je pretekel v času 37,19. Marjan Gomboc je na 100 m s časom 11,98 zasedel deseto mesto, v daljavo pa je skočil 613 cm. Anton Šterman je sunil kroglo 874 cm. Geza Grabar je za 5.000 m potreboval 15:59,73, kar je zadostovalo za šesto mesto. V teku na 800 m je Marija Števanec tekla 2:30,35, Štefka Sluga pa 2:31,89.

—GG—

STRELSTVO

Dvojna zmaga SD ŠK Turnišče

V počastitev OF je bilo v Dobrovniku drugo tradicionalno tekmovalje v streljanju z zračno puško. Sodelovalo je 6 ekip. Zmagala je ekipa SD Štefan Kovač Turnišče s 1343 krogi pred SD Jezero Dobrovnik 1335 in SD Varstroj Lendava 1281 krogov. Med posamezniki je zmagal Dezider Cimerman (Dobrovnik) s 353 krogi pred Avgustom Žaligom (Turnišče) 342 in M. Vargom (Dobrovnik) 341 krogov.

V Turnišču pa je bilo tekmovalje v streljanju z zračno puško, na katerem je nastopilo 6 ekip. Zmagala je SD Stefan Kovač Turnišče s 679 krogi pred SD Lendava 675 in SD Varstroj 643 krogov. Posamežno pa je zmagal M. Varga (Dobrovnik) s 177 krogi pred A. Žaligom (Tur) 176 in F. Gjerkešem (Len) 173 krogov.

Drago Bedek

ATLETIKA

Pomursko prvenstvo v krosu

Športno društvo v KS Tišina je skupaj z AK Pomurje iz Murske Sobotice pripravilo letošnje pomursko prvenstvo v krosu. Rezultati — ml. pionirji: 1. J. Tratnjek (Beltinci), 2. P. Gruskovnjak (Bel), 3. J. Baranja (Tišina); ml. pionirke: 1. S. Sep (Kapelca), 2. S. Rakuša (GR), 3. B. Babić (GR); st. pionirji: 1. B. Lebar (Lendava), 2. D. Vnuk (Bel), 3. E. Ficko (Grad); st. pionirke: 1. N. Vogrinec (Lendava), 2. V. Lapoš (Tiš), 3. D. Felbar (Bel); ml. mladinci: 1. A. Šterman (Pomurje), 2. B. Novak (Tiš), 3. Bedanec (OS III); ml. mladinke: 1. M. Pergar (SCCTPU); st. mladinke: 1. M. Števanec, 2. S. Sluga, 3. E. Banfi (vse SCCTPU); članice: L. Kovačec (MI-DP); člani: 1. Geza Grabar (Pomurje); st. mladinci: T. Godina (D. Bistrica); veterani: 1. J. Kodila (Cernelavci), 2. T. Lebar (Puconci), 3. A. Flisar (Tišina); absolutna: 1. F. Klemenčič (GR), 2. S. Titan in 3. A. Perš (oba Tišina); veteranke: 1. Z. Meričnjak, 2. B. Jereš (oba Tiš); absolutna: 1. M. Ratnik, 2. N. Mladenović (oba Tišina).

ODBOJKA

Ljutomerčani v republiški ligi

Pomurska odbojka doživlja v zadnjem obdobju velik razcvet. Osvojitev republiških naslovov pionirjev in kadetov Pomurja ter sodelovanje treh moških in ene ženske ekipe v drugi republiški ligi to zgovorno potrjujejo. Če pa k temu še dodamo osvojitev prvega mesta odbojkarjev Ljutomera v drugi republiški ligi vzhod in uvrstitev v enotno republiško ligo, potem smo lahko zares zadovoljni z razvojem te pose-

uspehu in navdušenju, ki se še ni povsem poleglo, pa je poleg igralcev prispeval pomemben delež tudi trener prof. Tone Ficko, ki je znal ekipo voditi tudi v težkih trenutkih. Uvrstitev odbojkarjev Ljutomera v enotno republiško ligo pomeni največji uspeh pomurske odbojke. Doslej sta namreč ekipi Ljutomera in Radenske tekmovali le v deljeni slovenski ligi. Tekmovalje v slovenski ligi pa zahteva tudi več

pušarne igre v Pomurju. To pa tudi pomeni, da ima pomurska odbojka stik s slovensko.

Trdo delo, volja, sodoben pristop in koncept igre, hitra in kombinatorna igra, ki privlači tudi gledalce, so bile odlike Ljutomerčanov, da so dosegli željeni cilj — uvrstitev v enotno republiško ligo, pravi neumorni predsednik odbojkarjskega kluba Ljutomer in hkrati predsednik Pomurske odbojkarjske zveze, dr. Jože Šumak. K doseženemu

organizacijskega in strokovnega dela, česar se pri Odbojkarjskem klubu Ljutomer tudi dobro zavedajo. Zato že sedaj razmišljajo, kako tudi ekipo okrepi s kakovnim dobrim pomurskim odbojkarjem, kajti tekmovalje v enotni republiški ligi bo veliko zahtevnejše, kot je bilo doslej. Za odbojkarje Ljutomera pa bo veliko pomenila tudi večnamenska dvorana, ki jo bodo začeli letos graditi v Ljutomeru s sredstvi iz referendumskega programa.

Feri Maučec

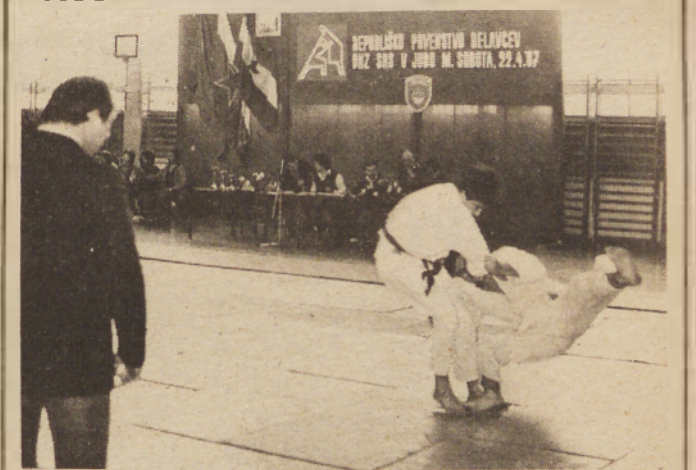
— OBČINSKA STRELSKA ZVEZA MURSKA SOBOTA —

Uspehi potrjujejo dobro delo

V soboški občini, kjer imajo 30 strelskih družen, ki vključujejo 814 članov, so kljub nedelavnosti nekaterih strelskih družen v zadnjem obdobju dosegli pomembne uspehe, tako pri množičnosti kot kakovosti. Zlasti je razveseljivo, da so se dela lotili načrtno z najmlajšimi, po šolskih športnih druženih in tudi v družinah. Dobro organizirana tekmovalja v občinskih in pomurski ligi so prav gotovo pripomogla k doseganju boljših rezultatov v republiškem in državnem merilu. To potrjuje tudi osvojitev naslova državnega pionirskega prvaka Branka Balažica in več dobrih uvrstitev z državnega prvenstva, kot tudi osvojitev naslova prvaka ekipe Noršincev v republiški strelski ligi. Pomanjkanje sodobnih strelščic je prav gotovo ovira za še večje uspehe. Čeprav strelskim družinam primanjkuje denarja, pa so v zadnjem obdobju odprli avtomatski strelšiči za zračno puško v Sebeborcih in Beltincih. V občinski strelski zvezi Murska Sobotica pa namenjajo posebno skrb tudi izobraževanju strokovnih kadrov. Poleg tekmovalnega športa pa so bili doseženi pomembni uspehi tudi v rekreacijskem streljanju, kjer je v raznih oblikah tekmovalja z zračno, malokalibersko in vojaško puško sodelovalo nad 4.000 občanov. Na volično-programski konferenci, kjer so ugodno ocenili dosedanje delo občinske strelske zveze, so sprejeli tudi programske usmeritve za prihodnje delo. Izvolili so si tudi novo vodstvo. Za predsednika občinske strelske zveze pa so ponovno izvolili prizadevnega in zelo delavnega Antona Kranjca.

F. Maučec

JUDO

Uprava za notranje zadeve Murska Sobotica je v sodelovanju s soboškim judo klubom pripravila 16. republiško prvenstvo delavcev organov za notranje zadeve Slovenije, ki se ga je udeležilo 11 ekip z 88 tekmovalci. Na slovesni otvoritvi je udeležencem spregovoril načelnik UNZ Murska Sobotica, Jože Pojbič. V kulturnem programu so sodelovali: mešani pevski zbor in folklorna skupina UNZ Murska Sobotica, dijaki Srednješolskega centra tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobotica. Tekmovalje je odprl namestnik republiškega sekretarja za notranje zadeve, Branko Bračko. Tekmovali so v sedmih kategorijah. Največ uspeha so imeli tekmovalci ZEM, ki so s 36 točkami zasedli prvo mesto pred UNZ Maribor, 32, in IC Tacen, 31 točk. Ekipa UNZ Murska Sobotica je z 11 točkami zasedla osmo mesto. Med posamezniki pa so bili najboljši pomurski tekmovalci Črnkovič, Gajšek in Kocbek, ki so zasedli tretja mesta. Prireditelj je lepo uspešna.

Foto: A. Abraham

KEGLJANJE

Zmaga Nafta v Čakovcu

V tekmovalju prve medmurske kegljaške lige je lendavska Nafta v Čakovcu premagala MTČ s 4740:4632 podrtih kegljev. Posamezniki pa so podrti naslednje število kegljev: Peric 807, Felš 804, Žalig 799, Horvat 784, Kopinja 780 in Vučko 776.

—mž—

Sis za varstvo pred požarom Murska Sobota

Za požarno varstvo izobraževati tudi delavce v ozdih

Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom občine Murska Sobota je v preteklem mandatnem obdobju kljub nekaterim nerešenim vprašanjem odigrala svojo vlogo. To so ugotovili na volilno-programski skupščini, ko so ocenjevali svoje delo in se dogovarjali o nadaljnjih usmeritvah. V soboški občini, kjer deluje 131 gasilskih društev in so le-ta najbolj množična v Sloveniji, uspešno izvajajo usposabljanje in opremljanje društev, krajevnih in občinskega centra. V zadnjih štirih letih je bilo kupljenih pet avtocistern, 31 otrodnih vozil, 13 motornih brizgalk, mnogo sredstev pa je bilo tudi vloženo v razvoj radijskih

zvez, alarmnega sistema in v posodobitev prostorov za tehnično opremo in delovanje. Zgrajenih je bilo tudi več odzemališč vode. Sredstva sisa za varstvo pred požarom, ki so bila na razpolago, pa so gasilske organizacije s prispevki in prostovoljnimi delom podvojile. Na skupščini so delegati sprejeli pester program dela, ki izhaja iz srednjeročnega programa razvoja požarnega varstva v občini. Posebno skrb bodo namenili nadaljnjemu usposabljanju gasilcev, za varstvo pred požarom pa bi morali usposabljati tudi delavce v združenem delu. Nadaljevali bodo z akcijo ustanavljanja industrijskih gasilskih društev. Poleg IGD v Mesni

industriji in Muri ustanavljajo IGD v soboški Platani. V tem srednjeročnem obdobju pa naj bi jih ustanovili tudi v Pomurskem tisku, Agroservis, Pletilstvu Prosenjakovci, Beltinci Beltinci in Panoniji. Skupaj z gasilsko organizacijo bodo dokončno izdelali oceno požarne ogroženosti in požarnih načrtov ter se vključevali v razne oblike preventivnega delovanja. Z ustreznimi strokovnimi službami bodo izdelali načrt reševanja in gašenja ob razlitju tekočin in drugih nevarnih snovi ter izdelali kataster vodnih razmer v občini. Organizirali bodo problemske konference o požarni varnosti v krajevnih skupnostih in uskladili

opremljanje gasilskih društev po kategorizaciji, kakor tudi občinskega centra. Prizadevali si bodo odpraviti nekatera razhajanja med požarnim varstvom in civilno zaščito. Proučili pa bodo tudi nekatere dileme o opremljanju s sodobno opremo, ki jo je potrebno vzdrževati, kar terja precejšnja sredstva, zlasti za cisterne v zimskem času. Na seji skupščine pa so govorili še o nekaterih drugih nalogah na področju požarnega varstva. Izvolili so tudi novo vodstvo. Za predsednika skupščine je bil ponovno izbran Janez Štoli, za predsednika zbora uporabnikov Evgen Sapač, za predsednika zbora izvajalcev pa Bogo Mlinarič. F. Maučec

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

Narodna zaščita — oblika samozaščitnega in samoobrambnega delovanja

Narodna zaščita je najširša oblika samozaščitnega in samoobrambnega delovanja delovnih ljudi in občanov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih ter v delovnih skupnostih samoupravnih organizacij in skupnosti, organov družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih in družbenih organizacij ter društev za varovanje z ustavo določenega družbenega reda, delovnih razmer, družbenega in zasebnega premoženja, objektov skupnega pomena in javnega reda, za zagotovitev mirnega in varnega življenja, opravljanje drugih določenih nalog družbene samozaščite ter za najširše vključevanje delovnih ljudi in občanov v oborožen boj in druge oblike splošnega ljudskega odpora. V temeljni organizaciji združenega dela organizira narodno zaščito delavski svet, v krajevni skupnosti njen svet, v delovni skupnosti prav tako svet delovne skupnosti. Narodna zaščita deluje v skladu z načrtom za delovanje, ki je sestavni del varnostnega in obrambnega načrta samoupravne organizacije oziroma skupnosti. Z načrtom za delovanje narodne zaščite se določijo njene naloge v miru ob nevarnostih, v katerih bi bili lahko v večjem obsegu ogroženi javni red oziroma varnost ljudi, družbeno in zasebno premoženje in objekti skupnega pomena ob naravnih in drugih nesrečah, v izjemnih razmerah, ob neposredni vojni nevarnosti in v vojni. Z načrtom za delovanje narodne zaščite se določijo oblike organiziranosti in razporeditve delovnih ljudi in občanov za opravljanje posameznih nalog. Komiteji za SLO in DS temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma odbor za SLO in DS delovne skupnosti in komiteji za SLO in DS v krajevni skupnosti lahko sklenejo, da določeni delavci temeljne ali druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti, ki prebivajo na območju druge krajevnne skupnosti, opravljajo dolžnosti narodne zaščite v krajevni skupnosti, kjer je sedež temeljne ali druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti. Delavci manjših delovnih organizacij združenega dela, delovnih enot, obratov ali delovnih skupnosti, ki imajo sedež, delovišče ali delovne prostore na območju krajevnne skupnosti, se lahko dogovorijo s krajevno skupnostjo, da se v celoti vključijo v njeno narodno zaščito. Narodno zaščito aktivira komiteji za SLO in DS temeljne ali druge organizacije združenega dela in krajevnne skupnosti. V organizacijah združenega dela, kjer ni komiteja za SLO in DS, aktivira narodno zaščito delavski svet. Pristojni komiteji za SLO in DS oziroma drug pristojni organ aktivira narodno zaščito, če obstaja nevarnost, da bi prišlo do družbeno škodljivih dejanj in posledic. Pristojni komiteji za SLO in DS oziroma drug pristojni organ aktivira narodno zaščito praviloma v soglasju s pristojnim občinskim komitejem za SLO in DS. Izjemoma, če to terjajo razmere, lahko aktivira narodno zaščito načelnik narodne zaščite v soglasju s predsednikom komiteja za SLO in DS oziroma predsednikom delavskega sveta. Delovanje v narodni zaščiti je pravica in dolžnost vseh delovnih ljudi in občanov.

Nevarnost plina v gospodinjstvu!

V gospodinjstvu zelo pogosto prihaja do požarov in eksplozij zaradi nepravilnega ravnanja s plinom iz jeklenk ali omrežja. Mešanica plina in zraka je eksplozivna zmes, ki eksplozira v ustreznem medsebojnem razmerju že pri najmanjši iskrji. Eksplozijo spremlja še plamen z visoko temperaturo do 2.000 stopinj Celzija.

Če smo v prostoru zavohali plin, ne prižigajmo elektrike, vžigalca ali vžigalnika, temveč takoj prezračimo prostor. Butan je dvakrat težji od zraka in se drži pri tleh. Tudi ob pravilni namestitvi jeklenke lahko pride do okvare v dovodu ali sami jeklenki ter plin začne uhajati, kar ima lahko težke posledice.

Da bi se izognili nesreči, moramo predvsem upoštevati:

- prostor naj bo vedno dobro prezračen,
- plinskih jeklenk ne postavljamo v kletne prostore,
- pazimo, da se jeklenka ne segreje.

— preden plin priključimo, ugotovimo, ali so tesnila v redu in napravimo preskus tesnosti. Plinske naprave in napeljave mo-

rajo nadzirati posebej zato usposobljene osebe.

Plin prižigamo tako, da najprej odpremo ventil na jeklenki, pred ustjem gorilnika prižgemo vžigalico in šele nato odpremo ventil gorilnika. Plin ugašamo tako, da najprej zapremo ventil na jeklenki in zatem ventil na gorilniku. Gašenje plina je posebno zahtevno zaradi visoke temperature in eksplozije. Če je mogoče, bomo zaprli ventil na dovodu plina, če tega ne moremo, bomo uporabili aparat za suho gašenje ali CO₂. Eden in drugi učinkujeta zadušljivo in preprečujeta dostop kisika. Ko bo jeklenka s plinom dalj časa v objemu plamena, jo moramo hkrati hladiti z vodo, da preprečimo eksplozijo. Plinske jeklenke, ki so prestale požar, niso več za normalno rabo. Preskusa tesnosti ne smemo izvajati z vžigalico, temveč z milnico. F. G.

Varnost pri delu v Ina-Nafti

Smrtne nesreče pri delu opozarjajo

Varstvo pri delu mora biti v vsaki delovni organizaciji osrednja skrb ne le tistih, ki so zanj neposredno odgovorni, temveč tudi slehernega zaposlenega. V Ina-Nafti so ugotovili, da so imeli v lanskem letu 79 nezdod pri delu, kar je za 30 ali 61 odstotkov več kot v letu 1985. V delovni organizaciji so imeli dve delovni nezgodi s smrtnim izidom, trije delavci so se huje poškodovali, drugi pa so bili poškodovani brez hujših posledic. Čeprav imajo varstvo pri delu dobro urejeno, saj mu že leta namenjajo veliko pozornost, v kar jih silijo tudi značaj dela, je za večino nezdod pri delu kriv človeški faktor. Delavci so poučeni o nevarnosti delovnega mesta, vendar ne

ravnajo po predpisih. V letošnjem letu bodo še bolj zaostriili odgovornost, organizirali pa bodo izobraževanje o varstvu pri delu. V Ina-Nafti so imeli v lanskem letu 4 požare. Analiza le-teh je pokazala, da bi jih lahko prepre-

čili. S požarno varnostjo v delovni organizaciji niso zadovoljni. Letos morajo prostorsko urediti, gasilsko enoto in zagotoviti večji strokovnost gasilcev. Zagotovilo bo potrebno tudi enako število gasilcev v vsaki izmeni. Jani D.

Poročila s sodišč

Na zadnji seji izvršnega sveta skupščine občine Lendava so kar precej časa namenili letnim poročilom temeljnega sodišča in javnega tožilstva ter poročilom sodišča združenega dela in družbenega pravnobranilca samoupravljanja.

Za temeljno sodišče, enoto v Lendavi velja ugotovitev, da izdaja zlasti veliko izpiskov iz zemljiške knjige, zato poslovanje tega oddelka ni tekoče. V razpravi je bilo poudarjeno, da delavci zemljiške knjige, kar zadeva storilnost, dosegajo normative, zato jim ni mogoče očitati nedela. Seveda pa strank (pa ne samo njih) to ne zanima, ampak mora biti poslovanje hitro, kajti, kot je poudaril predsednik temeljnega sodišča v Murski Soboti Ladislav Pentek, v Lendavi pomoči od drugih enot ne morejo pričakovati. Morda pa je vzrok za motnje v zemljiški knjigi zakatno pisanstvo? To naj bi bilo vzrok, da so, na primer, pogodbe in zemljiškoknjžni predlogi pomanjkljivi. Glede drugih zadev, recimo kazenskih, smo slišali, da je bilo tega manj kot leto prej, da pa izstopajo dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja in zato materialne škode in celo žrtve, največ v Ina-Nafti. Ugodno pa so ocenili delo poravnalnih svetov.

Samoupravno sodišče združenega dela, katerega sedež je v Murski Soboti, je lani obravnavalo najmanj zadev z območja lendavske občine; vseh je bilo 170, iz Lendave pa le 43. Najčesteje je bil »na tapeti« Varstroj, oziroma njegovi delavci (11 krat), nato Ina-Nafta (8), Gradbenik (4) itd. Od skupnega števila zadev za celotno Pomurje jih je bilo kar 304 s področja delovnih razmerij, žal pa v poročilu ni pregleda, kakšno je stanje v posameznih občinah, čeprav je mogoče slutiti, da so iz vseh družbenopolitičnih skupnosti prevladovali zahtevki za tako varstvo. Neprerenljiva je tudi pravna pomoč, ki jo daje sodišče združenega dela, vendar je to dodatna obremenitev, zato naj bi delavci češče iskali nasvete pri pravnikih, ki občasno prihajajo na občinske sindikalne svete, ne bo pa odveč — v Lendavi je deležna vse podpore — pravna pomoč na ravni regije.

V razpravi po poročilu družbenega pravnobranilca samoupravljanja je bilo rečeno, da so najčesteje kršitve določil o delovnih razmerjih, potem upravljanje z družbenimi sredstvi in statusne zadeve. V tej zvezi so se dotaknili tudi Lekovega obrata v Lendavi, ki ima menda že precej možnosti za drugačno samoupravno organiziranost, vendar je potreben »realizem«. Za to se zavzemajo zlasti lendavski politiki. Verjetno zaradi slabih izkušenj s tozdom Lesna predelava Lendava, katerega usodo le preveč krojijo na sedežu matičnega podjetja v Murski Soboti. Družbenemu pravnobranilcu so zato dali pobudo, naj »preverii«, kako je v pravnopravni s prehlajanjem sredstev med tozdi — ali gre po samoupravni ali administrativni poti.

S. S.

Š. Sobočan

Da bo red na proslavah in veselicah

Veliko govorimo o družbeni samozaščiti bolj posplošno, premalokrat pa konkretno. Mesec maj je mesec številnih praznovanj, zabav, na katerih naj vedno vlada red in mir. Vsaka javna prireditelja ali šola je lahko naložena odgovornost za ljudi in premoženje. Na javnih shodih je vsebinsko dogajanje družbenopolitično, na prireditvah pa zabavna, športna, kulturna in podobna. Za to pove, da je možnost za nastanek nereda odvisna od vsebine dogajanja, od kraja, kjer poteka zbiranje ljudi, od časa, od udeležencev in drugih dejavnikov. Kaj določa zakon o rediteltjih?

Zakon o javnih shodih in javnih prireditvah določa vrsto odgovornosti za red in zadeva sklicatelja shoda oziroma organizatorja prireditve. Tisti, ki organizira javno zbiranje ljudi, mora določiti osebo, ki bo vodila shod ali prireditev. Sklicatelj mora organizirati rediteljsko službo, ki opravlja nalogo vzdrževanja reda med prireditvijo ali shodom. Reditelji morajo nositi na rokav trak, znati pa morajo tudi svetovati ljudem. V praksi se se razvile tri oblike pridobivanja rediteljev. Najprejkrat so to člani iz vrst organizatorja prireditve ali ljudje, ki to nalogo opravijo za plačilo. Za usposabljanje rediteljev je odgovoren organizator shoda ali prireditve. Ker pa to ne more vsak opravi vsak občan, bi bilo potrebno in dobro, da o delovanju in pomenu rediteljske službe spregovorijo v vsaki vasi.

EXPORT - IMPORT
DOLJOOPSKRBA
ZAGREB

PRODAJA SVOJIM KUPCEM: za delo in prosti čas

- motorne žage PARTNER
- motorne škropilnice SOLO

DEVIZNA PRODAJA — SERVIS — REZERVNI DELI — PRODAJAMO LISTE IN VERIGE ZA VSE ZNAMKE ŽAG — PRODAJAMO TUDI TRAKTORJE URSUS (DOBAVA TAKOJ) IN DRUGO KMETIJSKO MEHANIZACIJO — REZERVNI DELI V NAŠIH TRGOVINAH ZAGOTOVLJENI!

INFORMACIJE:
MURSKA SOBOTA (060) 21 048
MARIBOR (062) 303 984

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA
Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

Leto XXIII

Murska Sobota, dne 30. aprila 1987

Št.: 12

121. Ugotovitve in Stališča o gospodarskih gibanjih, skupni in splošni porabi v letu 1986 in uresničevanju resolucije občine Murska Sobota v letu 1986
122. Ugotovitve in stališča o gibanju osebnih dohodkov in uresničevanju resolucijskih usmeritev razporejanja dohodka v letu 1986 v občini M. Sobota

123. Ugotovitve in stališča o aktivnostih v zvezi z možnostjo gradnje hidro elektrarn na reki Muri
124. Odlok o pokopališkem redu na območju občine Murska Sobota

121

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave št. 12/80, 36/81 in 11/84) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 16. aprila 1987 sprejela

UGOTOVITVE IN STALIŠČA

o gospodarskih gibanjih, skupni in splošni porabi v letu 1986 in uresničevanju resolucije občine Murska Sobota v letu 1986

Zbori Skupščine občine Murska Sobota so na seji dne 16. aprila 1987 obravnavali Informacijo o gospodarskih gibanjih, skupni in splošni porabi v letu 1986 in uresničevanju resolucije občine v letu 1986 ter

ugotovili:

1. Podobno kot med letom je tudi na koncu leta rast celotnega prihodka občutno višja od rasti porabljenih sredstev, kar je pozitivno vplivalo na rast dohodka in akumulacije.
2. Na nivoju gospodarstva občine so dosežena delitvena razmerja v skladu z resolucijo za leto 1986, saj je dohodek porasel hitreje kot sredstva za osebne dohodke, prav tako pa se je nekoliko povečal delež akumulacije v dohodku. Relativno ugodnih gibanj gospodarstvo občine ni v celoti izkoristilo.
3. Znesek izgub napram predhodnemu letu je nominalno skoraj enak, kar pomeni, da so realno izgube nižje; prav tako pa je tudi manjše število OZD, ki so zaključile poslovno leto z negativnim rezultatom. Ob tem pa ne gre prezreti dejstva, da je nekaj OZD zaključilo poslovno leto na robu izgube.
4. Kot dober dosežek izvršni svet ocenjuje tudi 6,4 % rast industrijske proizvodnje, s čimer je gospodarstvo občine nadoknadilo zmanjšanje le-te v letu 1985 za 2,8 %. Doseženi rezultat pa bo imel polno veljavo šele, če bo na tej osnovi dosežena predvidena rast tudi v letu 1987.
5. Načrtovane rasti izvoza v višini 8 % gospodarstvo občine ni doseglo. Izvršni svet ocenjuje, da 5,2 % rast konvertibilnega izvoza sicer ni zanemarljiv dosežek, ne glede na to pa pomeni zmanjšanje deleža prihodka na tujem trgu iz 9,1 % na 7,8 % negativen rezultat in zaostajanje za republiškim povprečjem.
6. Med neugodne dosežke v rezultatih poslovanja za leto 1986 prišteva izvršni svet tudi relativno nizko rast amortizacije. Še posebej velja to za dejavnost industrije, ki ob dokaj zastareli opremi beleži komaj 91 % rast sredstev amortizacije, kar pa ne zagotavlja temeljitejše obnove opreme in s tem tehnološkega napredka oz. razvoja gospodarstva.
7. Načrtovane investicije v letu 1986 na področju gospodarske infrastrukture in družbenih dejavnosti so bile realizirane. Izvršni svet ugotavlja, da je bil pretežni del sredstev usmerjen v izgradnjo objektov in le slabih 28 % v opremo, kar prav tako ne zagotavlja višjega tehnološkega nivoja in napredka ter možnosti občutnega prestrukturiranja proizvodnje. Premajhna je zavzetost in skrb OZD s sedežem izven občine za nove programe.
8. OZD s področja družbenih dejavnosti so poslovno leto 1986 zaključile brez izgub. Doseženi so bili pomembni premiki pri usklajevanju nivoja osebnih dohodkov delavcev zaposlenih v negospodarstvu z gospodarstvom.
9. Vse oblike porabe — osebna, skupna in splošna so v globalu porasle počasneje od rasti dohodka v gospodarstvu občine in so se gibale v okvirih resolucijskih usmeritev in določil.
10. Na področju osebnih dohodkov se kljub realni rasti in 122,3 % povečanju povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega, razkorak do republiškega povprečja ni zmanjšal. Predvsem pa je kritičen in nizek nivo osebnih dohodkov v delovnih organizacijah, ki beležijo nekoliko slabše poslovne rezultate.

11. Aktivnosti za pridobivanje republiških sredstev za določena vlaganja na manj razvitih območjih so bile premajhne.

12. Ob navedenem izvršni svet ugotavlja, da je v poslovanju v letu 1986 gospodarstvo doseglo tako pozitivne in negativne učinke, vsekakor pa ne enega, ne drugega ne gre posploševati. Še vedno imamo na eni strani organizacije združenega dela, ki dobro gospodarijo in dosegajo predvsem pozitivne učinke, na drugi pa OZD, ki zaradi slabših rezultatov ne morejo občutneje preusmeriti proizvodnjo ter si zagotoviti trdnejše perspektive.

Na podlagi ugotovitev in razprave so zbori občinske skupščine sprejeli naslednja

stališča:

1. OZD, ki so preteklo poslovno leto zaključile z negativnim rezultatom, in organizacije, ki niso ustvarile akumulacije, naj čimprej analizirajo stanje, izdelajo program ukrepov za izboljšanje poslovanja in nadaljnji razvoj ter ga obravnavajo na samoupravnih organih.
2. Neobhodno je zaustaviti trend staranja opreme in doseči tehnološko posodobitev. Vse organizacije, ki beležijo nizko rast amortizacije, naj proučijo možnost obračunavanja pospešene amortizacije, sredstva pa v čim večji meri usmerijo v posodobitev opreme.
3. V čim krajšem času je potrebno sprejeti SaS o združevanju sredstev za naložbe v občini Murska Sobota in v zvezi s tem pospešiti aktivnosti posebne komisije Izvršnega sveta občine, ki se mora skupaj z združenim delom maksimalno angažirati pri iskanju novih programov. OZD so dolžne poleg lastnega, razvoja skrbeti tudi za razvoj celotne občine.
4. OZD, ki imajo potencialno možnost vključevanja v izvoz, naj to v čim večji meri izkoristijo, kar je edini način za doseganje resolucijskih ciljev v letu 1987. Kljub trenutno neugodni gospodarski situaciji si morajo OZD prizadevati za pospeševanje izvoza.
5. Glede na spremenjen zakon o celotnem prihodu in dohodku naj vse OZD ocenijo svoj položaj in o tem obvestijo izvršni svet.
6. Vse OZD naj svoje rezultate sproti primerjajo s cilji resolucije za leto 1987, ker samo realizacija navedenih ciljev zagotavlja potrditev relativno ugodnih rezultatov poslovanja v letu 1986.
7. Izvršni svet občine naj v okviru svojih pristojnosti in v sodelovanju z drugimi, predvsem z organi zbornice daje podporo takim širšim družbenim usmeritvam, ki bodo vzpodbudne za gospodarske organizacije zlasti za izvoznike.

Štev.: 30-2/87-5

V. M. Soboti, 21. aprila 1987

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENCER, dipl. oec. I. r.

122

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave št. 12/80, 36/81 in 11/84) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora, dne 16. aprila 1987 sprejela

UGOTOVITVE IN STALIŠČA

o gibanju osebnih dohodkov in uresničevanju resolucijskih usmeritev razporejanja dohodka v letu 1986 v občini M. Sobota

Zbori skupščine občine Murska Sobota so na seji dne 16/4-1987 obravnavali Informacijo o gibanju osebnih dohodkov in uresničeva-

nju resolucijskih usmeritev razporejanja dohodka v letu 1986 v občini Murska Sobota ter

ugotovili:

Delitev dohodka in osebnih dohodkov v gospodarstvu občine je bila v letu 1986 v globalu usklajena z določili resolucije, saj so sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delavcev rasla za 9,8 indeksnih točk počasneje od rasti dohodka, delež akumulacije v dohodku pa se je povečal iz 16,20 % v letu 1985 na 16,26 % v letu 1986.

OZD gospodarstva so povečale sredstva za osebne dohodke v masi za 137,1 % ter na zaposlenega za 131,3 % napram letu 1985. Povprečni mesečni čisti osebni dohodek na delavca je znašal 106.115.— din in je bil višji za 122,3 %.

Sredstva za osebne dohodke in skupno porabo so porasla hitreje od rasti dohodka v 10 OZD gospodarstva v občini. Od teh so tri organizacije poslovale z izgubo, tri pa usklajujejo sredstva za osebne dohodke na nivoju delovne organizacije in jih spremljajo Izvršni sveti občin, kjer je sedež delovne organizacije.

Organizacije združenega dela s področja negospodarstva so lani razporedile za osebne dohodke za 131,5 % več sredstev kot leta 1985 in na zaposlenega za 127,4 % več. Povprečno mesečno je bilo izplačano v letu 1986 128.766.— din ali za 121,6 % več kot leta 1985.

Na podlagi ugotovitev in razprave so zbori občinske skupščine sprejeli naslednja

stališča:

V globalu so se v gospodarstvu občine Murska Sobota gibala sredstva za osebne dohodke in skupno porabo delavcev v skladu z doseženimi poslovnimi rezultati oz. resolucijskimi določili, razen v 4 organizacijah:

1. V DO Mura, ki je tudi ob poslabšanih pogojih gospodarjenja v lanskem letu vztrajala na izvozni usmerjenosti in s tem dosegla nižjo rast dohodka v primerjavi z ostalimi organizacijami v okviru skupine tekstilcev in konfektionarjev v SR Sloveniji, ki so na račun višje rasti dohodka zmanjševali izvoz. Vsled izpada dohodka, visoke storilnosti ter nižjih OD od občinskega in republiškega povprečja, je delitev dohodka v DO Mura sprejemljiva.

2. V Projektivnem biroju, ki je v letu 1986 v skladu s svojo poslovno politiko preusmerjanja na širše območje Jugoslavije in tujine, dosegel nižjo rast dohodka ter pristopil k postopnemu usklajevanju delitvenih razmerij s podskupino dejavnosti. Razporejanje dohodka in čistega dohodka je tako v organizaciji družbeno sprejemljivo.

3. V DO Gozdno in lesno gospodarstvo ter SGP Pomurje, kjer so sredstva za osebne dohodke in skupno porabo porasla hitreje od dohodka, na zaposlenega pa počasneje in sta obe organizaciji usklajeni z določili resolucije.

Gibanje osebnih dohodkov je v negospodarskih organizacijah usklajeno z določili resolucije, saj so se ti gibalni v okviru ocenjene rasti sredstev BOD na delavca v gospodarstvu občine 128 % oz. dejansko dosežene 129,2 %.

Številka: 30-2/85-3
V M. Soboti, 21/4-1987

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Andrej GERENČER, dipl. oec., I. r.

123

Na podlagi 165. člena statuta občine Murska Sobota (Uradne objave št. 12/80, 36/81, 11/84 in 4/86) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 19. marca 1987 in na seji Družbenopolitičnega zbora dne 8. aprila 1987 sprejela

UGOTOVITVE IN STALIŠČA

o aktivnostih v zvezi z možnostjo gradnje hidroelektrarn na reki Muri

Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti Skupščine občine Murska Sobota sta na seji dne 19. marca 1987 obravnavala Informacijo o aktivnostih v zvezi z možnostjo gradnje hidroelektrarn na reki Muri. Družbenopolitični zbor je obravnaval informacijo na seji dne 8. aprila 1987. Zbori občinske skupščine so

ugotovili:

— da je predložena informacija zelo enostranska, ker izhajajo vse rešitve in učinki iz predpostavke, da se bodo gradile pretočne akumulacijske hidroelektrarne. Do sedaj izdelane študije elektrogospodarstva Slovenije proučujejo predvsem vidike pretočno-akumulacijskih hidroelektrarn.

— EGS še vedno ni predložil zahtevane študije o pretočnih hidroelektrarnah, ki imajo ob manjši kapaciteti neprimerno manjši vpliv na okolje in prostor.

— Dokler EGS študije o pretočnih hidroelektrarnah ne bo izdelal, Zavod za ekonomiko in urbanizem ne more nadaljevati in vse-

stransko obdelati pozitivne in negativne učinke v študiji Dolgoročni razvoj območij ob Muri v občini Gornja Radgona, Murska Sobota, Ljutomer in Lendava, kot podrobnejša obdelava dolgoročnih planov občin: »Krajska zasnova«.

Manjka tudi »Kmetijska študija«, ki bo predvidoma izdelana do aprila 1987.

— EGS mora prikazati tudi izračun o ceni pridobivane električne energije, za obe možni varianti hidroelektrarn.

Na podlagi gornjih ugotovitev so Zbor združenega dela, Zbor krajevnih skupnosti in Družbenopolitični zbor zavzeli naslednja stališča:

— Predložena informacija je primerna za seznanitev širše javnosti o aktivnostih, ki so potekale v zvezi z možnostjo gradnje hidroelektrarn na reki Muri.

— Izdelati je potrebno študije o vseh možnih variantah za gradnjo hidroelektrarn, ter jih obdelati z ekološkega, ekonomskega, elektrogospodarskega, kmetijskega vidika, itd. . . .

Dokler ne bodo znani vsi negativni in pozitivni učinki obeh variant za gradnjo hidroelektrarn (pretočne in pretočno akumulacijske), Izvršni svet ne bo vodil nobenih nadaljnjih postopkov.

— Pri gradnji HE na reki Muri bo potrebno proučiti možnosti pridobitve nadomestnih kmetijskih površin. (Izgubljenih bo preko 700 ha obdelovalnih površin).

— Komisija za spremljanje aktivnosti pri izgradnji HE na reki Muri pri Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje mora aktivno sodelovati pri vseh aktivnostih, ki so povezane s pripravami na gradnjo elektrarn, zlasti z EGS in pristojnimi republiškimi organi in strokovnimi službami. Po potrebi naj komisija k svojemu delu še pritegne druge strokovne kadre iz teh področij.

— Reka Mura je močno onesnažena ter je sanacija nujna in potrebna ne glede na izgradnjo elektrarn. Medobčinska komisija naj pristopi k pripravam načrtov za preprečevanje nadaljnjega onesnaževanja Mure.

— Občinska konferenca SZDL naj organizira javno razpravo po izdelanih možnih variantah za gradnjo hidroelektrarn, predvsem v vseh ob reki Muri, da bi delovni ljudje in občani bili v celoti seznanjeni s pozitivnimi in negativnimi posledicami gradnje HE.

Številka: 310-1/87-5
V Murski Soboti, dne 8. aprila 1987

Predsednik
skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, I. r.

124

Na podlagi 25. člena Zakona o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter urejanju pokopališč (Ur. list SRS, št. 34/84), 3. člena Zakona o prekrških (Ur. list SRS, št. 25/83 in 42/85) ter 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 12/80 in 36/81), je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 16/4-1987 sprejela

ODLOK o pokopališkem redu na območju občine Murska Sobota

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se določa način in čas pokopov, vrsti grobov, okvirne tehnične normative za grobove, vzdrževanje reda, čistoče in miru na pokopališču, postavljanje, spreminjanje ali odstranitev spomenikov ali obnova grobnic ter vsak drug poseg v prostor na pokopališču, določa pokopališča, ki morajo imeti mrliške veže, mirovalno dobo za grobove, pokopališke okoliše za pokopališča ter čuvanje umrlih.

2. člen

Pokopališka in pogrebna dejavnost ter urejanje pokopališč je komunalna dejavnost posebnega družbenega pomena.

3. člen

Pokopališko dejavnost v mestu Murska Sobota opravlja in pokopališče ureja OZD »Sobota« — TOZD Komunalna Murska Sobota (v nadaljnjem besedilu: komunalna organizacija).

V vseh ostalih naseljih občine to dejavnost opravljajo in urejajo krajevne skupnosti, na območju katerih se pokopališča nahajajo.

Krajevne skupnosti lahko pokopališča v skladu z Zakonom o komunalnih dejavnostih (Ur. list SRS, št. 8/82) prenesejo v upravljanje komunalni organizaciji s pogodbo.

4. člen

Na območju občine Murska Sobota imajo vsa pokopališča svoj pokopališki okoliš, iz katerega se praviloma pokopavajo vsi umrli iz tega okoliša.

Po krajevnih skupnostih oz. upravljalcih so v občini naslednja pokopališča:

Zap. št.	Upravljalec	Naselje ali mesto s pokopališčem	Pokopališki okoliš
1.	KS Bakovci	Bakovci	Bakovci
2.	KS Beltinci	Beltinci	Beltinci
3.	KS Bratonci	Bratonci	Bratonci
4.	KS Bogojina	Bogojina Bukovnica Filovci Ivanci	Bogojina Bukovnica Filovci Vanci
5.	KS Bodonci	Bodonci I, II Vadarci I, II	Bodonci Vadarci
6.	KS Brezovci	Brezovci Lemerje Predanovci	Brezovci Lemerje Predanovci
7.	KS Cankova	Cankova Domajinci Gerlinci G. Črnci Korovci Krašči Topolovci	Cankova in Skakovci Domajinci Gerlinci G. Črnci Korovci Krašči Topolovci
8.	KS Černelavci	Černelavci Kupšinci Polana Veščica	Černelavci Kupšinci Polana Verščica
9.	KS Čepinci	Budinci Čepinci Markovci	Budinci Čepinci Markovci
10.	KS Dokležovje	Dokležovje	Dokležovje
11.	KS Gančani	Gančani	Gančani
12.	KS Gederovci	Gederovci Krajna M. Petrovci Sodišinci	Gederovci Krajna M. Petrovci Sodišinci
13.	KS Gor. Petrovci	Adrijanci Boreča I, II G. Petrovci I, II Lucova Martinje Neradnovci Peskovec Stanjevci Šulinci Ženavlje	Adrijanci Boreča G. Petrovci Lucova Martinje Trdkova Neradnovci Peskovec Stanjevci Šulinci Ženavlje
14.	KS Grad	D. Slaveči I, II Grad Kovačevci Kruplivnik Motovilci Radovci Vidonci	D. Slaveči Grad Kovačevci Kruplivnik Motovilci Radovci, del Kruplivnika Vidonci
15.	KS Hodoš	Hodoš Krpilivnik	Hodoš Krpilivnik
16.	KS Ižakovci	Ižakovci	Ižakovci
17.	KS Križevci	Domanjševci I, II, III Košarovci Križevci	
18.	KS Krog	Krog I, II Satahovci I, II	Krog Satahovci
19.	KS Kuzma	Dolič G. Slaveči Kuzma Matjaševci Trdkova	Dolič G. Slaveči Kuzma Matjaševci Trdkova
20.	KS Lipa	Lipa	Lipa
21.	KS Lipovci	Lipovci	Lipovci
22.	KS Mačkovci	Dankovci Kušanovci Mačkovci Moščanci	Dankovci Kušanovci Mačkovci Moščanci

	Otovci Pečarovci Poznanovci Prosečka vas	Otovci Pečarovci Poznanovci Prosečka vas
23.	KS Martjanci Andrejci Krnici Martjanci Nemčavci Noršinci I, II Sebeborci	Andrejci Krnici Martjanci Nemčavci Noršinci Sebeborci
24.	KS Melinci	Melinci
25.	KS Moravske topli- ce	Moravci I, II
26.	OZD »Sobota« — TOZD Komunala M. Sobota	M. Sobota
27.	KS Pertoča Fikšinci Pertoča Večeslavci Pertoča — Šemenov breg	Fikšinci Pertoča Ropoča, del Večeslavca Večeslavci
28.	KS Puonci Bokrači I, II Dolina Gorica I, II Markišavci Puonci Šalamenci Vaneča I, II	Bokrači Dolina Gorica Markišavci Puonci Šalamenci Vaneča
29.	KS Prosenjakovci	Berkovci Čikečka vas Ivanjševci I, II Motvarjevci Pordašinci Prosenjakovci Središče
30.	KS Rakičan	Rakičan
31.	KS Ratkovci Ivanovci Kančevci Lončarovci Ratkovci	Ivanovci Kančevci Kukeč, Panovci Lončarovci Ratkovci
32.	KS Rogašovci	Jurij Kramarovci Nuskova Ocinje Rogašovci Serdica Sotina I, II
33.	KS Šalovci	Dolenci I, II Šalovci I, II, III
34.	KS Selo — Fokovci	Fokovci Selo I, II
35.	KS Tešanovci	Lukačevci Mlajtinci Suhi vrh Tešanovci Vučja gomila
36.	KS Tišina	Borejci Gradišče M. Črnci Petanjci Tišina Vanča vas I, II
37.	KS Zenkovci	Beznovci Puževci Strukovci Zenkovci

pokopališča pasivnega tipa.

Izjemoma se lahko pokopljejo na navedenih pokopaliških obdani, ki so živeli in umrli izven okolišev, navedenih v prejšnjem odstavku, če so tako sami želeli ali če tako zahtevajo svojci ali druge okoliščine.

II. NAČIN IN ČAS POKOPOV

5. člen

Pokop umrlega opravi komunalna organizacija ali krajevna skupnost (v nadaljnjem besedilu: upravljalec) na krajevno običajen način z dostojanstvom in spoštovanjem do umrlih, v skladu z Zakonom o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč (Ur. list SRS, št. 34/84) ter Odlokom o pogrebnih svečanostih na območju občine M. Sobota (Ur. objave, št. 26/79) in tem odlokom.

Pokopi se lahko opravljajo vsak dan od 9. ure dalje, dokler traja dnevna svetloba, razen 1. januarja, 1. maja ter 1. in 29. novembra.

Upravljalec pokopališča lahko s svojim splošnim aktom, t. j. pravilnikom o pokopališkem redu (v nadaljnjem besedilu: pravilnik) določi tudi druge dneve, kadar se pokopi ne opravljajo s tem, da skupen čas prekinitve pokopov ne sme trajati več kot 48 ur.

6. člen

Umrli, ki bo pokopan na pokopališču, kjer je zgrajena mrliška veža in je zanj izdano uporabno dovoljenje, leži praviloma v mrliški veži, na izredno željo svojcev pa lahko leži tudi doma. Umrli, ki bo pokopan na pokopališču, kjer ni zgrajena mrliška veža, oz. če za zgrajeno mrliško vežo ni izdano uporabno dovoljenje, leži doma.

V mestu M. Sobota čuvanje umrlih doma ni dovoljeno.

Upravljalec pokopališča lahko s svojim pravilnikom, s soglasjem pristojnega občinskega upravnega organa, določi obvezno čuvanje umrlih v mrliških vežih, če je zanj izdano uporabno dovoljenje.

III. UREJANJE POKOPALIŠČ IN POGREBNE STORITVE TER VZDRŽEVANJE REDA

7. člen

Vsa pokopališča morajo imeti shrambo za orodje in urejeno smetišče ali kontejner za smeti. Prostor za odlaganje smeti mora biti ograjen in ga določi upravljalec.

Način odvoza odpadkov določi upravljalec.

Pokopališča morajo biti ograjena z ustrežno ograjo ali živo mejo.

8. člen

Pokopališča na območju občine Murska Sobota imajo enotno velikost grobov in spomenikov in sicer se pri novih delih pokopališč določijo naslednje mere:

- enojni grob meri v dolžino 2,40 m in širino 1,20 m,
- dvojni grob meri v dolžino 2,40 m in širino 2,20 m,
- žarni grob meri 0,80 m × 0,80 m,
- poti med grobovi so široke najmanj 0,80 m,
- spomeniki so lahko visoki največ 1,00 m in široki 2/3 groba.

Na starih delih pokopališč se mere grobov prilagodijo obstoječemu stanju.

9. člen

Grobna jama mora biti široka 0,80 m in globoka 1,80 m.

Če se predvideva v isti grobni jami več zaporednih pokopov, mora biti jama poglobljena tako, da znaša plaz zemlje nad zadnjo krsto minimalno 1,40 m, med krtama pa najmanj 0,20 m.

10. člen

Žare s pepelom umrlih se shranjujejo v žarnih grobovih ter v obstoječih klasičnih grobovih in grobnicah.

Grobna jama za shranjevanje žar mora biti globoka 0,80 m in mora biti zavarovano tako, da ne more priti do poškodbe žare.

11. člen

Mirovalna doba za pokopališča v občini M. Sobota je najmanj 10 let in se šteje od zadnjega pokopa krste v klasičen grob.

V klasičen grob se lahko hrani oziroma pokoplje več žar ne glede na predpisano mirovalno dobo.

12. člen

Postavljanje spreminjanje ali odstranitev spomenikov, — obnova grobnic ter vsak drug poseg v prostor na pokopališču se lahko opravi le z dovoljenjem upravjalca pokopališča.

Če se dela iz prejšnjega odstavka opravljajo v nasprotju z dovoljenjem ali brez dovoljenja upravjalca pokopališča, le-ta opozori na to najemnika groba in določi rok za odpravo nepravilnosti.

V kolikor najemnik groba ne upošteva opozorila upravjalca, odloči o tem na predlog upravjalca občinski upravni organ, pristojen za komunalne zadeve.

13. člen

Obiskovalec pokopališča je dolžan opustiti vse, kar žali pieteto do umrlih. Na pokopališkem prostoru je prepovedano:

- nedostojno, vedenje, vpitje, žvižganje, smejanje, razgrajanje in podobno,
- stopanje in hoja po grobovih,
- vodenje živali na pokopališču,
- odlaganje smeti in odpadkov izven za to določenega prostora,
- trganje zelenja in cvetja na tujih grobovih,
- onesnaženje pokopališča in poškodovanje prostorov, naprav, predmetov in nasadov,
- vožnja z dvokolesi, ali motornimi vozili ali njih shranjevanje na pokopališču,

- odtujevanje predmetov z grobov, vežice in pokopaliških prostorov ter poškodovanje grobov,
- obnavljanje grobov in grobnic v nasprotju z dovoljenjem upravjalca pokopališča,
- sajenje dreves okrog grobov brez soglasja upravjalca.

14. člen

Za vzdrževanje in red na pokopališču je odgovoren upravljalec.

IV. ODDAJANJE GROBOV V NAJEM

15. člen

Najemnik groba sklene najemno pogodbo za grob za upravljalcem pokopališča. Najemna pogodba se sklene za 10 let in se lahko podaljša vsakokrat še za naslednjih 10 let. Z najemno pogodbo se opredelijo pravice in obveznosti upravjalca pokopališča in najemnika groba v skladu z zakonom in tem odlokom, višino in način plačila najemnine ter pogoje za prenehanje najemnega razmerja.

Najemnina, določena z najemno pogodbo iz prejšnjega odstavka, se kot vir sredstev upravjalca pokopališča, sme uporabiti le za vzdrževanje pokopališča, na katerem je grob.

16. člen

Upravljalec pokopališča razveljavi sklenjeno pogodbo v naslednjih primerih:

- če najemnik groba po predhodnem opozorilu ne poravnava najemnine v šestih mesecih,
- če najemnik groba redno ne vzdržuje kljub posebnemu pozivu,
- ob ukinitvi pokopališča.

V primerih iz prve in druge alineje prvega odstavka se pogodba razveljavi v soglasju z najemnikom groba oziroma pravnimi nasledniki. V kolikor soglasje ni doseženo, odloči o tem z odločbo upravni organ, pristojen za komunalne zadeve, na predlog upravjalca pokopališča.

17. člen

Po razveljavitvi najemne pogodbe se smatra grob kot vrstni grob do konca mirovalne dobe po zadnjem pokopu, nakar se grob lahko prekoplje.

18. člen

Najemnik groba mora odstraniti opremo groba v petih mesecih po preteku ali razveljavitvi najemne pogodbe. Če najemnik groba v tem roku ne odstrani opreme groba, jo po predhodnem opozorilu odstrani upravljalec pokopališča na stroške najemnika.

V času od odstranitve opreme groba do poteka mirovalne dobe in ponovnega prekopa groba, skrbi za minimalno vzdrževanje opuščene groba upravljalec pokopališča.

Viri sredstev upravjalca pokopališča za kritje stroškov iz prejšnjega odstavka so:

- najemnina za vzdrževanje pokopališč,
- sredstva, ki jih odstopi Samoupravna komunalna skupnost občine Murska Sobota,
- druga sredstva upravjalca.

V. KAZENSKA DOLOČBA

19. člen

Z denarno kaznijo od 1.000.— do 50.000.— din se kaznuje za prekršek oseba, ki krši določbe 13. člena tega odloka.

VI. PREDHODNA IN KONČNE DOLOČBE

20. člen

Upravljalec pokopališča je dolžan uskladiti svoje splošne akte z določbami tega odloka najpozneje v roku enega leta po njegovi uveljavitvi.

V roku dveh let od uveljavitve tega odloka mora imeti upravljalec pokopališča izdelan načrt razdelitve na pokopališčne oddelke in grobove.

Z načrtom razdelitve na pokopališčne oddelke in grobove se lahko določijo posebni prostori za vrstne grobove, grobišča, žarne grobove in prostori za anonimne pokope ter za raztrositev pepela.

21. člen

Nadzorstvo nad izvajanjem tega odloka vrši Uprava inšpekcijskih služb občin Pomurja, enota v M. Soboti.

22. člen

Z dnem, ko začne veljati ta odlok, preneha veljati odlok o pokopališčih in pokopališkem redu na območju občine Murska Sobota (Ur. objave, št. 1/70) ter določba 5. člena Odloka o pogrebnih svečanostih na območju občine M. Sobota (Ur. objave, št. 26/79) in vsi sklepi izvršnega sveta, izdani na podlagi tega člena.

23. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 352-8/86-4
M. Sobota, dne 16/4-1987

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Andrej GERENČER, l. r.

O POKOPALIŠKEM REDU V SOBOŠKI OBČINI

O osnutku odloka o pokopališkem redu v soboški občini, ki določa način in čas pokopov, vrsti grobov, okvirne tehnične normative, postavljanje spomenikov in vsak drug poseg na pokopališču, je bilo zadnje čase več razprav. Zlasti še v krajevnih skupnostih, kjer so dali vrsto pripomb na omenjeni dokument. Tako so dale razne predloge in pobude krajevnih skupnosti v Murski Soboti, Gornjih Petrovcih, Mačkovcih, Puconcih, Rogoševcih, Bakovcih in Beltincih, nazadnje pa smo slišali pripombe tudi na zasedanjih zborov skupščine občine. Večino teh predlaganih sprememb so tudi upoštevali pri pripravi dokončnega predloga odloka.

Med drugim je sprejeta pripomba mestnih krajevnih skupnosti o določitvi pokopališkega okoliša, krajevna skupnost Partizan v Murski Soboti pa je imela dopolnilo, po katerem lahko upravljalec pokopališča, to je tozdr Komunalna podjetja Soboti, določi tudi druge dneve za pokop, vendar tako, da čas prekinitve pokopa ne sme biti daljši od

48 ur. Z odlokom o komunalni dejavnosti pa je jasno opredeljeno, da komunalne dejavnosti v Murski Soboti opravlja tozdr Komunalna, zato tega ni mogoče prenesti na mestne krajevne skupnosti. V drugih krajevnih skupnostih pa lahko s pogodbo s komunalno organizacijo prenesejo upravljanje v njeno domeno. Največ pripomb v javnih razpravah je bilo o čuvanju umrlih. Dopolnjeni odlok predvideva, da je obvezno čuvanje umrlih v mrliških vežicah predpisano le v Murski Soboti, v drugih naseljih pa v posebnih vežicah, kjer je zgrajena veža in je zanjo izdano uporabno dovoljenje, se umrli praviloma čuvajo v teh prostorih, na izrecno željo svojcev pa se to lahko stori tudi doma.

Prav tako je spremenjena mirovalna doba za grobove s 15 na 10 let, kar je v skladu z najemnimi pogodbami za grobove, ki jih sklepajo za dobo 10 let. Ob tem je prevladalo stališče, da se najemina za grobove, kot vir sredstev upravljalca, ne sme uporabljati samo za vzdrževanje pokopališča.

Milan Jerše

Zmanjšati nerešene upravne zadeve

V minulem letu je bilo v upravnem postopku pri upravnih organih občine Murska Soboti skupno kar 46051 zadev; od tega je bilo 683 zadev prenešenih iz preteklega leta. Največ zadev so obravnavali v sekretariatu za notranje zadeve, in sicer 41049, sledijo pa komite za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve z 2480 zadevami, uprava za družbene prihodke, kjer so našteji 1671 primerov, sekretariat za ljudsko obrambo s 555 zadevami in komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj z 296 zadevami. V primer-

javi z letom poprej se je število reševanih zadev povečalo za 306 primerov. Najbolj so se »izkazali« v sekretariatu za ljudsko obrambo, kjer so stoodstotno rešili vse zadeve, v sekretariatu za notranje zadeve znaša ta odstotek visokih 99,81, povsod drugje pa imajo nižje odstotke od 90. In koliko zadev je ostalo nerešenih v letu 1986? Največ dela bodo imeli na komiteju za urbanizem, gradbeništvo in komunalne zadeve, saj jih čaka 425 nerešenih zadev ali 17,14 odstotka vseh. Tudi na komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski raz-

voj z 10,47 odstotka nerešenih zadev in v upravi za družbene prihodke, kjer je še 12,21 odstotka takih primerov, bodo morali »močno zasakati rokave«.

Posebno zato, ker je ostalo še 734 zadev iz prejšnjih let, ki niso rešene, kar je v primerjavi z letom 1985 kar 7,47 odstotka več. Tu prednjači komite za gradbeništvo, urbanizem in komunalne

zadeve, ki ima v »predalu« 4 zadeve iz leta 1983, 9 iz leta 1984 in 30 zadev iz leta 1985. Večinoma gre za lokacijske in gradbene zadeve, ki terjajo več časa. Ne da bi se spuščali v utemeljevanje takega stanja, pa je očitno, da se bodo morali soboški upravni organi v letošnjem letu podvizati še bolj kot doslej.

M. Jerše

Proti zvišanemu tlaku

V Krajevni skupnosti Partizan v Murski Soboti so ustanovili klub za boj proti zvišanemu krvnemu tlaku. Vanj se je že ob ustanovitvi vključilo toliko občank in občanov, ki imajo težave z zvišanim krvnim tlakom, da bodo morali formirati dve skupini.

Člani novega kluba se bodo v prihodnje sestajali vsak prvi četrtek v mesecu ob šestnajstih v Osnovni šoli Prekmurske brigade in posebno pozornost namenjali kontroli tlaka, teže in drugih pojavov in se zavzemali tudi za zdravo prehrano in primerne oblike rekreacije. Sodelovali bodo tudi zdravstveni delavci.

-js-

DELAJSKI SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB ZGEP POMURSKI TISK

Murska Soboti, Lendavska 1

RAZPISUJE

na podlagi določil Statuta in svojega sklepa prosta dela in naloge:

VODJA RAČUNOVODSTVA

(ni reelekcija)

Kandidati, ki se bodo prijavili, morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- VS strokovna izobrazba ekonomske smeri in 3 leta prakse ali
- VŠ strokovna izobrazba ekonomske smeri in 5 let prakse v računovodstvu

Dela in naloge z izbranim kandidatom se združijo za dobo 4 let.

Popolne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev (strokovnost, izkušnje v računovodstvu) naj pošljejo kandidati v 15 dneh od objave razpisa splošno-kadrovski službi ZGEP Pomurski tisk, Murska Soboti, Lendavska 1.

O izbiri bodo prijavljeni obveščeni v roku, določenem v samupravnem splošnem aktu.

Delavski svet delovne skupnosti skupne strokovne službe SIS družbenih dejavnosti občine Murska Soboti **razpisuje** v skladu s 33. členom Statuta dela in naloge

VODJE SKUPNE STROKOVNE SLUŽBE

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo pravne ali ekonomske smeri,
- da ima pet let delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delih in nalogah,
- da je moralno in politično neoporečen in ima sposobnost razvijati socialistične samoupravne družbenoekonomske odnose.

Izbrani kandidat bo za opravljanje del in nalog imenovan za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo kandidati v 15 dneh po objavi razpisa na Skupno strokovno službo SIS družbenih dejavnosti občine Murska Soboti, Titova 24.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izbiri.

ABC POMURKA

VELETRGOVINA

ABC Pomurka — Veletrgovina POTROŠNIK Murska Soboti delovna skupnost SKUPNIH SLUŽB — komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

ČISTILKE

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- končana osnovna šola
- 3 mesece delovnih izkušenj

Poskusna doba traja 3 mesece.
Delovno razmerje se sklene za nedoločen čas.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave v 8 dneh od dneva objave na naslov: Veletrgovina POTROŠNIK Murska Soboti, Arh. Novaka 2.

ZAHVALA

Po kratki in težki bolezni nas je v 88. letu za vedno zapustila naša draga mama, tašča, stara mama, prababica in sestra

Karolina Bukvič

roj. Temlin
iz Moščanec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, pokojnici pa darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornici KS za poslovilne besede ter gasilcem.

ZALUJOČI: VSI NJENI

Kako pozabiti to gomilo,
kjer srce tvoje spi,
ki nam je vdano bilo, ki hrepenelo
in nas ljubilo do zadnjega dne.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi drage žene, mame, stare mame in tašče

Julijane Horvat

roj. Gjerek
iz Beltinec

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste našo drago mamo pospremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti, g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS. Vsem iskrena hvala za darovane šopke in vence ter za izrečena ustna ali pisna sožalja.

Posebna zahvala delovnim kolektivom Komuna Beltinci, Slovenijaceste-Tehnike M. Soboti in Elektrokovine Maribor.

ZALUJOČI: VSI NJENI

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tihó k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite!

ZAHVALA

V 66. letuje dotrpel naš dragi mož,
oče, tast in dedek

Mihael Gubič

iz Rakičana

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem ter vsem, ki so mi med boleznijo lajšali trpljenje. Hvala za vence, šopke in izraze sožalja. Zahvaljujemo se g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem iz Rakičana ter govorniku iz KS Rakičan.

Zalujoči: žena Marija, hčerka Sida z Dragom, vnuki Andrej, Miran in Simona ter hčerka Marta iz Avstrije.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, brata, dedka in pradedka

Jožefa Piva

iz Martjanec 40

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, gasilcem, pevcem in govorniku KS za poslovilne besede, vsem darovalcem vencev in šopkov ter vsem, ki so namesto vencev darovali za gradnjo kirurškega oddelka soboške bolnišnice.

VSI NJEGOVI

Kje sta ljubi oče, mama,
kje vajin mili je obraz,
kje je vajina skrbna roka,
ki skrbela je za nas?

V SPOMIN

16. marca so minili štiri leta, odkar
nas je zapustil ljubi oče in dedek

Koloman Cigut

iz Noršinec

in

29. aprila sta minili dve leti, odkar nas
je zapustila ljuba mama in stara ma-
ma

Jolanka Cigut

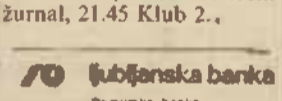
iz Noršinec

Hvala vsem, ki se ju spominjate, obiskujete njuna groba, prižigate sveče in prinášate cvetje.
Vsem še enkrat — iskrena hvala!

SINOVA Z DRUŽINAMA

Radijski in televizijski pored od 1. do 7. maja

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
— PRENOS OSREDNJEGA SLOVENSKEGA SPOREDA	— PRENOS OSREDNJEGA SLOVENSKEGA SPOREDA	10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Šport, 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — Iskanje—ustvarjanje, 18.15 — Jazz...jazz...jazz, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — V živo..., 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Gospodarska tema, 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — Iščemo odgovore... vprašanja, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — O kulturi, 17.30 — Glasba—reklame—glasba, 18.00 — Iz delegatskih klopi, 18.10 — Miš—maš, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
8.50—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 9.05 Poročila. 9.10 F. Rudolf: Smešno za zjok, lutkovna predstava. 9.55 Pihalni orkestri: Papirniški orkester Vevče. 10.25 Jesenice: Prvomajska proslava, prenos. 11.30 Prvomajska praznovanja. 12.15 Drugačna Sneguljica, madžarski risani film. 13.45 G. Torrente-Ballester: Sonce in senca, ponovitev 8. dela španske nadaljevanke. 14.45 Glasbena parada 3 srca Radenci 87: Big Band RTV Ljubljana. 15.20 Prvomajsko praznovanje na Poljanah. 16.25 F. Majnik: Moji konji. 16.40 Fračji dol, 2. del ameriške nanažanke. 17.05 Rdeči in črni, jugoslovanski film. 20.05 E. Gowans: Srce gorate dežele, 5. del. 21.00 Po sledovih Slovencev v svetu IX. — Delavci vseh dežel, 2. del. 21.50 Truplo v knjižnici, 1. del angleške nadaljevanke. 22.40 Podoželana, ameriški film.	7.45—00.00 Teletekst RTV Ljubljana. 8.05 Otroški program. 11.15 Plesalec, ponovitev 2. dela baletnega niza. 12.05 Jugoslovanska teveteka, ponovitev 3. oddaje Frontno gledališče: Smeš v partizanih. 14.00 V pomladi življenja, ameriški mladinski film. 16.10 Jarun: Veslaška regata. 17.15 Zdravilne vode: Dolenjske—Šmarješke toplice. 17.45 Breakdance, ameriški film. 19.30 TV dnevnik. 20.15 Vranje — mesto dobrih gospodarjev, dokumentarna oddaja. 21.15 Prvi maj po svetu. 21.35 Kalejdoskop, angleški film. 23.20 Truplo v knjižnici, 2. del angleške nadaljevanke. 00.10 S. Sheldon: V pričakovanju jutrišnjega dne, 4. del ameriške nadaljevanke.	DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)	10.00 Zrcalo tedna. 10.20 Steze slave, ameriški film (čb). 16.45—23.00 Teletekst RTV Ljubljana. 17.00 Tv mozaik — ponovitev. 17.25 Radovedni Taček, 10. oddaja »Konj«. 17.40 Pamet je boljša kot žamet. 17.45 Zadnje poletje otroštva, 4. del novosadske nadaljevanke. 18.15 Državni ansambel gruzinske folklorne, 1. oddaja. 19.00 Danes. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 M. Lawrence: Na robu divjine, 1. del ameriške nadaljevanke. 20.55 Omizje: kakšna je podoba skupnega Jugoslovanskega kulturnega prostora.	10.00 Šolska TV: Prometna vzgoja, Zemljepis, Obrambna vzgoja. 11.00 Jezikovni utrinki. 11.05 Tuji jeziki — angleščina IX. 11.35 Francoščina VIII. 16.00—22.10 Teletekst RTV Ljubljana. 16.15 Tv mozaik — ponovitev. 17.20 Poročila. 17.25 I. Bevc: Ko je pomlad — pazi na otroka, 2. del lutkovne serije. 17.55 Japonske pravljice: Grdi raček. 18.15 Živalski svet, poljudnoznanstvena serija. 19.00 Danes. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Bergoč — T. Tomašič: Vmesni časi, Tv drama. 21.15 Integrali.	10.00 Mostovi. 10.30 Matineja. 16.35—22.35 Teletekst RTV Ljubljana. 16.50 Tv mozaik — ponovitev. 17.20 Poročila. 17.25 I. Bevc: Ko je pomlad — pazi na otroka, 2. del lutkovne serije. 17.55 Japonske pravljice: Grdi raček. 18.15 Živalski svet, poljudnoznanstvena serija. 19.00 Danes. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Film tedna: Moja mala vas, češkoslovaški film. 21.50 Tv dnevnik.	10.00 Šolska Tv. 11.00 Vincent, François, Paul in drugi, francoski film. 16.20—23.10 Teletekst RTV Ljubljana. 16.35 Tv mozaik — šolska Tv — ponovitev. 17.40 Pisma iz Tv klobuka. 18.25 Zelena straža. 19.00 Danes. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Tednik. 21.10 G. Torrente-Ballester: Sonce in senca, 12. del španske nadaljevanke. 22.30 Retrospektiva dokumentarnih žanrov: Majnik Jožefa Čudna.
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
Prvi program, Od 8.00 do 19.30 Praznični program, 19.30 Dnevnik, 20.00 Bridka zdravila (nadaljevanke), 21.05 Ikarov polet, 22.05 Praznični sopred.	Prvi program 10.30—19.30 Praznični spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Boljše življenje (nadaljevanke), 20.50 Beg (film), 22.40 Dnevnik, 23.00 Nočni program.	Prvi program 9.00 Danes za jutri, oddaja za JLA in igrani film. 12.40 Hotel Polan in njegovi gosti, 3. del nemške nadaljevanke. 14.30 Avtomobilski dirka formule 1, prenos iz Imole. 16.55 Dunaj: SP v hokeju na ledu — 1,2, prenos. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Raziskovalci, poljudnoznanstvena serija. 20.25 Reportaža z nogometne tekme Velež:Hajduk. 20.55 Reportaža z nogometne tekme Budućnost:CZ. 21.45 Kariera Nikodema Dizme, serijski film. 22.45 Mejaši, dokumentarna oddaja.	Prvi program 8.30 Tv v šoli, 16.00 Tv v šoli, 17.05 Kronika osijeških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Saksonski sijaj in pruska slava, 21.40 V ospređu, 23.10 Dnevnik, 23.30 Via satelit.	Prvi program 8.30 Tv v šoli, 16.00 Tv v šoli, 17.05 Kronika skupnosti karloških, siških in gospiških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Obarana svetloba, 22.15 Dnevnik, 22.35 Zabavna oddaja.	Prvi program 8.30 Tv v šoli, 16.00 Tv v šoli, 17.05 Kronika split-skih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 ZIP — politični magazin, 21.05 Zimska višnja (film).	Prvi program 8.30 Tv v šoli, 16.00 Tv v šoli, 17.05 Kronika split-skih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 ZIP — politični magazin, 21.05 Zimska višnja (film).
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
9.45 Obisk papeža v Nemčiji, 13.15 Dok. film. 14.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Habsburška meščanska krona, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Surova ljubezen (tv film), 21.50 Umetnine.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.35 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.15 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenske tv spored, 18.25 Vesela sobota, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Glasbeni paviljon, 21.50 Kabaret, 22.50 Šport. Drugi program 14.00 Predstavitev pesmi za Evrovizijo, 14.45 Obrazi Evrope, 14.55 Iz parlamenta, 15.55 SP v hokeju, 18.25 Nogomet, 19.00 Filmske novitete, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Atlantska zveza (film), 21.50 Morlice — gentlemane (film).	Prvi program 11.00 Tiskovna ura, 12.00 Usmeritev, 14.25 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Minna von Barnhelm (drama) 23.15 Nočni studio.	Prvi program 8.30 Tv v šoli, 15.00 Prenos iz spominskega centra Josip Broz Tito, 17.10 Kronika skupnosti varaždinskih in bjelovarskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Krizantema (drama), 21.15 Svetovni izzivi, 21.45 Dnevnik, 22.10 Ritem 87, 23.10 Poročila.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.05 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Miami Vice, 22.00 Obrazi Evrope, 22.10 Galapagos — raj na zemlji, 22.55 Glasbena scena 87.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hindenburgi (film), 22.05 Videoteka.	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.00 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Hindenburgi (film), 22.05 Videoteka.
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
7.30 Budnica. 7.55 Moskva, prenos prvomajske parade. 9.00 Za cicibane. 9.40 Dežela praznuje. 10.00 Tu je prvi maj. 14.30 Poročila. 14.35 Folklor. 15.10 Pesem doni. 15.35 Prva generacija operaterjev. 16.35 Spored za 3 dni. 16.40 Afriška povest, japonski film. 18.30 Budimpeštanski metro. 19.30 Tv dnevnik. 20.00 Zabavni magazin. 21.10 Pesem življenja, film. 22.55 Narodna galerija. 23.20 Tv dnevnik.	8.35 Kviz za šolarje. 9.05 Zajček Bunny, risanka. 9.25 Življenje na zemlji, pon. 10.25 Kviz o SZ. 14.45 Cimbora. 15.30 Raziskava vede. 16.15 Locomotiv GT, koncert v Tabanu. 17.00 Dnevnik. 17.30 Pravni primeri. 18.30 Zabeležke nekega psa, 1. del. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Sodnik, francoski film. 21.35 Imate 5 minut časa? 21.40 Igralka Hilda Gobbi, portret.	8.55 Za cicibane. 9.15 Ugrabitelj, pon. 9.40 Rožnati panter, risanka. 10.00 Tourist Trophe Formula 1, prenos iz Hongaroringa. 15.15 Potepuška pesem. 15.40 Ob dnevu matere. 16.20 Družabna igra. 17.05 Delta, znanstveni poročevalac. 17.30 Oglejmo si skupaj. 18.15 Zabeležke nekega psa, 2. del. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Mama... zabavni program ob Dnevu matere. 21.15 Senzacija, ameriški film.	17.30 Fizika, 18.00 Lipo-va cesta, 18.30 Agentka s srcem, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mozart in Meisel, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.50 Schilling, 22.10 Drugo obdobje (film), 23.45 Št. 6.	9.00 Šolska TV. 9.55 Delta, pon. 10.20 Sestre Sullens, pon. angleškega filma. 16.55 Spored za 3 dni. 17.00 Šolsko berilo: Kino v starih časih, Tv igra, za srednje šole. 18.10 Ne le za žene. 18.45 V 80. dneh okoli Zemlje, španska serijska risanka. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Osem letnih časov, 7. del serije. 21.10 Studio '87, kulturni tednik. 22.10 Ponujam gospodarstvu. 23.00 Tv dnevnik.	9.05 Banda Črne mačke, pon. kriminalke. 10.25 Operna proba, vesela opera. 15.55 Tretji kanal. 17.10 Jezikovne uganke, oddaja vodi Janos Egri. 18.00 Novi Reflektor, magazin. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Mraz luč, reportažni spored. 21.05 Imate 5 minut časa? Brahms: Madžarski ples št. V. 21.10 Življenje hoče živeti, odgovori na vprašanja gledalcev serije. 22.00 J. Romhanyi, pesmi. 22.25 Tv dnevnik.	9.05 TV doktor, zdravniški nasveti. 9.15 Čao, mami! 9.45 Igrani film. 17.00 Sotrpini, rehabilitacijski magazin. 17.20 Tv borza. 17.30 Panorama, magazin na temo varstvo okolja. 18.10 Telešport. 18.45 Rožnati panter, risanka. 19.15 Zrebanje lona. 19.30 Tv dnevnik. 20.05 Sosedje, Tv roman. 20.35 Narodna za orkester. 20.40 Ozadje vesti. 21.25 Še vnuki bodo videli, varstvo mest. 22.05 Tv dnevnik.
TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER
14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: Risanke in telefili. 17.00 Kanadske indijanske legende — telefili. 17.30 Divji svet živali — dokumentarec. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Vse knjige — novosti na knjižnem trgu. 19.30 TVD Stičiče. 19.45 Časovni stroj — pregled zgodovine. 20.25 Tv novice. 20.30 Življenje Antonia Gramscija »Curriculum mortis« 4. in zadnji del tv nanizanke. 22.00 TVD Vsedanes. 22.15 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini. 22.50 Car nepredvidenega — telefili. 23.30 Novi Pacifik — dokumentarna oddaja: Turizem.	14.00 Tv novice. 14.10 Hazel — tv film. 15.25 Program za otroke: Risanke in telefili. 17.00 Kanadske indijanske legende — telefili. 17.30 Divji svet živali — dokumentarec. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Vse knjige — novosti na knjižnem trgu. 19.30 TVD Stičiče. 19.45 Časovni stroj — pregled zgodovine. 20.25 Tv novice. 20.30 Življenje Antonia Gramscija »Curriculum mortis« 4. in zadnji del tv nanizanke. 22.00 TVD Vsedanes. 22.15 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini. 22.50 Car nepredvidenega — telefili. 23.30 Novi Pacifik — dokumentarna oddaja: Turizem.	14.00 Športno popoldne. 19.30 Celjski proces: Tv drama. 20.30 Sedem dni — tedenski zunanje-politični pregled. 21.00 Tih Don — 1. del filma v treh delih po romanu Mihaila Solohova, v režiji Sergeja Bondarčuka. 21.50 Car nepredvidenega — telefili. 22.30 Na robu mesta — izpoved alkoholičarja. 23.30 Spominski center Josipa Broza Tita — dokumentarec.	14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: Risanke in telefili. 17.00 Divji svet živali — dokumentarec. 17.30 Start — zanimivosti in novosti o motorjih. 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — oddaja v živo. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Športni pregled. 20.25 Tv novice. 20.30 Film: Osem ur te me. 20.30 Film: Osem ur te me. 22.10 TVD vsedane. 22.25 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini. 23.00 Baletni večer. 23.30 Spominski center Josip Broz Tito — dokumentarec.	14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: Risanke in telefili. 17.00 Divji svet živali — dokumentarec. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Kralj četiri — telefili. 20.25 Tv novice. 20.30 Na moj način — variete — Gigi Proietti. 21.45 TVD vsedanes. 21.55 Ljubiti naravo — dokumentarec. 22.35 Film: Sedem preživelih (drama).	14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: Risanke in telefili. 17.00 Divji svet živali — dokumentarec. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Kralj četiri — telefili. 20.25 Tv novice. 20.30 Na moj način — variete — Gigi Proietti. 21.45 TVD vsedanes. 21.55 Ljubiti naravo — dokumentarec. 22.35 Film: Sedem preživelih (drama).	14.00 Tv novice. 14.10 Moja beseda. 15.25 Program za otroke: Risanke in telefili. 17.00 Divji svet živali — dokumentarec. 18.00 Nora ljubezen — telenovela. 19.00 Odprta meja. 19.30 TVD stičiče. 19.45 Mesto danes. 20.00 Kralj četiri — telefili. 20.25 Tv novice. 20.30 Na moj način — variete — Gigi Proietti. 21.45 TVD vsedanes. 21.55 Ljubiti naravo — dokumentarec. 22.35 Film: Sedem preživelih (drama).

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Gornja Radgona razpisuje v skladu z določili Pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev kreditov iz sredstev vzajemnosti, združenih v Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Gornja Radgona, sprejete na 1. skupni seji zborna uporabnikov in zbora izvajalcev skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornja Radgona dne 23. 4. 1986 naslednji

VII. NATEČAJ

za dodelitev posojil iz sredstev vzajemnosti

I. NAMEN KREDITIRANJA

Posojila, dodeljena po tem natečaju, se lahko uporabljajo za:

- gradnjo in nakup stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti;
- gradnjo in nakup stanovanj v etažni lastnini;
- obnovo stanovanj in stanovanjskih hiš;
- preurejanje podstrešnih stanovanjskih hiš v družbeni lastnini, za katero izda ustrezno soglasje Samoupravna stanovanjska skupnost.

II. UPRAVIČENCI DO POSOJILA SO:

- delavci, ki združujejo delo v organizacijah združenega dela oz. v delovnih skupnostih, ki združujejo sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti, ali so združevanja začasno oproščeni;
- delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom, s sredstvi v lasti občanov, pri njih zaposleni delavci, delovni ljudje, ki samostojno kot poklic opravljajo umetniško ali drugo dejavnost, ki združuje sredstva vzajemnosti v stanovanjski skupnosti;
- upokojeanci in invalidi, ki izpolnjujejo druge pogoje, navedene v tem natečaju, s tem da velja domicilno načelo.

III. NATEČAJNA VSOTA BO OBJAVLJENA POZNEJE V POMURSKEM VESTNIKU

IV. NATEČAJNI POGOJI

Delovni in drugi upravičenci imajo pravico do posojila za gradnjo, nakup in obnovo stanovanjske hiše, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da nimajo stanovanja ali imajo neustrezno oz. neprimerno stanovanje in niso lastniki vseljivega stanovanja, stanovanjske hiše ali vseljive počitniške hiše, katere površina presega 50 m²;
- da imajo zgrajeno stanovanjsko hišo do III. gradbene faze, če gre za novogradnjo, oz. da je pogodbeni rok izvajalca del, ki bi moral objekt zgraditi do III. gradbene faze, že potekel; razen ob gradnji montažne stanovanjske hiše, kjer morajo imeti veljavno sklenjeno pogodbo o nakupu montažne hiše, katere rok je že potekel;
- da imajo sklenjeno kupno oz. predkupno pogodbo, če gre za nakup stanovanja;
- da imajo veljavno gradbeno dovoljenje, tudi če gre za obnovo stanovanja oz. stanovanjske hiše.

Posojila za nakup, gradnjo in obnovo stanovanj ter stanovanjskih hiš v zasebni lasti se dajejo delavcem največ za dobo 14 let po 4 % obrestni meri, ki se po preteku 10 let poveča za 2 %. Posojila se vračajo v enakih mesečnih obrokih, pri čemer en mesečni obrok ne more biti nižji od 1.500 din. Znesek posojila, ki ga lahko dobi upravičenec, ne more biti nižji od 186.270 din. Za gradnjo, nakup ali obnovo stanovanj in stanovanjskih hiš v zasebni lasti se daje kredit v odstotku od ugotovljene predračunske vrednosti standardnega stanovanja s površino 90 m², če stanovanjska površina prosilca, za katero prosi, ni manjša. Najvišji znesek kredita, ki ga lahko dobi delavec za nakup, gradnjo in obnovo stanovanja ali stanovanjske hiše, znaša 20 % od predračunske ali kupoprodajne cene oz. 30 % za nakup stanovanja v etažni lastnini, s tem da se upoštevajo revalorizirana posojila prejšnjih let.

Cena 1 m² stanovanjske površine bo objavljena pozneje. Pri izračunu revalorizacije stanovanjskih posojil se upoštevajo naslednji pokazatelji:

za posojila, pridobljena v letu	se uporablja faktor
1975	31,61
1976	26,06
1977	22,60
1978	19,54
1979	17,41
1980	11,90
1981	8,89
1982	7,12
1983	4,91
1984	2,85
1985	2,26
1986	1,53

Skupna vsota posojil, ki jih lahko dobijo upravičenci na eno stanovanjsko enoto, ne sme presegati:

- pri združni stanovanjski gradnji 75 odstotkov;
- pri gradnji individualne družinske stanovanjske hiše v zasebni lasti 60 odstotkov;
- pri obnovi stanovanj teh stanovanjskih hiš (tudi ureditev podstrešnih stanovanj v stanovanjskih hišah, ki so družbeno lastnina) 80 odstotkov predračunske vrednosti, ki jo izkažejo s tem, da so cene valorizirane v skladu z indeksi povišanja cen v gradbeništvu v SR Sloveniji vsako posamezno leto.

V. DOKUMENTACIJA

Prosilec mora k vlogi, ki jo dobi pri Ljubljanski banki, PE Gor. Radgona, priložiti še:

- veljavno gradbeno dovoljenje oz. prigrasitev gradnje s skico,
- kupno oz. predkupno pogodbo za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše,
- predračun o cenah del za obnovo stanovanja ali stanovanjske hiše,
- zdravniška potrdila o bolezni ali invalidnosti ter nosečnosti nad 4 mesece,
- potrdila o mesečnih prejemkih družine,
- izjavo o pridobljenih posojilih po prejšnjih natečajih,
- druge ustrezne dokumente, ki jih bo zahtevala banka,
- potrdilo o delovni dobi prosilca,
- potrdilo o članih družine in bivanja v občini,
- zemljiškoknjižni izpis, če se gradbeno dovoljenje ne glasi na prosilca kredita.

VI. DRUGE DOLOČBE:

Obrazci za vloge za kredit se dobijo pri poslovni enoti Ljubljanske banke v G. Radgoni, ki bo vloge zbiral vključno do 15. 5. 1987. Vse dodatne informacije lahko dobijo zainteresirani v poslovni enoti LB ali na Samoupravni stanovanjski skupnosti občine G. Radgona. Vloge, prispele po tem datumu, in nepopolne oz. neustrezne vloge ne bodo obravnavane.

Banka in Samoupravna stanovanjska skupnost občine Gor. Radgona imata pravico, da resničnost podatkov preverita. Upravičenci, ki jim bo stanovanjsko posojilo dodeljeno, sklenejo pri LB, PE G. Radgona, posojilno pogodbo.

Prosilci, ki so po VI. natečaju v aprilu 1986 dobili kredit ali pa zaradi premalo zbranih točk izpadli, sedaj predložijo le vloge za kredit in OD za leto 1986. V vlogi naj podrobno navedejo spremembe stanovanjskih razmer, ki so nastale od časa ogleda v marcu 1986 do vložitve vloge. Prigrasitev večjih vzdrževalnih del (obnova oken, ostrešij, tlakov itd.) ni dokumentacija, po kateri bi lahko zaprosili za kredit. Na podlagi prigrasitve je možno pridobiti kredit le, če se s temi deli pridobiva nova stanovanjska površina.

Pri razlagi vsebine razpisa se uporabljajo določila pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz sredstev vzajemnosti Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornja Radgona, splošnih aktov Ljubljanske banke in drugih ustreznih predpisov s področja stanovanjskega gospodarstva.

O rezultatih natečaja bodo prosilci obveščeni v 60 dneh od poteka roka za sprejem vlog.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE GORNJA RADGONA

Mercator - Univerzal

trgovina na drobno, p. o.

69220 Lendava, Partizanska 22
tel.: n. c. (069) 75110, 75113, 75112, 75141

1. Razpisna komisija Mercator Univerzal, Lendava razpisuje po določilih Statuta DO dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, za mandatno dobo 4 let

a) VODJE SPLOŠNO-KADROVSKEGA SEKTORJA

(ni reelekcija)

b) POSLOVODJE PRODAJALNE SAMOPOSTREŽBA DOBROVNIK

c) POSLOVODJE PRODAJALNE TRIBUNA LENDAVA
Za ta dela in naloge so lahko imenovani kandidati, ki poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev, izpolnjujejo naslednje pogoje:

- pod a)
 1. visoka strokovna izobrazba pravne smeri in 5 let prakse pri splošno-pravnih poslih ali
 2. višja šolska izobrazba pravne smeri in 5 let prakse pri vodilnih oz. zahtevnejših splošno-pravnih poslih v gospodarstvu;
 - pod b) in c)
 1. štiriletna srednja šola komercialne smeri in 2 leti prakse pri delih in nalogah delavca v blagovnem prometu oz. komercialni službi ali
 2. poslovodska šola ali delovodska šola komercialne smeri in 2 leti prakse pri delih in nalogah delavca v blagovnem prometu.
- Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejemamo 15 dni po objavi na gornji naslov.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

NOVA GORICA

HOTELI · IGRALNICA · TURIZEM p. o.

DO HIT U. IX. korpusa 35
Hoteli, igralnica, turizem, p. o. 65000 NOVA GORICA

DOBRO JE PREBRATI IN PREMISLITI

Se želite v svojem strokovnem znanju izpopolniti in specializirati, si razširiti strokovno ozorje, si želite spoznati nove kraje, nove sodelavce in ljudi ter v svojem strokovnem delu uspeti? V vsem tem in še mnogih drugih stvareh so vam pripravljene pomagati in sodelovati delavci kolektiva DO HIT — hoteli, igralništvo, turizem iz Nove Gorice, kolektiva, ki danes šteje prek 500 zaposlenih predvsem v hotelsko-gostinski in turistični dejavnosti ter dejavnosti igralništva.

K sodelovanju vabimo strokovne sodelavce za naslednja dela in naloge:

1. vodenje restavracije s prenočišči — 1 delavec
2. vodenje pe s programom strežbe pijač in hrane — 1 delavec
3. vodenje strežbe — 1 delavec
4. vodenje hotelske kuhinje — 1 delavec
5. vodenje izmene kuhinje — 2 delavca
6. delo v strežbi — več delavcev
7. delo v kuhinjah (priprava hrane) — več delavcev
8. peka pic — več delavcev

z zahtevanimi pogoji:

1. — končana V. st. UIZ oz. druga ustreza gostinsko-turistična srednja šola
 - 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
 - pogovorno znanje italijanskega jezika
 - poskusno delo 3 mesece
2. — končana V. oz. IV. st. UIZ, smer strežba, oz. druga ustreza šola
 - 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
 - poskusno delo 3 mesece
3. — končana V. oz. IV. st. UIZ, smer strežba, oz. druga ustreza šola
 - 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
 - zazeljeno pogovorno znanje vsaj enega tujega jezika (ital., nem., angl.)
 - poskusno delo 3 mesece
 - možnost rešitve stanovanjskega vprašanja z dodelitvijo kadrovskega stanovanja ob nastopu dela
4. — končana V. oz. IV. st. UIZ, smer kuharstvo, oz. druga ustreza šola
 - 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
 - poskusno delo 3 mesece
 - možnost rešitve stanovanjskega vprašanja z dodelitvijo kadrovskega stanovanja ob nastopu dela
5. — končana IV. st. UIZ, smer kuharstvo, oz. druga ustreza šola
 - 2 leti ustreznih delovnih izkušenj
 - poskusno delo 3 mesece
6. — končana IV. st. UIZ, smer strežba, oz. druga ustreza šola
 - 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
 - poskusno delo 3 mesece
 - možnost zaposlitve imajo tudi delavci-pripravniki
7. — končana IV. st. UIZ, smer kuharstvo, oz. druga ustreza šola
 - 1 leto ustreznih delovnih izkušenj
 - poskusno delo 3 mesece
8. — končana IV. st. UIZ, smer kuharstvo, oz. druga ustreza šola
 - 1 leto ustreznih delovnih izkušenj, ponujamo pa tudi možnost priučitve
 - poskusno delo 3 mesece

Za vsa objavljena dela in naloge želimo skleniti delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Za dela in naloge pod št. 3. in 4. možnost rešitve stanovanjskega vprašanja s kadrovskimi stanovanji, saj ima DO v ta namen določeno število stanovanj, ki pa bi bila dodeljena ob nastopu dela. Za vse druge pa je možnost nastanitve v sobah za osebe in vključevanje v reševanje stanovanjskega vprašanja skladno z določili samoupravnih splošnih aktov naše DO. Prijave sprejema kadrovska služba v 8 dneh od dneva objave.

Če vas je naša objava pritegnila, vendar pa za odločitev potrebujete še dodatne in podrobnejše informacije, nas lahko obiščete na sedežu DO HIT Nova Gorica, ul. IX. korpusa 35 Nova Gorica, oz. nas pokličete v kadrovsko službo po tel. 065 21 324.

ljubljanska banka

POMURSKA BANKA
MURSKA SOBOTA
Delavski svet
delovne skupnosti

a) razpisuje

za dobo 4 let

dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. VODJE PE MURSKA SOBOTA 2. VODJE PE ZA STANOVANJSKO-KOMUNALNO POSLOVANJE

3. VODJE GOSPODARSKO RAČUNSKEGA SEKTORJA 4. VODJE SLUŽBE ZA POSLOVANJE Z OBČANI 5. VODJE SLUŽBE DEVIZNIH POSLOV

Kandidati za opravljanje navedenih del in nalog morajo izpolnjevati poleg splošnih pogojev še naslednje:

Imeti morajo pod:

1. in 2. višjo strokovno izobrazbo (VI. stopnja) ekonomske ali druge ustrezne usmeritve in 4 leta delovnih izkušenj pri odgovornejših delih in nalogah,
3. visoko strokovno izobrazbo (VII. stopnja) ekonomske ali druge ustrezne usmeritve in 4 leta delovnih izkušenj pri odgovornejših delih in nalogah,
4. višjo strokovno izobrazbo (VI. stopnja) ekonomske ali druge ustrezne usmeritve in 3 leta delovnih izkušenj pri odgovornejših delih in nalogah,
5. visoko strokovno izobrazbo (VII. stopnja) ekonomske ali druge ustrezne usmeritve in 3 leta delovnih izkušenj pri odgovornejših delih in nalogah.

Kandidati morajo imeti še moralno-politične vrline, ki izražajo celovitost strokovnih, družbenopolitičnih in moralno-etičnih vrednot.

Komisija za delovna razmerja

b) OBJAVLJA

naslednja prosta dela in naloge

VODENJE ODDELKA BLAGAJNE IN LIKVIDATURE V PE G. RADGONA

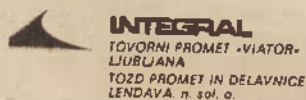
Pogoji za opravljanje del in nalog so naslednji: višja strokovna izobrazba (VI. stopnja) ekonomske ali druge ustrezne usmeritve in 2 leti delovnih izkušenj.

Ponudbi za razpis in objavo mora kandidat priložiti dokazilo o šolski izobrazbi. Iz ponudbe morajo biti razvidne delovne izkušnje na zahtevanih področjih dela za razpisana in objavljena dela.

Ponudbe pošljite v zaprti ovojnici v 15 dneh po objavi na naslov: LB, Pomurska banka Murska Sobota.

O izbiri kandidatov za razpisana dela bo odločal delavski svet delovne skupnosti, o objavljenem delu pa komisija za delovna razmerja.

Kandidate bomo o izbiri obvestili pisno v 30 dneh po izbiri.

Kmetovalci

Ne zamudite ugodne možnosti nakupa univerzalnih sovjetskih traktorjev po zelo ugodni ceni. Za rezervne dele in servisiranje je poskrbljeno. Informacije dobite v Integralu Viator, tozđ Promet in delavnice, Lendava, ali po tel: 75 042. Ob prazniku dela vsem delovnim ljudem in občanom iskreno čestitamo.

Zdravilišče Radenska Radenci s tremi srci, n. sol. o. TOZD MORAVSKE TOPLICE, Moravske Toplice

objavlja

po sklepu komisije za delovna razmerja tozda prosta dela in naloge

— strežba gostov

— 6 izvrševalcev
KV gostinske smeri, 1 leto delovnih izkušenj, pasivno znanje nemškega jezika in opravljen HM

— priučena dela strežbe

— 1 izvrševalec
PK, končana OŠ, 6 mesecev delovnih izkušenj, pasivno znanje nemškega jezika

Izbrani kandidati imajo po preteku sklenitve delovnega razmerja za določen čas možnost zaposlitve za nedoločen čas.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev bomo sprejemali 8 dni po objavi na naslov: Radenska, tozđ Moravske Toplice, 69221 Martjanci, kadrovska služba.

O rezultatih izbire bodo kandidati obveščeni v 30 dneh po sklepu pristojnega organa.

Prodaj

BATE Z OBROČKI, STANDARDA, za FORD ESCORT 1100, letnik 1972, in ležaje za glavno gred prodaj. Franc Gabor, Beltinci, Kocljeva 1. M-15772

KRAVO, brejo sedem mesecev, staro 12 let, prodaj. Pečarovi 105. M-15773

ŠPORTNI VOZIČEK IN POSTELJICO prodaj. Kuhar, Murska Sobota, Lendavska 13 b. M-15774

CIKROEN DS 19 prodaj. Telefon: 76 679. M-15775

ZASTAVO 750 prodaj. Franc Kozar, Boreča 32. M-15776

BELO VINO, 200 l, prodaj. Arpad Vereš, Pečarovi 55. M-15777

VOZ Z GUMIJASTIMI KOLESI prodaj. Banfi, Gorica 24. M-15778

TELICO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodaj. Kupšinci 4, telefon: 23 447. M-15779

PARCELO V SREDIŠČU TURNIŠČA, 13 arov, ob glavni cesti, blizu gostilne Klement, prodaj najboljšemu ponudniku. Telefon: (069) 21 239. M-15780

DVA TOMOSA AVTOMATIKA, starejši in novejši letnik, ter motorno žago ALPINA prodaj. Edvard Frumen, M. Sobota, M. Kuzmiča 9. M-15781

TRAKTOR STEYR, 15 KS, prodaj. Bodonci 75. M-15782

PUHALNIK ALFA Z VERIGO PRODAM. Telefon: 78 626. M-15783

ZASTAVO 101, letnik 1977, registrirano do 3. marca 1988, prodaj. Jožef Štefanec, Tropovci 51 b. M-15785

BETONSKE TLAKOVCE (ravne osmice), 30 m², prodaj. Rakičan, Cvetkova 17, telefon: 23 593. M-15786

SAMONAKLADALNIK, nemške znamke köhlo, prostornina 30 m³, prodaj. Sathovci 17, telefon: 26 500. M-15787

RENAULT 4 GTL, prevoženih 18.000 km, prodaj. Geza Grof, Sebeborci 110. M-15788

TRAKTOR STEYR, 28 KM, prodaj. Hlapčina 190, Martin na Muri. M-15789

HLEVSKI GNOJ, večjo količino, prodaj. Vučak, Bodonci 107. M-15790

AVTOMATIK M3, nov, prodaj. Cvetko Štenman, Murska Sobota, Lendavska 39 b. M-15791

RAU KOMBI METALNA, širine 2,2 m, prodaj. Vaneča 62, telefon: 72-663. M-15792

HRASTOVO POHIŠTVO ZA KUHINJO, dobro ohranjeno, prodaj. Telefon: 24 737. M-15793

ZEMLJO NA SONČNI LEGI, primerno za sadovnjak ali poč. hišico, blizu glavne ceste na Vaneči, 40 arov, prodaj. Vprašati: gostilna Beznec, Vaneča. M-15794

AVTO GS 1220 SPECIAL, letnik 1973, ugodno prodaj. Naslov v upravi lista. M-15795

STREŠNO OPEKO, rabljeno, prodaj. Telefon: (069) 82 556. IN-18053

126 P prodaj. Albina Paučič, Tešanovi 74. M-15797

SAMONAKLADALNIK ZA GNOJ, prekučen, nov, prodaj 15 odstotkov cene, kot je sedanja cena, zaradi boleznih lastnika. Štefan Maučec, Gančani 55, Beltinci. M-15798

KOSO DUBRAVA ZA TRAKTOR, dobro ohranjeno, prodaj. Gederovci 38. M-15799

OSEBNI AVTO VOLVO, KOMBI ZASTAVA 435 K IN LOPO (4,5 x 7,5) prodaj. Körmendi, Pordašinci 21, telefon: 72 725. M-15800

MLADO KRAVO s teletom prodaj. Naslov v upravi lista. IN-18051

AUDI LS 80, štirivrsten sejalnik za koruzo in mizo za kuhinjo po ugodni ceni prodaj. Anton Kocuvan, Precetinci 39. IN-18052

FIAT 125 PZ, malo karamboliran (tudi po delih), prodaj. Franjo Baša, Gradišček 43, Martin na Muri. IN-18054

DVOBRAZDNI PLUG, 10-colni, in MOPED s štirimi prestavami prodaj. Pristava 8, Ljutomer. IN-18056

FIAT 126 P, letnik 1977, registriran in obnovljen, napredaj. Mota 38, Ljutomer. IN-18057

VRSTNO HIŠO v 3. gradbeni fazi, novo, 250 m² stanovanjske površine, Finžgarjevo naselje v Murski Soboti, prodaj. Informacije po telefonu: 21 177. M-15802

KRAVO, staro tri leta, s teletom, prodaj. Odranci 272. M-15805

DVA VOZNA KONJA prodaj. Krpič, Gornji Slaveči 78. M-15812

MOPED s tremi prestavami, dobro ohranjen, prodaj. Volf, Stara 3, Murska Sobota. M-15813

ZASTAVO 101, starejšo, ugodno prodaj. Drago Domjan, Murska Sobota Z. Velnarja 1. M-15814

ZASTAVO 101, z rezervnimi deli, prodaj. Gederovci 36. M-15815

NAKLADNE PANJE Z DRUŽINAMI IN PRAZNE prodaj. Marija Mihalič, Murska Sobota, Okt. revolucije 12, telefon od 20. do 22. ure: (069) 22 692. Ogled in prodaja bo 2. in 3. maja v Pertoči št. 62. M-15816

STAREJŠO HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEJEM V SELU, primerno za poč. hišico, ugodno prodaj. Kovač, Motvarjevi 38, telefon: 72 728. M-15818

RENAULT 4 GTL, letnik 1983, prodaj. Karel Šarkanj, G. Slaveči 95. M-15819

WARTBURG, letnik 1978, obnovljen, prodaj. Gustav Gomboc, Moravske Toplice, Delavska 5. M-15820

KRAVE (po izbiri) in GOZD, 30 arov, prodaj. Pečarovi 72. M-15821

TELICO, brejo pet mesecev, prodaj. Krplivnik 1, p. Hodoš. M-15822

ZASTAVO 750 ugodno prodaj. Boris Kuhar, Hrastje-Mota 61. M-15824

RENAULT 4, letnik 1977, garažiran, ugodno prodaj. Franc Just, Murska Sobota, Lendavska 17 a, telefon: 23 351. M-15825

MOTORNO ŽAGO STIHL 0.50 ugodno prodaj. Žižki 89, p. Črenšovci. M-15826

FIAT 1300, letnik 1980, prodaj. Križevci pri Ljutomeru 52 a. M-15827

KUHINJSKE ELEMENTE ugodno prodaj. Telefon: 25 113. M-15828

AVTO LADO 1200, registriran do 4. 12. 1987, obnovljen (za 65.000 din) in obračalne pluge za Tomo Vinkovič prodaj. Franc Krempl, Črenševci 135. GR-12934

PARCELO ZA VINOGRAD, 44 arov, lepa lega ob vinski cesti Kapela—Janžev Vrh, ob asfaltni cesti, ugodno prodaj. Feliks Zamuda, Zrnova 4. GR-12935

TRAKTOR VARŠALOVSKI s plugom in koso prodaj. Franc Rauter, Lokavci 11 pri Negovi, p. Sp. Ivanjci. GR-12940

AVTOMATIK 3 ML, star tri mesece, dobro ohranjen, ugodno prodaj. Miran Senčar, Žiberci 2, p. Apače. GR-12942

TELICO, staro 13 mesecev, dobre pasme, motorno kolo JAWA 350, novo, neregistrirano, moped 14 M, malo rabljen, kosilnico Dubrava, malo rabljeno, mešalnik za beton, malo rabljen, in razno ročno električno orodje prodaj. Lutverci 20, telefon: 74 477. GR-12944

TELEVIZOR GORENJE, črnobeli, in voz z gumijastimi kolesi prodaj. Korošec, Križevci pri Ljutomeru 53. IN-18062

GOLF, letnik 1970, dizel, prodaj. Odranci 272. M-15806

KAVČ prodaj. Naslov v upravi lista. M-15808

MOPED TOMOS, registriran, na 4 prestave, prodaj za 20 SM. Naslov v upravi lista. M-15810

ZASTAVO 101, starejši letnik, v dobrem stanju, registrirano do aprila 1988, prodaj. Rakičan, Kotna 12. M-15811

VW 1200 J, letnik 1975, obnovljen, prodaj. Zemljčič, Gornja Radgona, Ljutomerska 15. GR-12931

MOPED (štiri prestave), izpit potreben, prodaj. Pristava 5 b, Ljutomer. IN-18061

ZASTAVO 101, letnik 1974 (1976), vozno, registrirano do 1. 7. 1987, prodaj za 250.000 din. Informacije: telefon 75 479. LE-10740

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEJEM in 41 arov zemlje v Kamovcih prodaj. Jože Danč, Lendava, Kolodvorska 24, telefon: 75 348. LE-10739

VINOGRAD (v Ujtasasu), 11 arov, 4.—5. letnik, z inventarjem, (sorta rizling, šipon), prodaj. Albin Tivadar, Mostje 56. LE-10738

RENAULT 8, registriran do 22. decembra 1987, po ugodni ceni prodaj. Štefan Kavaš, Črenšovci 61. M-15831

ŠKODA, letnik 1978, napredaj. Barbara Šeruga, Žitna 2, Turnišče. M-15832

OBRAČALNIK ZA BCS prodaj. Janez Temlin, Kuštanovci 27. M-15836

TELICO, brejo osem mesecev, prodaj. Lipovci 185, p. Beltinci. M-15837

KONČNO STOPNJO, 2 x 150 W, vrhunsko, prodaj. Telefon: Igor, 21 559. M-15838

PREDNJO VEZNO PLOČEVINO, levi in desni prednji blatnik za zastavo 101, stari tip, prodaj. Ogled po 15. uri. Pok, Murska Sobota, Štefana Kovača 21. M-15839

LOVSKO RISANCO, kaliber 300, magnum, prodaj. Varga, telefon: 21 750, interna 44. M-15840

OPEL KADETT, starejši letnik, registriran do novembra, prodaj. Mota 38, p. Črenšovci. M-15842

VLAČILEC MERCEDES 2024 in MAN 19240 s polprikolnicami cisterne prodaj. Hozjan, Trnje 101. M-15844

FORD GRENADA napredaj. Trnje 101. M-15844

OTROŠKO POSTELJO z jogijem prodaj. Telefon: 22 564. M-15845

ALT SAKSFON YAMAHA YAS 23, MIKROFONE SHURE, visokotonski trobljni RENKUS HEINZ, ECHO + REVERB ROLAND RE 201, ojačevalnik FENDER VIBROLUX REVERB in EL. KLAVIR RHODES 73 prodaj. Telefon: (069) 21 324, od 20. do 21. ure. M-15846

JUGO 45, nujno prodaj. Naslov v upravi lista. M-15847

NJIVO V MARKOVCIH, 50 arov, prodaj. Telefon: 76 286. M-OP

LESENO LOPO (6 x 12 cm), krito z opeko, prodaj. Šalamenti 54. M-15889

KOMBI IMV z renaultovim motorjem, obnovljen, registriran do marca 1987, prodaj. Telefon: 24 768. M-15890

ŽELEZNO OGRAJO, dolgo 41 m in visoko 0,92 m, z večjo in manjšo lesno, ugodno prodaj. Franc Novak, Banovci 13 b pri Veržetju. M-15891

JEDILNI IN SEMENSKI KROMPIR ter krompir za krmo po nizki ceni prodaj ali zamenjam za drva. Turnišče, Ul. 4. maja 18. M-15897

KOMBAJN ZMAJ 780 in semenski krompir igor, večjo količino, prodaj. Lipa 44. M-15898

BAS OJAČEVALNIK, 100 W, 8 mm kameru chinon pocket z zoomom, 8 mm projektor, nov moped poceni prodaj. Bratovci 34, telefon 71 144. M-15899

TOMOS M 14 prodaj za 25 SM, motor BMW za 90 SM in motor BMW 250 za 40 SM. Trstenjakova 4, telefon: 24 646. M-15900

PLUGE, 12-colne, oltove, zamenjam za 10-colne oltove. Miran Mauko, Plitvički Vrh 28. GR-12937

HRASTOVE PLOHE, suhe, 2 m², 4 m dolge, debeline 5 cm prodaj. Franc Bagareš, Petanjci 16. M-15902

DROBEN HLEVSKI GNOJ ZA VRTOVE prodaj. Rajnar, Rakičan, Partizanska 27. M-15894

MOPED APN 4 prodaj. Černevlavci, Gederovska 14. M-15894

ŽITNI KOMBAJN MERCEDES, 32 KS, delovna širina 2 m, prodaj. Milan Hari, Gerlinci 115, p. Cankova. M-15896

BELO POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO MEBLO IKEA, termoakumulacijsko peč, francosko postaljo in preprogo ugodno prodaj zaradi selitve. Velimirovič, Lendavska 19, telefon: 24 737. M-OP

TOVORNI AVTO TAM 6500, kesonar, prodaj. Zvonko Novak, Beltinci, Panonska 7 a. M-15905

POHIŠTVO: KOMPLETNO SPALNICO, raztegljiv kavč, dva fotelja, taburet, kuhinjski štedilnik na trda goriva, sesalnik in tonski projektor s petimi filmi prodaj. Staneta Rozmana 25, od 16. do 18. ure: telefon 22 140. M-15906

ZASTAVO 750, vozno, starejši letnik, prodaj. Naslov v upravi lista. M-15907

OBRAČALNIK MARATON ZA BCS, voz z gumijastimi kolesi, kosilnico BCS, električni vžig, štiri kolesa z volanom in barvni televizor starejši letnik, z novim ekranom vse dobro ohranjeno. Korovci 26, telefon: 76 630. M-OP

POLONEZ, letnik 1980, prodaj. Cankova 35 a, tel. 76 657. M-mm

KOMPLETNE PREDNJE LUCI ZA LADO 1600 in barvni televizor Gorenje prodaj. Pince 43, Lendava. LE-10746

STROJ ZA OBROBO BABY LOCK, 3-nitni, prodaj. Telefon: 46 016. M-15841

PLUG ZA ZETOR prodaj. Telefon: 76 663. M-15848

TOMOS BT 50, letnik 1986, prodaj za 50 SM. Anton Pintarič, Hrastje—Mota 91. M-15849

14 AROV ZEMLIŠČA ZA VINOGRAD ali poč. hišico v Dolini, prodaj. Naslov v upravi lista M-15850

NESNICE, mlade jarčice, pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, 3-krat cepljene, odlične nesnice, napredaj po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Fanika Štadler, gostilna Bakovci, Soboška 4, telefon (069) 76 121. M-19870

HRASTOVE PLOHE, 5 m, 2 m², suhe prodaj. Naslov v upravi lista. M-15853

MOTOKULTIVATOR STANDARDA—HONDA 600, nov, z garancijo in štedilnik, (2 + 4), rabljen, prodaj. Telefon: (069) 24 542. M-15855

ZASTAVO 101, letnik 1976, z dodatno opremo, prodaj. Cena 75 SM. Drago Lang, Nuskova 7, p. Rogoševci. M-15856

AKAČIJEVE KOLE ZA VINOGRAD, 1000 kosov, prodaj. Hotiza 145 a. M-15860

ITALIJANSKI ŠPORTNI VOZIČEK in stajico, novo, ter gramofon gerard, 2 x 20 W, in 100 LP, ugodno prodaj. Bevkova 15, telefon: 25 084. M-15857

NESNICE, mlade jarčice, pasme hisex, rjave, stare 12 tednov, 3-krat cepljene, odlične nesnice, napredaj po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastonj. Naročila sprejema in daje vse informacije: Anica Lackovič, Beltinci, Ravenska 40, telefon: (069) 71 434. M-15138

MEŠANA DRVA prodaj. Cena 12.000 do 15.000 din m³. Telefon: 77 166. M-15861

MOTORNO KOLO BT 50 prodaj. Černevlavci, Tavčarjeva 4. M-15862

BETONSKI MEŠALEC, 200 l, na bencinski pogon, prodaj. Krpič, Murska Sobota, St. Rozmana 2. M-15863

RENAULT 5 TL, moped TOMOS, STOLP FISCHER in električni štedilnik prodaj. Bojan Maučec, Murska Sobota, Lendavska 19 a. M-15854

PET ČEBELJIH DRUŽIN prodaj. Nedelica 29, p. Turnišče. M-15865

HLEVSKI GNOJ napredaj. Križevci 80, v Prekmurju. M-15866

KRAVO, staro pet let, brejo devet mesecev, prodaj. Turnišče, Rožna 12, telefon: 70 296. M-15867

POSTELJO Z JOGIJEM IN DVE NOČNI OMARICI prodaj. Elemir Melin, Murska Sobota, Lendavska 45 a. M-15868

MALE PUJSKE PRODAM. Gradišče 31. M-15869

SEDEŽNO GARNITURO, raztegljivo, prodaj. Murska Sobota, Štefana Kuzmiča 44. M-15870

ŠKODO 100 L, letnik 1974, registrirano do junija 1987, prodaj. Martjanci 66. M-15871

TELICO, brejo devet mesecev, kontrola A, prodaj. Lemerje 44. M-15872

ŠKODO 120 LS, letnik 1978, ugodno prodaj. Veščica 39, telefon: M-15873

znak ki vam daje

GARANCIJO kvalitete

IZOLACIJSKI SERVIS & CO PTUJ

SLAVKO FURMAN — PTUJ pri železniški postaji HAJDINA

generálna popravilna vseh vrstnih zamrzovalnikov in hladilnikov

ZA OBNOVO OMIŠLA DAJEMO

TRILETNO GARANCIJO vašo cenjeno naročila lahko oddate nonstop po telefonu št. 082/771-837 za storitve v vašem domu na zaračunavamo KILOMETRINE

VINOGRAD V FILOVSKIH GORICAH, blizu glavne ceste, prodaj. Martin Trajbarič, Fitovci 17. M-15857

FORD ESCORD, starejši letnik, prodaj. Turnišče, Štefana Kovača 130 M-15877

ZASTAVO 750 prodaj. Cena ugodna. Sever, Puconci 102 D. M-15878

SENO, VINO in mast prodaj. Smodiš, Gornji Petrovci 89. M-15879

TRAKTOR ZETOR 6711, v dobrem stanju, 3.000 delovnih ur, in traktor steyr, 15 KS, s koso in jermenico, ter gozd v Boreči, 38 arov (polovica je posekana), prodaj. Gostilna Štivan, Bodonci, telefon: 76 888. M-15880

TOMOS 15 SLC, dobro ohranjen, prvi lastnik, s čelado in ledvičima pasovoma, prodaj za 28 SM. Milan Mir, Murska Sobota, Aškerčeva 4. M-15881

TOMOS 15 SLC prodaj. Černevlavci, Gederovska 35. M-15882

TOMOS 15 SLC, letnik 1983, prodaj. Brezovci 72. M-15883

SEDEŽNO GARNITURO, trosed, dvosed in dva fotelja, ugodno prodaj. Informacije od 4. maja, v popoldanskem času, po 16. uri, po telefonu: (069) 74 021. M-15884

STISKALNICO ZA BETONSKE BLOKE, 25 x 25 cm, dolžina 45 cm, prodaj. Anton Lupša, Hrastje-Mota 78 C. M-15888

GOSTILNA LOVSKI DOM CANKOVA ODDAJA SOBE, PRIPRAVLJA JEDI NA ŽARU, PICE, IMA ODPRTO TERASO. VABLJENI!

MOŠKO ŠPORTNO KOLO (10 prestav), prodaj. Murska Sobota, Ivana Regenta 27. M-15885

ZASTAVO 101, letnik 1980, registrirano do marca 1988, prodaj. Cena 1 milijon. Ogled v soboto od 10. do 20. ure na parkirišču hotela Zvezdana, M. Sobota. Informacije v recepciji. M-15886

DVE SVINJI ZA ZAKOL prodaj. Murska Sobota, Trstenjakova 64, telefon: 21 767. M-15887

ČEBELNJAK-VIKEND z 20 naseljenimi AŽ panji v okolici Slovenske Gradca, skupaj ali posamezno prodaj. Telefon: 063 855 701. M-OP

kupim PSA, NEMŠKEGA OVČARJA ali mladiča z rodovnikom kupim. Škerlak, Stanjevci 74. M-15771

HIŠO NA VEČJI PARCELI V BELTINCIH kupim. Ponudbe pod ZDOMEK na upravo lista. M-15804

zaposlitve SOFERJA S PRAKSO, kategorija E, zaposlim. Venci Smej, Odranci 191. M-15807

KV KUHUARJA IN DVE NKV DEKLETI zaposlim. Dober OD. Stanovanje in hrana, v hiši. Gostilna Stankov, Veržetj, Mladinska 8. M-15876

razno VSE VRSTE PROJEKTOV IZDELUJE ZA VAS PROJEKTIVNI BIRO VLADO GOLUBIČ, telefon: (069) 75 670 ali 042 86 165. M-15207

DELAMO IZOLACIJSKO OBNOVO ZAMRZOVALNIH SKRINJ: če skrinja toči ali ledeni. Dajemo 3-letno garancijo. Naročila sprejema Milenko Roš, Murska Sobota, Cankar

ZAHVALA

V 74. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast, stari oče, stric in svak

Jože Celec

iz Pečarovec 16

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje, sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje ter nam v težkih trenutkih kakor koli pomagali. Pristrčna hvala duhovniku Fridriku, pevcem, predstavnicu KS Heleni za poslovitne besede, kolektivoma ozda Mura, posebno DO G. Petrovci, in Livarne Maribor.

Pečarovci, 14. aprila 1987

Žaluojači: žena Alojzija, sinovi Štefan, Peter in Jože ter hčerka Jolanka z družinami

Pomlad bo na tvoja polja prišla in čakala, da prideš ti, in sedla bo na rožna tla in jokala, ker tebe dragi oče od nikoder ni.

V SPOMIN

4. aprila je minilo leto, polno žalosti in bolečine, odkar nas je za vedno zapustil dragi mož, brat, oče in stari oče

Koloman Kuzma

Ne moremo se sprizajziti s kruto usodo in dejstvom, da te ni več med nami in da ni več tvojega pristrčnega smeha in glasu. Ostali so nam sami lepi spomini, ki jih ne bomo nikoli pozabili. Vsem, ki obiskujete grob in ste ga ohranili v lepem spominu — pristrčna hvala!

ŽALUJOČI: VSI TVOJI

Zakaj usoda posega tja, kjer je najmanj zaželena, vzame ti, kar si imel najraje in ti dodeli pusto osamljenost, polno spominov.
(F. Prešeren)

V SPOMIN

Micki Korpič

NJENI

Ko ste v cvetu b'li življenja, polni veselja in moči, ko želeli ste življenja, ste za vedno odšli v grob prerano, zapustili ste me žalostno in samo.

V SPOMIN

3. maja bo minilo žalostno leto, odkar sem izgubila zadnjega sina

Srečka Bagarija

iz Radenec

Te dni mineva drugo leto, odkar sem izgubila nadvse dobrega moža

Feliksa Bagarija

14. aprila pa so minila štiri leta, polna žalosti in bolečine, odkar smo izgubili najmlajšega sina

Darka Bagarija

Grenko je spoznanje, da se nikoli več ne vrnete v dom, katerega ste tako ljubili, a v mojem srcu še živite in boste živeli do konca mojih dni.

Hvala vsem, ki obiskujete njihov grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

NEUTOLAŽLJIVA MAMA OZIROMA ŽENA

MALE OGLASE IN ZAHVALE SPREJEMAMO DO SOBOTE — ZA OBJAVO V NASLEDNJEM TEDNU. DELOVNI ČAS OD 7. DO 15. URE, V SOBOTO PA OD 8. DO 12. URE.

So kaplje kot solze kapljale, ko si poslednji prihajal med nas, ti sonce sijalo — jokalo, ko si za vedno odhajal od nas.

V SPOMIN

1. maja mineva osem let, odkar je mnogo prerano odšel od nas naš dragi sin, vnuk in brat

Štefan Lovenjak

iz Poznanovec

Pomlad prihaja, vse brsti, a v našem srcu bolečina, ker tebe več med nami ni. Hvala vsem, ki se z lepo mislijo in spoštovanjem ustavite ob njegovem grobu. Cvetje in sveče so dokaz naše ljubezni in hvaležnosti do tebe.

TVOJI NAJDRAŽJI

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani izgubi naše nenadomestljive, drage žene, mame, babice, tašče in se-stre

Irene Titan

roj. Sočič

Hvala vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, ustno ali pisno izrazili sožalje, se poslovili od nje in njen grob zasuli s cvetjem.

ŽALUJOČI: VSI NJENI NAJDRAŽJI

Prezgodaj čas prišel je za oddih, dom je prazen, dom je tih, ker tebe ljuba žena, mama ni, da bi skupaj še bili.

V SPOMIN

22. aprila je minilo deset let žalosti in bolečine, odkar nas je mnogo prezgodaj zapustila dobra žena, skrbna mama in babica

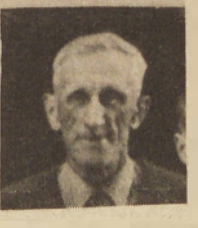
Barbara Kaučič

iz Spodnje Ščavnice

Tiho in skromno, kot si živela, si odšla tja, kjer ni več trpljenja, ne bolečin, le mir, večni mir. Ne priključijo te nazaj ne solze ne bridka bolečina naših src. Utihnil je tvoj mili glas, obstalo je tvoje ljubeče srce, nam pa so ostali sledovi tvojih pridnih rok in spoznanje, da se nikoli več ne vrneš.

Hvala vsem, ki se je še spominjate.

ŽALUJOČI: vsi, ki smo te imeli radi.

Pomlad bo na tvoj vrt prišla in čakala, da prideš ti, in sedla bo na rožna tla in jokala, ker tebe ni.

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

V SPOMIN

2. maja mineva leto, odkar je bila kruto pretrgana življenjska pot

Karla Kuzma

iz Grab 43

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v iskrenem in lepem spominu, ki se ustavite ob njegovem preranem grobu, prižigate sveče in mu poklanjate cvetje.

Z bolečino v srcu tvoji najdražji: hčerka Gerta z možem, hčerka Tilka in sin Karel z družinami ter vnuk Alojz z družino

YSI BODO DOSEGLI SVOJ CILJ, LE JAZ GA NISEM...

V SPOMIN

Dan, ki zarezal nama je bolečino, dan, ki naredil je praznino, 23. april 1986, nama trgal srce. Mineva eno leto žalosti in neizprosne resnice, ko si za vedno odšel od naju najin ljubljene sin in brat

Srečko Fujs

iz Mlajtinec

Hvala vsem, ki ga hranite v spominu, postojite ob njegovem grobu in mu prižigate sveče.

TVOJA MAMA IN BRAT STANKO

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama, babica in prababica

Marija Železen

roj. Lepoša

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje, prispevali za bolnišnico ter nam izrekli sožalje.

Posebna hvala duhovniku, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za govor ob odprtem grobu.

ŽALUJOČI: sinova Bela in Štefan z družino ter drugo sorodstvo

Nismo dovolili, da bi te izgubili, ali usoda rekla je tako, da to, kar najbolj ljubiš, za vedno je odšlo!

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi naše drage mame, stare mame in tašče

Ane Trboča

roj. Houbar iz Turnišča

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, g. kaplanu za pogrebni obred, oktetu Planika in cerkvenim pevkam za odpete žalostinke ter govornici Mariji Gjerkeš za poslovitne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Turnišče, 18. aprila 1987

ŽALUJOČI: VSI NJENI

ZAHVALA

V teh težkih dneh, ko še ne moremo dojeti, da je po težki bolezni v 39. letu starosti tako tiho, mirno in brez slovesa zatisnil svoje trudne oči naš dragi mož, očka, brat, zet in svak

Bela Banfi

iz Murske Sobote

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom iz Moravskih Toplic, sostanovalcem bloka Alija Kardoša 4, posebno družini Lovenjak, prijateljem, znancem, sodelavcem, učencem 8. b in 4. b razreda OŠ J v M. Soboti, Darinki in Stanku Roškarjevima ter vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ali v druge namene ter ga v tako velikem številu spremljali na njegovi mnogo prerani zadnji poti. Zahvaljujemo se osebu intenzivne nege in internega oddelka in vsem zdravnikom za zdravljenje in ves trud, da bi mu ohranili življenje.

Posebno se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS tov. Štefanu Fli-sarju in PZC, tozdu Zdravstveni dom ter Štefanu Jelenovcu za poslovitne besede ob odprtem grobu. Hvala tudi delovnim organizacijama PZC, tozdu Zdravstveni dom in Potrošnik, tozdu Preskrba.

Žaluojači: žena Štefka, hčerki Tanja in Nataša ter drugo sorodstvo

PRIPRAVE NA FESTIVAL BRATSTVA IN ENOTNOSTI V GORNJI RADGONI

Tudi razstava o ekologiji

Prejšnji teden (25. aprila) se je v Gornji Radgoni še zadnjič pred začetkom 32. festivala sestala glavni odbor za pripravo enega največjih srečanj mladine v Jugoslaviji. Okrog 700 mladih iz 12 mest bo od 28. do 31. maja tekmovalo, plesalo in se družilo v radgonski občini. Glavni odbor, ki ga sestavljajo predstavniki iz mest udeleženk, je sprejel nekatere novosti radgonskih mladincev, vendar bodo z večjimi spremembami začeli v jeseni — predvsem glede samoupravnega sporazuma ter pomenitve organizacije. Slavovski Brod, ki je naslednji organizator 33. festivala, bo pripravil vsebinsko bogato ekološko stojnico, predstavljen bo mladinski tisk iz vseh 12 mest, vse festivalne dni bodo sodelovali tudi radioamaterji, vključili pa bodo še likovnike in pesnike. Ena izmed novosti je tudi, da bo namesto tekmovalnega strugarjev tekmovalne elektrifikov, prav tako pa bo odpadlo tekmovalje v tenisu.

Mlade iz drugih republik skrbijo previsoke cene, ki so v Sloveniji kar nekajkrat višje kot na jugu. Grozd bo za kosilo računal 2400, za večerjo pa 1300 dinarjev. S finančnimi sredstvi zaenkrat ni problemov, saj poskušajo biti čim bolj varčni. Skrbijo jih, ker še vedno niso prejeli obljubljenih sredstev RK SZDL.

Bernarda Peček

INA NAFTA LENDAVALA

ZA ZDAJ MORALNA PODPORA

V Ina Nafti v Lendavi so se v sredo sestali predstavniki tega kolektiva, občinskega izvršnega sveta, gospodarske zbornice, splošnega združenja za energetiko, kemično in gumarsko industrijo, Ljubljanske banke, Privredne banke Zagreb, interesne skupnosti za nafto in plin in seveda predstavniki sozdov Ina in Petrol, v katere je ta lendavska delovna organizacija vključena. Obravnavali so sanacijski oziroma razvojni program in tačas težko likvidnostno stanje, ki je toliko huje, ker je Nafta morala vrniti republiko milijardo dinarjev, ki jih je pred leti dobila kot pomoč, čeprav v obliki posojila. Kot nam je povedal predsednik kolektivnega odbora Jože Hajdinjak, so s pogovori zadovoljni, čeprav niso dali toliko konkretnih odgovorov na vprašanja, kot so pričakovali. Tako delovna organizacija Petrola Zemeljski plin Ljubljana še vedno ni pripravljena pošiljati plina po nižji ceni, kar je pravzaprav pogoj za uspešno poslovanje tozda Petrokemija. Nasproti temu pa v sozdu Ina Zagreb v vseh razvojnih načrtih upoštevajo lendavsko Nafto in skupno razmišljajo o nekaterih novih proizvodnih programih, kot je na primer predelava naftega kondenzata. Predstavnik Privredne banke Zagreb, ki je Ina Nafti že vrsto let zelo naklonjena, je tudi obljubil pomoč pri nalozbah za preustroj proizvodnega programa, žal pa ne tudi pri zagotavljanju obratnih sredstev. Ta pa so Nafti v tem hipu še najbolj potrebna; za nemoteno poslovanje bi potrebovali 2,5 milijarde dinarjev. Nafta je dobila nekaj obljub za pomoč, seveda pa vseh problemov ni bilo mogoče rešiti že na enem srečanju. To naj bi uredili v naslednjih mesecih.

S. S.

GORNJA RADGONA

LETOS ŠE POSEBNO SLOVESNO

Osrednja občinska proslava v Gornji Radgoni ob dnevu OF in prazniku dela je bila v ponedeljek, 27. aprila. Ob 10. uri dopoldne je bila tudi slovesna seja družbenopolitičnih organizacij radgonske občine, prav tako pa so ob tej priložnosti v domu gasilcev in družbene samozaščite v Gornji Radgoni podelili letošnja priznanja Osvobodilne fronte in srebrne znake ter pisna priznanja občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije. V praznovanje spada tudi srečanje odraslih pevskih zborov v soboto, 25. aprila, v dvorani hotela Radin ter srečanje folklornih skupin, tamburašev in godcev radgonske občine dan kasneje v kulturnem domu v Apačah.

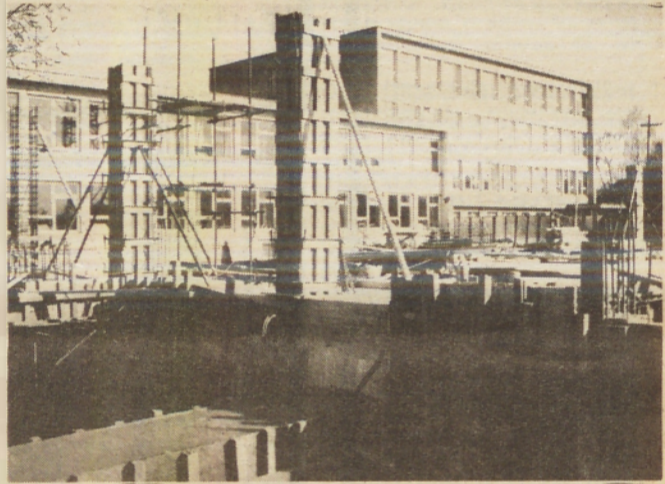
Srebrni znak OF za leto 1987 so v radgonski občini prejeli: Branko Borko iz Gornje Radgone (vodja enote Temeljnega sodišča M. Sobota v Gornji Radgoni), Jože Brus iz Žepovec (delovodja v Avtotrgovini), Vida Čufar iz Podgorja (računovodkinja KZ Gornja Radgona), Franc Erlih iz Gornje Radgone (vodja združne enote v Gornji Radgoni), Marija Gamzer iz Podgrada (kmetovalka), Alojz Gomzi iz Spodnjih Ivanjec (upokojenec), Alojz Majcen iz Rihtarovec (delovodja v Avtoradgoni), Jože Mlinarič iz Radencec (kmetovalec), Štefan Perša z Rožičkega

Vrha (upokojenec) in Vinko Rosus iz Gornje Radgone (računovodja in pomočnik ravnatelja VVO v Gornji Radgoni). Pet pisnih priznanj OF slovenskega naroda za leto 1987 so prejeli Gasilsko društvo Janžev Vrh, mladinski pevski zbor osnovne šole Jože Kerenčič iz Gornje Radgone, občinski štab civilne zaščite slovensko kulturno-športno društvo Miško Kranjec iz Erlangena ter Zveza lovskih druženj Gornja Radgona.

Srebrni znak Zveze sindikatov Slovenije pa so prejeli Osnovna organizacija ZSS Kmetijski kombinat — tozda Radgonske gorice, Drago Kavčič iz Avtoradgone, Franc Fajfar iz Elrada, Boris Pučko iz Elrada, Milan Vajs iz Radenske, Dimitrije Kojič iz Murinega tozda Moda, Nada Jaušovec z osnovne šole Jože Kerenčič, Darja Radičević iz Radenske, Jože Lebar iz Line ter Zlatko Elrih iz Kmetijskega kombinata.

Občinski svet ZSS Gornja Radgona je letos drugič podelil pet pisnih priznanj, in to OO ZSS KK Gornja Radgona-tozda Prašičereja, Mariji Mauko OŠ 25. maj, Kapela, Tereziji Šegula z OŠ Janko Šlebinger, Antonu Golobu iz Murinega tozda Moda, Ivanu Roškarju iz Marlesa v Boračevi ter Romanu Vrbnjaku iz DO Komunala. Bernarda Peček

LETOS NOVA TELOVADNICA V MURSKI SOBOTI

Lani oktobra so pri osnovni šoli Edvard Kardelj v Murski Soboti začeli graditi novo večnamensko telovadnico, ki se financira iz sredstev referendumskega programa, krajevnih skupnosti in pospešene amortizacije. Gradnja objekta zaradi dolgotrajne zime nekoliko kasni, vendar pa izvajalec del zagotavlja, da bo dograjen v dogovorjenem roku, to je za letošnji praznik soboške občine, 17. oktobra. Telovadnica bo po prvotni ponudbi stala 813 milijonov dinarjev, pri čemer pa ni upoštevana oprema, za katero se bo potrebno dogovarjati z združenim delom. Nova telovadnica v Murski Soboti, ki bo imela na voljo tisoč sedišč, pomeni prav gotovo veliko pridobitev za mesto, občino in širše, saj bo lahko rabila za najrazličnejše potrebe telesne kulture. Gre za prvi tovrstni športni objekt, v katerem bodo lahko igrali tudi rokomet in druge športne panoge, ki jih doslej v Pomurju ni bilomogoče igrati v zaprtem prostoru. F. M. foto: L. Klar

F. M.

VERŽEJ

Letos pester mesec narcis

V sredo zvečer je Turistično društvo Veržej pripravilo že tradicionalno tiskovno konferenco, na kateri so novinarje seznanili z vsebino svoje največje prireditve — Mesec narcis. Namen te prireditve je pokazati gostu in mimoidočemu vse posebnosti tega kraja: hotenja, želje, posebnosti, del življenja, kulture, družabnost in gostoljubnost. Letošnji Mesec narcis bo v glavnem tak, kot so bili minuli. Res je sicer, da so pripravili nekaj sprememb in dopolnitev vendar pa ostajajo vse glavne prireditve takšne, kot so bile minula leta. Letos po dolgem času ne bo znanega kriterija narcis, republiške mladinske kolesarske dirke, ker ga ni tudi v republiškem koledarju kolesarskih prireditev, zato pa ostaja nogometni turnir za pokal Emila Gaberca. Od športnih prireditev bodo še igre Meseca narcis, ki bodo letos po pokalu, saj se bodo ekipe pomerile že prej, na osrednji prireditvi, ki bo 17. maja, bo le finale. Sicer pa se bo mesec prireditev začel že 30. aprila z bakladi in kresovanjem. Novost je tudi posebno predavanje o ureditvi zemljišč s poudarkom na varstvu okolja (3. maja). Tudi predstavitev dela kinološkega društva bo pestra sprememba, vodniki in njihovi psi pa se bodo predstavili 10. maja dopoldne, zvečer pa bo dramska sekcija kuda Ivan Kaučič iz Ljutomera gostovala v groteskno komedijo Slavnostna večerja v pogrebnem podjetju. Kot smo že rekli, bo osrednja prireditve 17. maja. Začeli jo bodo s slavnostno sejo krajevne skupnosti, kramarskim sejmom, popoldne pa se bodo vrstile vse druge prireditve — povorka, na kateri bodo pokazali žetevne običaje, srečelov, finale iger Meseca narcis in tradicionalni izbor miss narcis. Naslednjo soboto (23. maja) bodo odprli razstavo cvetlic in domačih ročnih del, v nedeljo pa bo gasilsko društvo Grlava prevzelo nov gasilski dom. Finale Meseca narcis bo tradicionalno, z Osterčevim večerom in sklepno prireditvijo, v katero sodi tudi razstava domačega kruha in peciva. Ti dve prireditvi bosta v soboto, 30., in nedeljo, 31. maja.

Dušan Loparnik

Še enkrat: NAM GROZI NOV ČERNOBIL?

Ob obletnici jedrske katastrofe v Černobilu smo z republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo oz. republiškega sanitarnega inšpektorata dobili strokovno pojasnilo o vsebnosti urana v fosforjih, ki jih uporabljamo tudi v naši kmetijski pokrajini. (Glej Zadnja vest Nam grozi nov Černobil? v Vestniku št. 13, 2. april 1987). Za pomurski prostor je to vprašanje dovolj pomembno, kajti menda naj bi po določenem obdobju na ta način prišlo v zemljo toliko urana, da bi bile nevarnost in posledice primerljive kar s černobilsko jedrsko katastrofo. Iz strokovnega pojasnila, ki delno temelji na tujih virih in izkušnjah, povzemamo, da je Zavod SR Slovenije za varstvo pri delu v Ljubljani v naših fosfa-

tnih gnojilih (iz Jordanije, Izraela in Tunisa) izmeril 40 do 150 miligramov urana na kilogram gnojila. Predvidevajo, da se je zaradi intenzivnega gnojenja — 700 kilogramov gnojila na hektar — povečala koncentracija urana v nekaterih zemljiščih za 0,02 miligrama urana na kilogram, kar je za približno odstotek več od prvotnega stanja. Sicer pa na omenjenem republiškem organu ugotavljajo, da je učinek sevanja zaradi urana v umetnih gnojilih v primerjavi s kontaminacijo okolja od nesreči v Černobilu najmanj stokrat manjši. Dodajajo, da je koncentracija urana v fosfatnih rudah približno desetkrat nižja kot revnejša uranova ruda, ki se jo še da ekonomsko upravičeno predelovati. Gre namreč za to, da razviti svet pri izdelava-

ni fosfornih oz. sintetičnih gnojil odstranjuje iz fosforne kisline uran in ga uporablja za gorivo za jedrske elektrarne. Pri nas je bilo že nekaj laboratorijskih poskusov, da bi izločili uran iz fosfatov, v večjem polindustrijskem merilu so s tem poskušali tudi v Zorki v Šabcu, vendar brez posebnega uspeha. Ena od oteževalnih okoliščin naj bi bila neenakomerna surovina, ker se koncentracija urana v raznih pošiljkah zelo spreminja. Uvozniki pač kupujejo fosfatno rudo tam, kjer je cenejša, oz. tam, kjer so boljši plačilni pogoji. Zdi se, skratka, da ima ekonomska plat tudi v tem primeru odločilno prednost, bojimo se le, da se ta ne sprevrže v še večjo škodo že tako ogroženega okolja in človeka.

B. Žunec

Tito — revolucija — mir

V prostorih osnovne šole Karel Destovnik-Kajuh v Murski Soboti so izvedli občinski kviz Tito — revolucija — mir. Tekmovalci so bili razvrščeni v dve skupini — na učence osnovnih šol in vse druge.

Med enajstimi osnovnimi šolami iz soboške občine so bili najboljši mladi Rogoščani, ki so od 156 možnih točk zbrali 95. Za njimi je bila druga ekipa OŠ Edvard Kardelj iz Murske Sobotice z 88 točkami, Bakovčani pa so jih za tretje mesto zbrali 86. Med posamezniki so bili najuspešnejši: Tamara Gaber in Milena Kikec iz Rogoševca, ki sta si prvo mesto razdelili, za njima pa se je uvrstil Dejan Krpič iz Bogojine.

V drugi skupini je bilo le pet tekmovalcev in ena ekipa, ki je prišla s Srednje družboslovno-ekonomske šole iz Murske Sobotice. Od 120 je zbrala 97 točk, med posamezniki pa sta si prvo mesto razdelila Robi Serbec s SCTPU in Klementina Kastelic s SDES.

Najboljši trije — tako v ekipni kot konkurenčni posamezniki — so se uvrstili v nadaljnje tekmovalje. To bo pomurski kviz, ki bo 7. maja prav tako v Murski Soboti.

bop

ZADNJA VEST

RASTOČE ZANIMANJE ZA ŠTAJERSKE SLOVENCE

Januarja so o njih razpravljali na rednem občnem zboru kluba slovenski študentje v Gradcu. Hkrati je mariborska revija Znamenje ponatisnila izčrpano in konkretno razpravo (iz leta 1982) Položaj Slovencev na avstrijskem Štajerskem koroskega izobraženca in aktivista dr. Janka Maljeja. Februarja nam je štajerski rojak, docent na filozofskem inštitutu graške univerze prof. Wolfgang Gombocz, rojen v Poinri pri avstrijski Radgoni, posredoval več zanimivih gradiv, med njimi še ne objavljen članek Narodnostna sprava v Avstriji po ključitvi Štajerske. Marca so bili štajerski Slovenci posebej omenjeni v petici narodnih manjšin v Avstriji, ki so jo naslovile na dunajsko konferenco o evropski varnosti in sodelovanju. Ta mesec so na pedagoški fakulteti v Mariboru med humanističnimi in družboslovnimi raziskavami predstavili raziskovalni nalogi dr. Zinke Zorko in dr. Mirka Krizmana. V prvi avtorica razčlenjuje koroske govore od Ojstrice nad Dravogradom do Duha na Ostrem Vrhu upoštevajoč dvojezično območje avstrijske Štajerske, drugo je avtor naslovil Nemški in slovenski govori na murskem obmejnem območju avstrijske Radgone. Ob tem vemo, da slavisti ljubljanske in graške univerze še vedno marljivo in sistematično pripravljajo bibliografsko graških slovenskih tiskov od leta 1592 do 1918 z okrog 400 bibliografskimi enotami z naslovi knjig in knjižnicami, ki jih hranijo. Skratka, rastoče zanimanje za štajerske Slovence je očitno in to je lahko samo dober znak za njihovo ozaveščenost in krepitev samobitnosti.

B. Ž.

IZ PORABJA

BODO MLADI BRALI VEČ SLOVENSkih KNJIG?

Okrog 150 tisoč učencem osnovnih šol v Sloveniji ter zamejskim šolarjem v Italiji in Avstriji, ki vsako leto sodelujejo v tekmovalstvu za bralno značko, se je letos prvič pridružilo tudi okrog 80 šolarjev iz Porabja na Madžarskem. Tako kot osnovnošolci v občini Murska Sobota so se odločili za Kranjčevo bralno značko. Čeprav to še ne pomeni, da je tamkaj naposled občutno

novnih šolah v Monoštru, Števanovcih in na Gornjem Seniku — to so šole, ki jih obiskujejo otroci slovenske narodnosti in imajo organizirane tudi dvojezični pouk — pripravili slovesne podelitve bralnih značk. Ob tej priložnosti so učence obiskali tudi štirje slovenski književniki iz Slovenije, Anton Ingolič, Tone Pavček, Miha Mate in Karolina Kolmanič ter ilustrator Božo Kos.

Porabski šolarji — naš posnetek je nastal v OŠ Monošter — prvič premajajo Kranjčevo bralno značko, ki sta jo podeljevala Miha Mate in Karolina Kolmaničeva.

naraslo zanimanje za branje slovenskih knjig, pa vendarle lahko govorimo o pomembnem pozitivnem koraku v prizadevanjih za utrjevanje slovenskega jezika med mladimi Porabci. In da lahko govorimo o tem premiku, gre zaslugi tako madžarski strani kot tudi Zvezi prijateljev mladine Slovenije in Organizaciji enoti Zavoda za šolstvo SRS v Murski Soboti, ki sta bili pobudnik bralne značke v Porabju in jo tudi pomagali izvesti. Tako so minuli četrtek na os-

Gostje iz Slovenije so učencem pripovedovali to in ono ter jim podarili tudi nekaj slovenskih knjig, seveda pa so bili porabski šolarji še posebno ponosni na to, da so prejeli bralne značke.

Miha Mate, ki je tudi predsednik odbora za bralno značko za zamejstvo (pri ZPM Slovenije), je dejal, da je bil nad obiskom v Porabju prijetno presenečen in da upa, da bo zanimanje za branje slovenskih knjig med tamkajšnjimi šolarji do prihodnje bralne značke še večje. Jože Graj

Večja prodaja slatine

Če bo konec leta tako uspešen kot začetek, bodo lahko v Radenski zelo zadovoljni. Prodaja mineralne vode in brezalkoholnih pijač je v prvih treh mesecih kar za 7 odstotkov večja kot v enakem obdobju lani, predvsem pa se je povečal izvoz za 15 odstotkov. Mineralne vode so prodali 31,5 milijona steklenic, kar je za 3,8 odstotka več, kot so načrtovali. Na tujem tržišču so prodali 2,2 milijona steklenic, najbolj pa se je povečal izvoz v Italijo. Združene države Amerike in Nemčijo. Tudi prodaja brezalkoholnih pijač je večja za 5,7 odstotka kot v enakem lanskem obdobju. Swinga, stila in šuma so prodali 11,8 milijona steklenic.

Bolj slabo kaže v gostinskoturističnih organizacijah Radenske, vendar morajo pri tem upoštevati »mrtvo sezono«. Kljub temu je v 1300 posteljah Radenske v januarju, februarju in marcu prenočilo za 10 odstotkov manj gostov kot lani. Skrb zbujajo, da se ni uresničila napoved porasta tujih nočitev, ampak so se te v primerjavi z lanskim letom zmanjšale celo za 18 odstotkov.

Bernarda Peček

Te vrtnice, ki jih pakirajo na Hodošu v Panonkinem tozdu Semena, bodo letos že krasile pomurske domove. Sicer pa so iz tega obrata tudi gladiale, tulipani, okrasno grmičevje, ki izvirajo iz Nizozemske in jih lahko najdemo po naših trgovinah. Kolektiv štetejke nikaj manj kot petdeset zaposlenih in njihov ustvarjeni dohodek jih uvršča v sam vrh delovne organizacije. (Foto: Albert Abraham)

MAGNET

Prvič v novi zasedbi tudi v Pomurju!

1. 5. ob 20.00 VERŽEJ

2. 5. ob 20.00 RAZKRIŽJE

3. 5. ob 19.00 BAKOVCI

ZABAVE, VESELICE — KOT JIH ŠE NI BILO!